

SİVAS İL İSTİHDAM VE MESLEKİ EĞİTİM KURULU FAALİYET RAPORU

2024

SİVAS
İL İSTİHDAM VE MESLEKİ
EĞİTİM KURULU
2024 YILI
FAALİYET RAPORU

Raporu Hazırlayan

İİMEK Sekretarya

Sivas Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü
İşgücü Piyasası İzleme ve Değerlendirme Servisi

Yusuf AKTAŞ
İstatistikçi
yusuf.aktas@iskur.gov.tr

SUNUŞ

Bu faaliyet raporu, İl istihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları Çalışma Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmeliğinin kurul kararları başlıklı 8. maddesinin 5. fıkrasında yer alan “Kurul tarafından her yıl faaliyet raporu düzenlenir. Düzenlenen rapor izleyen yılın şubat ayı içerisinde Kuruma ve Mesleki Eğitim Kurulunda değerlendirilmek üzere Millî Eğitim Bakanlığına gönderilir. Kurumca hazırlanan nihai rapor Kurum Yönetim Kurulunca değerlendirildikten sonra Mart ayı içerisinde ilgili bakanlıklara gönderilir” hükmü gereğince hazırlanmıştır

İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulunun Görevleri

- a) İlin istihdam ve mesleki eğitim politikasını oluşturmak,
- b) İlin muhtelif sektör ve branştaki işgücü ve mesleki eğitim ihtiyacını belirlemek üzere işgücü piyasası analizleri yapmak-yaptırmak, il düzeyinde işgücü piyasası bilgi sistemi ile izleme – değerlendirme sistemini oluşturup uygulamak, bu amaçla gerektiğinde ilgili alan uzmanlarından komisyonlar oluşturmak, bunların görev tanımları çerçevesinde hazırladıkları raporları değerlendirmek, yayınlamak ve gerektiğinde ilgili Bakanlık, kamu kurum ve kuruluşlarına sunmak,
- c) Millî Eğitim Bakanlığınca gönderilen mesleki ve teknik eğitim çerçeve programlarının işgücü piyasası araştırma sonuçlarına göre ilin ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmesi için görüş bildirmek,
- ç) Mesleki ve teknik eğitim uygulamalarında ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümüne yardımcı olmak,
- d) Mesleki eğitim, işgücü ve istihdam konularında kurum ve kuruluşlardan gelecek görüş ve önerileri incelemek, değerlendirmek ve sonuçlandırmak,
- e) İl düzeyinde istihdamı koruyucu, geliştirici ve işsizliği önleyici tedbirleri belirlemek ve gereği için ilgili kurum ve kuruluşlara bildirmek,
- f) İşgücü piyasası araştırma sonuçları da dikkate alınarak İl Millî Eğitim Müdürlüğü ve Kurum tarafından hazırlanan işgücü yetiştirme faaliyetlerine ilişkin planları onaylamak ve bunların uygulama sonuçlarını izlemek,
- g) Mesleki ve teknik eğitimin geliştirilmesine ilişkin tam gün tam yıl eğitim uygulaması ile ilgili görüş bildirmek,
- ğ) İşgücü ihtiyaç analizleri sonuçlarını da dikkate alarak, ilde bulunan tüm mesleki ve teknik eğitim veren okul veya kurumların bünyesinde yer alacak alan ve dalların belirlenmesi, kısa, orta ve uzun vadede ilin mesleki ve teknik eğitim okul yatırımlarının planlanması ile beraber eğitimi yapılacak alan ve dal ihtiyaçlarını belirleyerek, Millî Eğitim Bakanlığına görüş sunmak,
- h) Deprem, sel ve yangın gibi doğal afet sonucu yörede faal durumdaki işletmelerin eğitim olanakları dikkate alınarak, işletmede mesleki eğitime alınacak ve beceri eğitimi yapacak öğrenci sayısının belirlenmesine ilişkin oranların oluşturulması konusunda 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 18 inci maddesine göre görüş bildirmek,
- ı) Çıraklık ve mesleki eğitim kapsamı dışında çocuk çalıştırılmasının önüne geçilmesi konusunda gerekli çalışmaları yapmak,
- i) Bu madde hükümlerinin il seviyesinde eksiksiz yerine getirilmesi için gerekli tedbirleri almak.

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	4
TABLolar	6
ŞEKİLLER	8
TANIMLAR.....	9
KISALTMALAR.....	11
GİRİŞ.....	12
1.BÖLÜM: İLİN SOSYO-EKONOMİK YAPISI	15
1.1. Nüfus.....	15
1.2. Ekonomi	26
2.BÖLÜM: İLİN İŞGÜCÜ PİYASASI.....	47
2.1. TÜİK Temel İşgücü Göstergeleri.....	47
2.2. İŞKUR Kayıtlı İşgücü Göstergeleri	50
2.3. SGK Kayıtlı İşgücü Göstergeleri	66
2.4. Açılan ve Kapanan İşyeri Göstergeleri	72
3.BÖLÜM: İLİN EĞİTİM YAPISI	76
3.1. İlköğretim ve Ortaöğretim Eğitim Göstergeleri.....	76
3.2. Yükseköğretim Eğitim Göstergeleri	78
4.BÖLÜM: İL İSTİHDAM VE MESLEKİ EĞİTİM KURULU ÇALIŞMALARI.....	85
4.1 Kurul Kararları.....	85
4.2 Kurslar/Programlar	86
4.3 Danışmanlık Faaliyetleri.....	102
GENEL DEĞERLENDİRME.....	108
Net Çıktılar	127
KAYNAKLAR.....	131
EKLER.....	133
Ek-1: İİMEK Kurul Kararları, 2024.....	133

TABLolar

Tablo 1: Nüfusun Yaş Ve İlçeler Göre Dağılımı,2023	15
Tablo 2: TÜİK Sivas İline Ait Nüfus Projeksiyonları.....	17
Tablo 3: Nüfusun Kır-Kent Dağılımı,2007-2023.....	18
Tablo 4: Nüfusun Yaş'a Göre Dağılımı,2007-2023.....	20
Tablo 5: Yıllara Göre Sivas İlının Aldığı Ve Verdiği Göç Sayıları Ve Net Göç Hızı, 2008-202321	
Tablo 6: Sivas İlının Göç Aldığı Ve Verdiği İller(İlk 15 İl)	22
Tablo 7: Sivas İlının Göç Alma Ve Göç Verme Nedenleri, 2023.....	23
Tablo 8: Rekabet Gücü Yüksek Sektörler,2024-Ekim, SGK Özel Sektör İşyeri Listeleri	26
Tablo 9- İktisadi Faaliyet Kolları İtibariyle Sivas İl Yatırım Teşvikleri,2001-2024	33
Tablo 10: Dönemler İtibariyle Sivas İli Yatırım Teşvikleri,2001-2024.....	35
Tablo 11: (SEGE)'Na Göre Sivas İli Ve İlçelerinin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması	37
Tablo 12: Sivas İlindeki Merkezler Ve Teknolojik Yatırım Desteği Ve Belgesi, 2024	39
Tablo 13: Yıllara Göre Sivas İli Marka, Patent, Tasarım Ve Faydalı Model Başvuruları Ve Tescili	41
Tablo 14: Sivas İli Gsyh Ve Kişi Başına Gsyh, (2004-2023)	43
Tablo 15: Sektörlere Göre Sivas İli Gsyh, 2023	44
Tablo 16: Tuik Verilerine Göre Temel İşgücü Göstergeleri, Tr72(Kayseri, Sivas, Yozgat), 2014-2023.....	47
Tablo 17: TÜİK Verilerine Göre İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri, Sivas, 2022-2023	49
Tablo 18: İŞKUR Temel Göstergeleri, 2024	50
Tablo 19: İşsizlerin Yaş Ve Cinsiyete Göre Dağılımı,2024 Aralık	53
Tablo 20: İşsizlerin Eğitim Ve Cinsiyete Göre Dağılımı,2024 Aralık.....	54
Tablo 21: Kayıtlı İşsizlerin Mesleki Dağılımı, 2024 Aralık	55
Tablo 22: İşsizlik Maaşından Yararlananların İktisadi Faaliyet Kolları Ve Eğitim Durumlarına Göre Sayısı, 2024(Ocak-Aralık)	56
Tablo 23: İşsizlerin Bekleme Sürelerine Göre Dağılımı,2024	57
Tablo 24: Kamu Ve Özel Sektörden Alınan Açık İşler Ve İşe Yerleşenler, 2024 (Ocak-Aralık) .	58
Tablo 25: İşe Yerleşenlerin Yaş Ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2024 (Ocak-Aralık)	60
Tablo 26: İşe Yerleşenlerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı,2024 (Ocak-Aralık)	61

Tablo 27: İşe Yerleşenlerin Sektörel Dağılımı,2024 (Ocak-Aralık)	62
Tablo 28: Sivas İli Net İstihdam Değişim Oranı, Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı, Açık İş Olan İşyeri Oranı, Açık İş Oranı, 2014-2023.....	63
Tablo 29: SGK'ya Kayıtlı Sigortalı 4a, 4b, 4c'li Çalışan Sayıları, 2009-2024.....	66
Tablo 30: SGK'ya Kayıtlı İşyeri Sayıları, 2009-2024	68
Tablo 31: Özel Sektör Bazında Açılan-Kapanan İşyerlerinin Sayısı, 2010-2024(Ocak-Kasım)...72	
Tablo 32: İlköğretim Ve Genel Ortaöğretim Verileri, 2014-2023	76
Tablo 33: Yıllara Göre SCÜ Kayıtlı Ve Mezun Öğrenci Sayısı, 2010-2023.....	78
Tablo 34: SCÜ Bölümler İtibariyle Yeni Kayıt Yaptıran Ve Mezun Olan Öğrenci Sayısı, 2024 .79	
Tablo 35: Kurul Kararlarına İlişkin Bilgiler, 2024.....	85
Tablo 36: Genel Kurs Listesi, 2024	86
Tablo 37: İşbaşı Eğitim Programları; Açılan Programlar, 2024	89
Tablo 38: İşbaşı Eğitim Programları; İstihdam Edilen Programlar, 2024.....	91
Tablo 39: MEK İstihdam Garantili Kurslar, 2024	95
Tablo 40: MEK Özel Politika Kurslar, 2024.....	95
Tablo 41: MEK İstihdam Garantisiz Kurslar, 2024	95

ŞEKİLLER

Şekil 1: Yıllara Göre Ve Nüfus Projeksiyonları, 1950-2010	16
Şekil 2: Sivas İlinde Öne Çıkan Ve Rekabet Gücü Yüksek Sektörler	29
Şekil 3: Sektör Paylarına Göre Sivas İli Gsyh, 2023	45
Şekil 4: Yıllara Göre İŞKUR'a Kayıtlı İşgücü, İşsiz Ve Daha İyi Şartlarda İş Arayanlar, 2013-2024.....	51
Şekil 5: Yıllara Göre SGK Kayıtlı Sigortalı Çalışanlar, 2009-2024(Ekim).....	67
Şekil 6: Yıllara Göre SGK Kayıtlı Özel Ve Kamu İşyeri Sayıları 2009-2024(Ekim)	70
Şekil 7: SGK Kayıtlı İşyerlerinin Çalışan Sayılarına Göre Dağılımı, 2024.....	71
Şekil 8: Özel Sektör Bazında Açılan-Kapanan İşyerlerinin Sayısı, 2010-2024(Ocak-Kasım).....	73
Şekil 9: Yıllara Göre Açılan Programlar Ve Katılımcı Sayıları, 2013-2024	87
Şekil 10: Yıllara Göre Açılan İEP Programları Ve Katılımcı Sayıları, 2013-2024	88
Şekil 11: Yıllara Göre İşkur İş Arayan Danışmanlığı Bireysel Görüşme Sayıları, 2013-2024 ...	102
Şekil 12: Yıllara Göre İşkur İşveren Danışmanlığı İşveren Ziyaret Sayıları, 2013-2024	103
Şekil 13: Yıllara Göre Grup Görüşme Sayıları, 2013-2024.....	105

TANIMLAR¹

Açık İş	İşveren tarafından işçi alımı yapılması planlanan pozisyon sayısını ifade eder.
Açık İş Oranı	İşgücü Piyasası Araştırması (İPA) ve Açık İş İstatistikleri Araştırması kapsamında hesaplanan bir orandır. Açık iş oranı = Açık iş / (Açık iş + Mevcut Çalışan Sayısı) * 100.
Açık Kontenjan	İşverenin yasalar kapsamında engelli, eski hükümlü/terörle mücadelede malul sayılmayacak şekilde yaralanan istihdam etmesi gereken ve henüz doldurulmamış olan pozisyon sayısını ifade eder.
Aktif İşgücü Hizmetleri	İstihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmak üzere yapılan faaliyetleri ifade eder.
Aktif Kayıt	Kayıtlı iş arayanlardan son işlem tarihinden itibaren 12 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıtlardır.
Daha İyi Şartlarda İş Arayan	Mevcut çalıştığı işin yerine daha iyi şartlarda iş bulması durumunda yeni işe başlamaya hazır olanlardan Kuruma kaydı bulunanları ifade eder.
Denetim Kurulu	Sayıli Bakanlıklara Bağli, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 625 inci maddesi kapsamında Kurum tarafından yürütölen işgücü yetiştirme faaliyetlerini denetlemek üzere oluşturulan il istihdam ve mesleki eğitim kurulları bünyesinde oluşturulan denetim kurullarını ifade eder.
Eğitim ve Öğretim Kurumu	Genel, orta ve yüksek eğitim-öğretim dahil, tüm teknik ve mesleki okullar ile örgün ve yaygın eğitim kurumları; ayrıca bunların dışında, izinle çeşitli programlar sunan ve mesleki yeterlilik kazandıran eğitim-öğretim kurumlarının tümüdür.

¹ Tanımlar, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü Veri Sözlüğü 'ne göre hazırlanmıştır.

Engelli	Doğuştan ya da sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duyuşsal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılamada güçlükleri olan ve korunma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan kişilerden tüm vücut fonksiyon kaybının en az yüzde kırk olduğu sağlık kurulu raporu ile belgelenenleri ifade eder.
Eski Hükümlü (Aktif İşgücü)	Bir yıldan daha uzun süreli bir suçtan veya ceza süresine bakılmaksızın devlet memuru olmaya engel bir suçtan hüküm giyen ve cezasını infaz kurumlarında tamamlayanları, cezası ertelenenleri, koşullu salıverilenleri, özel kanunlarda belirtilen şartlardan dolayı istihdam olanağı bulunmayanları, ömür boyu kamu hizmetlerinden yasaklı bulunanları ve denetimli serbestlik kapsamında olanları ifade eder.
İşbaşı Eğitim Programı	Katılımcılara mesleki deneyim kazandırmak üzere, Kurumca belirlenen şartları taşıyan işyerlerinde işbaşında verilen eğitimi ifade eder.
İşe Yerleştirme	İş arayanların Kurumca ilan edilen işgücü taleplerine uygun bulunarak istihdam edilmeleridir.
İşgücü Piyasası Araştırması (İPA)	İşgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak, açık işleri ve temininde güçlük çekilen meslekleri, gelecek dönem istihdam beklentilerini tespit etmek amacıyla işverenler ile yapılan araştırmayı ifade eder.
İşgücü Talebi	İşverenlerin açık işlerini karşılamak amacıyla nitel ve nicel şartları belirttikleri talepleri ifade eder.
Kayıtlı İşgücü	Kuruma kayıtlı olan bütün aktif iş arayanları ifade eder. Kayıtlı İşsiz, Emekli ve Daha iyi şartlarda iş arayanların toplamıdır.
Kayıtlı İşsiz	Çalışma çağında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geri kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır.
Kursiyer	Kurslara katılanları ifade eder.

KISALTMALAR

AR-GE	Araştırma Ve Geliştirme
ÇYK	Çalışma Yaşam Kalitesi
GSYH	Gayri Safi Yurt İçi Hâsıla
İEP	İşbaşı Eğitim Programı
İİMEK	İl İstihdam Ve Mesleki Eğitim Kurulu
İMD	İş ve Meslek Danışmanı
İK	İnsan Kaynağı
İMD	İş ve Meslek Danışmanı
İPA	İşgücü Piyasası Araştırması
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü
KGSYH	Kişi Başı Gayri Safi Yurt İçi Hâsıla
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
MEK	Mesleki Eğitim Kursları
ORAN	Orta Anadolu Kalkınma Ajansı
SCÜ	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
SEGE	Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Araştırması
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
TGÇM	Temininde Güçlük Çekilen Meslek
TR72	(Kayseri, Sivas, Yozgat) TÜİK Bölge Sınıflandırması
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı
TOBB	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

GİRİŞ

İlin istihdam ve mesleki eğitim politikasını oluşturmak ve bu politikanın oluşturulmasına yönelik faaliyetleri ve kararları almak gibi ana görevlere sahip İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulunun etkin ve verimli çalışması il işsizliğinin azalmasında, işsizlik sürelerinin kısılmasında, istihdamın gelişiminde ve korunmasında, istihdam eğitim ilişkisinin doğru kurulmasında ve çalışma yaşam kalitesinin arttırılmasında büyük önem arz etmektedir. Bu faaliyet raporu bir giriş bölümü ile başlayarak ilin sosyo-ekonomik yapısı, ilin işgücü piyasası, ilin eğitimi ve Kurul çalışmalarını içeren dört bölümden ve son olarak genel değerlendirme kısmından oluşmakta olup İİMEK yıllık faaliyetlerine ilişkin bilgileri sunmaktadır.

İlin Sosyo-Ekonomik Yapısı Başlıklı Birinci Bölümünde; Cinsiyet, yaş, kent-kır gibi değişkenlere göre ilin nüfusu, nüfus artış hızı ve nüfus parametrelerinin il işgücü piyasasındaki belirleyiciliği, ilin göç potansiyeli, ilin aldığı ve verdiği göç, göç nedenleri, göçe neden olan nedenler ve göç parametrelerinin ilin işgücü piyasasındaki etkisi, ildeki işgücü talebine kaynaklık eden işyerleri sayıları ve bu işyerlerindeki çalışan sayıları ve il istihdamındaki gelişimi, ilin aldığı yatırım teşvikleri ve yatırım teşviklerinin il istihdamına olan etkisi, ilin sosyo ekonomik gelişmişliği ve yıllara GSYH ve KGSYH değişimi incelenerek betimsel olarak ortaya konulmuştur. Ayrıca ildeki AR-GE ve teknoloji merkezlerinin varlığı ile ilin yıllara göre marka, patent ve faydalı model başvuru ve tescilleri hakkında bilgiler verilmiştir.

İlin İşgücü Piyasası Başlıklı İkinci Bölümünde; TÜİK verilerine göre TR72 Bölgesine ait temel işgücü göstergeleri ve il işgücü göstergelerinin yıllara göre değişimi, bölge işsizliğinin, istihdamının ve işgücünün mevcut durumu, İŞKUR verilerine göre kayıtlı işgücü ve işsiz sayılarına, kayıtlı işsizlerin cinsiyet, yaş ve eğitim ve mesleğe göre dağılımı, işsizlik maaşından yararlananların iktisadi faaliyet kolları ve eğitim durumlarına göre dağılımı, kayıtlı işsizlerin bekleme sürelerine göre dağılımı, İŞKUR tarafından yayınlanan açık işlerin ve işe yerleşenlerin sektör, cinsiyet, yaş, meslek ve eğitime göre dağılımı, açık iş oranı, net istihdam değişim oranı, SGK verilerine göre kayıtlı sigortalı çalışanlar ve kayıtlı işyerlerinin ve özel sektör bazında açılan-kapanan işyerlerinin yıllara göre dağılımının incelenerek betimsel olarak ortaya konulmuştur.

İlin Eğitim Yapısı Başlıklı Üçüncü Bölümde; İlköğretim ve genel ortaöğretimde kayıt yaptıranların ve mezunların yıllara göre sayıları, yüksekokulda kayıtlı ve mezun öğrenci sayısı, fakülte, yüksekokul itibariyle SCÜ’de okuyan öğrenci sayısı ve verilere ilişkin değerlendirmeler ve betimsel analizler ortaya konulmuştur.

İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu Çalışmaları Başlıklı Dördüncü Bölümde; İİMEK’in 2024 yılında gerçekleştirdiği toplantılar ve bu toplantılarda alınan kararlar, İŞKUR tarafından gerçekleştirilen işgücü yetiştirme programları ve program kapsamındaki istihdamlar, işgücü piyasası araştırma sonuçları ile kurul kararları sonucunda açılan kursların karşılaştırılması ve İŞKUR danışmanlık hizmetlerinin değerlendirilmesi yer almaktadır.

Genel Değerlendirme Başlığı; Bu başlıkta bahsi geçen bölümler etraflıca değerlendirilmiş ve net çıktılar ile özetlenmiştir.

1.BÖLÜM

İLİN SOSYO-EKONOMİK YAPISI

**Nüfus
Ekonomi**

1.BÖLÜM: İLİN SOSYO-EKONOMİK YAPISI

1.1. Nüfus

Tablo 1: Nüfusun Yaş ve İlçeler Göre Dağılımı,2023²

	ERKEK					KADIN					GENEL	2022'YE GÖRE
	0-14	15-24	25-34	35-64	65+	0-14	15-24	25-34	35-64	65+	TOPLAM	DEĞİŞİM
(Merkez)	42214	36400	28178	69382	16536	39891	36608	29644	71269	19597	389719	-0,2%
Akıncılar	293	221	262	1139	684	259	178	232	1012	831	5111	6,3%
Altınyayla	985	732	653	1667	500	919	665	571	1518	656	8866	1,5%
Divriği	1151	839	1148	3553	2091	1080	617	972	3049	2393	16893	5,0%
Doğanşar	142	135	188	618	515	125	130	120	647	596	3216	18,9%
Gemerek	1803	1397	1260	4671	2174	1755	1365	1181	4481	2630	22717	6,8%
Gölova	163	127	222	827	555	177	114	137	603	689	3614	11,3%
Gürün	1533	1281	1162	3628	1611	1504	1131	1028	3333	1907	18118	0,6%
Hafik	603	694	561	2263	1465	528	670	526	2095	1539	10944	14,4%
İmranlı	404	419	545	2160	1287	361	331	356	1787	1441	9091	29,8%
Kangal	1840	1540	1442	4502	1964	1666	1302	1173	3954	2246	21629	10,0%
Koyulhisar	770	571	721	2673	1776	671	569	590	2436	2182	12959	6,4%
Şarkışla	3686	2659	2232	7386	2734	3525	2543	2429	7283	3281	37758	0,9%
Suşehri	2137	1674	1570	4801	2220	2099	1934	1601	4624	2635	25295	-0,8%
Ulaş	716	652	627	1894	802	756	565	463	1523	881	8879	11,9%
Yıldızeli	2776	2577	2082	6224	2529	2736	2445	1652	5909	2789	31719	9,5%
Zara	1674	1333	1533	4993	2774	1535	1259	1275	4490	3007	23873	11,0%
Genel	62890	53251	44386	122381	42217	59587	52426	43950	120013	49300	650401	2,4%

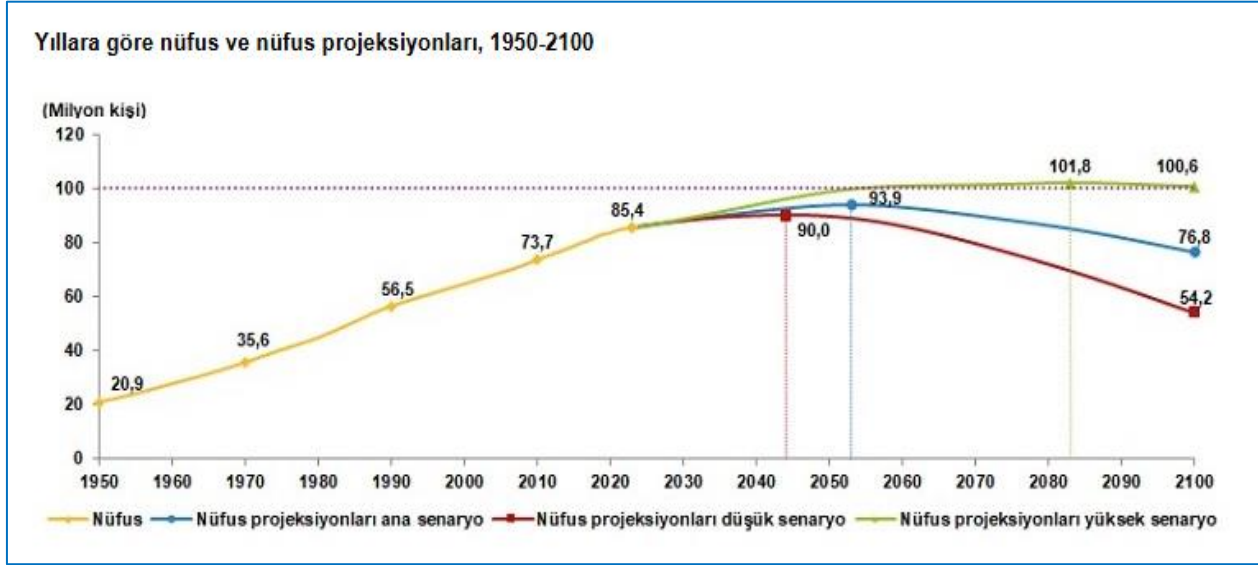
Kaynak: TÜİK

- 2023 yılında İl nüfusu 650.401 kişi olup nüfusun %50,1'i erkek ve %49,9'u kadınlardan oluşmaktadır.
- İl nüfusunun %18,8'i 0-14 yaş grubu, %16,2'si 15-24 yaş grubu, %13,6'sı 25-34 yaş grubu, %37,3'ü 35-64 yaş grubu ve %14,1'i 65 yaş üstü yaş gruplarından oluşmaktadır.
- Çalışma çağındaki(15+ yaş) olanların oranı nüfusun %81,2'sine denk gelmektedir.15-64 yaş grubunda çalışabilir nüfusun oranı ise %67'dir.
- İl nüfusunun %59,9'u merkezde yaşarken %38,5'i ise ilçelerde yaşamaktadır.

² 2024 yılı il nüfus verisi TÜİK tarafından açıklanmamıştır.

- İl nüfusuna göre il işgücü piyasasının ağırlıklı 15-35 yaş aralığında merkez lokasyonunda erkek ve kadınlardan oluşan bir yapıda olduğu söylenebilir.
- İl nüfusu 2022 yılına göre 15.477 kişi artmıştır. İl merkezi 599 kişi(%-0,2) azalmış ilçe nüfusu 16.076 kişi(%1,1) artmıştır. İl nüfusunda bir önceki yıla göre dikkate değer %2,4 bir artış olmuştur.2022 yılına kadar yıllar itibariyle merkez nüfusu artıp ilçe nüfusu azalırken 2023 yılında bu durum tersine dönmüştür.

Şekil 1: Yıllara Göre ve Nüfus Projeksiyonları, 1950-2010

Kaynak: TÜİK

- İl nüfusunda 2007-2022 döneminde dikkate değer bir artış ve azalış olmamakla beraber bu trend 2023 yılında değişmiş ve il nüfusunda artış gerçekleşmiştir. 2023'teki değişime rağmen nüfustaki sayısal düşük değişim il işgücü piyasasını nicel olarak etkileyecek boyutta değildir.
- TÜİK tarafından hazırlanan nüfus projeksiyonlarına göre 2030 yılında Sivas ili nüfusu %2 oranında bir azalış ile 641.429 seviyesine gelecektir. Yine aynı çalışmada yer alana nüfus projeksiyonu ana senaryosuna göre ülke nüfusu 2024-2053 yıllarında parabolik bir artış gösterdikten sonra 2053 yılından sonra parabolik bir azalış trendine girecektir. 2100 yılında ülke nüfusunun 55 milyonun altına düşmesi beklenmektedir. Bu senaryonun ufak farklılıklarla il düzeyinde de gerçekleşmesi beklenir bir durum olup il işgücü piyasasında da arz yönünden etkileri beklenmektedir.

Tablo 2: TÜİK Sivas İline Ait Nüfus Projeksiyonları

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Sivas İli Nüfus Projeksiyonları	650.401	646.151	645.645	644.994	644.215	643.391	642.465	641.429

Kaynak: TÜİK

- TÜİK tarafından hazırlanan aynı çalışmada “ADNKS 2023 yılı sonuçlarına göre, çalışma çağında yer alan 15-64 yaş grubundaki nüfus oranı %68,3'tür. Ana senaryoya göre çalışma çağındaki nüfus oranının, 2050'de %61,9, 2075'te %55,9 ve 2100'de %54,6 olması beklenmektedir. Bağımlı nüfus toplamının, çalışma çağı nüfusunun yarısından az olduğu dönem, "demografik fırsat penceresi" olarak nitelendirilir. Çocuk nüfus olarak tanımlanan 15 yaş altı nüfusun toplam nüfusun yüzde 30'undan az, yaşlı nüfus olarak tanımlanan 65 yaş üzeri nüfusun ise toplam nüfusun yüzde 15'inden az olduğu dönemde demografik fırsat penceresinin açık olduğu değerlendirilir. Projeksiyon sonuçları 2030'un ilk yarısında yaşlı nüfus oranının yüzde 15'i aşacağına ve demografik fırsat penceresinin kapanacağına işaret etmektedir.” denilmektedir.
- Hem geçmiş il nüfusu hem de geleceğe yönelik il nüfusu tahminleri birlikte değerlendirildiğinde Sivas ili nüfusunun durağan yapısından sıyrılarak önümüzdeki 10 yıl içerisinde azalışa geçeceği, 2030 yılının bir milat ve fırsat olduğu, 2050 yılı sonrası hem il nüfusunun hem de işgücü arzının yaşlanacağı dolayısıyla il işgücü piyasasının arz yönü itibariyle nicel anlamda azalışlar olacağı ön görülmektedir. Her ne kadar bu azalışlar bugün için bir değerlendirmeye tabi tutulduğunda sorun olarak görülse de bilim ve teknolojiye yaşanan yüksek gelişmeler özellikle endüstri 4.0, yapay zekâ, büyük veri, nesnelerin interneti, dijital dönüşüm, yeşil dönüşüm, uzay madenciliği ve kuantum mekaniği alanlarındaki hızlı ilerlemeler emeğin yerini otomasyonunun ve robotların alacağını fiziki emeğe olan ihtiyacın azalacağını ve daha nitelikli insan kaynağına olan ihtiyacın artacağını göstermektedir. Bu noktada yapılması gereken işgücü arzının geleceğin mesleklerine yönelik etkin ve verimli bir şekilde yetiştirilmesi ve işgücü talebine entegrasyonun sağlanmasıdır. Bu bağlamda nüfus projeksiyonları gibi işgücü arz projeksiyonlarının nicel ve nitel olarak hazırlanması ve stratejik adımların atılması önem arz etmektedir. Burada İİMEK gündemine konun getirilmesi ve konuya ilişkin bir araştırma/analiz yapılmasına yönelik bir kararın alınması sağlanabilir.

Tablo 3: Nüfusun Kır-Kent Dağılımı,2007-2023³

	KIR NÜFUSU/Köy				KENT NÜFUSU/Şehir				KIR ORANI	KENT ORANI	TOPLAM	
	ERKEK	KADIN	TOPLAM	DEĞİŞİM	ERKEK	KADIN	TOPLAM	DEĞİŞİM			TOPLAM	DEĞİŞİM
2007	111309	111194	222503		209248	206713	415961		34,8%	65,2%	638464	
2008	113258	112085	225343	1,3%	203590	202179	405769	-2,5%	35,7%	64,3%	631112	-1,2%
2009	108060	107531	215591	-4,3%	210845	206911	417756	3,0%	34,0%	66,0%	633347	0,4%
2010	104159	104133	208292	-3,4%	224145	209787	433932	3,9%	32,4%	67,6%	642224	1,4%
2011	101314	100445	201759	-3,1%	212892	212405	425297	-2,0%	32,2%	67,8%	627056	-2,4%
2012	97639	97470	195109	-3,3%	214254	214172	428426	0,7%	31,3%	68,7%	623535	-0,6%
2013	92654	91606	184260	-5,6%	219144	220420	439564	2,6%	29,5%	70,5%	623824	0,0%
2014	88401	88052	176453	-4,2%	221463	225200	446663	1,6%	28,3%	71,7%	623116	-0,1%
2015	83729	82958	166687	-5,5%	223710	228220	451930	1,2%	26,9%	73,1%	618617	-0,7%
2016	82137	80431	162568	-2,5%	227227	231429	458656	1,5%	26,2%	73,8%	621224	0,4%
2017	79511	77335	156846	-3,5%	231609	232846	464455	1,3%	25,2%	74,8%	621301	0,0%
2018	89678	86341	176019	12,2%	233897	236692	470589	1,3%	27,2%	72,8%	646608	4,1%
2019	83518	79795	163313	-7,2%	236106	239537	475643	1,1%	25,6%	74,4%	638956	-1,2%
2020	80997	76961	157958	-3,3%	237774	240157	477931	0,5%	24,8%	75,2%	635889	-0,5%
2021	78821	74322	153143	-3,0%	240133	242845	482978	1,1%	24,1%	75,9%	636121	0,0%
2022	76806	72127	148933	-2,7%	241212	244779	485991	0,6%	23,5%	76,5%	634924	-0,2%
2023	87216	81243	168459	13,1%	237909	244033	481942	-0,8%	25,9%	74,1%	650401	2,4%
DEĞİŞİM	-21,6%	-26,9%	-24,3%		13,7%	18,1%	15,9%				-0,6%	

Kaynak: TÜİK

- 2023 yılı itibariyle nüfusun %74,1'i kentlerde(il ve ilçe merkezinde) yaşarken %25,9'i kırd(köylerde) yaşamaktadır.
- Toplam nüfusta olduğu gibi kır ve kent nüfusunda erkek ve kadın nüfus oranı %50 seviyesindedir.
- 2007 yılında toplam nüfus içinde kırdta yaşayanların oranı %34,8'iken bu oran 8,9 puan azalarak 2023 yılında %25,9 seviyesine gelmiştir. Yine 2007 yılında toplam nüfus içinde kentte

³ 2023 verisi TÜİK tarafından açıklanmamıştır.

yaşayanların oranı %65,2 iken bu oran 8,9 puan artarak 2023 yılında %74,1 seviyesine gelmiştir. 2007-2023 döneminde kır nüfusu %24,3 azalmış kent nüfusu ise %15,9 artmıştır. Kır nüfusunun bir kısmı il dışına göç etmiştir. Bununla birlikte kent nüfusundaki artış ivmesi 2023 yılında biraz azalmıştır.

- Kır nüfusu 2023 yılında 2022 yılına göre %13,1 artış gerçekleştirmiştir. En son 2018 yılında yakalanan bu değer kentten kıra veya ile göç anlamı da taşımaktadır. Özellikle 2023 yılında merkez nüfusundaki azalış ve ilçe nüfusundaki artış bu çıkarımı destekler niteliktedir. Bununla birlikte il merkezindeki düşük azalış kır nüfusundaki artışın ilçe merkezli yada dış göç kaynaklı olabileceğini ortaya koymaktadır.
- Kent nüfusu 2023 yılında 2022 yılına göre %0,8 azalış gerçekleştirmiştir. En son 2011 yılında görülen bu azalış kentten kıra veya il dışına göç anlamına gelebilir. Kentteki düşük nüfus azalışın çok üstünde kır nüfusunun artması kır nüfusundaki artışın dış göç kaynaklı olabileceğini daha da güçlendirmektedir.
- 2023 yılı Sivas ili için hem belirgin nüfus artışı hem de kır nüfusundaki artış nedeniyle büyük önem arz etmekle beraber 2023 yılındaki bu olağan dışılığını nedenleri ortaya konulması gerekmektedir.
- Kır nüfusunda meydana gelen azalış kentlerde işsizliğin ve istihdamın artmasına ve kentlerde tarım dışı işsizlik artmasına, tarım sektöründen hizmet ve sanayi sektörüne istihdam geçişi sağlanmasına neden olmaktadır. 2023 yılında meydana gelen değişim ise kırdan kente olan göç transferi kaynaklı oluşan olumsuz durumların tersine dönmesine fırsat sağlayabilir. Bununla birlikte kırdan kente nüfus geçişinin kalıcı bir şekilde önlenememesi durumunda önümüzde ki 10 yıl içerisinde kır nüfusunun yarısının, önümüzdeki 20 yıl içerisinde ise kır nüfusunun neredeyse tamamının kent nüfusuna dahil olacağı ön görülmektedir. Bu duruma karşı gerekli istihdam politikası önlemleri gerçekleştirilmediğinde tarım dışı işsizlik oranındaki artış başta olmak üzere birçok işgücü piyasası sorunlarının oluşacağı ön görülmektedir.

Tablo 4: Nüfusun Yaş'a Göre Dağılımı,2007-2023

	0-14	15-24	25-34	35-54	55+	Toplam	Doğum sayısı
2007	169284	121785	101166	141999	104230	638464	10727
2008	164200	116469	99147	145258	106038	631112	10091
2009	160960	118225	98599	146353	109210	633347	10547
2010	157033	125876	98382	145002	115931	642224	10182
2011	153288	111885	96764	145278	119841	627056	9861
2012	148987	111006	95420	146955	121167	623535	9740
2013	145473	109373	94295	149976	124707	623824	9359
2014	140886	107025	91771	150186	133248	623116	9432
2015	137690	108728	89579	149212	133408	618617	9225
2016	135918	109234	89059	152262	134751	621224	9073
2017	134620	109677	88211	153762	135031	621301	8954
2018	134866	113749	89506	159527	148960	646608	8285
2019	131843	110882	89391	157614	149226	638956	8079
2020	129593	107018	89383	156711	153184	635889	7576
2021	127091	105175	89900	158134	155821	636121	7143
2022	123468	103191	89790	160389	158086	634924	6674
2023	122477	105677	88336	167621	166290	650401	6273
2007-2023 Fark	-46807	-16108	-12830	25622	62060	11937	-4454
2007-2023 Değişim	-27,6%	-13,2%	-12,7%	18,0%	59,5%	1,9%	-41,5%

Kaynak: TÜİK

- 2007-2023 döneminde toplam il nüfusu %1,9 değişim göstermiştir. Bu durum yıllar itibariyle il nüfusunda nicel bir değişim olmadığını göstermektedir. Bununla birlikte 2023 yılında önceki yıllara göre önemli bir artış göze çarpmaktadır.
- 2007-2023 döneminde il nüfusu yaş'a göre değişim göstermektedir. İl nüfusunda 35 yaş üzeri artış gerçekleşirken yine bu yaş altında azalış gerçekleşmektedir. İl nüfusunda yaş'a göre en fazla değişim 55 yaş üzeri ve 19 yaş altında gerçekleşmiştir.55 yaş üzeri nüfusta artış gerçekleşirken 19 yaş altı nüfusta azalış gerçekleşmektedir. Başka bir ifadeyle il nüfus yaşlanmaktadır. Doğum sayısında meydana gelen azalma 0-4 yaş grubunda kendi göstermiş ve 15 yılda 0-4 yaş grubunda %31,2 azalma meydana gelmiştir. Bu azalış verilerine göre eğer bir tedbir alınmazsa ilde doğum sayısı önümüzdeki 10 yıl içerisinde %50'i azalması ve 20 yıl içerisinde ise çok düşük seviyelere kademeli olarak gelmesi ön görülmektedir.

- İl doğum oranlarının yıllar itibariyle azalması ile İl nüfusunun git gide yaşlanması il işgücü piyasasının da yaşlanmasına neden olacaktır. Bu durum ise gerekli tedbirler alınmadığında il işsizliğini ve istihdamını olumsuz etkileyeceği düşünülmektedir.

Tablo 5: Yıllara Göre Sivas İlinin Aldığı ve Verdiği Göç Sayıları ve Net Göç Hızı, 2008-2023

Yıllar	İlin Aldığı Göç	İlin Verdiği Göç	Net Göç	Net Göç Hızı
2008	18871	30428	-11557	-18,15
2009	23217	28585	-5368	-8,44
2010	23467	31362	-7895	-12,22
2011	22884	30131	-7247	-11,49
2012	21492	27441	-5949	-9,5
2013	26354	30244	-3890	-6,22
2014	29726	34855	-5129	-8,2
2015	25319	33501	-8182	-13,14
2016	22966	26369	-3403	-5,46
2017	22147	28697	-6550	-10,49
2018	45861	26271	19590	30,76
2019	23572	36430	-12858	-19,92
2020	18490	23885	-5395	-8,45
2021	25720	28285	-2565	-4,02
2022	24583	27668	-3085	-4,85
2023	48214	31783	16431	25,59

Kaynak: TÜİK

- 2008-2023 dönemi itibariyle Sivas ili hem göç alan hem de göç veren bir yapıdadır. Bilinenin aksine sadece göç vermemektedir. İl senelik ortalama 26 bin kişi göç almakta ve ortalama 30 bin kişide göç vermektedir. İlin göç alma ve verme sayıları yıllara göre farklılık göstermektedir. 2018 ve 2023 yılında il olağan göç seyrinin dışında daha fazla göç almıştır. 2023 yılına göre ildeki göç sirkülasyonu toplam il nüfusunun yaklaşık %18'ine olup önemli seviyededir.
- İl 2023 yılında önemli bir miktarda göç almıştır. Bu göç il nüfusunu da önemli bir miktarda arttırmıştır. İlin 2023 yılında aldığı göç artışındaki ana sebep araştırılması gerekmektedir.

Tablo 6: Sivas İlinin Göç Aldığı ve Verdiği İller(İlk 15 İl)

Göç Alınan İller			Göç Verilen İller		
		Oran			Oran
İstanbul	16306	33,8%	İstanbul	7017	22,1%
Ankara	4105	8,5%	Ankara	2882	9,1%
Kayseri	3778	7,8%	Kayseri	2470	7,8%
Malatya	3295	6,8%	Tokat	1128	3,5%
İzmir	1746	3,6%	İzmir	1074	3,4%
Kahramanmaraş	1586	3,3%	Antalya	958	3,0%
Tokat	1262	2,6%	Samsun	764	2,4%
Kocaeli	1081	2,2%	Kocaeli	746	2,3%
Hatay	944	2,0%	Yozgat	670	2,1%
Adana	877	1,8%	Malatya	621	2,0%
Antalya	781	1,6%	Bursa	602	1,9%
Gaziantep	749	1,6%	Mersin	537	1,7%
Mersin	700	1,5%	Konya	536	1,7%
Şanlıurfa	563	1,2%	Kahramanmaraş	519	1,6%
Bursa	539	1,1%	Erzincan	457	1,4%
Diğer	9902	20,5%	Diğer	10802	34,0%

Kaynak: TÜİK

- 2023 yılına göre Sivas ilinin göç verdiği illerin başında %22,1 ile İstanbul ili gelmektedir, İstanbul ilini %9,5 ile Ankara ili, %7,8 ile Kayseri, %3,5 ile Tokat ile , %3,4 ile İzmir ili, %3,0 ile Antalya ili takip etmektedir. Bu bilgilere göre il büyük şehirlere ve çevre illere göç vermektedir. Bu sonuç 2022 yılı içinde benzerlik göstermektedir.
- 2023 yılına göre Sivas ilinin göç aldığı illerin başında %33,8 ile İstanbul ili gelmektedir, İstanbul ilini %8,5 ile Ankara ili, %7,8 ile Kayseri ili, %6,8 ile Malatya ili, %3,6 ili İzmir İli, %3,3 ile Kahramanmaraş ili takip etmektedir. Bu bilgilere göre il büyük şehirler ve çevre illerden göç aldığı gibi aynı illere de göç vermektedir. Diğer bir ifadeyle söz konusu iller ile Sivas ili arasında göç sirkülasyonu yaşanmaktadır. Bununla birlikte özellikle Sivas ilinin göç aldığı illerde 2023 yılında gerçekleşen depremin etkisi net olarak görünmektedir.

Tablo 7: Sivas İlinin Göç Alma ve Göç Verme Nedenleri, 2023

	Göç Alma Nedeni		Göç Verme Nedeni	
Aile Yanına/Memlekete Geri Dönme	5066	10,5%	338	1,1%
Bilinmeyen	1379	2,9%	2819	8,9%
Daha İyi Konut Ve Yaşam Koşulları	6904	14,3%	6414	20,2%
Diğer	9528	19,8%	791	2,5%
Eğitim	7912	16,4%	4778	15,0%
Emeklilik	1287	2,7%	253	0,8%
Ev Alınması	1578	3,3%	837	2,6%
Hane/Aile Fertlerinden Birine Bağımlı Göç	8862	18,4%	5608	17,6%
İşe Başlamak/İş Bulmak	1553	3,2%	3781	11,9%
Medeni Durum Değişikliği/Ailevi Nedenler	1457	3,0%	1608	5,1%
Sağlık/Bakım	119	0,2%	289	0,9%
Tayin/İş Değişikliği	2569	5,3%	4267	13,4%
Genel	48214	100,0%	31783	100,0%

Kaynak: TÜİK

- 2023 yılında başka illerden Sivas iline yapılan göçün %19,8'i diğer nedenler, %18,4'ü haneye bağlılık, %16,8'i eğitim, %14,3'ü daha iyi konut ve yaşam koşulları ve %10,5'i ise aile yanına/memlekete geri dönme nedenleri oluşturmaktadır. Tayin/iş değişikliği, işe başlama/iş bulmak emeklilik, ev alınması, sağlık ve bilinmeyen nedenlerde Sivas ilinin göç almasında %20,6 oran ile etki etmektedir. Sivas ilinin göç alma nedenleri birlikte değerlendirildiğinde Sivas iline göç eden her beş kişiden biri göç eden bağlılık nedeniyle, diğer biri bilinen nedenler dışında, diğer biri eğitim, tayin ve iş nedeniyle ve diğer biride ağırlıkla daha iyi yaşam koşulları ile Sivas iline göç etmektedir. Başka bir ifadeyle Sivas iline yapılan göçte etkin ana faktör iş ve çalışmaya ilişkin faktörler olmayıp daha çok çalışma hayatı dışındaki yaşam kalitesine ilişkindir. Sivas ilinin göç aldığı illere bakıldığında Sivas iline göç edenlerin daha önce Sivas'tan göç edenlerin ağırlıkla olduğu tahmin edilmektedir. Bununla birlikte ilde iki adet üniversitenin olması ilin eğitim amaçlı göç almasına da imkan tanımaktadır.

- 2023 yılında Sivas ilinden başka illere yapılan göçün %20,2'si daha iyi konut ve yaşam koşulları, %17,6'sı haneye bağımlı göç, %15'i eğitim, %13,4'ü tayin /iş değişikliği, %11,9'u işe başlamak/iş bulmak gibi nedenlerden oluşmaktadır. Kalan %21,8 ise diğer nedenlerden oluşmaktadır. Sivas ilinin verdiği göçte yaşam kalitesi, eğitim ve iş/çalışma hayatı etkin ana faktörler olarak göze çarpmaktadır. Diğer bir ifadeyle Sivas ilinden göçenler ya iş için, ya eğitim için yada daha iyi bir yaşam için başka illere göçmektedir. Sivas ilinin göç verdiği illerin büyükşehir ve çevre iller olması göç nedenlerini destekler niteliktedir. Eğitim ve iş kaynaklı göçün altında yine daha iyi bir yaşam hedefi olduğu düşünüldüğünde Sivas ilinden göçenlerin büyük çoğunluğu daha iyi bir yaşam umudu ile göç etmektedir. Sivas iline göç edenlerin yine Sivas ilinden göç alan iller olması daha iyi bir yaşam umudu ile göç edenlerin bir kısmının umduğunu bulamadığı ve kısa vadede memleketine geri döndüğü bir kısmının ise umduğunu bularak daha orta ve uzun vadede ev alarak ve emekli olarak memleketine geri döndüğü değerlendirilmektedir.
- Sivas ilinden başka ile işe başlamak/iş bulmak için 2023 yılında göç eden 3781 kişinin 15+ çalışma çağındaki 527924 kişiye oranı yaklaşık %0,7 oranında olup oldukça düşük seviyededir. Bu oran Sivas ilinden başka bir ile iş için giden kişi sayısının tahmin edilenin çok altında olduğunu göstermektedir.
- ORAN tarafından 2016 yılında hazırlanan Sivas Sosyal Profil Araştırmasına göre Sivas ilinden göç etmek isteyenlerin oranı %61,1, gelecek endişesi taşıyanların oranı %52,5 ve ortalama yaşam memnuniyeti düzeyi de %65,5'tir. Göç nedenlerinin başında ekonomik, sosyal, eğitim ve sağlık alanına ilişkin nedenler, gelecek endişesinde iş bulma ve eğitim kaygısı öne çıkmaktadır.
- Tüm bu bilgiler Sivas ilinde başta işsizlik ve istihdam olmak üzere ağırlıkla sosyo-ekonomik ve eğitime ilişkin nedenlerden dolayı orta düzeyde bir yaşam memnuniyet olduğu ve Sivas

insanın daha iyi bir yaşam için göç planı yaptığını ortaya koymaktadır.⁴⁵⁶⁷⁸ Bu minvalde Sivas il işsizliğinin çözümü il insanın yaşam memnuniyetine önemli katkı sağlayarak hem gelecek endişesini hem de zorunlu göçü önleyecektir.

- Sivas ilinin göç alma ve göç etme nedenleri birlikte değerlendirildiğinde Sivas ilinden göç edenler ağırlıklı daha iyi bir yaşam umudu ile Sivas ilinden göç ederek Sivas iline göç edenlerde ağırlıklı umduğunu bulan(emeklilik ve memleket özlemi gibi nedenlerle geri dönenler) ve bulamayanlardan oluşmaktadır. Ayrıca Sivas ilinden iş/çalışma için göç edenlerin belirgin ve önemli seviyede olması il işgücü piyasasında işsizliği, istihdama ve daha da önemlisi çalışma yaşam kalitesine işaret etmektedir. Bununla birlikte Sivas ilinin aldığı ve verdiği göç sayılarının yüksek benzerlik göstermesi göçün il işgücü piyasasına etkisini en aza indirmektedir.

⁴ ORAN tarafından 2016 yılında hazırlanan Sivas Sosyal Profil Araştırmasına göre imkânı olsa Sivas ilinden göç etmek isteyenlerin oranı %61,1 olup oldukça yüksek seviyededir. Başka bir ifadeyle araştırma Sivas ilinde yaşayan her beş vatandaştan üçünün Sivas ilinden göç etmek istediğini ortaya koymaktadır. Yine aynı araştırmaya göre Katılımcıların göç etme nedenleri; %34,9 sosyal hayatın daha gelişmiş olduğu bir yerde olmak isterim, %32,5 yaşam şartlarının daha iyi olduğu bir yerde olmak isterim, %29,3 iş imkânlarının daha çok olduğu bir yerde olmak isterim, %12 çocuklarının / kendimin daha iyi eğitim almasını isterim, %9,3 ben ve ailemin daha iyi sağlık hizmetleri alacağı bir yerde olmak isterim, %5,6 akraba ve çocuklarıma daha yakın bir yerde olmak isterim şeklindedir. Göç etme nedenlerinin çok büyük bölümü Sivas'ın sosyal dezavantajlarından gelmektedir. Bütün olarak bakıldığında, sosyal hayat, yaşam şartları ve iş imkânları Sivas'ta olumsuz görülmektedir. Özellikle göçün oldukça yoğun olduğu ilçe düzeyinde bu sıkıntılar daha fazla hissedilmektedir. Daha geniş perspektifte ildeki sosyal, ekonomik, sağlık ve eğitim alanları Sivas'tan göç isteminin ana nedenidir.

⁵ Aynı araştırma sonuçlarına göre Katılımcıların kendileri ve çocukları için yaşadıkları bölgede iyi bir gelecek olduğuna dair düşünce oranları; %33,9 evet, %52,5 hayır, %13,6 cevap yok / fikrim yok / bilmiyorum şeklindedir. Gelecek beklentisinin düşük olması ile yukarıdaki sosyal yaşam, yaşam koşulları ve iş olanaklarının az gelişmiş olması birlikte değerlendirildiğinde, bölgeye özgü ekonomik ve sosyal politikaların geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

⁶ Aynı araştırma sonuçlarına göre, çocuğunun geleceği konusunda kaygısı bulunan katılımcıların kaygı nedenleri; %59,4 iş bulma sorunu, %35,1 eğitim imkânlarının eksikliği, %23,8 gelecek kaygısı, %6,4 sosyal faaliyet alanı bulunmaması, %5,2 kötü çevre / madde bağımlılığı, %4,3 yaşanan terör olayları, şeklindedir. Çocuklar için ailelerin temel endişesi iş bulma sorunu, eğitim imkânları ve gelecek kaygısı olarak gözükmektedir.

⁷ Aynı araştırma sonuçlarına göre, Katılımcıların genel olarak yaşadıkları yerden memnuniyet oranları; %8,6 çok memnunum, %36,4 memnunum, %27,7 ne memnunum ne memnun değilim, %18,4 memnun değilim, %3,8 memnun değilim, %5,2 hiç memnun değilim şeklindedir.

⁸ Aynı araştırmaya göre, Katılımcılara göre Sivas'ın en acil ihtiyacı; %34,5 sanayi %10,7 işsizlik sorunu /istihdam, %7,4 eğlence mekânı / sosyal tesis, %6,4 yolların yapım ve onarımı, %5,4 ulaşım sorunu, %4,7 çevre planlaması / şehircilik, %4 sağlık kurum ve elemanı, %3,4 park / bahçe, %3,4 eğitim ve diğerleri % 10'dur. Bir önceki grafikte kişisel olarak sorulan çevre ihtiyacı, Sivas için sorulduğunda yine sanayi en temel sorun olarak dile getirilmektedir. Buna bağlı olarak işsizlik ve istihdam ise ikinci sıradadır.

1.2. Ekonomi

Tablo 8: Rekabet Gücü Yüksek Sektörler⁹,2024-Ekim, SGK Özel Sektör İşyeri Listeleri

	İŞYERİ SAYISI		ÇALIŞAN SAYISI		İŞYERİ BAŞI
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Çalışan Sayısı
Bilgi Ve İletişim	88	0,7%	665	0,9%	8
Diğer Hizmet Faaliyetleri	385	3,2%	950	1,3%	2
Eğitim	121	1,0%	1614	2,2%	13
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	171	1,4%	574	0,8%	3
Gayrimenkul Faaliyetleri	248	2,1%	509	0,7%	2
Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri;	31	0,3%	31	0,0%	1
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	416	3,5%	4505	6,0%	11
İmalat	1628	13,6%	17214	23,0%	11
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	190	1,6%	2045	2,7%	11
İnşaat	1765	14,8%	16252	21,7%	9
Kamu Yönetimi Ve Savunma;	6	0,1%	42	0,1%	7
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	858	7,2%	5309	7,1%	6
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence Ve Spor	67	0,6%	263	0,4%	4
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	158	1,3%	4011	5,4%	25
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	467	3,9%	1471	2,0%	3
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyik. Faal.	37	0,3%	174	0,2%	5
Tarım, Ormancılık Ve Balıkçılık	154	1,3%	874	1,2%	6
Toptan Ve Perakende Ticaret;	3753	31,4%	13300	17,8%	4
Ulaştırma Ve Depolama	1395	11,7%	4990	6,7%	4
Uluslararası Örgütler Ve Temsilciliklerinin Faal.	2	0,0%	2	0,0%	1
Genel	11940	100,0%	74795	100,0%	8

Kaynak: SGK

⁹ Rekabet gücü yüksek sektörlerle ilişkin bir veri bulunmadığından SGK özel sektör çalışan sayılarına göre işyeri listesi esas alınarak değerlendirme yapılmıştır.

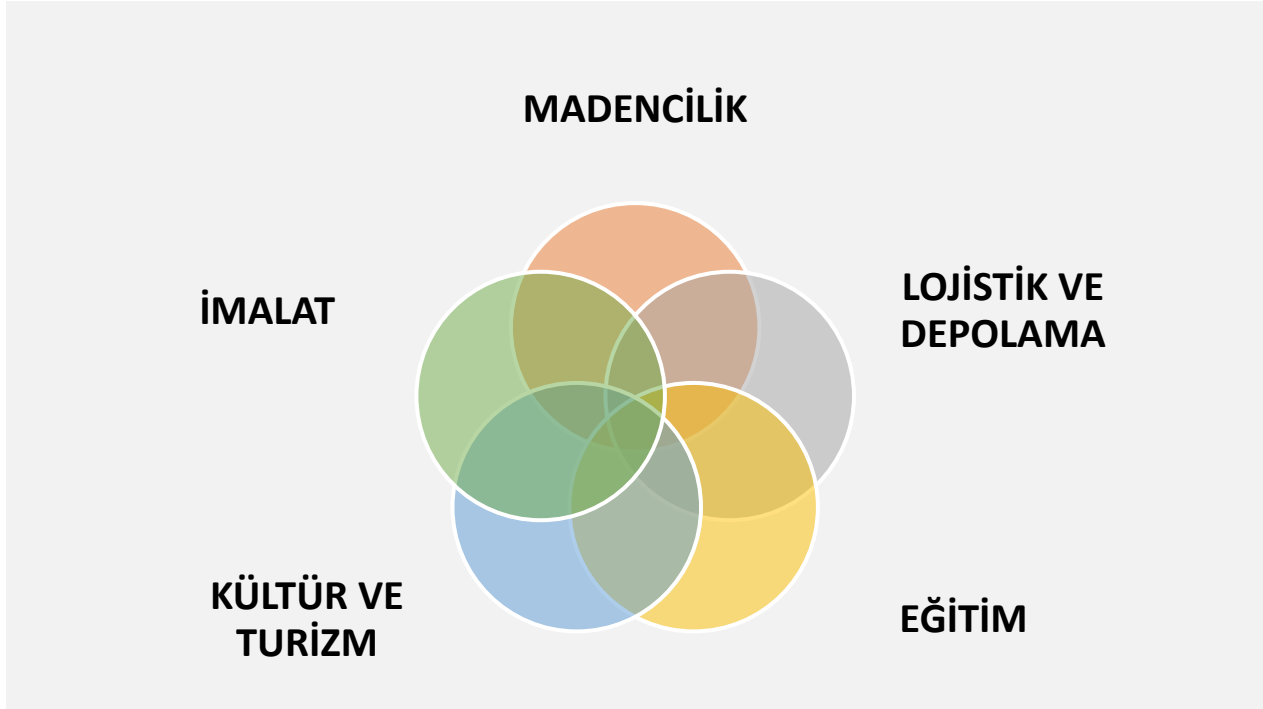
- 2024 yılında SGK verilerine göre özel sektör işyeri sicil dosyasına sahip 11.940 işyeri olup bu sayı bir önceki yılın aynı dönemine göre yaklaşık %1,5 artış göstermiştir.
- 2024 yılında SGK verilerine göre özel sektör işyerlerinde 4/a statüsünde çalışan işçi sayısı 74795 olup bu sayı bir önceki yılın aynı dönemine göre yaklaşık %1,5 artış göstermiştir. Hem işyeri sayısı hem işyerinde çalışan sayısının aynı oranlarda artış göstermiştir.
- SGK kayıtlı işyerlerinin %31,4'ü toptan ve perakende ticaret sektöründe, %14,8'i inşaat sektöründe, %13,6'sı imalat sektöründe, %11,7'si ulaştırma ve depolama sektöründe %7,2'si konaklama ve yiyecek sektöründe faaliyet göstermektedir. Bu beş sektörde yer alan işyeri oranı %78,7'dir. Başka bir ifadeyle ilde faaliyet gösteren her beş işyerinden yaklaşık dördü bu sektörlerde faaliyet göstermektedir. Bu bağlamda Sivas ilinde ticaret, inşaat, imalat, lojistik ve konaklama ve yiyecek sektörleri ana sektörler olarak dikkat çekmektedir. Bir önceki yıla göre sektörlere göre işyerlerinin faaliyet alanında belirgin bir değişim olmamıştır.
- SGK kayıtlı işyerlerinde çalışanların %23'ü imalat, %21,7'si inşaat, %17,8'i toptan ve perakende ticaret, %7,1'i konaklama ve yiyecek hizmetleri ve %7,1'i ulaştırma ve depolama hizmetlerinde faaliyet gösteren işyerlerinde çalışmaktadır. Bu beş sektördeki işyerlerinde çalışan oranı %76,2'dir. Başka bir ifadeyle ilde çalışan her beş çalışandan yaklaşık dördü bu sektörlerde çalışmaktadır. Bir önceki yıla göre çalışan sayılarında sektörlere göre belirgin bir değişim olmamıştır. İşyerindeki çalışan sayıları işyeri sayılarındaki sektörel dağılıma paralellik göstermiş olsa da bazı sektörlerde daha az işyeri olmasına rağmen daha fazla çalışan bulunmaktadır. Bunların başında imalat sektörü gelmektedir. En fazla işyeri toptan ve perakende ticaret sektöründe yer almasına karşın bu sektörde çalışan oranı üçüncü sırada yer almaktadır. Bu sonuç bizlere il işsizliğinin azaltılması ve istihdamın artırılmasının da hangi sektörlerde daha fazla önem göstermemiz gerekliliğini de ortaya koymaktadır. Bununla birlikte sektörlerin il ekonomisine yaptığı katkının boyutu da sektörel yatırım planlarında yer verilmelidir.
- SGK kayıtlı işyerlerinin işyeri başı çalışan sayısına bakıldığında işyeri başına 25 çalışan ile ilk sırada madencilik ve taş ocakçılığı sektörü gelmektedir. Madencilik ve taş ocakçılığı sektörünü 13 çalışanla eğitim sektörü, 11 çalışan ile idari ve destek hizmetleri sektörü, 11 çalışan ile insan sağlığı hizmetleri sektörü ve yine 11 çalışan ile imalat sektörü gelmektedir. Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründeki işyeri başına düşen yüksek çalışan sayısı sektörün faaliyeti ile ilişkili olduğu gibi Sivas ili için madencilik ve taş ocakçılığı sektörünün önemini de ortaya

koymaktadır. Sivas ili farklı tür ve rezervde birçok maden yatağına kaynaklık etmekle beraber sektörün hem il ekonomisine hem de il istihdamına önemli katkılar sunmaktadır. Ancak madenin tükenen bir kaynak olması, çevreye verilen zarar ve verimliliği gibi konular nedeniyle madencilik sektörünün il ekonomisi ve istihdamına uzun vadede katkılarının giderek azalması ön görülebilir. Dolayısıyla mevcut durumda il istihdamı için önemli bir yer tutan madencilik sektörünün orta ve uzun vadede alternatiflerinin üretilmesi gerekmektedir.¹⁰¹¹

- Sivas ilinde eğitim alanında faaliyet gösteren işyeri başına 13 çalışan düşmektedir. Diğer sektörlerle göre bu oran oldukça yüksek olması ile birlikte ilde iki üniversitenin olması bir fırsat olarak değerlendirilebilir. Özellikle bilim ve teknoloji üniversitesinin nitelikli ve kaliteli hizmet sunumu üniversiteyle beraber il ekonomisi ve istihdamının gelişmesine imkan sunacaktır. Bununla birlikte ilde iki üniversitenin bulunması üniversite-işyeri işbirliği ile il işyerlerinin katma değeri daha yüksek mal ve hizmet üretimine imkan sağlayabilir. Bu bağlamda Sivas ili eğitim sektörü açısından bir fırsat olarak da değerlendirilebilir. Eğitim sektöründeki gelişimi artırıcı faaliyetler ilin jeopolitik konumu ile desteklendiğinde özellikle çevre iller nezdinde Sivas ilini cazibe merkezi yapabilir.

¹⁰ Sivas ili maden rezervi açısından oldukça zengin bir konumdadır. Sivas, özellikle sölestin, demir cevheri ve talk madenleri açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Sivas'taki demir rezervi Türkiye'deki rezervlerin %44'ünü, sölestin rezervi %100'ünü, talk rezervi %27'sini ve kurşun-çinko rezervi %5'ini oluşturmaktadır. Sivas Ticaret ve Sanayi Odası kayıtlarına göre bir bütün olarak metal cevherleri madenciliği sektöründe Sivas ilinde KOBİ niteliğinde 31 firma faaliyet göstermektedir. Söz konusu firmalar ürünlerini yurtiçinde olduğu kadar dış pazarlarda da satmaktadır. Sivas'ta metal cevheri madenciliğinde rekabeti etkileyen faktörler: 1. Firmaların Mevcut Teknoloji Düzeyi 2. İşletmelerin Kapasite Kullanım Oranı 3. Ürün Testlerinin Yapıtılması 4. Kur Riski 5. İç Talepteki Dalgalanma 6. Makine Parkının Kayıtlı Değeri 7. Hammadde Üretiminin Yeterliliği 8. Hammadde Tedarikinin Yeterliliği 9. 2012 Yılında Stokların Aktifler İçindeki Payı (Kayseri Ve Sivas İlleri Rekabet Gücü Analizi, ORAN)

¹¹ Sivas ilinde 43 demir, 6 altın, 127 krom, 7 kurşun-çinko, 17 bakır, 20 manganez, 12 nikel, 7 manyezit, 31 doğaltaş, 34 sölestin, 23 tuzla, 31 asbest, 5 talk ve 22 linyit sahası bulunmaktadır. Türkiye demir yataklarının önemli bir kısmı Sivas yöresinde bulunmakta olup, demir-çelik hammaddesinin yaklaşık yarısı Divriği yöresindeki demir yataklarından karşılanmaktadır. Türkiye toplam krom cevherinin yaklaşık %26'sı Sivas-Erzincan-Kop Bölgesi'nde bulunmaktadır. Sivas genelinde 11 krom konsantre tesisi kurulmuştur. Yine İlde işletme ruhsatlı olarak 3 bakır-kurşun çinko sahası, 1 çinko-kurşun sahası, 2 bakır- çinko-kurşun-gümüş sahası bulunmaktadır. İlde önemli kurşun-çinko yatakları bulunmaktadır. SSBS kayıtlarına göre bir bütün olarak metal cevherleri madenciliği sektöründe Sivas 28 işletme faaliyet göstermektedir. Söz konusu işletmeler ürünlerini yurtiçine olduğu kadar dış pazarlarda da satmaktadırlar. Genel bir değerlendirme yapıldığında Sivas yöresinde, modern arama değerlendirme yaklaşımlarıyla önemli maden kaynakların bulunma ihtimali bulunmaktadır(Sivas İl Sanayi Durum Raporu, Sivas Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü).

Şekil 2: Sivas İlinde Öne Çıkan ve Rekabet Gücü Yüksek Sektörler

Kaynak: Durum analizlerine göre yazar tarafından oluşturulmuştur.

- Sivas'ta önde gelen ve rekabet açısından avantajlı olabilecek olan sektörlerden bir diğeri de diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı sektörüdür. Sivas'ta bulunan yeraltı zenginlikleri, çeşitlilik, rezerv ve tenör özellikleri bakımından Türkiye'nin önemli bir potansiyelini oluşturmaktadır. İlde bulunan en önemli metalik madenler; demir, altın, krom, kurşun-çinko ve manganez; en önemli endüstriyel hammaddeler; doğal 17 taş (mermer), jips (alçı taşı), sölestin, kaolen, kireç taşı, tuz, talk, asbest ve çimento hammaddeleri ve en önemli enerji hammaddeleri ise linyit ve jeotermal enerjidir. Doğal taşların en önemlisi travertenlerdir. İl merkezi, Yıldızeli ve Gemerek yörelerinde yoğunlaşan traverten rezervleri Türkiye'deki rezervlerin %18'ini oluşturmaktadır. İl sınırları içerisinde 38 doğal taş (blok taş/mermer) sahası tespit edilmiş olup, bunların 20'si traverten, 11'i mermer, 4'ü kireçtaşı, 1'i ofi yolitik breş, 1'i gablo ve 1'i de bazalt sahasıdır. İlde ruhsatlı sahalarda yeni ocakların açılması, üretim kapasitelerinin artırılması, gelişmiş teknolojilerin kullanılması, blokların olabildiğince yerinde işlenmesi, reklam ve pazarlama faaliyetlerinin geliştirilmesi travertenlerin ekonomik girdisini artıracaktır. İlde önemli potansiyeli olan bir diğer doğal taş türü alçıtaşıdır (jips). Türkiye'de en önemli alçıtaşı yatakları Sivas, Çankırı ve Eskişehir yörelerinde bulunmaktadır. Sivas'taki

yataklar Türkiye potansiyelinin %80'ini oluşturmaktadır (Kayseri Ve Sivas İlleri Rekabet Gücü Analizi, ORAN).¹²

- Orta Anadolu Kalkınma Ajansı (ORAN) tarafından 2021 yılında hazırlanan “TR72 Bölgesi’nde Öne Çıkan Sektörler Raporu” isimli raporda “*Çalışan sayısı verilerine göre bölgede Mobilya İmalatı, Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı (makine ve teçhizat hariç), Gıda Ürünleri İmalatı, Tekstil Ürünleri İmalatı, Metalik Olmayan Ürünler İmalatı, Elektrikli Teçhizat İmalatı ve Giyim Eşyaları İmalatı sektörlerinin diğer sektörlerle göre öne çıktığı görülmektedir. Üç yıldız analizine göre ise; Mobilya İmalatı, Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı (makine ve teçhizat hariç), Metalik Olmayan Ürünler İmalatı, Gıda Ürünleri İmalatları, Elektrikli Teçhizat İmalatı, Tekstil Ürünleri İmalatı, Giyim Eşyaları İmalatı, Kauçuk ve Plastik ürünler imalatı sektörleri ön plana çıkmaktadır. Tüm analizler ve Bölgenin yerel dinamikleri dikkate alındığında, bölgede, “Mobilya İmalatı”, “Tekstil”, “Makine ve Teçhizat”, “Elektrikli Teçhizat”, “Fabrikasyon Metal Ürünleri” ve “Metal Eşya”, sektörlerinin bölgede öne çıkan/sürükleyici sektörler olduğu söylenebilir.*” ifadesine yer verilmiştir. Araştırma her ne kadar TR72 bölgesinin tamamına şamil olsa da Sivas ili içinde “İmalat” sektörünün önemini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte Sivas ilinin yatırım teşviği alan illerden olması il imalat sektörünün diğer illere göre daha rekabetçi konuma getirmektedir. Ayrıca yine ORAN tarafından hazırlanan “TR72 Bölgesi Stratejik Sektörler Analizi” isimli çalışmada “*Kayseri, Sivas ve Yozgat illerini kapsayan TR72 Bölgesi’nde bir önceki planlama döneminde olduğu gibi, 2014-2023 planlama döneminde de “Enerji Sektörüne Yönelik İmalat Sanayi”, “Gıda Sektörüne Yönelik İmalat Sanayi”, “Savunma Sektörüne Yönelik İmalat Sanayi” ve “Sağlık Sektörüne Yönelik İmalat Sanayi” Bölge için stratejik alanlar olarak belirlenmiştir.*” İfadesi ile enerji, gıda, savunma ve sağlık sektöründeki imalatın stratejik öneme sahip olduğu sonucu vurgulanmıştır.
- Sivas ili mevcut işyeri ve çalışan yapısı dışında kış turizmi, kaplıca/termal turizm, sağlık turizmi, gastronomi turizmi, tarih turizmi, lüks turizmi, inanç turizmi, doğa turizmi başta

¹² Türkiye’nin en önemli demir yatakları Bölge sınırları içerisindedir. Bunlar Sivas’ın Divriği ilçesinde, diğeri ise Kayseri’nin Yahyalı ilçesinde bulunan demir yataklarıdır. Kayseri ve Sivas’taki rezervler dikkate alındığında, Türkiye’deki demir cevherinin %50’sinden fazlası Bölgededir. Yozgat’ta da demir rezervleri bulunmasına rağmen cevher oranı düşüklüğü ve yüksek silisyum dioksit gibi nedenlerle işletilememektedir. Bölgenin bir başka önemli metalik madeni ise kromdur. Krom yatakları ağırlıkla Kayseri ve Sivas’ta yer almakla birlikte Yozgat’ta da bulunmaktadır. Krom rezervleri, Kayseri’nin güneyinden Sivas’ın kuzeydoğusuna doğru uzanan bir hat boyunca yoğunlaşmaktadır. Bölgede öne çıkan bir başka metalik maden de Bölgede üç ilde de bulunan kurşun-çinkodur (TR72 Düzey II Bölgesi Bölge Planı 2024-2028, ORAN).

olma üzere kültür ve turizm alanında istihdam üretmesine karşılık beklenen seviyelerde değildir. Bu çıkarımı kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor sektöründe faaliyet gösteren düşük işyeri sayısı ve çalışan sayısı desteklemektedir. Bu bağlamda kültür ve turizm alanında il ekonomisi ve istihdamın gelişimine katkı sunulması gerekmektedir. Bu noktada Sivas-Ankara ve Sivas-İstanbul hızlı tren hizmetinin sunulması ve doğu ekspresinin Sivas ilinden geçmesi bir fırsat olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.¹³

- Sivas ilin tarihten günümüze gelen jeopolitik konumu ile ülkenin merkezinde olması, karayolu, demiryolu ve havayolu ağı ile donatılmış olması mal ve hizmet üretiminin dışında ulaştırma ve depolama faaliyetinin gelişimine imkan tanıyabilir. Bu noktada stratejik adımların atılması bu sektörü rekabet yüksek sektörler içine alabilir.¹⁴
- Sivas ilinde il içi ve il dışı piyasalarda rekabeti yüksek sektörlerin oluşturulmasında, ORAN TR72 Düzey II Bölgesi Bölge Planı 2024-2028 raporunda TR72 bölgesi imalat sanayi için *tasarım kalitesinin yükseltilmesi, süreç verimliliğinin ve kurumsallaşmalarının sağlanması ve katma değerli üretimin yaygınlaştırılması*¹⁵ gerektiğini belirtmiştir. Bu görüşte belirtilen

¹³Sivas İl Turizmi için fırsatlar * Sivas'ın, tarihi "İpek Yolu" ve "Kral Yolu'nun geçtiği güzergâhta bulunması, İpek Yolu Projesi kapsamında "Mola Noktası" olarak değerlendirilebilecek Han ve Kervansaraylara sahip olması, * Coğrafi Konumu gereğince tur güzergâhları üzerinde yer alabilecek olması, * Tarihi 4 Eylül Kongresine ev sahipliği yapmış olması, * Dünyaca ünlü Sivas Halısının varlığı, * Geliştirilmeye müsait el sanatlarının varlığı, * Birçok yeni müze açma potansiyelinin mevcut olması, * İl dışında belli bir güce, sayıya ve etkinliğe sahip Sivaslıların varlığı, * Kara-Demir yolu ağına ve Havaalanına sahip olması, * Sivas'ı Ankara'ya bağlayacak olan hızlı trenin Sivas'tan geçiyor olması. (Sivas'ta Kültürel Mirasın Korunması Ve Turizmin Geliştirilmesi İçin Hazırlanan Rapor, İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü)

¹⁴ Bölgeye Doğu-Batı ekseninde Ankara-Yozgat-Sivas-Erzincan ve Ankara-Kırşehir-Kayseri- Malatya, Kuzey-Güney ekseninde Samsun-Tokat-Sivas-Kayseri-Niğde-Adana devlet karayolları ile ulaşılabilir. İllerin kendi arasındaki ulaşımının büyük çoğunluğunun karayolu ile yapıldığı görülmektedir. Bölgeye Ankara-Erzurum ve Samsun-İskenderun yönlerinde devam eden demiryolu hatları ile ulaşım yapılabilir. Yozgat-Yerköy, Sivas ve Kayseri il merkezlerinden demiryolu geçmektedir. Bölge, kuzey-güney ve doğu-batı ulaşım akslarının kesiştiği bir konuma sahip olup, Bölgeye ulaşım kara yolu, demir yolu ve hava yolu (Kayseri ve Sivas'ta havalimanları faal olup Yozgat havalimanının yapımı devam etmektedir) ile sağlanmaktadır. Bölge Samsun, Mersin, İskenderun ve Adana Liman ve Lojistik Köylerine (Gelemen ve Yenice Lojistik Köyü) erişim açısından merkezi bir konumda bulunması nedeni ile de önemli bir potansiyele sahiptir. Bölgedeki 3 il de Türkiye'de kara ve demir yollarının kavşak noktası oluşturduğu illerdir. Coğrafi Erişilebilirlik endeksinde Bölge, diğer bölgelere göre yüksek bir değere sahip olup avantajlı konumdadır(TR72 Düzey II Bölgesi Bölge Planı 2024-2028, ORAN).

¹⁵ Bu öncelik kapsamında TR72 imalat sanayiindeki firmaların tasarım kalitesinin yükseltilmesi, süreç verimliliğinin ve kurumsallaşmalarının sağlanması ve katma değerli üretimin yaygınlaştırılması yoluyla bölgesel rekabet edebilirliğin artırılması hedeflenmektedir. Rekabet edebilirliğin artırılması çerçevesinde, TR72 Bölgesi içindeki KOBİ'lerin, dijital teknolojilerin gerektirdiği enstrümanların (e-ticaret, sosyal medya pazarlaması, SEO çalışmaları, dijital pazarlama teknikleri vb.) kullanımının yaygınlaştırılması yoluyla satış ve pazarlama kanallarının genişletilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda imalat sanayindeki tasarım ekosisteminin geliştirilmesi, imalat sanayindeki süreç ve kaynak verimliliğinin artırılması, imalat sanayindeki firmaların kurumsallaşma düzeylerinin artırılması, sanayide dijital dönüşümün sağlanması, pazarlama araçlarının çeşitlendirilmesi ve TR72 Bölgesi imalat sanayinin teknoloji düzeyinin yükseltilmesi, orta-yüksek ve yüksek teknoloji ürün üretiminin artırılması gibi özel amaçlar bulunmaktadır. Özellikle

gelişimin sağlanması için işletmelerde stratejik ve profesyonel yönetim şeklinin oluşturulması gerekmektedir. Bu gerekliliğin birinci aşamasının ise işletmede etkin, verimli ve stratejik insan kaynağı birimlerinin oluşturulması ve yürütümü ile gerçekleşeceği değerlendirilmektedir. Ayrıca AR-GE faaliyetlerinin geliştirilmesi ve işletmelerdeki çalışma yaşam kalitesinin iyileştirilmesi gerekmektedir. Bu noktada en başta ve en birinci yapılması gereken İK birimlerinin oluşturulması, aktif hale getirilmesi ve İK etkinliğinin ve devamlılığının sağlanarak kurumsal hale getirilmesidir. Diğer bir ifadeyle işletmeden önce İK faaliyetlerinin kurumsal hale getirilmesi gerekmektedir. Bu noktada ölçme ve değerlendirme hizmeti büyük önem arz etmektedir. İl işletmelerinin her biri için AR-GE, İK, ÇYK ve Kurumsallık ölçümlerinin yapılması ve işletmeler için bir gelişmişlik endeksinin oluşturulması ve her bir işletme için bir gelişmişlik puanının verilmesi ve puan üzerinden işletmenin gelecekte gelişimini sağlayacak hedeflerin belirlenmesi ölçülüp değerlendirilebilir. Bu ölçme ve değerlendirme işlemi ile işletme gelişim sağlayacağı gibi il işgücü piyasası da gelişim sağlayacak ildeki işsizlik azalarak istihdam artacak, katma değeri yüksek mal, hizmet ve fikir üretimi sağlanarak nitelikli il ekonomisi ve işgücü oluşturulacaktır. Bu ölçme değerlendirme işlemi bir kamu kuruluşu eliyle yürütülebileceği gibi ticaret sanayi odaları, esnaf ve sanatkarlar odası gibi örgütler eliyle de yürütülebilir.

küresel tedarik zincirlerine entegrasyonunun sağlanması aşamasında, firmaların dijital pazarlama ve e-ticaret becerilerinin yerel düzeyde artırılması gerekmektedir. TR72 Bölgesi'ndeki illerde öne çıkan sanayi kollarında bölge dışı rakiplere karşı bir fark oluşturmak, bu farkın getireceği özgünlükle marka değerlerinin yükselmesini sağlamak, tasarımı ve kalitesi ile kendisini sürekli yenileyen sektörler oluşturmak için tasarım ve Ar-Ge önemlidir. (TR72 Düzey II Bölgesi Bölge Planı 2024-2028, ORAN).

Tasarım haricinde firmaların rekabet gücünü artıracak önemli konulardan biri de süreç verimliliğinin artırılmasıdır. Herhangi bir makine ve alet almadan sadece işin yapılış şeklini iyileştirerek firmaların kapasitelerinde, fire oranlarında, stok devir oranlarında, sipariş karşılama oranlarında en az %20 verimlilik artışları gözlemlenebilmektedir. Üretim süreçlerini verimli hale getiren firmaların hem ulusal piyasada hem de uluslararası piyasada varlıklarını sürdürmeleri kolaylaşmakta ve dolaylı yoldan ihracat rakamları ve istihdam miktarları artmaktadır. Kurumsallaşmanın TR72 Bölgesi firmalarında tam olarak sağlanamaması, aile şirketlerinin fazlalığı, yüksek beyaz yaka personel devir oranları, firmaların büyük bir kısmının fason çalışması ve marka oluşturamamaları, pazarlama birimleri gelişmediği için mevcut pazar firmaları için aşırı fiyat kırmaları ve firmaların büyük bir bölümünde 1-2 mühendis çalışması ya da hiç çalışmaması, TR72 Bölgesi'nde kurumsallaşma başlığı altında KOBİ'lere yönelik eğitimlerin desteklenmesini gerekli kılmaktadır. (TR72 Düzey II Bölgesi Bölge Planı 2024-2028, ORAN).

TR72 Bölgesindeki yoğun üretim ve satış hacmi göz önüne alındığında işletmelerin bu hacimle orantılı olarak e-ticaret ve dijital pazarlama kanallarının kullanımı noktasında aktif olmadıkları görülmektedir. Satışın üretim faktörlerini tetikleyen ve dönüştürüp geliştiren bir unsur olduğu gerçeğinden hareketle, bölge işletmelerinin e-ticaret hacminin artırılması bölgenin üretim kapasitesinde önemli miktarlarda bir artışı tetikleyecek, işletmeler için küresel rekabetin gerektirdiği esnek ve güçlü bir kurumsal kapasitesinin gelişimine katkı sağlayacaktır. (TR72 Düzey II Bölgesi Bölge Planı 2024-2028, ORAN).

Tablo 9- İktisadi Faaliyet Kolları İtibariyle Sivas İl Yatırım Teşvikleri,2001-2024¹⁶

Sektörü	Belge Adedi	Sabit Yatırım Tutarı (Milyon TL)	İstihdam
Enerji	195	18177	830
Hizmetler	209	4886	3127
İmalat	480	23950	22661
Madencilik	103	4457	2136
Tarım	17	883	499
Genel Toplam	1004	52353	29253

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

- Sivas ili 2001-2024 döneminde beş ana sektörde toplam 1004 teşvik belgesiyle reel¹⁷ olarak 52.353.000.000 (yaklaşık 53 milyar TL) yatırım teşviki almıştır. Alınan bu yatırım teşviklerine ilişkin 29.253 kişi istihdam ön görülmüştür.
- Yatırım teşviklerinde yatırım tutarına göre en fazla yatırımı %45,7 ile imalat sektörü, %34,7 ile enerji sektörü, %9,3 ile hizmetler sektöründe, %8,5 ile madencilik sektörü ve %1,7 ile tarım sektörü almıştır. Yatırım teşviklerinde enerji sektörünün payı artış göstermektedir.
- Öngörülen istihdam ise %77,5 ile imalat sektöründe, %10,7 ile hizmetler sektöründe %7,3 ile madencilik sektöründe %2,8 ile enerji sektöründe ve %1,7 ile tarım sektöründe ağırlıklanmıştır. Bu sonuca göre yatırım teşvikleri ile ön görülen istihdamın dörtte biri imalat sektöründe gerçekleşmektedir. Enerji sektöründe yatırım teşvik payı artarken öngörülen istihdam düşmektedir.
- Sabit yatırım tutarına göre istihdama en fazla katkı imalat sektöründe iken en az katkı ise enerji sektöründedir. İmalat sektörü yatırım teşvik tutarının neredeyse yarısını almış ancak toplam istihdamın dörtte üçü oranda da istihdam sağlamasına rağmen yatırım teşvik tutarlarının üçte birini alan enerji sektörü toplam istihdamın ancak yüzde üçü oranda istihdam sağlamıştır. Bu haliyle 2024 yatırım teşvikleri üçte iki oranda istihdama ve üçte biri oranında da il ekonomisine hizmet etmektedir.
- Senelik %5 oranda yaklaşık 5000 kişilik ilave istihdam sağlayan il işgücü piyasasının senelik ilave istihdam kapasitesinin iki kata çıkması için ortalama yıllık 5 milyar TL bir yatırım¹⁸

¹⁶ 2023 yılı verisi Ocak-Kasım dönemini kapsamaktadır.

¹⁷ 2023 yılı itibariyle yatırım teşvik verileri enflasyona göre uyarlanmış reel şekilde yayımlanmıştır. Dolayısıyla veriler gerçek parasal değerleri göstermemektedir.

¹⁸ 2024 yılı Sivas İli yatırım teşviklerine göre bir kişinin istihdamı için gerekli yatırım tutarı yaklaşık 3,2 Milyon TL'dir. Bu oran Türkiye için yaklaşık 3,6 Milyon TL'dir.

gerekmektedir. Bu rakam reel değerlere göre en az 15 milyar TL'dir. Yaklaşık 20 bin işsiz olduğu Sivas ili işgücü piyasasındaki işsizliğin %5 doğal işsizlik oranına çekilmesi için en az 10 bin ilave istihdam üretilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla yatırım teşvikleri mevcut kapasitesiyle ilin istihdam kapasitesinin artırılması için yetersiz kalmaktadır. Bununla birlikte başta enerji sektörü olmak üzere yapılan teknolojik yatırımlar gerekli istihdamı üretme noktasında yetersiz kalmaktadır. Bu noktada teknolojik yatırım gerçekleştiren işletmeler de yapay zekâ, veri bilimci, veri analisti, istatistikçi, yazılımcı, programcı, elektrik v elektronik mühendisi, teknikeri ve teknisyeni gibi geleceğin mesleklerinde zorunlu istihdam uygulamasının sağlanması hem istihdama katkı sağlayacak hem de bu teknolojik yatırımların geliştirilmesine imkân tanıyacaktır.

- Kamu marifetiyle sağlanan yatırım teşvikleri il istihdamına sınırlı bir katkı sunmakla beraber ağırlıklı il ekonomisine olumlu bir etki yapmaktadır. Kamu yatırım teşvikleri kadar önemli bir konuda özel sektör işletmelerinin herhangi bir yatırım teşviği olmadan mevcut üretim olanakları ile ilave ve yeni yatırımlar yapmasıdır. Zira Sivas ilinde işsizlik ağırlıklı mevcut işsiz sayısına karşılayacak açık iş sayısının yetersizliğinden oluşmaktadır. Açık iş sayısındaki yetersizlik kaynaklı işsizliğin çözümünde ise kamu ve özel yatırımın artırılması gelmektedir. SGK istihdam/çalışan verilerine bakıldığında ilde gerçekleştirilen yatırımların ildeki açık iş yetersizliği kaynaklı işsizliğin çözümü için gerekli açık iş pozisyonlarını üretmediği sonucuna varılmaktadır. Bu sonuç ilin yeni ve ilave istihdam üretecek yatırımları çekemediği değerlendirilmesinin yapılmasını imkân sunmaktadır. Bu noktada yatırım teşviklerinin gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Tablo 10: Dönemler İtibariyle Sivas İli Yatırım Teşvikleri,2001-2024

Yılı	Belge Adedi	Sabit Yatırım Tutarı - Reel ¹⁹	İstihdam
2001	14	453	311
2002	12	172	211
2003	7	112	151
2004	41	907	2344
2005	36	1102	1499
2006	20	131	336
2007	24	1843	779
2008	26	423	399
2009	21	871	336
2010	42	1035	634
2011	29	1441	464
2012	29	624	866
2013	37	1223	1098
2014	38	3274	776
2015	32	2639	794
2016	52	1605	402
2017	75	2204	801
2018	38	1769	1142
2019	28	1457	807
2020	57	2288	1665
2021	50	2672	1378
2022	110	7427	6899
2023 ²⁰	75	6414	2017
2024	111	10268	3144
Genel Toplam	1004	52353	29253

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

- 2001-2024 döneminde ortalama yatırım teşvik belgesi sayısı 42’dir. 2022 yılında yatırım teşvik belgesi sayısında %100 üzerinde bir artış gerçekleşmiş olup 2024 yılında bu artış korunmuştur. 2022-2024 yılı aralığında verilen teşvik belgesi sayısı daha önceki yıllara göre yüksek artış farklılığı göstermektedir.

¹⁹ 2023 yılı itibariyle yatırım teşvik verileri enflasyona göre uyarlanmış reel şekilde yayımlanmıştır. Dolayısıyla veriler gerçek parasal değerleri göstermemektedir.

²⁰ 2023 yılı Ocak-Kasım dönemine aittir.

- 2001-2024 döneminde ortalama sabit yatırım tutarı miktarı yaklaşık 2,2 milyar TL'dir. 2022 yılında yatırım teşvik belgesi sayısında meydana gelen yüksek artışa paralel olarak sabit yatırım tutarı 7,4 milyar TL seviyesine gelmiştir. Bu miktar 2024 yılında daha da artış göstererek 10 milyar TL olmuştur. 2024 yılı toplam sabit yatırım tutarı 2001-2024 yılı toplam tutarın yaklaşık %20'sini oluşturmaktadır.
- 2001-2024 döneminde ortalama öngörülen istihdam sayısı yaklaşık 1219'dur. 2022 yılında yatırım teşvik belgesi ve sabit yatırım tutarında meydana gelen artışa paralel olarak öngörülen istihdam sayısı da yüksek artış göstermiş ve 6899 kişi istihdam seviyesine gelmiştir. 2024 yılında ise teşvik belge sayısında belirgin bir artış farkı olmaksızın sabit yatırım tutarında yüksek artışa rağmen istihdam sayısı düşüş göstermiştir. Bu düşüşün başlıca nedeni 2024 yılındaki yatırım teşvik belge sayısının %31,5'nin ve sabit yatırım miktarının %50,6'sının enerji sektöründeki işletmelere verilmesidir. 2024 yılı yatırım teşviğinin yaklaşık %50'si enerji sektörünün almasına rağmen enerji sektörü ancak toplam öngörülen istihdamın %1,7'sini sağlamaktadır. Diğer bir ifadeyle enerji sektörü istihdam üretmemektedir.
- Yıllara göre yatırım teşvik tutarları ile ön görülen istihdam arasında yüksek düzeyde aynı yönlü($r=0,74$) ilişki(korelasyon) bulunmakta olup yatırım teşvik tutarları ön görülen istihdamın %54'ünü(R^2) açıklamaktadır. Başka bir ifadeyle yatırım teşvikleri tamamı istihdama hizmet etmemiştir. Açıklanamayan %46'lık oran daha önceki satırlarda belirtildiği gibi enerji sektöründeki tutar başına ön görülen çok düşük istihdam sayılarından kaynaklandığı değerlendirilmektedir. Bununla birlikte enerji sektörün aldığı yatırım teşviği tutarı arttıkça önümüzdeki yıllarda yatırım teşvik tutarı ile istihdam arasındaki korelasyon daha da zayıflayacaktır.
- Yaklaşık 70 bin özel sektör 4a'lı çalışanın ve yıllık ilave istihdamının ortalama %5 civarında olan Sivas işgücü piyasasına göre mevcut yatırım teşviklerinin yeterli istihdam üretmediği söylenebilir. Diğer bir ifadeyle il ekonomisi büyürken il istihdamı aynı oranlarda büyümektedir. Başka bir ifadeyle istihdamsız büyüme gerçekleşmektedir. Bu iddiayı 2001 yılına göre 2024 yılında yatırım teşvik tutarı yaklaşık 23 kat artarken aynı dönemde ön görülen istihdamın 10 kat artması desteklemektedir.
- Bu bilgiler hep birlikte değerlendirildiğinde yatırım teşviklerinin il istihdamına katkı sağladığı ancak bu katkının ilin işsizlik ve istihdam sorununu çözecek düzeyde olmadığı söylenebilir.

Tablo 11: (SEGE)²¹na Göre Sivas İli ve İlçelerinin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması

İlçe Adı	Genel Sıralama	İl İçindeki Sıralama	Skor	Kademe
Merkez	110	1	1,138	2
Şarkışla	417	2	-0,178	4
Divriği	445	3	-0,218	4
Suşehri	480	4	-0,28	4
Zara	556	5	-0,4	4
Kangal	608	6	-0,472	4
Gürün	609	7	-0,475	4
Gemerek	615	8	-0,478	4
Akıncılar	640	9	-0,511	5
İmranlı	704	10	-0,587	5
Gölova	711	11	-0,594	5
Ulaş	712	12	-0,595	5
Doğanşar	737	13	-0,625	5
Altınyayla	762	14	-0,664	5
Hafik	807	15	-0,742	5
Koyulhisar	813	16	-0,748	5
Yıldızeli	817	17	-0,762	5

Kaynak: SEGE-2022 (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı)

- 2022 yılı İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (SEGE) raporuna göre Sivas ili merkezi 2.gelişmişlik kademesinde, Şarkışla, Divriği, Suşehri, Zara, Kangal, Gürün Ve Gemerek ili 4. gelişmişlik kademesinde Akıncılar, İmranlı, Gölova, Ulaş, Doğanşar, Altınyayla, Hafik, Koyulhisar, Yıldızeli ilçeleri ise 5. Gelişmişlik kademesinde yer almaktadır.

²¹ Birinci temel bileşen değerleri kullanılarak ilçelerin SEGE-2022 endeks değerleri elde edilmiştir. Elde edilen endeks değerlerindeki doğal kırımlar esas alınarak Türkiye’de ilçeler altı gelişmişlik kademesinde sınıflandırılmıştır. 56 adet değişken ile yapılan GTBA neticesinde 6,959 (Şişli-İstanbul) ile -1,447 (Harran-Şanlıurfa) arasında değişen endeks değerleri elde edilmiştir. Sıralamada ilçelerin endeks değerlerinin doğal kırımları dikkate alınarak ilçeler altı gelişmişlik kademesinde sınıflandırılmıştır.

Gelişmişlik Kademesi	Endeks Değeri (ED)	İlçe Sayıları
1	$ED \geq 1,632$	67
2	$1,632 > ED \geq 0,396$	173
3	$0,396 > ED \geq -0,173$	175
4	$-0,173 > ED \geq -0,493$	215
5	$-0,493 > ED \geq -0,824$	222
6	$-0,824 > ED$	121

- Hem Sivas ili merkezi hem de ilçeleri sosyo-ekonomik gelişmişlik olarak son üç grup içerisinde yer almaktadır. Sivas il merkezi ile ilçeleri arasında oldukça yüksek sosyo-ekonomik gelişmişlik farkı bulunmaktadır. Merkez ile ilçeler arasındaki bu gelişmişlik farkı ilçeden merkeze olan iç göçü tetiklemektedir.
- Her ne kadar Sivas ili 2. Kademe gelişmişliğe sahip il/ilçelerin grubunda yer alsada 973 ilçe içerisinde Sivas İli merkezi 110. sırada yer almış olup birçok büyükşehir ilçesi Sivas ilinin sosyo-ekonomik gelişmişliğinden üstündedir. Bu bağlamda Sivas il merkezinin de olması gereken sosyo-ekonomik gelişmişliğe sahip olmadığı söylenebilir. Bu söylemin en net göstergesi Sivas ilinin göç verdiği illerin yine Sivas ilinden sosyo-ekonomik olarak daha üst sıralarda olmasıdır. Başka bir ifadeyle Sivas’tan göç edenlerin sosyo-ekonomik olarak daha iyi seviyelerde olan illere göç etmektedir. Bu sonucu göç edenlerin göç etme nedenleri desteklemekte olup ağırlıkla göç nedeni daha iyi yaşam koşulları arayışıdır.
- Sivas il merkezi dışındaki tüm ilçelerin sosyo-ekonomik gelişmişlikte dördüncü ve beşinci kademede olması bütüncül olarak il genelinin düşük bir gelişmişliğe sahip olduğu şeklinde değerlendirilebilir. Bu durum ise Sivas ilinden başka illere olan göçün ana nedenidir. Bu çıkarımı hem göç edenlerin göç etme nedenleri hem de ORAN tarafından yapılan sosyal profil araştırması desteklemektedir.
- SEGE araştırmasında “İstihdam ve Sosyal Güvenlik Değişkenleri” ana faktörü, *Çalışma Çağındaki Nüfusun (15-64) Payı, Aktif Çalışanların Çalışma Çağı Nüfusuna Oranı, Aktif Kadın Çalışanların Çalışma Çağı Kadın Nüfusuna Oranı, Ortalama Günlük Kazanç, Primi Devlet Tarafından Ödenen Nüfus Oranı, İmalat Sanayii İş Yeri Türkiye Payı, Hizmetler Sektörü İş Yeri Türkiye Payı, Kişi Başına Sosyal Yardım Tutarı* alt faktörleri üzerinden ölçülmüştür. Ancak ana faktör düzeyinde bir gelişmişlik endeksi hesaplanmamıştır. Bu bir eksiklik olup iller/ilçelerin sosyo-ekonomik olarak eksik taraflarını görüp geliştirme imkanını kısıtlamıştır. Bu kısıtlamaya rağmen SEGE araştırması önemli sonuçları içermekte olup il/ilçenin mevcut gelişmişliğini ortaya koymaktadır.
- Genel olarak SEGE araştırması Sivas ili sonuçları Sivas ilinin sosyo-ekonomik olarak gelişmişliğinin iyi durumda olmadığını göstermekte olup mevcut gelişmişliğin geliştirilmesi gerektiğini net olarak ortaya koymaktadır.

Tablo 12: Sivas İlindeki Merkezler Ve Teknolojik Yatırım Desteği Ve Belgesi, 2024

	Sivas	Türkiye
Ar-Ge ²² Merkezi ²³	4	1331
Teknoloji Geliştirme Merkezi ²⁴	2	104
Tasarım ²⁵ Merkezi ²⁶	1	331
Teknolojik Ürün Yatırım Desteği	0	204
Teknolojik Ürün Deneyim (Tür) Belgesi	0	1386

Kaynak; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı istatistiklerine göre yazar tarafından oluşturulmuştur.

²² Araştırma ve geliştirme faaliyeti (Ar-Ge): Araştırma ve geliştirme, kültür, insan ve toplumun bilgisinden oluşan bilgi dağarcığının artırılması ve bunun yeni süreç, sistem ve uygulamalar tasarlamak üzere kullanılması için sistematik bir temelde yürütülen yaratıcı çalışmaları, çevre uyumlu ürün tasarımı veya yazılım faaliyetleri ile alanında bilimsel ve teknolojik gelişme sağlayan, bilimsel ve teknolojik bir belirsizliğe odaklanan, çıktıları özgün, deneysel, bilimsel ve teknik içerik taşıyan faaliyetleri(Araştırma, Geliştirme Ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama Ve Denetim Yönetmeliği)

²³ Ar-Ge merkezi: Ar-Ge ve yenilik projelerini veya sözleşme çerçevesinde siparişe dayalı olarak yürütülen Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerini gerçekleştirmek üzere kurulan ve dar mükellef kurumların Türkiye’deki işyerleri dâhil, kanunî veya iş merkezi Türkiye’de bulunan sermaye şirketlerinin; organizasyon yapısı içinde ayrı bir birim şeklinde örgütlenmiş, münhasıran yurt içinde araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan ve en az elli tam zaman eşdeğer Ar-Ge personeli istihdam eden, yeterli Ar-Ge birikimi ve yeteneği olan birimleri, (Araştırma, Geliştirme Ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama Ve Denetim Yönetmeliği)

²⁴ Teknoloji merkezleri (Teknoloji merkezi işletmeleri): 3624 sayılı Kanun kapsamında üniversite ve araştırma merkezlerinin imkânlarından yararlanarak yeni ve ileri teknolojiye dayalı bilgilerin derlendiği, değerlendirildiği, geliştirildiği ve uygulamaya yönelik üretime hazır hâle getirilerek işletmelerin kullanımına sunulmak için kurulan veya kurdurulan Ar-Ge ve yenilik projesi sahibi işletmelerin, KOSGEB teknoloji geliştirme ve yenilik destekleri kapsamında desteklediği teknoloji geliştirme merkezlerini (TEKMER) (Araştırma, Geliştirme Ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama Ve Denetim Yönetmeliği)

²⁵ Tasarım faaliyeti: Sanayi alanında ve (Değişik ibare:RG-25/8/2022-31934)(3) Cumhurbaşkanının uygun göreceği diğer alanlarda katma değer ve rekabet avantajı yaratma potansiyelini haiz, ürün veya ürünlerin işlevselliğini artırma, geliştirme, iyileştirme ve farklılaştırmaya yönelik yenilikçi faaliyetlerin tümünü, Araştırma, Geliştirme Ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama Ve Denetim Yönetmeliği)

²⁶ Tasarım merkezi: Tasarım projelerini veya sözleşme çerçevesinde siparişe dayalı olarak yürütülen tasarım faaliyetlerini gerçekleştirmek üzere kurulan ve dar mükellef kurumların Türkiye’deki iş yerleri dâhil, kanunî veya iş merkezi Türkiye’de bulunan sermaye şirketlerinin; organizasyon yapısı içinde ayrı bir birim şeklinde örgütlenmiş, münhasıran yurt içinde tasarım faaliyetlerinde bulunan ve en az on tam zaman eşdeğer tasarım personeli istihdam eden, yeterli tasarım birikimi ve yeteneği olan birimleri, (Araştırma, Geliştirme Ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama Ve Denetim Yönetmeliği)

- 2024 yılı Sanayi ve Ticaret Bakanlığı istatistiklerine göre Sivas ilinde 4 adet AR-GE merkezi(savunma sanayi, yazılım, otomotiv ve medikal alanda faaliyet göstermektedir) bulunmaktadır. Bu sayı Türkiye genelinde 1331’dir. Türkiye geneline göre Sivas ilindeki AR-GE merkezi sayısı oldukça azdır. Katma değeri yüksek mal ve hizmet üretiminin sağlanmasında, etkinlik, etkililik ve verimlilikte ve en nihayetinde finansal ve finansal olmayan işletme performansının artırılmasında araştırma geliştirme faaliyetleri büyük önem arz etmektedir. Bu haliyle AR-GE merkezi sayısı yetersiz olmakla beraber resmi bir AR-GE merkezine sahip olmamasına rağmen AR-GE faaliyeti yürüten işyerleri bulunmaktadır. 2022 yılında saha çalışması yapılan ve raporlama aşamasında olan “Açık İş Karşılama Araştırması ve İstatistiksel Analizi” isimli İŞKUR araştırmasına göre Sivas ilinde AR-GE faaliyeti yürüten işyeri oranı %15,7’dir. AR-GE faaliyeti yürüten işyerlerinin %44’ü hizmet sektöründe ve %56’sı sanayi sektöründeki işyerlerinden oluşmaktadır. Alt sektöre göre AR-GE faaliyeti yürüten işyerlerinin %34’ü imalat, %16’sı toptan ve perakende ticaret, %11’i inşaat, %10’u konaklama ve yiyecek hizmetleri ve %9’u madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe faaliyet göstermekte olup AR-GE faaliyeti yürüten işyerlerinin %80’i bu sektörlerde yer almaktadır. AR-GE faaliyeti yürüten işyerlerinin %81’i il merkezinde, %51’i 10-49 çalışana sahip, %43’ünde 50+ çalışana sahip işyerlerinden oluşmaktadır. Araştırma sonuçlarında AR-GE faaliyeti yürüten işyeri sayısının yeterli seviyede olmadığını göstermektedir.
- Sivas ilinde 2 adet teknoloji geliştirme merkezi bulunmaktadır. Bu merkezler ilde yer alan iki üniversitedir. Teknoloji geliştirme merkezleri Üniversite-Sanayi işbirliğinin geliştirilmesi için stratejik bir öneme sahiptir. Bu öneme binaen teknoloji geliştirme merkezlerinin sayılarının artırılması büyük önem arz etmektedir. Teknoloji geliştirme merkezlerinin sayısı kadar niteliği ve faal işletme sayısında önem arz etmektedir.
- Sivas ilinde bir adet elektronik alanında faaliyet gösteren işletme de tasarım merkezi bulunmaktadır. Bu sayı ülke geneline göre oldukça azdır.
- Sivas ilinde hem teknolojik ürün yatırım desteği(2015 yılı desteği) ve hem de teknolojik ürün deneyim belgesi alan işletme bulunmamaktadır.
- AR-GE, tasarım ve teknoloji geliştirme merkezi istatistikler birlikte değerlendirildiğinde SEGE araştırması sonucunda ortaya çıkan düşük sosyo-ekonomik gelişmişliğin altında araştırma-geliştirme ve bilim ve teknoloji alanındaki yetersizliklerin yattığı net olarak görülmektedir.

Tablo 13: Yıllara Göre Sivas İli Marka, Patent, Tasarım ve Faydalı Model Başvuruları ve Tescili

	MARKA				PATENT				TASARIM				FAYDALI MODEL			
	MARKA BAŞVURULARI		MARKA TESCİLLERİ		PATENT BAŞVURU		PATENT TESCİL		TASARIM BAŞVURU		TASARIM TESCİL		FAYDALI MODEL BAŞVURU		FAYDALI MODEL TESCİL	
	SİVAS	ÜLKE PAYI	SİVAS	ÜLKE PAYI	SİVAS	ÜLKE PAYI	SİVAS	ÜLKE PAYI	SİVAS	ÜLKE PAYI	SİVAS	ÜLKE PAYI	SİVAS	ÜLKE PAYI	SİVAS	ÜLKE PAYI
1995	16	0,12%	9	0,17%	0	0,00%	2	3,45%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
1996	14	0,09%	7	0,10%	1	0,53%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
1997	22	0,14%	11	0,11%	1	0,49%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	1	0,45%	0	0,00%
1998	22	0,15%	8	0,12%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
1999	25	0,14%	22	0,18%	1	0,34%	0	0,00%	3	0,03%	3	0,03%	1	0,32%	0	0,00%
2000	32	0,15%	14	0,13%	0	0,00%	0	0,00%	5	0,05%	0	0,00%	1	0,22%	0	0,00%
2001	31	0,15%	12	0,12%	1	0,26%	0	0,00%	3	0,02%	7	0,06%	2	0,32%	0	0,00%
2002	28	0,10%	19	0,14%	1	0,22%	0	0,00%	372	1,87%	4	0,03%	4	0,44%	0	0,00%
2003	49	0,16%	18	0,12%	1	0,18%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	4	0,33%	3	0,43%
2004	73	0,19%	24	0,13%	1	0,14%	0	0,00%	5	0,02%	1	0,00%	1	0,07%	3	0,44%
2005	143	0,29%	43	0,16%	0	0,00%	0	0,00%	1	0,00%	5	0,02%	4	0,21%	1	0,10%
2006	114	0,21%	98	0,28%	3	0,27%	0	0,00%	4	0,01%	1	0,00%	3	0,12%	1	0,06%
2007	124	0,21%	68	0,17%	2	0,11%	0	0,00%	2	0,01%	6	0,02%	4	0,13%	4	0,19%
2008	112	0,18%	69	0,19%	4	0,18%	0	0,00%	4	0,01%	1	0,00%	10	0,34%	2	0,11%
2009	123	0,21%	73	0,18%	7	0,27%	3	0,66%	15	0,06%	18	0,08%	2	0,07%	4	0,19%
2010	155	0,21%	74	0,23%	7	0,22%	1	0,16%	6	0,02%	5	0,02%	6	0,20%	5	0,25%
2011	207	0,20%	78	0,22%	6	0,15%	1	0,12%	17	0,05%	6	0,02%	9	0,28%	2	0,10%
2012	209	0,21%	106	0,20%	15	0,33%	1	0,10%	14	0,04%	18	0,05%	2	0,05%	5	0,22%
2013	215	0,23%	136	0,20%	21	0,46%	0	0,00%	23	0,05%	12	0,03%	6	0,17%	2	0,10%
2014	219	0,23%	151	0,21%	14	0,29%	2	0,16%	103	0,25%	103	0,25%	3	0,09%	4	0,16%
2015	176	0,18%	159	0,23%	11	0,20%	1	0,06%	66	0,17%	62	0,15%	5	0,14%	3	0,11%
2016	164	0,17%	144	0,17%	11	0,17%	2	0,11%	29	0,07%	44	0,11%	4	0,12%	1	0,04%
2017	204	0,19%	136	0,18%	12	0,14%	3	0,15%	119	0,30%	116	0,31%	7	0,21%	1	0,05%
2018	211	0,20%	121	0,15%	14	0,19%	3	0,11%	42	0,12%	27	0,08%	8	0,30%	2	0,65%
2019	216	0,18%	139	0,19%	30	0,37%	7	0,35%	19	0,05%	34	0,10%	9	0,31%	4	0,61%
2020	362	0,23%	142	0,17%	22	0,27%	3	0,14%	42	0,10%	22	0,06%	19	0,53%	2	0,17%
2021	456	0,26%	265	0,23%	45	0,53%	4	0,12%	328	0,55%	111	0,25%	13	0,29%	12	0,48%
2022	579	0,29%	363	0,26%	27	0,30%	13	0,38%	315	0,40%	409	0,70%	26	0,47%	7	0,30%
2023	677	0,40%	383	0,31%	27	0,31%	3	0,12%	158	0,30%	173	0,32%	13	0,39%	4	0,25%

Kaynak: Türk Patent Enstitüsü istatistiklerine göre yazar tarafından oluşturulmuştur.

- Sivas ilinde yıllar itibariyle marka başvuru sayısı artmış özellikle 2012 yılı sonrası ivme kazanmıştır. 1997 yılına göre 2023 yılından marka başvuru sayısı yaklaşık 42 kat artış göstermiştir. Özellikle son dört yılda artış daha belirgin hale gelmiştir. 2023 yılına göre Sivas ilindeki marka başvuru sayısının ülke geneli toplam başvuru içindeki oranı yaklaşık %0,4'tür. Yıllar itibariyle ilin ülke geneli marka başvuru sayısındaki payı artış göstermiş ve 2023 yılında zirveyi görmüştür. Marka başvurusunda olduğu gibi marka tescilinde de yıllar itibariyle artış göstermiştir. Marka başvuru sayısına paralel olarak 1997 yılına göre 2023 yılında marka tescili yaklaşık 42 kat artmıştır. İlin marka tescil sayısının ülke geneli tescil içindeki oranı 2023 yılında yaklaşık %0,31 olup bu oranda yıllar itibariyle artmıştır. Sivas ili marka başvuru ve tescili noktasında bir gelişim göstererek ülke içindeki payı artmış olmasına rağmen bu gelişimin daha da arttırılması il ekonomisi ve işgücü piyasası için önem teşkil etmektedir.
- Sivas ilinde yıllar itibariyle patent başvuru sayısı artmış marka başvurusunda olduğu gibi özellikle 2012 yılı sonrası ivme kazanmıştır. 1997 yılına göre 2023 yılından patent başvuru sayısı yaklaşık 27 kat artış göstermiştir. Özellikle 2012 yılı sonrası bu artış daha belirgin hale gelmiştir. 2023 yılına göre Sivas ilindeki patent başvuru sayısının ülke geneli toplam başvuru içindeki oranı yaklaşık %0,31'dir. Yıllar itibariyle ilin ülke geneli patent başvuru sayısındaki payı artış göstermiş ve 2023 yılında zirveyi görmüştür. Patent başvurusunda olduğu gibi patent tescilinde de yıllar itibariyle artış göstermiştir. Patent başvuru sayısına göre patent tescilinde beklenen artış sınırlı kalmıştır. İlin patent tescil sayısının ülke geneli tescil içindeki oranı 2023 yılında yaklaşık %0,31 olup bu oranda yıllar itibariyle artmıştır.
- Sivas ilinde tasarım başvuru sayısı yıllar itibariyle artış göstermiş olup 1997 yılındaki sıfır tasarım başvuru sayısı 2023 yılında 158 sayısına ulaşılmıştır. Esasında tasarım başvuru sayıları yıllara göre de kendi içinde bir artış-azalış trendi göstermiştir. 2023 yılına göre Sivas ilindeki tasarım başvuru sayısının ülke geneli toplam başvuru içindeki oranı yaklaşık %0,30'dur. Yıllar itibariyle ilin ülke geneli tasarım başvuru sayısındaki payı artış göstermiş ve 2002 yılında zirveyi görmüştür. Tasarım başvurusunda olduğu gibi tasarım tescilinde de yıllar itibariyle artış göstermiş olup bu artış tasarım başvuru sayısına paralellik arz etmiştir. İlin tasarım tescil sayısının ülke geneli tescil içindeki oranı 2023 yılında yaklaşık %0,32 olup bu oranda yıllar itibariyle artmıştır.
- Sivas ilinde faydalı model başvurusu marka, patent ve tasarım başvuru sayılarında olduğu gibi yıllar itibariyle artış göstermiştir. Bu artış özellikle 2020 yılı sonrası ivme kazanmıştır. 2023

yılına göre Sivas ilindeki faydalı model başvuru sayısının ülke geneli toplam başvuru içindeki oranı yaklaşık %0,39'dur. Yıllar itibariyle ilin ülke geneli faydalı model başvuru sayısındaki payı artış göstermiş ve 2020 yılında zirveyi görmüştür. Faydalı model başvurusunda olduğu gibi faydalı model tescilinde de yıllar itibariyle artış göstermiştir. İlin faydalı model tescil sayısının ülke geneli tescil içindeki oranı 2023 yılında yaklaşık %0,25 olup bu oranda yıllar itibariyle artmıştır.

Tablo 14: Sivas İli GSYH ve Kişi Başına GSYH, (2004-2023)

	GSYH (bin TL)			Kişi başına GSYH (TL)		
	Türkiye	Sivas	Ülke Payı	Türkiye	Sivas	Ülke Oranı
2004	582.852.799	3.393.056	0,58%	8.622	5.254	60,9%
2005	680.275.847	3.876.342	0,57%	9.940	6.022	60,6%
2006	795.757.109	4.445.157	0,56%	11.484	6.929	60,3%
2007	887.714.414	4.810.258	0,54%	12.653	7.522	59,4%
2008	1.002.756.496	5.452.789	0,54%	14.113	8.590	60,9%
2009	1.006.372.482	5.804.165	0,58%	13.970	9.180	65,7%
2010	1.167.664.479	6.982.454	0,60%	15.964	10.948	68,6%
2011	1.404.927.615	8.218.738	0,58%	18.928	12.950	68,4%
2012	1.581.479.251	9.183.861	0,58%	21.037	14.687	69,8%
2013	1.823.427.315	10.409.482	0,57%	23.946	16.690	69,7%
2014	2.054.897.828	11.621.345	0,57%	26.624	18.640	70,0%
2015	2.350.941.343	13.147.519	0,56%	30.056	21.176	70,5%
2016	2.626.559.710	14.741.659	0,56%	33.131	23.780	71,8%
2017	3.133.704.267	16.683.734	0,53%	39.019	26.855	68,8%
2018	3.761.165.557	19.721.683	0,52%	46.202	31.109	67,3%
2019	4.317.809.824	22.172.107	0,51%	52.287	34.494	66,0%
2020	5.048.567.945	26.307.293	0,52%	60.546	41.271	68,2%
2021	7.256.141.737	35.482.074	0,49%	86.231	55.789	64,7%
2022	15.011.775.979	72.690.083	0,48%	176.651	114.378	64,7%
2023	26.545.721.797	126.596.988	0,48%	311.110	196.988	63,3%

Kaynak: TÜİK

- 2023 yılında Sivas ilinde GSYH miktarı yaklaşık 127 milyar TL'dir. Ülke genelinde bu miktar yaklaşık 27 trilyon TL'dir. Sivas ilinin ülke geneli gayri safi milli hasılaya katkısı %0,48 olup düşük seviyededir. Bu katkı 2010 yılında %0,60 seviyesine kadar yükselmiş sonrasında ise düşüşe geçmiştir. Bu durum Sivas ilinin gelişmişlik hızının yavaşlamasına da işaret etmektedir.

- 2004-2023 döneminde Sivas ilinde GSYH' la yaklaşık 37 kat artış göstermiştir. İl GSYH artışında 2022 ve 2023 yılları dikkat çekicidir. Her iki yılda bir önceki yıla göre %100 yakın değerlerde artış gerçekleşmiştir. Aynı durum ülke verisi içinde geçerlidir. Bu durumun oluşmasında dolar kurunda meydana gelen artışın etkili olabileceği de değerlendirilmektedir.
- 2023 yılında Sivas ilinde kişi başına düşen gayri safi yurt içi miktarı yaklaşık olarak 197 bin TL olup 2023 dolar kuruna göre ise 8.385 dolardır. Türkiye genelinde ise yaklaşık 13.243 dolar seviyesindedir. Bu sonuçlara göre Sivas ilindeki kişi başı gayri safi milli hasıla Türkiye geneli kişi başı gayri safi milli hasılanın %64'ü seviyesindedir.
- 2004-2023 döneminde Sivas ilinde KGSYH yaklaşık 37 kat artarak GSYH artışına paralellik arz etmiştir. Bu paralel artışta il nüfusunun belirgin şekilde bir değişime uğramaması etkin neden olarak gösterilebilir. Yine KGSYH'deki 2022 ve 2023 yılındaki yüksek artışta dolar kurundaki yüksek artışın etkisi göze çarpmaktadır.
- 2023 yılına göre Sivas ili KGSYH oranında Türkiye genelinde 50.sırada yer almaktadır. Bu sıralama ülke genelinde Sivas ilinin iyi bir KGSYH derecesine sahip olmadığını göstermektedir.

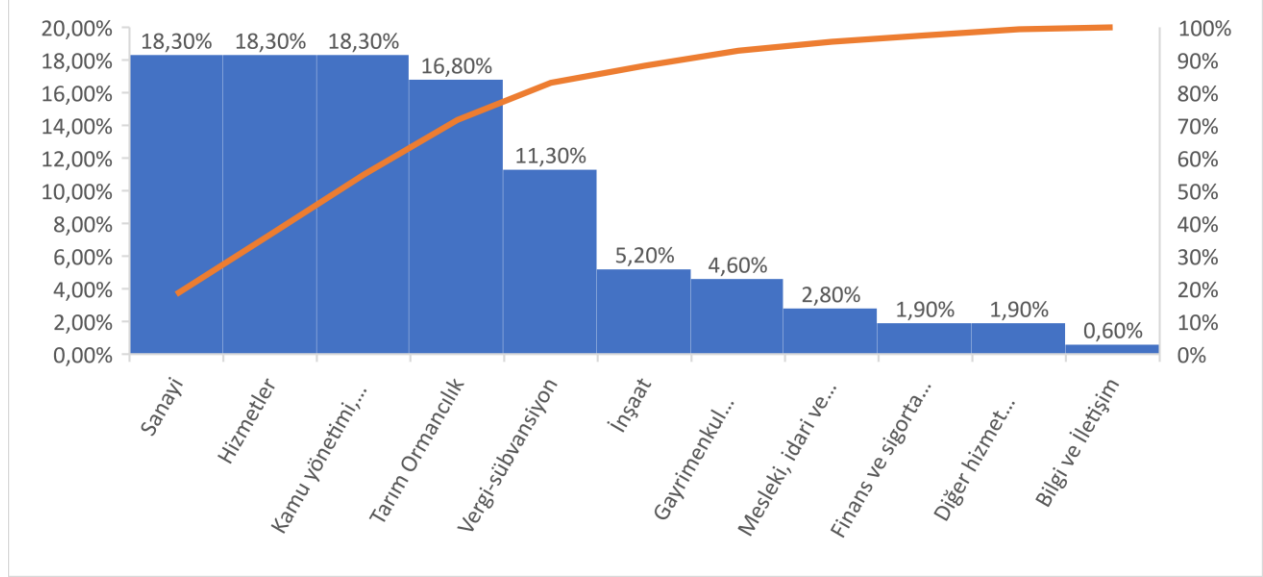
Tablo 15: Sektörlere Göre Sivas İli GSYH, 2023

	GSYH	Oran
Tarım Ormancılık	21.248.766	16,8%
Sanayi	23.211.356	18,3%
İnşaat	6.548.580	5,2%
Hizmetler	23.170.120	18,3%
Bilgi ve İletişim	780.984	0,6%
Finans ve sigorta faaliyetleri	2.389.677	1,9%
Gayrimenkul faaliyetleri	5.784.208	4,6%
Mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri	3.512.362	2,8%
Kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	23.228.131	18,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	2.375.302	1,9%
Vergi-sübvansiyon	14.347.503	11,3%
Toplam GSYH	126.596.988	100,0%

Kaynak: TÜİK

- 2023 yılı Sivas ili GSYH miktarının %18,3'ü Kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, %18,3'ü sanayi, %18,3'ü hizmetler, %16,8'i tarım ve ormancılık ve %11,3'ü vergi ve sübvansiyondan oluşmaktadır. Kalan %17'si diğer sektör faaliyetlerinde oluşmaktadır. Başka bir ifadeyle kamu hizmetleri, sanayi, hizmet ve tarım ve ormancılık faaliyetleri GSYH'nin omurgasını oluşturmaktadır.

Şekil 3: Sektör Paylarına Göre Sivas İli GSYH, 2023

Kaynak: TÜİK

- 2023 yılı Sivas ili GSYH miktarının %0,6 ancak bilgi ve iletişim sektöründedir. Bilim ve teknoloji faaliyetlerinin ağırlıklı kendini gösterdiği bilgi ve iletişim sektöründeki çok düşük GSYH miktarı esasında il genelinde üretilen mal ve hizmetin katma değerini de ortaya koymaktadır.
- Sanayi ana sektöründeki GSYH'nin %44,6'sı ve toplam GSYH'nin %8,2'si imalat sektöründedir. İmalat sektöründeki her bir işyeri SGK verilerine göre 11 çalışan ile madencilik ve taş ocakçılığı sektöründen sonra en fazla işyeri başına çalışan sayısına sahip olup önem arz etmesine rağmen toplam GSYH içindeki payı yüksek değildir. Kamu hizmetleri, vergi ve sübvansiyonlar toplam GSYH'nin yaklaşık üçte birini oluşturmaktadır
- Başta imalat sanayi ve bilgi ve iletişim sektörleri olmak üzere katma değeri yüksek mal ve hizmet üreten ve iyi istihdam sağlayan sektörlerin GSYH içindeki payının artırılması gerekmektedir.

2.BÖLÜM

İLİN İŞGÜCÜ PİYASASI

TUİK Temel İşgücü Göstergeleri

İŞKUR Kayıtlı Temel Göstergeler

Açılan ve Kapanan İşyeri Göstergeleri

2.BÖLÜM: İLİN İŞGÜCÜ PİYASASI

2.1. TÜİK Temel İşgücü Göstergeleri

Tablo 16: TÜİK Verilerine Göre Temel İşgücü Göstergeleri, TR72(Kayseri, Sivas, Yozgat), 2014-2023

	Nüfus (Bin)	Aktif Nüfus (15+) (Bin)	İşgücü (Bin)	İşsiz (Bin)	İstihdam (Bin)	İşgücüne Dahil Olmayanlar (Bin)	İş Bulma Ümidi Olmayanlar ve İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar (Bin)	İşgücüne Katılma Oranı (%)	İşsizlik Oranı (%)	İstihdam Oranı (%)
2014	2378	1798	831	80	752	901	47	47,9	9,6	43,3
2015	2379	1807	862	84	778	900	60	48,9	9,7	44,2
2016	2401	1832	869	73	795	883	44	49,6	8,4	45,4
2017	2416	1849	876	104	771	899	54	49,4	11,9	43,5
2018	2461	1894	863	113	749	939	76	47,9	13,2	41,6
2019	2467	1906	865	125	740	956	69	47,5	14,5	40,6
2020	2476	1924	834	106	727	1022	157	44,9	12,8	39,2
2021	2489	1946	896	105	791	954	95	48,4	11,7	42,8
2022	2495	1965	937	88	849	936	64	50,0	9,4	45,3
2023	2517	1998	961	89	872	933	76	50,7	9,2	46,1

Kaynak: TÜİK

- 2014-2023 yılında TR72 bölgesinde yaklaşık olarak nüfus %6, aktif nüfus %11, işgücü %16, işsiz %11, istihdam %16, işgücüne dahil olmayanlar %4, iş bulma ümidi olmayanlar ve iş aramayıp çalışmaya hazır olanlar %62 artış göstermiştir.
- TR72 bölgesinde 2023 yılında nüfus bir önceki yıla göre %0,9 artış gerçekleşmiştir. Yine aynı dönemler için aktif nüfus %1,7 artmıştır.
- 2023 yılında TR72 bölgesinde işgücü bir önceki yıla göre %2,6 artmış olup buna mukabil işgücüne dahil olmayanlar %0,3 azalmıştır. TR72 bölgesinde 2023 yılında işgücüne dahil olma oranı %50,7 olup bir önceki yıla göre 0,7 puan artış gerçekleşmiş olup işgücündeki artışı net olarak ortaya koymaktadır. 2020 yılındaki işgücünde meydana gelen düşüş 2021 yılında

toparlanma şeklinde kendini göstermiş ve 2023 yılında son dokuz yılın en yüksek seviyesini görmüştür. İşgücüne katılım oranı da 2020 yılından sonra tedrici bir artış gerçekleştirmektedir.

- TR72 bölgesinde 2023 yılında işgücüne katılımı meydana gelen artış kendini istihdam olarak göstermiştir. 2023 yılında istihdam bir önceki yıla göre %16 artmış olup buna mukabil işsiz sayısında düşüş olmadığı gibi 1,1 puan artış gerçekleşmiştir. İstihdamdaki artışa mukabil işsiz sayısında düşüş gerçekleşmemesi istihdamın işgücüne katılanlar ile sağlandığını göstermektedir. Bu çıkarımı işgücü ve istihdam sayısındaki aynı oransal artış desteklemektedir. Dolayısıyla işsizliği azaltıcı bir artış olmamıştır.
- TR72 bölgesinde 2023 yılın da iş bulma ümidi olmayanlar ve iş aramayıp çalışmaya hazır olanlar bir önceki yıla göre %18,8 artış gerçekleşmiştir. İş bulma ümidi olmayanlar ve iş aramayıp çalışmaya hazır olanların sayısı 2020 yılında zirveyi görmüştür. Ancak bu artış 2021 yılı ile azalış şeklinde yön değiştirmiş ve 2022 yılında son altı yılın en düşük seviyesine gerilemişken 2023 yılında tekrar yükselişe geçmiştir.
- 2014-2023 döneminde TR72 bölgesinde işgücüne katılım oranı artışlı ve azalışlı bir grafik çizmiştir. Ancak bu dönemde meydana gelen toplam artış 2,8 puandır. Diğer bir ifadeyle 2014 yılına göre geçen dokuz yıllık sürede işgücüne katılımı çok da yüksek bir gelişim olmamıştır. Ancak 2021 yılı ile yakalanan artış trendi sürdürülebilir bir hal aldığına önümüzdeki yıllarda işgücüne katılım oranının daha da artacağı söylenebilir.
- 2014-2023 döneminde TR72 bölgesinde istihdam oranı artışlı ve azalışlı bir grafik çizmiştir. Bu dönemde istihdam oranı 2,8 puan artmıştır. Başka bir ifadeyle geçen dokuz yıllık sürede istihdam oranında çok yüksek bir gelişim sağlanmamıştır. Ancak istihdam oranı 2020 yılında gördüğü en düşük seviyeden sonra 2021 yılında artış trendini yakalamış ve bu trend 2023 yılında da devam etmektedir.. Yakalanan bu trend için sürdürülebilirlik sağlanırsa önümüzdeki yıllarda istihdam oranının daha da artacağı söylenebilir.
- 2014-2023 döneminde TR72 bölgesinde işsizlik oranı artışlı ve azalışlı bir grafik çizmiştir. Bu dönemde işsizlik oranı 0,4 puan azalmıştır. Esas itibarıyla 2022 yılında işsizlik oranı 2014 yılı seviyelerindedir. Ancak işsizlik oranı 2019 yılında gördüğü zirve sonrası 2020 yılında düşüş eğilimi göstermiş ve bu eğilim 2023 yılında da devam etmiştir. 2020 yılı sonrası yakalanan bu eğilim devam ettirilmesi durumunda bölge işsizlik oranı daha da düşük seviyeleri görebilir.
- 2014-2023 dönemi hep birlikte değerlendirildiğinde TR72 bölgesinde işgücüne yeterince katılımın sağlanmadığı, katılım sağlanan işgücünün yeterince istihdam edilmeyerek işsiz

bırakıldığı bir işgücü piyasası yapısı karşımıza çıkmaktadır. Ancak önemle belirtmek gerekir ki bu yapının oluşmasında 2020 yılındaki salgının etkisi kendisini göstermekle beraber 2021 yılı ve sonrasında hem işgücünde hem istihdam da hem de işsizlikte yüksek iyileşmeler meydana gelmiş ve bu iyileşmeler 2024 yılına kadar devam etmiş olup 2025 yılında bu yüksek iyileşmelerin daha da artacağı öncü verilerden anlaşılmaktadır. Bu haliyle işgücü piyasasının geleceğe yönelik olarak nicel bir gelişim eğilimi göstereceği ve önümüzdeki yıllarda işgücüne katılımın ve istihdamın artacağı ve işsizliğin azalacağı söylenebilir. Burada dikkat edilmesi gereken husus ise iş bulma ümidi olmayanlar ve iş aramayıp çalışmaya hazır olanların 2023 yılında tekrar artışa geçmesi sorunudur.

Tablo 17: TÜİK Verilerine Göre İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri, Sivas, 2022-2023²⁷

	İşgücüne Katılma Oranı (%)	İşsizlik Oranı (%)	İstihdam Oranı (%)
2022	50,8	10,7	45,3
2023	51,1	10,3	45,9

Kaynak: TÜİK

- TÜİK tarafından en son 2013 yılında yayımlanan il düzeyinde temel işgücü göstergeleri 2022 yılı itibariyle tekrar yayımlanmaya başlamıştır. Sivas ili temel işgücü göstergelerine göre 2023 yılında işgücüne katılım oranı %51,1 oranında gerçekleşmiş ve bir önceki yıla göre 0,6 puan artış gerçekleşmiştir. Bu oran TR72 bölgesindeki 50,7 işgücüne katılım oranından 0,4 puan yüksektir.
- Sivas ili istihdam oranı 2023 yılında 45,9 oran ile bir önceki yıla göre 1,3 puan bir oransal artış gerçekleştirmiştir. Bu oran TR72 bölgesindeki 46,1 istihdam oranından 0,2 puan düşüktür. Sivas ili işgücüne katılımda TR72 bölgesine göre daha iyi bir performans sergilerken aynı performansı istihdamda sağlayamamıştır.
- Sivas ili işsizlik oranı 2023 yılında 10,3 oran ile bir önceki yıla göre 0,4 puan bir oransal azalış gerçekleştirmiştir. Bu oran TR72 bölgesindeki 9,2 istihdam oranından 0,9 puan daha yüksektir. TR72 bölgesine göre Sivas ilinin daha iyi bir istihdam performansı sergilememesi işsizlik olarak kendini göstermiştir.
- Sivas ili temel işgücü verileri birlikte değerlendirildiğinde Sivas ilindeki işgücüne katılımın bir kısmı istihdam olarak gerçekleşirken diğer bir kısımda işsizlik olarak gerçekleşmektedir.

²⁷ İl düzeyinde temel işgücü göstergeleri 2022 yılı itibariyle yayınlanmaya başlanmıştır.

Burada temel sorun ise il işgücü piyasasının istihdam edebilirlik kapasitesinin yetersizliği olup mevcut istihdam kapasitesinin de verimli kullanılmamasıdır. Daha net bir ifadeyle ildeki işsizler için yeterince açık iş pozisyonu olmamakla beraber mevcut açık iş pozisyonları da etkin ve verimli bir şekilde doldurulmamaktadır. Bu sorun ise işsizliğe, açık işlerin süresinde ve oranında karşılanmamasına ve uyumsuz eşleşmeye neden olduğu değerlendirilmektedir. Sorunun çözümünde il istihdam kapasitesinin artırılması için ilave ve yeni yatırımlara ihtiyaç duyulduğu gibi eşleşme/eşleşmeme/uyumsuz eşleşme kaynaklı işsizliğin çözümünde ise il işgücü piyasasının gelişmesi ve kurumsallığının artırılması gerekmektedir.

2.2. İŞKUR Kayıtlı İşgücü Göstergeleri

Tablo 18: İŞKUR Temel Göstergeleri, 2024

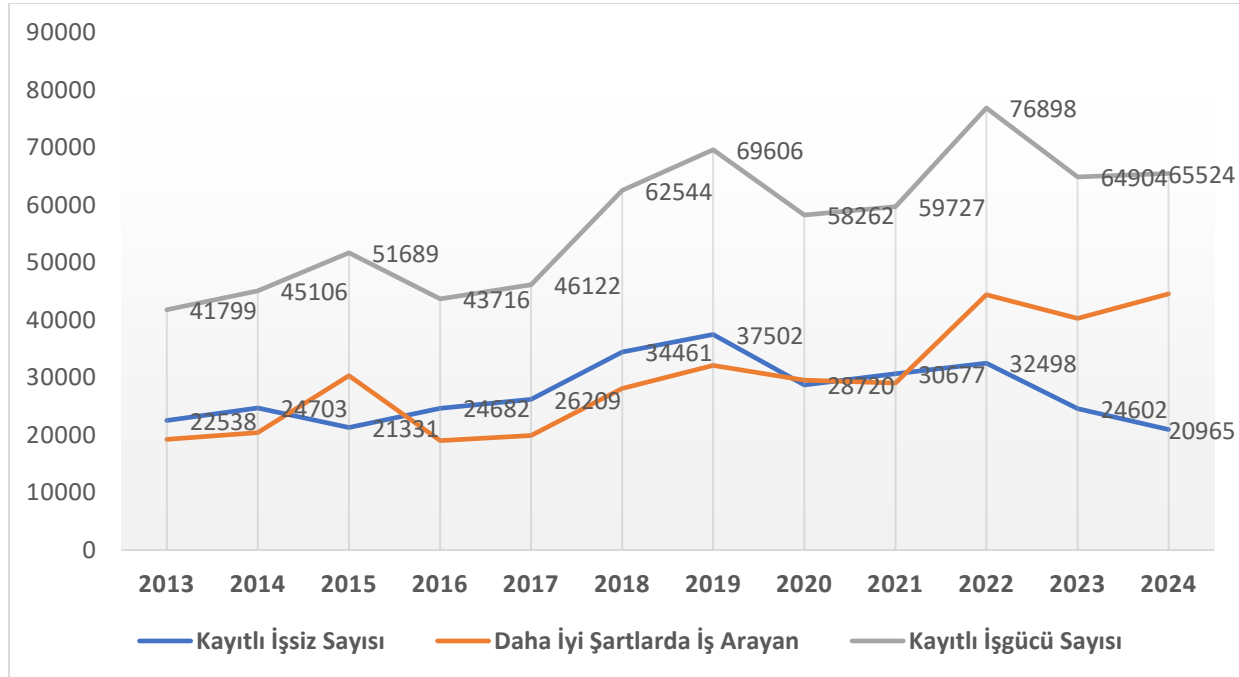
	Kadın	Erkek	Toplam
AÇIK İŞ	-	-	12955
Kamu	1	1	90
Özel	1	1	12865
İŞE YERLEŞME²⁸	1890	3765	5655
Kamu	21	55	76
Özel	1869	3710	5579
Normal	1867	3301	5168
Kamu	18	44	62
Özel	1849	3257	5106
Engelli	22	161	183
Eski Hükümlü	1	37	38
KAYITLI İŞGÜCÜ	26811	38713	65524
KAYITLI İŞSİZ	10239	10726	20965
YURTDIŞI BAŞVURU	0	0	0
YURTDIŞI GÖNDERME	0	0	0

Kaynak: İŞKUR

²⁸ İşe yerleşenler, İŞKUR tarafından doğrudan işe yerleştirilenler ile, işbaşı eğitim programı ve meslek edindirme programları ile program sonrası işe yerleşenler ve bunların dışında işe girenlerin İŞKUR sistemine dahil edilmesinden oluşan bir yapıdır. Diğer bir ifadeyle işe yerleşenler sadece bir işgücü talebi aracılığıyla doğrudan işe yerleşenlerden oluşmamaktadır. Ayrıca işe yerleşenler listesinde engelli tescili bulunmamaktadır.

- İŞKUR’a kayıtlı toplam 65.524 işgücünün yaklaşık %31,9’u işsiz iş arayanlardan, %68,1’i ise daha iyi şartlarda iş arayanlardan oluşmaktadır²⁹. Daha iyi şartlarda iş arayanların bu denli çok olması ildeki çalışma yaşam kalitesinin önemini ortaya koymaktadır.
- İŞKUR’a kayıtlı işgücünün %59,1’i erkeklerden ve %40,9’u ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu dağılım kayıtlı işsiz sayısında %48,8 kadın ve %51,2 erkek şeklinde kendini göstermektedir. İŞKUR tarafından düzenlenen “İl İşgücü Arz Araştırması” sonuçları bu oranları destekler nitelikte olup erkekler daha kısa sürede iş bulmalarına rağmen işte kalma süreleri de daha kısadır. İşe giren erkekler bir süre sonra daha iyi şartlarda iş arama eğilimi göstermeleri yüksek bir ihtimaldir.

Şekil 4: Yıllara Göre İŞKUR’a Kayıtlı İşgücü, İşsiz ve Daha İyi Şartlarda İş Arayanlar, 2013-2024

Kaynak: İŞKUR

- 2013-2024 döneminde Sivas İŞKUR’a Kayıtlı işgücü sayısı 42 bin seviyesinden yükselişle 66 bin seviyesine gelmiştir. Yine aynı dönemde işsiz sayısı artış ve azalışlı bir seyir izleyerek 2024

²⁹ İŞKUR İl İşgücü Arz Araştırmasına göre İŞKUR ’kayıtlı işsizlerin bir kısmının işe yerleşmesine rağmen işsiz olarak sistemde yer aldığı tespit edilmiş olup İŞKUR’a kayıtlı işsiz sayısı gerçekte daha azdır.

yılında 21 bin seviyesine gelmiştir. Bu dönemde daha iyi şartlarda iş arayan sayısı da kayıtlı işsiz sayısına paralel bir seyir izleyerek 16 bin seviyesinden 45 bin seviyesine gelmiştir.

- İŞKUR'a Kayıtlı işsiz sayısı 2019 yılında 37 bin işsiz sayısı ile zirveyi görmüş ancak 2020 yılında pandeminin de etkisiyle tekrar düşerek 27 bin işsiz seviyesine gelmiştir. 2021 yılında tekrar artışa geçen kayıtlı işsiz sayısı 2022 yılında da artışını devam etmesine rağmen 2023 yılında sert bir düşüş ile 24 bin seviyesine 2024 yılında da bu düşüşü devam ettirerek 21 bin seviyesine gerilemiştir. İŞKUR kayıtlı işsiz sayısının göstermiş olduğu seyir TÜİK işsizlik oranı ile paralellik göstermektedir. Hem kayıtlı işsiz sayısı hem de işsizlik oranı Sivas ilinde işsizliğin son iki yılda düşüşte olduğunu göstermektedir.³⁰
- Sivas ilinde işsizliğin düşmesi olumlu bir gelişme olarak kaydedilirken işsizliğin düşmesi kadar bir diğer önemli husus ise iş arama ümidini kaybedenlerin sayısındaki artıştır. Her ne kadar iş arama bulma ümidini kaybedenler 2023 yılında azalış göstermiş olsa da 2024 yılında tekrar artmıştır. Bu artış işsizliğin azalmasında iş arama ümidini kaybedenlerin işgücü piyasasından çekilmelerinin etkisi olabileceği sorusunu akla getirmektedir.
- Sivas ilinde işsizliğin düşmesinin istihdam marifetiyle gerçekleşmesi durumunda gerçekleşen istihdamın kalitesi de sorgulanması gerekmektedir. Her ne kadar Sivas ili için bir çalışma yaşam kalitesi hesabı yapılmamış olsa da İŞKUR aracılığıyla daha iyi şartlarda iş arayan sayılar bize önemli bilgiler sunmaktadır. Öncelikle bilinmesi gereken husus daha iyi şartlarda iş arayanların mevcut işlerinden memnun olmayıp daha iyi şartlar iş aramaktadır. 2013 yılındaki toplam işgücü içinde daha iyi şartlarda iş arayanların oranı yaklaşık %46 iken bu oran 2024 yılında 22 puan artış ile %68 seviyesine gelmiştir. Aynı yıllar için kayıtlı işsiz sayısının oranı %54'den %32'ye gerilemiştir. Bu sonuç Sivas ilinde mevcut işinde memnun olmayan çalışanların sayısının yıllar itibarıyla artış gösterdiğini bu durumun ise ilde kalite istihdam ve çalışma yaşam kalitesi sorununa işaret etmektedir. Çalışma yaşam kalitesi azaldıkça işte kalma süreleri kısalacak ve işsiz kalma süreleri artacaktır. Bu durum ise il işsizliğinin çözümüne olumsuz katkı sağlayacaktır. Bu bilgiler işsizler kadar çalıştıkları işten ayrılma ihtimalleri yüksek olan daha iyi şartlarda iş arayanlarında potansiyel işsiz adayı olarak değerlendirilmeleri noktasında önem arz etmektedir.
- İŞKUR'da yayınlanan açık işlerin neredeyse tamamı(%99)'ı özel sektör işyerlerine aittir.

³⁰ İŞKUR kayıtlı işsiz sayısında 2023 yılındaki sert düşüşte İŞKUR kayıtlı işsiz sayısı hesabındaki metodolojik değişimin etkisi de olabileceği değerlendirilmektedir.

- Eski hükümlü işe yerleştirilmesindeki düşük değerler 50 ve üzeri işçi çalıştıran özel sektör işyerlerindeki eski hükümlü çalıştırma zorunluluğunun kalkmasının etkisi olduğu düşünülmektedir. Engelli işe yerleştirmesinin düşük olmasında, engelli çalıştırma zorunluluğu bulunan işyerlerinin bu zorunluluklarını çalışan engelli işçi tescili ile sağlamaları ve yasal zorunluluğun tam olarak yerine getirilmemesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.
- İşe yerleşenlerin neredeyse tamamına yakını normal statüde iş arayanlardan oluşmaktadır.
- İŞKUR sistemindeki açık iş ve işe yerleştirme işlemi, il işgücü piyasasında açık iş-işsiz eşleştirme işleminin mikro ölçekte bir göstergesidir. Ancak SGK verilerine göre ildeki aylık açık iş sayıları İŞKUR'un tüm yıldaki toplam açık iş sayılarına denktir. Dolayısıyla İŞKUR açık iş sayıları ve işe yerleşenlerin sayısı oldukça azdır.
- Açık işlerin karşılanma oranı yaklaşık %44 civarındadır. Bu oran yaklaşık olarak Kurum aracılığıyla yayınlanan her beş açık işten üçünün karşılanmadığını göstermektedir.
- İŞKUR Sivas İl Müdürlüğünce 2023 yılında herhangi bir yurtdışı işgücü talebi almamış ve gönderme işlemi gerçekleştirilmemiştir.
- Tablo ve bilgiler hep birlikte değerlendirildiğinde İŞKUR aracılığıyla iş arayan sayılarının il işgücü piyasası gerçekliğine yakın olmasına rağmen İŞKUR tarafından yayınlanan açık iş sayılarının il işgücü piyasasındaki yıllık açık iş sayısının³¹ ancak %10'una denk geldiği ve yayınlanan açık işlerin karşılanma oranının düşük olması nedeniyle İŞKUR'un işe yerleştirmede il işgücü piyasasına etkisinin en fazla %5 seviyelerinde olduğu tespit edilmiştir. İŞKUR'un il işgücü piyasasında etkinliğinin artırılması için gerekli idari ve teknik düzenlemelerin yapılması ve gerekli önlemlerin yapılması gerekmektedir.

Tablo 19: İşsizlerin Yaş ve Cinsiyete Göre Dağılımı,2024 Aralık

	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65 +	Genel Toplam
Erkek	380	2443	2402	1601	1341	1104	641	417	239	129	29	10726
Kadın	193	1813	2392	1783	1546	1161	701	413	162	64	11	10239
Toplam	573	4256	4794	3384	2887	2265	1342	830	401	193	40	20965

Kaynak: İŞKUR

³¹ SGK işe giriş verileri, kayıt dışı istihdam ve doldurulmayan açık iş sayıları dikkate alındığında il işgücü piyasasında yıllık toplam 120 bin açık işin olduğu tahmin edilmektedir.

- İŞKUR'a kayıtlı 20.695 işsiz yaklaşık %51,2'si erkeklerden %48,8'i de kadınlardan oluşmaktadır. Bu oran il nüfusundaki cinsiyet oranı ile neredeyse birebir benzeşmektedir. Diğer bir ifadeyle İŞKUR kayıtlı işsiz oranları il nüfusunun bir yansımasıdır.
- Kayıtlı işsizlerin %23'ü 15-24 genç işsiz, %36,0'u 25-34 orta yaş işsiz ve %38,7'si ileri yaş işsizlerden oluşmaktadır. Diğer bir ifadeyle İŞKUR aracılığıyla iş arayan her üç işsizden biri genç, bir orta ve biride ileri yaş işsizdir.
- İŞKUR ile iş arayan işsizler ağırlıklı 20-54 yaş aralığındaki işsizlerdir. Erkek ve kadın işsizler yaş yönünden benzer oranlar ile İŞKUR'dan iş aramaktadırlar. Diğer bir ifadeyle erkek ve kadın işsizlerin yaşı İŞKUR'dan iş arama yönünden belirgin farklılık arz etmemektedir.
- İşsiz sayısı 20-29 yaş grubunda zirveyi görmüş daha sonra ise kademeli olarak inişe geçmektedir. 20-29 yaş grubundaki işsiz oranı %45,9 dur. 29 yaş sonrası yaş arttıkça İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı azalmaktadır.

Tablo 20: İşsizlerin Eğitim ve Cinsiyete Göre Dağılımı,2024 Aralık

	Okur Yazar Olmayan	Okur Yazar	İlköğretim	Ortaöğretim	Önlisans	Lisans	Yüksek Lisans	Doktora	Genel Toplam
Erkek	22	106	3460	5258	1053	800	27	0	10726
Kadın	33	135	2868	3869	1818	1466	48	2	10239
Toplam	55	241	6328	9127	2871	2266	75	2	20965

Kaynak: İŞKUR

- İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin %31,6'sı lise altı, %44'i lise ve %24,9'u ise yükseköğretim mezunlarından oluşmaktadır. Lise ve altı mezunların oranı %75,7 olup kalanı yükseköğretim mezunlarıdır. Başka bir ifadeyle her dört iş arayandan ancak bir yükseköğretim mezunudur. Bu oranın böyle olmasında aktif nüfusun öğrenim düzeyi etki ettiği gibi yükseköğretim mezunlarının iş arama da İŞKUR'u olan daha az tercihleri de etki etmektedir.
- İşsiz sayısı lise seviyesine kadar artış gösterirken bu seviyeden sonra azalış göstermektedir. Yükseköğretim mezunu kadınlar yükseköğretim mezunu erkeklere göre, lise mezunu erkeklerde lise mezunu kadınlara göre daha fazla işsizlik göstermektedir. Erkek ve kadın işsizler arasında yaş yönünden İŞKUR ile iş arama noktasında belirgin farklılıklar bulunmamaktadır.

Tablo 21: Kayıtlı İşsizlerin Mesleki Dağılımı, 2024 Aralık

	Erkek	Kadın	Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	613	1419	2032
Hizmet Ve Satış Elemanları	1705	2081	3786
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	4559	4576	9135
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	175	47	222
Profesyonel Meslek Mensupları	308	747	1055
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1441	579	2020
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	2	0	2
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	677	399	1076
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	1186	336	1522
Yöneticiler	60	55	115
Genel Toplam	10726	10239	20965

Kaynak: İŞKUR

- İŞKUR’a kayıtlı işsizlerin %43,6’sı nitelik gerektirmeyen mesleklerde, %18,1’i hizmet ve satış elemanlarındaki mesleklerde, %9,7’si büro hizmetlerindeki mesleklerde, %9,6’sı sanatkarlar ve ilgili işlerdeki mesleklerde, %7,3’ü tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, %5,1’i teknisyen, tekniker ve yardımcı profesyonel mesleklerde %5’i profesyonel meslek mensupları mesleğindedir.
- Mesleki nitelik arttıkça İŞKUR’a kayıtlı işsiz sayısı azalmaktadır. İŞKUR’a kayıtlı her iki işsizden biri nitelikli bir mesleğe sahip değildir. Bu haliyle İŞKUR en fazla vasıfsız işsizler ve daha az vasıflı ara elaman mesleğinde olan mavi yakalı işsizler tarafından tercih edilmektedir. Beyaz yaka olarak tarif edilen profesyonel mesleğe sahip işsizler ise İŞKUR’u çok az tercih etmektedirler.İŞKUR’a kayıtlı her on kişiden biri ancak profesyonel ve yardımcı profesyonel mesleğe sahiptir. Ancak önemle belirtmek gerekir İŞKUR kayıtlarındaki yüksek vasıfsızlık vasıflı iş arayanların vasıfsız işleri de tercih etmesi bir nedendir.
- Bu bilgiler birlikte değerlendirildiğinde daha az nitelikli mesleğe sahip veya nitelikli bir mesleğe sahip olmayan işsizlerin hem işgücü piyasasında fazlaca yer aldığını hem de İŞKUR’dan beklentilerinin daha fazla olduğunu göstermektedir. Bu haliyle Sivas il işgücü piyasası işgücü arzı yönünden yüksek bir gelişmişlik göstermemektedir. Nitelikli ve daha az nitelikli personelin istihdamda hakim olduğu ekonomilerde katma değeri düşük mal ve hizmet üretiminin gerçekleşmesi kaçınılmazdır. İl ekonomisinin ve işgücü piyasasının gelişmesi için nitelikli işgücü marifetiyle nitelikli mal ve hizmet üretiminin gerçekleşmesi gerekmektedir.

Tablo 22: İşsizlik Maaşından Yararlananların İktisadi Faaliyet Kolları ve Eğitim Durumlarına Göre Sayısı, 2024(Ocak-Aralık)

İKTİSADİ FAALİYET KOLLARI (NACE)	Okur-Yazar Olmayan	Okur-Yazar	Lise Altı	Lise Veya Meslek Okulu	Yüksekokul/ Fakülte	Yüksek Lisans /Doktora	Genel
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	1	1	20	9	5	0	36
Madencilik ve taş ocakçılığı	0	1	55	30	18	1	105
İmalat	3	6	308	322	155	2	796
Elektrik, gaz, buhar ve ik. Üret. ve dağ.	0	0	6	18	10	1	35
Su temini; kanal., atık yön.ve iyi. Faal.	0	0	4	4	1	0	9
İnşaat	3	12	332	197	96	2	642
Toptan ve perakende ticaret;	5	11	167	255	148	1	587
Ulaştırma ve depolama	1	2	47	58	21	1	130
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	4	9	110	106	58	1	288
Bilgi ve iletişim	0	2	0	10	19	0	31
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	0	1	9	18	0	28
Gayrimenkul faaliyetleri	0	1	9	5	8	1	24
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2	2	10	27	49	0	90
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0	0	40	67	84	3	194
Kamu yönetimi ve savunma;	0	0	25	5	5	0	35
Eğitim	0	0	10	19	91	5	125
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1	2	17	23	41	1	85
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0	0	5	7	8	1	21
Diğer hizmet faaliyetleri	1	0	15	25	9	1	51
Hanehalklarının işverenler olarak faal.	0	1	2	0	0	0	3
Genel	21	50	1183	1196	844	21	3315

Kaynak: İŞKUR

- İŞKUR'dan işsizlik maaşından yararlananların %37,8'i lise altı, %36,1'i lise ve %26,1'i ise yükseköğretim mezunlarından oluşmaktadır. Eğitim seviyesi yükseldikçe işsizlik maaşından yararlanma sayısı düşmektedir.
- İşsizlik maaşından yararlananların %24'ü imalat, %19,4'ü inşaat, %17,7'si toptan ve perakende ticaret, %8,7'si konaklama ve yiyecek hizmetleri, %5,9'u idari ve destek hizmet faaliyeti sektöründe ve geri kalan ise diğer sektörlerde faaliyet gösteren işyerlerinden ayrılan

kişilerden oluşmaktadır. İşsizlik maaşı alan her iki kişiden biri imalat, inşaat ve toptan perakende sektöründeki işyerlerinden ayrılmışlardır.

- SGK işyeri çalışan sayılarına göre işsizlik maaşı alanların oranı %4 civarındadır. Bazı sektörler bu oranın üzerinde bazıları ise altında değer almaktadır.

Tablo 23: İşsizlerin Bekleme Sürelerine Göre Dağılımı,2024

Bekleme Süresi	Kayıtlı İşgücü Sayısı	Kayıtlı İşsiz Sayısı
30 Gün ve Az	5.543	1.779
1 - 2 AY	7.862	2.568
2 - 3 AY	5.762	1.975
3 - 4 AY	8.238	2.075
4 - 5 AY	3.599	1.325
5 - 6 AY	3.925	1.480
6 - 7 AY	2.979	1.145
7 - 8 AY	2.485	919
8 - 9 AY	2.509	848
9 - 10 AY	1.639	699
10 - 11 AY	5.746	962
11 - 12 AY	1.547	570
1 - 2 YIL	7.465	2.429
2 - 3 YIL	3.810	1.307
3 - 4 YIL	1.576	572
4 - 5 YIL	469	149
5 - 6 YIL	261	102
6 - 7 YIL	101	56
7 - 8 YIL	8	5
Genel	65.524	20.965

Kaynak: İŞKUR

- Hem İŞKUR kayıtlı işgücü sayısı hem de kayıtlı işsiz sayısı bekleme süresine göre 4. ay, 11.ay ve 1-2 yıl aralığında tepe noktasını görüp daha sonra azalış göstermektedir. Kayıtlı işgücü sayısı işsizler ve daha iyi şartlarda iş arayanlardan oluşmakta olup kayıtlı işsizlerin bekleme sürelerinin kayıtlı işgücü üzerinde etkisi bulunmaktadır. Bu noktada kayıtlı işgücü ile kayıtlı işsizlerin bekleme süreleri belirli bir düzeyde paralellik göstermektedir.

- İŞKUR'a kayıtlı işgücünün %41,8 ve kayıtlı işsizlerin %40,1'inin işsiz bekleme süresi ilk dört ayda kalanı ise ilk dört ay sonrasında gerçekleşmektedir. Bu noktada İŞKUR kayıtlı işsizler ve daha iyi şartlarda iş arayanların hem İŞKUR'dan beklentileri hem de işe girmeleri noktasında 4. ay ve 11. ay büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamda İŞKUR işe yerleştirme ve danışmanlık hizmetlerinde bu sürelerin dikkate alınması iş arayanların İŞKUR'dan beklentilerinin karşılanmasında önemli bir konumdadır.

Tablo 24: Kamu ve Özel Sektörden Alınan Açık İşler ve İşe Yerleşenler, 2024 (Ocak-Aralık)

	AÇIK İŞ			İŞE YERLEŞENLER					
				Özel			Kamu		
	Özel	Kamu	Top.	Erkek	Kadın	Top.	Erkek	Kadın	Top.
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	1552	1	1553	233	523	756	1	0	1
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	1904	28	1932	353	322	675	10	17	27
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	4175	45	4220	1877	389	2266	35	4	39
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	24	2	26	0	3	3	0	0	0
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	712	0	712	57	60	117	0	0	0
SANATKÂRLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	1941	9	1950	525	269	794	4	0	4
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	616	0	616	116	40	156	0	0	0
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	1892	5	1897	549	262	811	5	0	5
YÖNETİCİLER	49	0	49	0	1	1	0	0	0
GENEL	12865	90	12955	3710	1869	5579	55	21	76

Kaynak: İŞKUR

- İŞKUR sisteminde yayınlanan açık işler İl işgücü piyasasındaki açık işler hakkında büyük resmi okumak için küçük bir örnek teşkil etmesi nedeniyle önem arz etmektedir. Açık işlerin %32,6'sı nitelik gerektirmeyen mesleklerde, %15,1'si sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlarda, %14,9'ı hizmet ve satış elemanlarında, %14,6'sı tesis ve makine operatörü ve montajcılarda,

%12'si büro hizmetlerinde çalışanlardan oluşmaktadır. Profesyonel ve yardımcı profesyonel mesleklerde açık iş oranı ise toplam %10,3'dur. Başka bir ifadeyle her 10 açık işin 3'ü niteliksiz meslekler, 3'ü daha az nitelikli mesleklerde, 3'ü teknik beceri gerektiren mesleklerde ve 1'ide profesyonel mesleklerde yer almaktadır. Bu durum İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin meslek yapısıyla uyusmaktadır. Diğer bir ifadeyle işsizler ile açık işler nitelik olarak eşleşmektedir. Ancak bu eşleşme il işgücü piyasasının az gelişmişliğini de ortaya koymaktadır.

- Açık işlere paralel olarak işe yerleşenlere ait mesleki bilgiler paralellik sergilemektedir. Bu sonuç meslek kaynaklı yatay uyumsuz eşleşme³²³³olgusunun Sivas il işgücü piyasasında çok olmayacağı şeklinde değerlendirilebilir. Bununla birlikte dikey ve beceri uyumsuz eşleşme olgularının da Sivas ili için incelenmesi gerekmektedir. Bu bilgiler ildeki işsizlik probleminin ağırlıklı işsiz-açık iş nitelik uyumsuzluğu nedeniyle olmayıp, ildeki istihdam potansiyelinin yetersizliği nedeniyle oluşan açık iş azlığından kaynaklandığı söylenebilir.

³² Uyumsuz Eşleşme: Bireyin mevcut işine göre daha yüksek veya daha düşük nitelik ve becerilere sahip olması durumudur (İşgücü Arz Ve Talebi Arasındaki Eşleştirme Sorunsalı Ve Türkiye İş Kurumu Eşleştirme Sistemi Üzerinde Bir Araştırma)

³³ İşgücü piyasasında uyumsuz eşleşme, kural olarak iki şekilde ortaya çıkmaktadır. İlk olarak, nicel uyumsuzlukta sadece işgücü piyasasında mevcut işlerin ve toplam işgücünün sayısına odaklanılmaktadır. Başka bir anlatımla, nicelik uyumsuzluğu işgücü piyasasındaki toplam emek arzı ve talebi arasındaki sayısal farkı ifade etmektedir. Buna karşılık, nitelik uyumsuzluğu merkezine işgücünün yetenek ve becerilerini koymakta ve işgücü piyasasındaki arz ve talep miktarı arasındaki farkın ötesine geçmektedir: Nitelik uyumsuzluğu beceri uyumsuzluğu nitelik ve beceri uyumsuzluğu olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Nitelik uyumsuzluğunun ölçülmesinde işgücü arzının özellikleri ile işgücü talebinin gereksinimleri arasındaki dengesizlik dikkate alınmaktadır. Bir yanda, arz cephesinde belirli bir eğitim düzeyinde ya da alanda iş arayan bireylerin var olması, diğer yanda talep cephesinde farklı düzeyde ve alanda eğitim gerektiren işlerin bulunması durumu, işgücü piyasasında nitelik uyumsuzluğu probleminin yaşandığını göstermektedir (Uyumsuz Eşleşme Olgusu: Türkiye İşgücü Piyasası Örneği).

Nitelik uyumsuzluğu dikey ve yatay uyumsuzluk olarak ikiye ayrılmaktadır. Dikey uyumsuzlukta çalışanın eğitim düzeyi(lise, lisans, doktora vb.) ile yaptığı iş/meslek arasındaki uyum incelenirken yatay uyumsuzlukta ise çalışanın eğitim türü(İstatistikçi, Avukat, Yapay Zekâ Uzmanı vb.) ile yaptığı iş/meslek arasındaki uyum incelenmektedir. Beceri uyumsuzluğunda ise çalışanın becerileri(analitik, düşünme, problem çözme, el becerileri, iletişim becerileri vb.) ile yaptığı iş/meslek arasındaki uyum incelenmektedir. Çalışan mevcut yaptığı işe göre aşırı becerili veya yetersiz becerili ise beceri uyumsuzluğu bulunmaktadır.

Tablo 25: İşe Yerleşenlerin³⁴ Yaş ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2024 (Ocak-Aralık)

	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65+	Gen.
Erkek	222	887	746	594	414	383	238	162	71	45	3	3765
Kadın	154	705	388	172	193	160	79	30	6	3	0	1890
Toplam	376	1592	1134	766	607	543	317	192	77	48	3	5655

Kaynak: İŞKUR

- İl işgücü piyasasında işe yerleşenlerin özelliklerini tanıma açısından İŞKUR sistemindeki işe yerleşenlerin nitelikleri önem arz etmektedir.
- İşe yerleşenlerin %67,3'ü erkeklerden ve %33,4'ü ise kadınlardan oluşmaktadır. Açık iş sayılarında cinsiyet belirtilmediği için erkeklerin mi yoksa kadınların mı açık işlerinin karşılanma oranı belirlenmemiştir.
- İşe yerleşenlerin sayısı 24 yaşına kadar artmakta ve bu yaştan sonra kademeli olarak yaş arttıkça azalmaktadır.
- İşe yerleşenlerin %32,8'i genç yaş grubu olan 15-24 yaş grubunda, %33,9-6'sı 25-34 orta yaş grubunda ve %31,6'sı 35+ ileri yaş grubunda olanlardan oluşmaktadır. Diğer bir ifadeyle işe yerleşen her üç kişiden biri genç, biri orta ve biride ileri yaş grubunda iş arayandır. Bu sonuç İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin yaş gruplarına göre dağılım ile yüksek benzerlik göstermektedir. Başka bir ifadeyle yaş grubuna göre kayıtlı işsiz oranında işe yerleşme gerçekleşmiştir.
- İşe yerleşenlerin %88,7'si 20-44 yaş grubunda yer almaktadır. Bu aralık işe yerleşmede geniş aralık olarak kabul edilmekle beraber 24 yaş işe yerleşmede kritik sınır olarak göze çarpmaktadır.
- En yüksek oranda işe yerleşme 20-24 yaş aralığında gerçekleşmiştir. 15-19 yaş aralığında işe yerleşme ise oldukça düşüktür.
- İşe yerleşme yaşında erkek ve kadınlar arasında benzer oranlar göze çarpmakla beraber kadınlarda yaş arttıkça işe yerleşme oranları erkeklere göre daha fazla düşüş gerçekleştirmektedir.

³⁴ İşe yerleşenler, İŞKUR tarafından doğrudan işe yerleştirilenler ile, işbaşı eğitim programı ve meslek edindirme programları ile program sonrası işe yerleşenler ve bunların dışında işe girenlerin İŞKUR sistemine dahil edilmesinden oluşan bir yapı olduğu tahmin edilmektedir. Diğer bir ifadeyle işe yerleşenler sadece bir işgücü talebi aracılığıyla doğrudan işe yerleşenlerden oluşmamaktadır. Ayrıca işe yerleşenler listesinde engelli tescili bulunmamaktadır.

Tablo 26: İşe Yerleşenlerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı,2024 (Ocak-Aralık)

	Okur Yazar	İlköğretim	Ortaöğre tim (Lise ve Dengi)	Ön lisans	Lisans	Yüksek Lisans	Doktora	Genel Toplam
Erkek	106	1361	1752	328	213	5	0	3765
Kadın	20	395	862	333	274	6	0	1890
Toplam	126	1756	2614	661	487	11	0	5655

Kaynak: İŞKUR

- İŞKUR sisteminde yer alan işe yerleşenlerin %35,3'ü lise altı, %46,2'si lise ve %20,5'i yükseköğretim düzeyinde eğitim seviyesine sahiptir. Başka bir ifadeyle işe yerleşen her beş kişiden ikisi lise altı, diğer ikisi lise ve biri yükseköğretim mezunlarından oluşmaktadır.
- Eğitim seviyesi yükseldikçe işe yerleşen sayısı azalmaktadır. Bu çıkarımın böyle olmasında il işgücü arz ve talep yapısı ile birlikte İŞKUR'un hitap ettiği arz ve talep yapısı da etkindir. Bu noktada vasıflı açık iş ve iş arayanların Kuruma kazandırılması önem arz etmektedir. Lise düzeyinde erkek ve kadınlar benzer oranlarda işe yerleştirme gerçekleştirilirken, yükseköğretimde kadınlarda, ilköğretimde ise erkeklerde daha çok işe yerleştirme gözlemlenmektedir.
- İşe yerleşenlerin cinsiyet, yaş ve eğitim durumları birlikte değerlendirildiğinde, İŞKUR tarafından gerçekleştirilen işe yerleştirmeler cinsiyet, yaş ve eğitim durumuna göre farklılık arz etmektedir. Diğer bir ifadeyle iş arayanın demografik bilgileri işe yerleşip yerleşmemesinde etken neden olarak göze çarpmaktadır. Bu bilgilere göre erkekler kadınlardan yaklaşık 2 kat daha fazla işe yerleşmektedir. Lise ve altı eğitime sahip erkekler lise üzeri eğitime sahip erkeklerde yaklaşık 6 kat daha fazla işe yerleşmektedir. Yine 25 yaş üzeri erkekler 15-24 yaştaki gençlere göre yaklaşık 2 kat daha fazla işe yerleşmektedir. Lise ve üzeri eğitime sahip kadınlar lise altı eğitime sahip kadınlardan 3,5 kat daha fazla işe yerleşmektedir.
- Tüm bu bilgilere göre ilde gençlerin, kadınların ve eğitimlilerin işe yerleşmelerinin daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Bu sonucun böyle olmasında il işgücü piyasasının olağan yapısı kadar istihdam politikalarının niteliği ve etkinliği de etkilidir. Bu problemin aşılmasında gençlerdeki meslek, beceri ve tecrübe eksikliğinin giderilmesi, kadınlara mahsus iş sahalarının açılması ve mevcut sahaların kadınların çalışmasına uygun hale getirilmesi ve il işgücü piyasasının nitelikli işgücünü istihdam edecek gelişmişliğe ve kurumsallığa ulaşması önem arz etmektedir.

Tablo 27: İşe Yerleşenlerin Sektörel Dağılımı,2024 (Ocak-Aralık)

	Erkek	Kadın	Genel Toplam	Oran
Bilgi ve iletişim	3	6	9	0,2%
Diğer hizmet faaliyetleri	5	3	8	0,1%
Eğitim	11	3	14	0,2%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlen. üretimi ve dağıtım	54	4	58	1,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	4	4	8	0,1%
Gayrimenkul faaliyetleri	2	1	3	0,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	523	506	1029	18,2%
İmalat	1345	805	2150	38,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	63	88	151	2,7%
İnşaat	807	12	819	14,5%
Kamu yönetimi ve savunma;	1	0	1	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	247	115	362	6,4%
Madencilik ve taş ocakçılığı	290	3	293	5,2%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	9	4	13	0,2%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	35	3	38	0,7%
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	25	33	58	1,0%
Toptan ve perakende ticaret;	260	291	551	9,7%
Ulaştırma ve depolama	81	9	90	1,6%
Genel	3765	1890	5655	0,2%

Kaynak: İŞKUR

- İŞKUR sisteminde yer alan işe yerleşenlerin %38'i imalat, %18,2'si idari ve destek hizmet faaliyetleri, %14,5'i inşaat, %9,7'si toptan ve perakende hizmet faaliyetleri, %6,4'ü konaklama ve yiyecek hizmetleri faaliyetleri %5,2'si madencilik ve taş ocakçılığı, , sektöründe geriye kalan diğer sektörlerde yer almaktadır. Bu oranlar SGK işyeri listesindeki yer alan işyerlerinin sektörel dağılım ile yüksek paralellik göstermektedir. Bu bilgilere göre imalat, inşaat, madencilik, konaklama ve ticaret faaliyetleri Sivas ilinin lokomotif sektörleridir. Burada unutulmaması gereken gerçekleştirilen değerlendirmeler tarım dışı sektörler için olmasıdır.
- Erkekler, imalat, inşaat, destek hizmet, madencilik ve taş ocakçılık sektörlerinde kadınlar ise imalat, destek hizmet, konaklama, ticaret ve bilgi iletişim sektörlerinde işe yerleşmişlerdir. Başka bir ifadeyle erkekler daha çok fiziksel gücün etkin olduğu sanayi sektöründe, kadınlar ise daha az

fiziksel güce ihtiyaç duyan sanayi ve hizmet sektörlerinde işe yerleşmiştir. Esasında bu sonuç erkek ve kadın fitratının gereği olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 28: Sivas İli Net İstihdam Değişim Oranı, Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı, Açık İş Olan İşyeri Oranı, Açık İş Oranı, 2014-2023³⁵

	Net İstihdam Değişim Oranı % ³⁶	Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oran % ³⁷	Açık İş Olan İşyeri Oranı % ³⁸	Açık İş Oranı % ³⁹
2014	6,9	37,9	22	2,5
2015	4,3	31,1	15,7	1,7
2016	1,7	31,8	17,5	1,3
2017	3,6	37,7	17,6	1,8
2018	7,6	42,2	23,8	2,9
2019	4,3	33,3	18,2	1,8
2020	0,5	13,6	15,4	0,7
2021	5,6	19	14,7	1,3
2022	5,2	34	22,6	1,9
2023	5,5	41,4	35,6	3,0

Kaynak: İşgücü Piyasası Araştırması, İŞKUR

³⁵ 2024 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması Sonuçları yayınlanmamıştır.

³⁶ **Net İstihdam Değişim Oranı:** Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

³⁷ **Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri oranı:** Eleman temininde güçlük çeken işyeri sayısının toplam işyeri sayısına bölümünden elde edilen oranı ifade etmektedir.

³⁸ **Açık İş Olan İşyeri Oranı:** Açık işi olan işyeri sayısının toplam işyeri sayısına bölümünden elde edilen oranı ifade etmektedir.

³⁹ Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir. <https://media.iskur.gov.tr/14724/sivas.pdf>

- İŞKUR tarafından il düzeyinde gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Araştırması(İPA)⁴⁰ sonuçlarına göre Sivas ilinde 2023 yılı itibariyle açık iş oranı %3'tür. Bu oran ilde istihdam edilen her 100 çalışana karşılık ancak 3 kişilik açık iş pozisyonu olduğu anlamına gelmektedir. İl işsizlik oranının %10,3 ve işsiz sayısının yaklaşık 21 bin kişi seviyesinde olduğu göz önünde tutulduğunda ildeki açık iş oranı oldukça düşük oranda olup il işsizliğini çözücü seviyede değildir. Yüksek işsizlik oranına karşılık düşük açık iş oranı il işsizlik sorunun büyüklüğünü de ortaya koymakla beraber il işsizliğinin ağırlıkla açık iş sayısındaki yetersizlikten kaynaklandığı sonucunu da ortaya koymaktadır. Yıllar itibariyle açık iş oranının farklılık arz etmesinde araştırma örnekleme ve yönteminin belirli bir ölçekte etkisinin olduğu değerlendirilmektedir.
- 2023 yılı İPA sonuçlarına göre ildeki net istihdam değişim oranı %5,5'tir. Bu oran ildeki istihdamın 2024 yılında %5,5 oranda artacağını işaret etmektedir. 2023 yılında SGK kayıtlı 4/a lı çalışan sayısı 70.803 kişiden 2024 yılında 74.795 kişiye çıkmış olup yaklaşık %5,6 artış gerçekleştirmiş ve İPA'da hesaplanan net istihdam değişim oranını doğrulamıştır. Net istihdamda 2024 yılı için meydana gelen bu artış oranı yetersiz olup mevcut il işsizliğine karşılayacak düzeyde değildir. Sivas ili işgücü piyasasına her yıl ortalama yaklaşık 10 bin ilk kez iş arayanın girdiği düşünüldüğünde senelik 4-5 bin kişilik istihdam artışı yetersiz kalmaktadır. Açık iş oranındaki ve açık iş sayısındaki düşüklük ildeki yıllık net istihdam artışında net olarak görülmektedir. İldeki mevcut işletmelerin istihdam kapasitelerini arttırması ve ilave yatırım ile ilave istihdam sağlaması ile yeni yatırım ve girişimler ile yeni istihdam sahalarının açılması açık iş yetersizliği kaynaklı işsizliğin çözümünde en önemli etkiyi yapacaktır. Bu noktada yatırım teşviklerinde teknolojik gelişim kadar istihdamın önemsenmesi de gerekmektedir.
- İPA sonuçlarına göre 2023 açık işi olan işyeri oranı %35,6'dır. Başka bir ifadeyle ildeki her üç işyerinden biri ay içerisinde açık işe sahiptir. 1-9 çalışana sahip işyerlerinde açık işi olan işyeri oranı %13,1 iken, 10-49 çalışana sahip işyerlerinde %34,2 ve 50+ çalışana sahip işyerlerinde

⁴⁰ Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından itibaren İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak gerçekleştirilmektedir. Farklı yöntemler kullanılarak 2007 yılından günümüze kadar devam ettirilen araştırmalar 2009-2013 tarihleri arasında yılda iki defa yapılmış olup, sonraki yıllarda ise yılda bir kez yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir. İşgücü Piyasası Araştırmasının temel amaçları, emek piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif işgücü politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın amaçlarından bir diğeri de İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Araştırma kapsamında sektörel ve yerel düzeyde elde edilen bilgiler, yerel istihdam politikalarına yön vermek için kullanılmaktadır. <https://media.iskur.gov.tr/88147/sivas.pdf>

ise %47,9 olup çalışan sayısı arttıkça açık işi olan işyeri sayısı artmaktadır. Bu oranlar üzerinden SGK işyeri sayıları birlikte değerlendirildiğinde ay içerisinde yaklaşık 1.800 açık iş olduğu tahmin edilmektedir. Bu açık iş sayısı da oldukça yetersizdir olup ayrıca İŞKUR tarafından Açık İş Karşılama Araştırması ve İstatistiksel Analizi Sivas İli Örneği araştırmasına göre açık işlerin %84'ü ay içerisinde karşılanmakta olup ay içerisindeki açık işlerin neredeyse tamamına yakını karşılanmaktadır. Dolayısıyla ay içerisindeki açık iş pozisyonları ağırlıkla ay içerisindeki giriş-çıkış şeklinde olağan mobilité ile karşılanmakta ve bir sonraki aya çok az bir kısmı(%16) kalmaktadır. Bu bilgiler açık iş yetersizliği kaynaklı işsizliği bir kez daha ortaya koymaktadır.

- İPA sonuçlarına göre 2023 yılında eleman temininde güçlük çekilen işyeri oranı %41,4'tür. Diğer bir ifadeyle ildeki her beş işyerinden ikisi eleman temininde güçlük çekmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen işyerlerinin eleman temininde güçlük çekme nedenlerine bakıldığında üç ana neden ön plana çıkmaktadır. Bu nedenler *yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması, bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması ve gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamamasıdır*. Bu üç ana neden birlikte değerlendirildiğinde Sivas ili işgücü piyasasından eleman temininde güçlük çeken işyerleri hem aradığı sayıda hem de aradığı nitelikte elemanı bulmakta güçlük çekmektedir. Bu netice iş arayan-açık iş eşleşmesi kaynaklı işsizliğin iş arayan yönünden nedenlerini ortaya koymaktadır. Konun işyeri yönünden yapılan değerlendirmelerinde ise işyerindeki çalışma yaşam kalitesinin düşüklüğü net olarak belirtilmektedir.
- Tabloda yer alan bilgiler birlikte değerlendirildiğinde Sivas ilinde ağırlıkla açık iş yetersizliğine bağlı bir işsizliğin olduğu bununla birlikte iş arayan-açık eşleşmesi kaynaklı bir işsizliğinde belirli seviyede görüldüğü, bu işsizlik sorunlarının çözümünde ildeki istihdam kapasitesinin yatırımlarla artırılması gerekliliği, iş arayanlardaki tecrübe, beceri ve nitelik açığının işgücü yetiştirme programları ile giderilmesi ve ildeki çalışma yaşam kalitesinin artırılması gerekliliği tespit edilmiştir. İş arayan-açık iş eşleşmesi kaynaklı işsizliğin çözümünde İŞKUR'a önemli görevler düşmektedir. İŞKUR tarafından yapılacak teknik ve idari çalışmalarla il işgücü piyasasının dinamikleri ölçülüp değerlendirilerek işgücü piyasasının gelişmesi ve kurumsallaşması için nitelikli çalışmalar yürütülebilir. Bu çalışmalardan en önemlisi ve öncelikle yapılması gereken il işgücü piyasasındaki işletmelerin İK faaliyetinin varlığı ve etkinliğinin ölçülmesi, endeks oluşturulması ve İK faaliyetlerinin etkin hale getirilmesidir.

2.3. SGK Kayıtlı İşgücü Göstergeleri

Tablo 29: SGK'ya Kayıtlı Sigortalı 4a, 4b, 4c'li Çalışan Sayıları, 2009-2024

Gösterge	Sigortalı, (4a) ⁴¹	Sigortalı, (4b) (Tarım Hariç) ⁴²	Sigortalı, (4b) (Tarım) ⁴³	Sigortalı, (4c) ⁴⁴	Toplam
2009	52044	16891	18806	24112	111853
2010	58207	16527	19617	24022	118373
2011	60755	14945	19506	26687	121893
2012	65245	14292	18027	27288	124852
2013	67496	13458	15921	28248	125123
2014	71324	12932	15170	28506	127932
2015	82550	13161	13759	29361	138831
2016	82434	12751	12438	29209	136832
2017	86753	13302	13209	29886	143150
2018	87953	13744	13389	29656	144742
2019	84176	13523	11261	29557	138517
2020	90640	13461	10127	28531	142759
2021	94651	15186	9285	29056	148178
2022	103519	15320	9378	30160	158377
2023	94351	14127	8529	33784	150791
2024(Ekim)	99771	14081	7948	33450	155250

Kaynak: SGK

⁴¹ 5510 Sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılan tüm sigortalıları ifade etmektedir. Zorunlu, Çıracak, Yurtdışı Topluluk, Tarım (2925), Stajyer ve Kursiyerler ile diğer sigortalılardan oluşmaktadır.

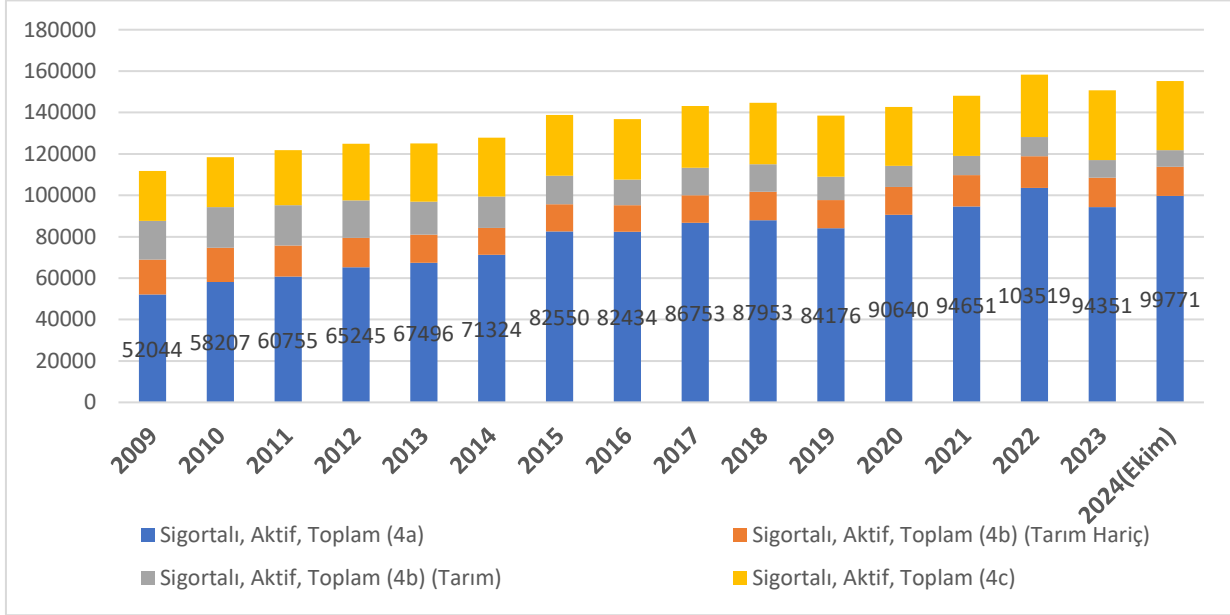
⁴² 510 Sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde; köy ve mahalle muhtarları ile hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan; 1) Ticarî kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usulde gelir vergisi mükellefi olanları, 2) Gelir vergisinden muaf olup, esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olanları, 3) Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortaklar, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde komandite ortaklar, diğer şirket ve donatma iştiraklerinde ise tüm ortakları, ve isteğe bağlı sigortalıları ifade etmektedir.

⁴³ 5510 Sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin b bendi kapsamında tarımsal faaliyette bulunan sigortalıları ifade etmektedir.

⁴⁴ Kamu idarelerinde; i) 5510 sayılı Kanunun 4. Maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine tabi olmayanlardan, kadro ve pozisyonlarda sürekli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanları, ii) 5510 sayılı Kanunun 4. Maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine tabi olmayanlardan, sözleşmeli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanları ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86 ncı maddesi uyarınca açıktan vekil atanmaları ifade etmektedir.

- 2024 yılı Ekim ayı itibariyle SGK'ya kayıtlı toplam çalışan sayısı 155.520 kişidir. Kayıtlı çalışanların %64,3'ü 4a'lı, %9,1 4b'li(Tarım Hariç), %5,1 4b'li(Tarım) ve %21,5'i ise 4c'lidir. Diğer bir ifadeyle Sivas ili işgücü piyasasında sigortalı çalışan her beş kişiden üçü bir işveren tarafından çalıştırılırken(4a), biri kamu idarelerinde memur statüsünde(4c) ve diğer biride köy ve mahalle muhtarları ile hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan(4b) oluşmaktadır.

Şekil 5: Yıllara göre SGK Kayıtlı Sigortalı Çalışanlar, 2009-2024(Ekim)

Kaynak: SGK

- 2024 yılı ekim ayı itibariyle 4a'lı sigortalı çalışanlar sayısı 99.771'dir. Bu sayının yıl sonun da 100 bin sigortalı çalışan sayısını geçeceği ön görülmektedir. 2023 yılına göre yaklaşık %6 oranında bir artış gerçekleşmiştir. 2009-2024 yılında bu artış oranı ortalama %4,6 seviyesindedir.
- 2009-2024 döneminde 4a'lı çalışan sayısı artış-azalış seyri izleyerek genel olarak artmıştır. 2022 yılında zirve sigortalı skoru yakalanmış ancak bu skor sonraki yıllardaki düşüş ile devamlılık arz etmemiştir. 2009 yılına göre 4a'lı sigortalı çalışan sayısı yaklaşık %92 oranında artış göstermiştir.
- 2009-2024 döneminde 4b'li(tarım dışı) çalışan sayısı da artış-azalış seyri izlemiş ancak genel olarak azalmıştır. 2009 yılına göre 4b'li(tarım dışı) sigortalı çalışan sayısı yaklaşık %17 oranında azalış göstermiştir.

- 2009-2024 döneminde 4b’li(tarım) çalışan sayısı da artış-azalış seyri izlemiş ancak genel olarak azalmıştır. 2009 yılına göre 4b’li (tarım) sigortalı çalışan sayısı yaklaşık %58 oranında azalış göstermiştir. Başka bir ifadeyle tarımda sigortalı çalışan sayısı neredeyse yarı yarıya düşmüştür. Bu durumun oluşmasında kırdan kente göç ve tarım da makineleşmenin büyük etkisi bulunmaktadır.
- 2009-2024 döneminde 4c’li çalışan sayısı da artış-azalış seyri izlemiş ancak genel olarak artmıştır. 2009 yılına göre 4c’li sigortalı çalışan sayısı yaklaşık %39 oranında artış göstermiştir.
- 2009-2024 döneminde toplam sigortalı çalışan sayısı %39 artış göstermiş olup bu artış 4a ve 4c’li sigortalı çalışanlar eliyle gerçekleştirilmiştir. SGK sigortalı sayısındaki artış TÜİK bölge istihdam verilerindeki artış ile paralellik göstermektedir.
- 2023 yılındaki toplam sigortalı çalışan sayısına göre 2023 yılında yaklaşık %3 istihdam kapasitesi artışı gerçekleşmiştir. Bu oran 2009-2024 yılında ortalama %2,3 seviyesindedir. Yaklaşık 21 bin işsiz olduğu il işgücü piyasası için bu istihdam artışı oldukça yetersizdir.
- 2023 yılı TÜİK verilerine göre kayıtlı istihdamın %35’i oranında kayıt dışı istihdam bulunmaktadır.⁴⁵ Bu orana göre Sivas ilindeki toplam 155 bin kayıtlı istihdama karşı toplam 54 bin kayıt dışı istihdam olduğu tahmin edilmektedir. Bu bağlamda Sivas ilinde toplam 209 bin istihdam olduğu söylenebilir. SGK kayıtlı istihdam verileri birlikte değerlendirildiğinde Sivas ili yıllık ilave istihdam kapasitesinin il işsizliğinin istihdamla çözülmesine gerekli katkıyı yapacak seviyede olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Özellikle 4c’li sigortalı sayısı desteği olmadığında 4a’lı çalışan sayısının daha da yetersiz olduğu göz çarpmaktadır. Bu durum açık iş yetersizliği kaynaklı işsizliğe ağırlıklı işaret etmektedir. Bu sorunun çözümü il istihdam kapasitesinin artırılmasından geçmektedir. Bu bağlamda il istihdam kapasitesinin artırılması için yeni ve ilave yatırımların yapılması, mevcut istihdam kapasitesinin artırılması gerekmektedir. Burada dikkat edilmesi gereken husus istihdama büyük katkı yapan imalat gibi sektörlerin teşvik edilmesidir.

Tablo 30: SGK’ya Kayıtlı İşyeri Sayıları, 2009-2024

⁴⁵ 2023 TÜİK verilerine göre 23.381 kayıtlı istihdama karşılık 8.252 kayıt dışı istihdam bulunmaktadır. Kayıtlı istihdamın %35’i oranında kayıt dışı istihdam bulunmaktadır. $8252/23381 = \%35$

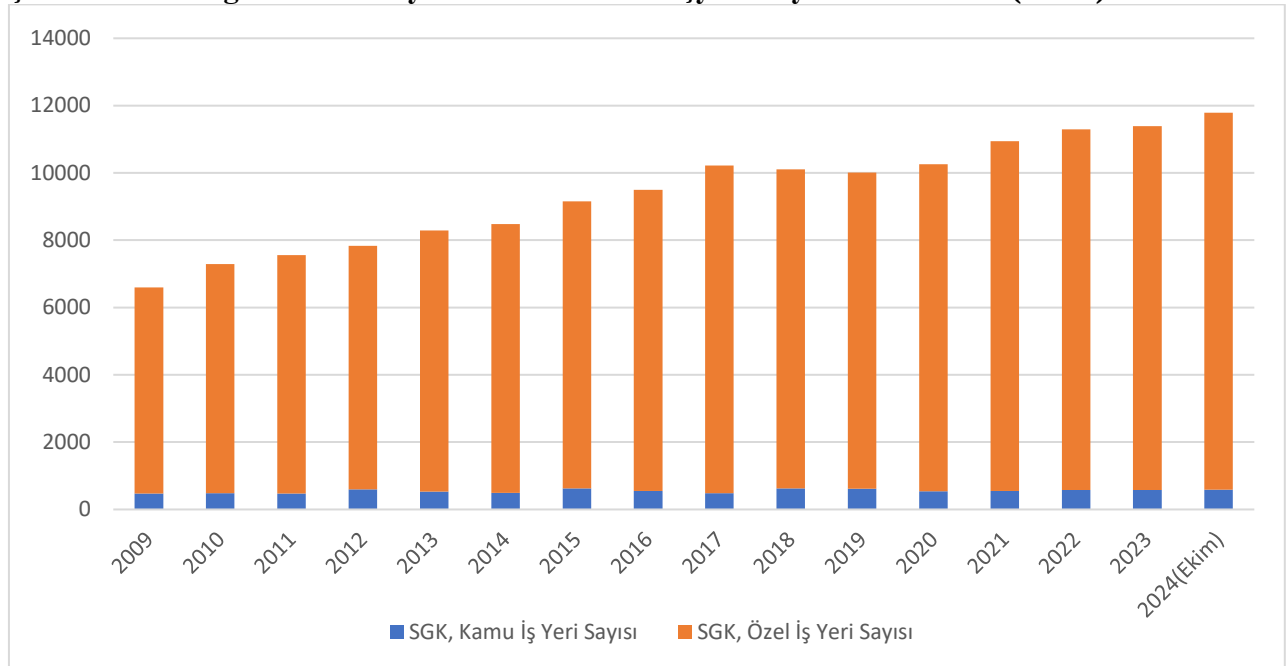
Gösterge	Daimi İşyeri Sayısı	Geçici İşyeri Sayısı	Kamu İşyeri Sayısı	Özel İşyeri Sayısı	Toplam İşyeri Sayısı	İşyeri Başına Çalışan Sayısı
2009	4903	1694	470	6127	6597	17
2010	5252	2040	479	6813	7292	16
2011	5534	2021	471	7084	7555	16
2012	5964	1866	595	7235	7830	16
2013	6195	2094	531	7758	8289	15
2014	6553	1925	490	7988	8478	15
2015	6945	2213	622	8536	9158	15
2016	7401	2092	554	8939	9493	14
2017	8094	2126	484	9736	10220	14
2018	8562	1545	623	9484	10107	14
2019	8824	1191	614	9401	10015	14
2020	8957	1304	543	9718	10261	14
2021	9543	1398	554	10387	10941	14
2022	9942	1356	578	10720	11298	14
2023	9883	1505	574	10814	11388	13
2024(Ekim)	10163	1630	588	11205	11793	13

Kaynak: SGK

- 2024 yılı Ekim ayı itibariyle SGK kayıtlı toplam işyeri sayısı yaklaşık 12 bindir. İşyerlerinin yaklaşık %86'sı daimi ve %14'ü geçicidir. Yine işyerlerinin %95'i özel ve %5'i kamu işyerleridir.
- 2009 yılına göre toplam işyeri sayısı 2024 yılı itibariyle yaklaşık %79'luk bir oransal artış gerçekleştirmiştir. Oransal artış özel işyerlerinde %83, kamu işyerlerinde ise %25 oranında gerçekleşmiştir.

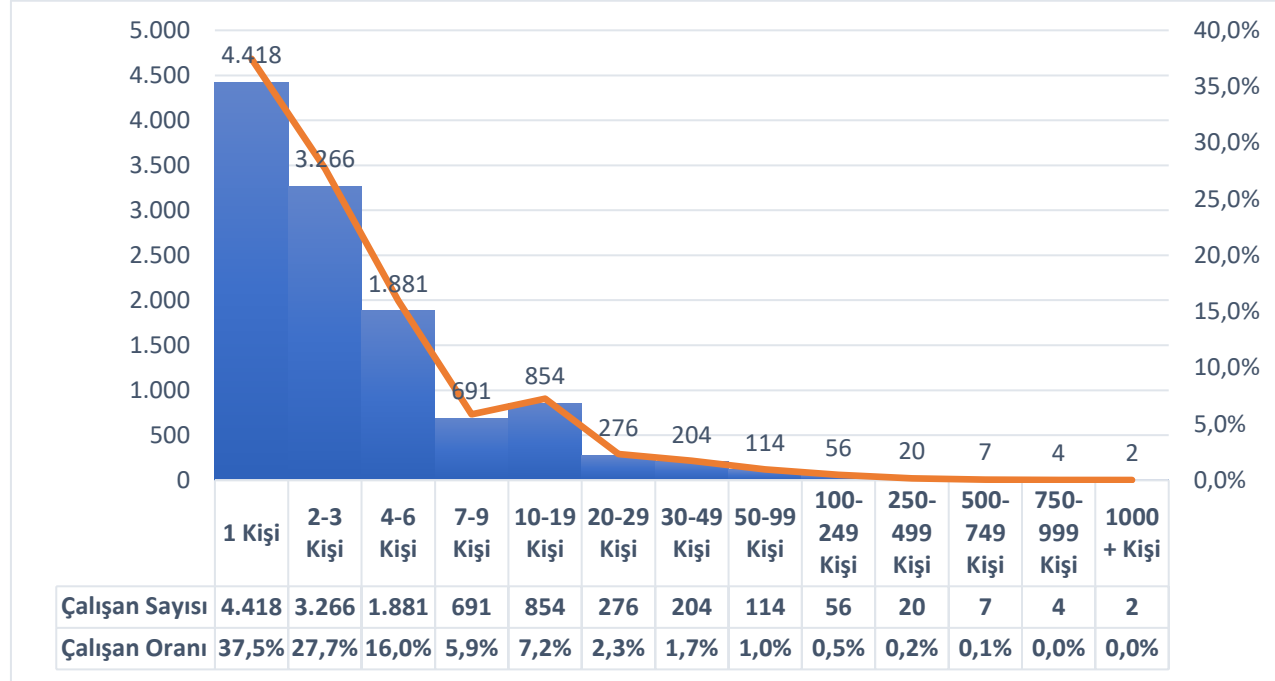
- 2009 yılında işyeri başına 17 sigortalı çalışan düşerken bu sayı yıllar itibariyle kademeli bir düşüş ile 13 sigortalı çalışan seviyesine düşmüştür. Başka bir ifadeyle yıllar itibariyle Sivas ilinde işyeri sayısı artarken işyeri başına düşen çalışan sayısı azalmaktadır. Bu durum işyerindeki artışın istihdam artışına gerekli desteği vermediğini göstermektedir. Bu sonucun oluşmasında makineleşme ve robotlaşma ile emeğin yerini makinelerin ve robotların alması ile ilişkili olabileceği gibi, birden fazla işçinin yapacağı bir işin fazla çalışma ve fazla mesai ile daha az işçinin yapması nedeniyle de olabilir. Ancak sonuç her ne şekilde olursa olsun il işletmelerinin geçmiş yıllarda olduğu gibi il istihdamına katkısı azalmaktadır.

Şekil 6: Yıllara göre SGK Kayıtlı Özel ve Kamu İşyeri Sayıları 2009-2024(Ekim)

Kaynak: SGK

- 2009-2024 döneminde %79'lu bir işyeri artışı gerçekleşmiş olup aynı dönemde il GSYH miktarı da %2083 oranında çok yüksek bir artış gerçekleşmiştir. Yine aynı dönemde ise işyeri başına düşen çalışan sayısı yaklaşık %24 oranında azalış gerçekleşmiştir. Diğer bir ifadeyle il işyeri sayısı artmış, il ekonomisi büyümüş ancak işyeri başına düşen istihdam sayısı azalmıştır. Bu durum apaçık istihdamsız büyümeye işaret etmektedir. Bu durum aynı zamanda gelir paylaşımındaki sorunlara işaret etmektedir. İstihdamsız büyümenin devamlılık arz etmesi il istihdamını olumsuz yönde etkileyerek il işsizliğini arttıracaktır.

Şekil 7: SGK Kayıtlı İşyerlerinin Çalışan Sayılarına Göre Dağılımı, 2024

Kaynak: SGK

- Sivas SGK'ya katılı işyerlerinin %37,5'i 1 kişi çalışan %27,7'si 2-3 kişi çalışan ve %16'sı 4-6 kişi çalışan ve %5,9'u 7-9 kişi çalışan olmak üzere işyerlerinin toplam %87'si 1-9 kişi çalışana sahip işyerlerinden oluşmaktadır.
- 10-19 kişi çalışana sahip işyerlerinin oranı %7,2, 20-29 kişi çalışana sahip işyerlerinin oranı %2,3 ve 30-49 kişi çalışan sahip işyerlerinin oranı %1,7 olmak üzere 10-49 kişi çalışana sahip işyerlerinin toplam oranı %11,3'tür.
- 50+ kişi çalışana sahip toplam işyeri oranı %1,7 olup bu oranın %1'lik miktarı 50-99 kişi çalışana sahip işyerleridir.
- İşyerinin çalışan büyüklüğü ile işyerinin kurumsallığı ve gelişmişliği arasında pozitif bir korelasyon olduğu değerlendirilmektedir. Çalışan büyüklüğü arttıkça işyerinin kurumsallığı ve gelişmişliği de artmaktadır. Sivas ilindeki her 10 işyerinden dokuzu 1-9 kişi çalışana sahip işyerlerinden ve sadece biride 10+ kişi çalışana sahip işyerlerinden oluşması İl işgücü piyasasının gelişmişliği ve kurumsallığının istenilen seviyelerde olmadığını göstermektedir. Her ne kadar işletmelerin çalışan büyüklüğü az da olsa artış göstersede bu artış miktarı il işgücü piyasasının gelişmişliğine ve kurumsallığına yeterli katkıyı yapmamaktadır.

2.4. Açılan ve Kapanan İşyeri Göstergeleri

Tablo 31: Özel Sektör Bazında Açılan-Kapanan İşyerlerinin Sayısı, 2010-2024(Ocak-Kasım)

	KURULAN				TASFİYE			KAPANAN				NET	
	ŞİRKET	KOOP.	GERÇEK KİŞİ İŞLETMESİ	TOPLAM	ŞİRKET	KOOP.	TOPLAM	ŞİRKET	KOOP.	GERÇEK KİŞİ İŞLETMESİ	TOPLAM	NET-1 ⁴⁶	NET-2 ⁴⁷
2010	224	8	204	436	41	26	67	20	19	97	136	2,1	233
2011	198	6	295	499	49	36	85	29	18	124	171	1,9	243
2012	136	8	278	422	46	19	65	37	23	97	157	1,9	200
2013	150	12	298	460	52	16	68	26	17	114	157	2	235
2014	186	8	339	533	31	12	43	42	16	162	220	2	270
2015	242	3	168	413	29	11	40	28	8	99	135	2,4	238
2016	231	8	168	407	41	12	53	32	5	111	148	2	206
2017	250	6	179	435	23	3	26	47	8	93	148	2,5	261
2018	292	11	111	414	49	4	53	37	5	108	150	2	211
2019	238	9	63	310	52	11	63	49	6	65	120	1,7	127
2020	286	25	99	410	53	6	59	71	6	117	194	1,6	157
2021	305	15	93	413	47	4	61	44	10	65	119	2,3	233
2022	407	12	79	498	72	11	83	64	10	79	153	2,1	262
2023	359	26	82	467	104	23	127	90	14	143	247	1,2	93
2024	291	19	69	379	74	10	84	88	13	63	164	1,5	131

Kaynak: TOBB

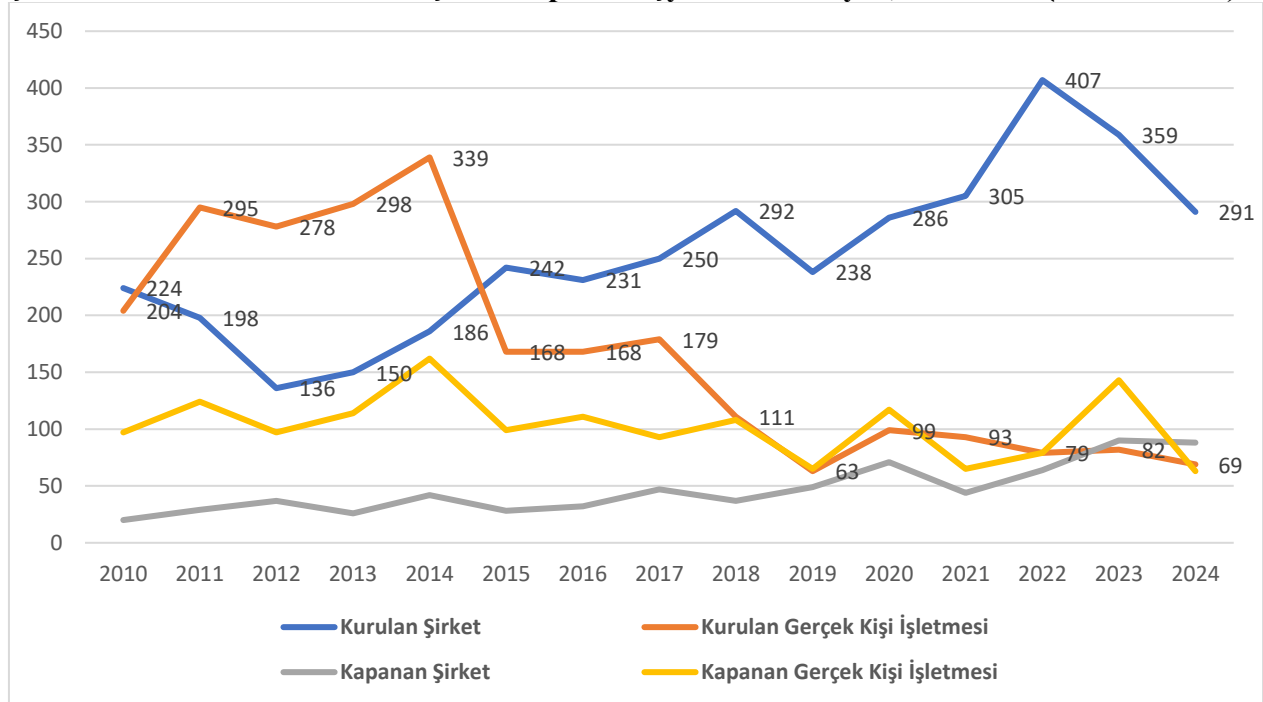
- Yıllar itibariyle kurulan toplam işyeri sayısı artış-azalış seyri izlemiş olmakla beraber dikkate değer bir artış ve azalış gerçekleşmemiştir. Azalışın olmaması olumlu iken yeterli artışın olmaması tam aksine olumsuz bir durum olarak kabul edilmelidir.

⁴⁶ NET-1=Kurulan Toplam İşyeri Sayısı / (Tasfiye Edilen İşyeri Sayısı + Kapanan İşyeri Sayısı)

⁴⁷ NET-2=Kurulan Toplam İşyeri Sayısı - (Tasfiye Edilen İşyeri Sayısı + Kapanan İşyeri Sayısı)

- Yıllar itibariyle kurulan gerçek kişi işletme sayısı azalırken şirket sayısı artmış ve 2022 yılında en üst sayıya ulaşmış olup 2023 yılından sonra tekrar azalmaya başlamıştır. Kooperatif sayısı ise 2023 yılında önemli bir artış gerçekleşmiş ancak 2024 yılında tekrar düşüşe geçmiştir. 2010 yılına göre 2024 yılında kurulan gerçek kişi işletmesi sayısı yaklaşık %66,1 azalmış olup bu azalışın önemli bir kısmı şirket sayısına artış olarak yansımıştır. Bu durum il işgücü piyasasındaki işyerlerinin daha büyük ölçekte daha kurumsal bir yapıya bürüneceğinin bir ölçekte göstergesidir. Aynı zamanda işgücü piyasasının gelişmişliği için önem arz etmektedir. Burada önemle belirtilmesi gereken husus ise daha küçük ölçekte üretim kaynakları ile kurulan gerçek kişi işletmelerinin daha büyük ve kurumsal bir yapı şeklinde şirketleşmesi sürecinin devam etmesi için gerçek kişi işletmelerinin tamamen yok olmasının önlenmesidir.
- Yıllar itibariyle kapanan toplam işyeri sayısı da kurulan işyeri sayısı gibi artış-azalış seyri izlemiş ve bazı yıllarda büyük artışlar olmuştur bunlardan biri 2023 yılıdır. 2023 yılında kapanan işyeri sayısı bir önceki yıla göre yaklaşık %35 artmasına rağmen bir sonraki yılda yani 2024 yılında %33,6 bir azalış gerçekleşmiştir.

Şekil 8: Özel Sektör Bazında Açılan-Kapanan İşyerlerinin Sayısı, 2010-2024(Ocak-Kasım)

Kaynak: TOBB

- İl işgücü piyasasında kapanan ve tasfiye halinde olan işyeri sayısının yaklaşık ortalama(2010-2024 ortalaması) iki katı oranında yeni işyeri kurulmaktadır. Diğer bir ifadeyle bir işyeri kapanıyor iki işyeri kuruluyor. Bu oranda yıllara göre artış-azalış eğilim göstermekle beraber çok fazla bir değişim gerçekleşmemiştir. Bu orana göre yaklaşık ortalama yıl içerisinde 207 net işyeri artışı gerçekleşmektedir. SGK sicil kayıtlarına göre 11.940 işyerinin bulunduğu bir işgücü piyasasında 207 adet net işyeri artışı %2 seviyeleri ile oldukça yetersizdir.
- İl işgücü piyasasında kapanan ve tasfiye halinde olan şirket sayısının yaklaşık ortalama 2,6 katı oranında yeni şirket kurulmaktadır. Kapanan ve tasfiye edilen her bir işletmeye karşılık üç işletme kurulmaktadır. Kapanan her bir gerçek kişi işletmesine karşılık yaklaşık ortalama 1,6 gerçek kişi işletmesi kurulmaktadır. Bu bilgi il işgücü piyasasında gelecekte gerçek kişi işletmesinin yerini şirketlerin alacağını göstermektedir. Bu gösterge il işgücü piyasasının kurumsallığı açısından olumluluk arz etmekle beraber küçük girişimcilerin azalmasına neden olabilir.
- İstihdamın temelini oluşturan işçi-işveren iş ilişkisi ve bu ilişkinin temelini oluşturan işyerleri hem nicel hem nitel manada çok büyük önem arz etmektedir. Nicel manada işyeri sayılarında meydana gelen artış il istihdamının artmasına nitel manada meydana gelen değişim ve gelişimler ise istihdamın kalitesinin artmasına olanak sağlayacaktır. Bu minvalde yıllara göre Sivas ilindeki net işyeri sayısındaki artış ve bu artışa göre gerçekleşen ilave istihdam nicel olarak il işsizliğinin azalmasına çok büyük bir katkı sağlamamakla beraber meydana gelen bu net işyeri sayısındaki artış yönünün şirket bazlı gerçekleşmesi il işgücü piyasasının talep yönünden kurumsallığına hizmet ederek il işgücü piyasasındaki çalışma yaşam kalitesinin artmasına doğrudan ve istihdam da kalma süresinin uzamasına ise dolaylı olarak hizmet edecektir. Ayrıca bu olumlu gelişme il işgücü piyasasının talep kaynaklı gelişimine de katkı sağlayacaktır. Ancak önemle belirtmek gerekir ki bu gelişmişlik süreci yavaş ilerlemektedir. Dolayısıyla bu süreci hızlandırmak için il işyerlerinin kurumsallığını artırıcı politikaların geliştirilmesi ve uygulamaya konması gerekmektedir.

3.BÖLÜM

İLİN EĞİTİM YAPISI

İlköğretim ve Ortaöğretim Eğitim Göstergeleri

Yüksek Öğretim Göstergeleri

3.BÖLÜM: İLİN EĞİTİM YAPISI

3.1. İlköğretim ve Ortaöğretim Eğitim Göstergeleri

Tablo 32: İlköğretim ve Genel Ortaöğretim Verileri, 2014-2023

İlköğretim				Ortaöğretim						Ortaöğretim ⁴⁸				
Mezun Yılı	Mezun Sayısı			Kayıt Yılı	Yeni Kayıt Sayısı			Fark			Mezun Yılı	Mezun Sayısı		
	Kadın	Erkek	Toplam		Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam		Kadın	Erkek	Toplam
2022-2023	4421	4405	8826	2023-2024	3708	3708	7416	713	697	1410	2022-2023	5480	5466	10946
2021-2022	4596	4623	9219	2022-2023	3721	3770	7491	875	853	1728	2021-2022	5897	6537	12434
2020-2021	4761	4691	9452	2021-2022	4051	4172	8223	710	519	1229	2020-2021	6501	7587	14088
2019-2020	6297	6391	12688	2020-2021	5685	5914	11599	612	477	1089	2019-2020	4689	4522	9211
2018-2019	4685	4765	9450	2019-2020	4169	4320	8489	516	445	961	2018-2019	4418	4083	8501
2017-2018	4617	4612	9229	2018-2019	4111	4642	8753	506	-30	476	2017-2018	4327	4410	8737
2016-2017	4757	4981	9738	2017-2018	4285	4677	8962	472	304	776	2016-2017	4297	3997	8294
2015-2016	4787	4842	9629	2016-2017	4374	4585	8959	413	257	670	2015-2016	4280	4038	8318
2014-2015	5670	5390	11060	2015-2016	4493	4658	9151	1177	732	1909	2014-2015	4154	4243	8397

Kaynak: MEB

⁴⁸ Ortaöğretim mezunlarından kaçının yükseköğretime devam ettiğine dair bilgi bulunmamaktadır.

- 2014 yılında 11 bin seviyelerinde olan ilköğretimden mezun sayısı 2015-2019 yıllarında 9 binli seviyelere inmiş, 2019-2020 döneminde ise 12 bin seviyesine çıkmış olup 2020-2023 döneminde tekrar 9 bin seviyesine gerilemiştir. Bu bilgi ilköğretimden mezun ortalama 10 bin kişinin bir üst öğrenimle eğitimine devam edeceği veya işgücü piyasasına gireceği yada işgücü piyasasından başkaca nedenlerle çekileceğini göstermektedir. 2015-2020 döneminde ortalama 9 bin seviyesinde olan ortaöğretime yeni kayıt sayısı 2020-2021 döneminde yaklaşık dörtte bir artış ile yaklaşık 14 binli seviyesine yükselmiş ve 2021-2023 döneminde tekrar 10 binli seviyelere gerilemiştir.
- İlköğretimden mezun olup ortaöğretime kayıt yaptırmayanların sayısı 2014-2015 döneminden sonra 2019-2020 dönemine kadar azalmıştır. Ancak 2020 yılından sonra tekrar artışa geçmiş ve 2022-2023 döneminde en yüksek seviyeyi görmüştür. Ancak 2023-2024 döneminde tekrar azalışa geçmiştir. 2023 yılında mezun olanların yaklaşık %84'ü ortaöğretime yeni kayıt yaptırmıştır. Bu sonuç çocuk işçiliğinin ve kayıt dışı istihdamın önlenmesi açısından çok önemlidir. Bu bilgiler ilköğretimden liseye geçiş döneminde işgücü piyasasına girişin çok düşük olduğunu göstermektedir. Bu durumun oluşmasında 4+4+4 zorunlu eğitimin büyük etkisi bulunmaktadır.
- Ortaöğretimden 2022-2023 döneminde 10.946 kişi mezun olmuştur, bu mezunların bir kısmı eğitim hayatına devam ederken, diğer bir kısmı çeşitli nedenlerle işgücüne dahil olmamakta olup kalan kısım ise ilk kez iş arayan olarak işgücüne istihdam edilerek veya işsiz olarak dahil olmaktadır. Mezun takip sistemi ile işgücüne dahil olanların tespit edilerek istihdam edilmelerinin kolaylaştırılması gerekmektedir.⁴⁹

⁴⁹ İl işgücü arz araştırması sonuçlarına göre ilk kez iş arayanların ancak %20'si bir yıl içerisinde ve %10'u altı ay içerisinde iş bulmaktadır. İstihdamları oldukça zor ve zaman almaktadır. Bu bağlamda hem ortaöğretim hem de yükseköğretim mezunları için, mezun takip sisteminin oluşturulması gerekmektedir.

3.2. Yükseköğretim Eğitim Göstergeleri

Tablo 33: Yıllara Göre SCÜ Kayıtlı ve Mezun Öğrenci Sayısı, 2010-2023

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
OKUYAN	28354	34103	38818	42971	46225	49664	51452	53644	53348	48696	45100	41227	43615	48350	47049
MEZUN	6210	4933	6568	6734	8623	8516	9055	9486	7760	8790	10508	9684	7185	6331	7809
TOPLAM	34564	39036	45386	49705	54848	58180	60507	63130	61108	57486	55608	50911	50800	54681	54858

Kaynak: SCÜ- <https://www.cumhuriyet.edu.tr/ogrenci/yillara-gore-ogrenci-sayilari>

- Sivas Cumhuriyet üniversitesine yıllık ortalama 10 bin kişi yeni kayıt yaptırtıyor ve 8 bin kişide mezun oluyor. Burada önemli olan husus yeni kayıt yaptıranların ve mezunların yüzde kaçının Sivas ili işgücü piyasasında yer almasıdır. Bir diğer önemli husus ise il işgücü piyasasına işsiz veya istihdam edilerek nasıl ve ne boyutta bir etkileri bulunmaktadır. Bu bilgilere sahip olmamamız Sivas Cumhuriyet Üniversitesinin il işgücü piyasasına dönük yansımalarını analiz edememize neden olmakta olup bu konu bir yüksek lisans/doktora tez çalışması ile araştırılıp analiz edilmesi gerekmektedir. Sivas Cumhuriyet Üniversitesinden mezun öğrencilerin sayısı il işgücü piyasasına dahil olacak yükseköğretim mezunlarının da sayısını belli ölçekte ortaya koyacaktır.⁵⁰ Bu noktada öğrenci mezun kayıt sisteminin uygulanması ve İŞKUR sistemine entegre edilmesi önem kazanmaktadır. Mezun öğrencilerin henüz iş hayatına girmeden “yükseköğretim mezunlarına yönelik ilk kez iş arayan danışmanlık hizmeti” alması, iş hayatında karşılaşacakları olumsuzlukları en az indirmek için önem kazanmaktadır.
- 2010-2024 döneminde Sivas Cumhuriyet Üniversitesinde okuyan sayısında artış göstermesine rağmen aynı oranlarda mezun artışı gerçekleşmemiştir. 2010 yılında 28354 olan okuyan

⁵⁰ SCÜ’de okuyan öğrencilerin bir kısmı Sivas ili dışından Sivas İline okumak için gelen yerli ve yabancı öğrencilerden oluşmaktadır.

öğrenci sayısı %65,9 artış göstererek 2024 yılında 47049 seviyesine yine 2010 yılında 6210 olan mezun sayısı %0,3 artış göstererek 7809 seviyesine gelmiştir. Okuyan öğrenci sayısı artmasına rağmen mezun sayısının aynı oranda artmaması araştırılması gereken bir durumdur.

- SCÜ mezun olup Sivas il işgücü piyasasında iş arayanların işgücüne etkili ve kısa sürede entegrasyonu için paydaş Kurumlar ve STK'lar ile özel bir çalışma başlatılması eğitilmiş işsizliğin azaltılması noktasında büyük önem arz etmektedir.

Tablo 34: SCÜ Bölümler İtibariyle Yeni Kayıt Yaptıran ve Mezun Olan Öğrenci Sayısı, 2024⁵¹

	BÖLÜMLER	YENİ KAYIT (2023-2024)			MEZUN (2023-2024)			Mezun Oranı ⁵²
		Erkek	Kadın	Genel	Erkek	Kadın	Genel	
LİSANS	İLÂHİYAT	119	212	331	64	101	165	49,8%
LİSANS	TIP FAKÜLTESİ	130	118	248	65	66	131	52,8%
LİSANS	HEMŞİRELİK	35	174	209	4	6	10	4,8%
LİSANS	DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ	41	82	123	46	67	113	91,9%
LİSANS	BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ	73	83	106	72	19	89	83,9%
LİSANS	EBELİK BÖLÜMÜ		105	105		3	3	2,9%
LİSANS	FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON	33	69	102	7	31	38	37,3%
LİSANS	MALİYE BÖLÜMÜ	40	62	102	29	25	54	52,9%
LİSANS	ALMAN DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ	23	75	98	5	17	22	22,4%
LİSANS	ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİ VE EDEBİYATLARI BÖLÜMÜ	38	57	95	2	12	14	14,7%
LİSANS	KAMU YÖNETİMİ BÖLÜMÜ	44	51	95	25	29	54	56,8%
LİSANS	FİNANS VE BANKACILIK	35	58	93	2	10	12	12,9%
LİSANS	GASTRONOMİ VE MUTFAK SANATLARI	28	63	91	14	19	33	36,3%
LİSANS	GAZETECİLİK	48	43	91	10	12	22	24,2%
LİSANS	ULUSLARARASI TİCARET VE LOJİSTİK	46	45	91	27	25	52	57,1%
LİSANS	VETERİNER FAKÜLTESİ	46	44	90	12	12	24	26,7%
LİSANS	İNGİLİZ DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ	37	52	89	18	54	72	80,9%
LİSANS	İŞLETME BÖLÜMÜ	40	46	86	18	9	27	31,4%
LİSANS	ELEKTRİK ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ	70	14	84	48	4	52	61,9%
LİSANS	HALKLA İLİŞKİLER VE TANITIM	23	61	84	9	29	38	45,2%
LİSANS	SOSYAL HİZMET BÖLÜMÜ	12	70	82	21	73	94	114,6%
LİSANS	YÖNETİM BİLİŞİM SİSTEMLERİ BÖLÜMÜ	40	42	82	24	9	33	40,2%
LİSANS	PSİKOLOJİ BÖLÜMÜ	17	64	81	26	78	104	128,4%
LİSANS	SAĞLIK YÖNETİMİ	26	54	80	2	12	14	17,5%
LİSANS	RADYO-TELEVİZYON VE SİNEMA	43	35	78	25	15	40	51,3%
LİSANS	ECZACILIK FAKÜLTESİ	17	51	68	13	3	16	23,5%
LİSANS	İNGİLİZCE, FRANSIZCA MÜTERCİM VE TERCÜMANLIK	26	40	66	1		1	1,5%
LİSANS	OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLİĞİ	8	57	65	2	3	5	7,7%
LİSANS	TÜRK HALK BİLİMİ BÖLÜMÜ	43	22	65	9	7	16	24,6%
LİSANS	TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ	15	46	61		4	4	6,6%
LİSANS	SINIF ÖĞRETMENLİĞİ	11	47	58	2	3	5	8,6%
LİSANS	ÇALIŞMA EKONOMİSİ VE ENDÜSTRİ İLİŞKİLERİ	28	29	57	3	5	8	14,0%
LİSANS	SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ	16	36	52	3	5	8	15,4%
LİSANS	SOSYOLOJİ BÖLÜMÜ	16	35	51		14	14	27,5%

⁵¹ Sadece lisans ve ön lisans bölümlerinde yeni öğrenci kaydı yapılan bölümlere yer verilmiştir. Ayrıca ikinci öğretim ve uzaktan öğretim (İLİTAM gibi) bölümleri birleştirilmiştir.

⁵² Mezuniyet oranı: Mezun sayısının yeni kayıt yaptıran öğrenci sayısına bölümü

LİSANS	İNGİLİZCE ÖĞRETMENLİĞİ	21	28	49	3	4	7	14,3%
LİSANS	İLKÖĞRETİM MATEMATİK ÖĞR.	12	34	46	1		1	2,2%
LİSANS	FELSEFE BÖLÜMÜ	20	23	43	1	11	12	27,9%
LİSANS	FRANSIZ DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ	14	29	43	3	5	8	18,6%
LİSANS	MAKİNE MÜHENDİSLİĞİ	33	9	42	26	4	30	71,4%
LİSANS	TURİZM İŞLETMECİLİĞİ	23	19	42	2	3	5	11,9%
LİSANS	REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK	8	33	41	10	19	29	70,7%
LİSANS	ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA BÖLÜMÜ	19	22	41	9	15	24	58,5%
LİSANS	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ	7	33	40	10	39	49	122,5%
LİSANS	MOLEKÜLER BİYOLOJİ VE GENETİK	10	29	39	8	34	42	107,7%
LİSANS	MATEMATİK BÖLÜMÜ	17	21	38	5	13	18	47,4%
LİSANS	BİYOKİMYA BÖLÜMÜ	12	25	37	10	12	22	59,5%
LİSANS	TARİH BÖLÜMÜ	20	15	35	7	11	18	51,4%
LİSANS	İSTATİSTİK VE BİLGİSAYAR BİLİMLERİ BÖLÜMÜ	21	11	32	7	2	9	28,1%
LİSANS	SANAT TARİHİ BÖLÜMÜ	19	13	32	15	4	19	59,4%
LİSANS	FİZİK BÖLÜMÜ	13	13	26		2	2	7,7%
LİSANS	MEKATRONİK MÜHENDİSLİĞİ	19	5	24	8	1	9	37,5%
LİSANS	MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ	8	16	24	4	1	5	20,8%
LİSANS	BİYOLOJİ BÖLÜMÜ	6	17	23		5	5	21,7%
LİSANS	KİMYA BÖLÜMÜ	5	18	23	2	1	3	13,0%
LİSANS	MİMARLIK BÖLÜMÜ	16	7	23	27	20	47	204,3%
LİSANS	İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ	20	2	22	20	5	25	113,6%
LİSANS	KİMYA MÜHENDİSLİĞİ	3	12	15		1	1	6,7%
LİSANS	RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ	1	13	14		4	4	28,6%
LİSANS	NANOTEKNOLOJİ MÜHENDİSLİĞİ	5	4	9	3	4	7	77,8%
LİSANS	SPOR YÖNETİCİLİĞİ	8		8	13	9	22	275,0%
ÖNLİSANS	BANKACILIK VE SİGORTACILIK	147	247	394	45	63	108	27,4%
ÖNLİSANS	ÇOCUK GELİŞİMİ	22	297	319	9	187	196	61,4%
ÖNLİSANS	SAĞLIK KURUMLARI İŞLETMECİLİĞİ	58	177	235	24	70	94	40,0%
ÖNLİSANS	TIBBİ LABORATUVAR TEKNİKLERİ	22	119	141	18	57	75	53,2%
ÖNLİSANS	MALİYE	66	67	133	6	10	16	12,0%
ÖNLİSANS	HEMŞİRELİK	42	83	125	4	10	14	11,2%
ÖNLİSANS	ECZANE HİZMETLERİ	37	87	124	26	78	104	83,9%
ÖNLİSANS	ELEKTRİK	104	4	108	35	1	36	33,3%
ÖNLİSANS	SOSYAL GÜVENLİK	46	62	108	26	39	65	60,2%
ÖNLİSANS	ÇAĞRI MERKEZİ HİZMETLERİ	27	77	104	8	29	37	35,6%
ÖNLİSANS	İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ	43	52	95	13	11	24	25,3%
ÖNLİSANS	LABORATUVAR TEKNOLOJİSİ	25	69	94	6	24	30	31,9%
ÖNLİSANS	SAĞLIK BİLGİ SİSTEMLERİ TEKNİKLERİ	36	53	89	19	22	41	46,1%
ÖNLİSANS	HALKLA İLİŞKİLER VE TANITIM	30	52	82	8	8	16	19,5%
ÖNLİSANS	TURİZM VE OTEL İŞLETMECİLİĞİ	40	41	81	6	4	10	12,3%
ÖNLİSANS	ANESTEZİ	22	57	79	13	18	31	39,2%
ÖNLİSANS	AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI	12	66	78	13	46	59	75,6%
ÖNLİSANS	BİLGİSAYAR PROGRAMCILIĞI	45	33	78	4	3	7	9,0%
ÖNLİSANS	TIBBİ DOKÜMANTASYON VE SEKRETERLİK	22	56	78	15	47	62	79,5%
ÖNLİSANS	AMELİYATHANE HİZMETLERİ	10	67	77	8	43	51	66,2%
ÖNLİSANS	DİŞ PROTEZ TEKNOLOJİSİ	31	46	77	20	25	45	58,4%
ÖNLİSANS	DİYALİZ	17	59	76	10	53	63	82,9%
ÖNLİSANS	İLK VE ACIL YARDIM	22	53	75	17	29	46	61,3%
ÖNLİSANS	TIBBİ GÖRÜNTÜLEME TEKNİKLERİ	27	48	75	19	38	57	76,0%
ÖNLİSANS	ODYOMETRİ	14	59	73	16	38	54	74,0%
ÖNLİSANS	FİZYOTERAPİ	21	51	72	10	48	58	80,6%
ÖNLİSANS	GIDA KALİTE KONTROLÜ VE ANALİZİ	28	44	72	5	2	7	9,7%
ÖNLİSANS	RAYLI SİSTEMLER İŞLETMECİLİĞİ BÖLÜMÜ	59	13	72	36	3	39	54,2%
ÖNLİSANS	YAŞLI BAKIMI	16	56	72	13	33	46	63,9%
ÖNLİSANS	MİMARİ DEKORATİF SANATLAR	25	45	70	4	12	16	22,9%
ÖNLİSANS	OPTİSYENLİK	25	43	68	17	21	38	55,9%

ÖNLİSANS	İNŞAAT TEKNOLOJİSİ	51	16	67	2		2	3,0%
ÖNLİSANS	RAYLI SİSTEMLER MAKİNİSTLİĞİ	59	8	67	36	1	37	55,2%
ÖNLİSANS	MENKUL KIYMETLER VE SERMAYE PİYASASI	41	24	65	5	2	7	10,8%
ÖNLİSANS	İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ	19	45	64	6	13	19	29,7%
ÖNLİSANS	RAYLI SİSTEMLER MAKİNE TEKNOLOJİSİ	59	5	64	25		25	39,1%
ÖNLİSANS	SAĞLIK TURİZMİ İŞLETMECİLİĞİ	26	38	64	5	4	9	14,1%
ÖNLİSANS	DIŞ TİCARET	35	28	63	5	17	22	34,9%
ÖNLİSANS	MUHASEBE VE VERGİ UYGULAMALARI	30	33	63	7	9	16	25,4%
ÖNLİSANS	İŞLETME YÖNETİMİ	29	32	61	11	12	23	37,7%
ÖNLİSANS	LABORANT VE VETERİNER SAĞLIK	26	35	61	25	21	46	75,4%
ÖNLİSANS	RADYO VE TELEVİZYON PROGRAMCILIĞI	36	25	61	5	7	12	19,7%
ÖNLİSANS	SİGORTACILIK	36	23	59		1	1	1,7%
ÖNLİSANS	FİNANS VE BANKACILIK	18	36	54	5	1	6	11,1%
ÖNLİSANS	POSTA HİZMETLERİ	32	17	49	3		3	6,1%
ÖNLİSANS	ORMANCILIK VE ORMAN ÜRÜNLERİ PROGRAMI	27	21	48	6		6	12,5%
ÖNLİSANS	YAPI DENETİMİ	29	17	46	2	1	3	6,5%
ÖNLİSANS	AŞÇILIK	11	33	44		3	3	6,8%
ÖNLİSANS	ELEKTRONİK TEKNOLOJİSİ	41	3	44	10	1	11	25,0%
ÖNLİSANS	TIBBİ VE AROMATİK BİTKİLER	22	22	44	1	7	8	18,2%
ÖNLİSANS	MEKATRONİK	39	4	43	10	3	13	30,2%
ÖNLİSANS	MAKİNE	41	1	42	23		23	54,8%
ÖNLİSANS	ORGANİK TARIM	33	9	42	7	5	12	28,6%
ÖNLİSANS	ELEKTRONİK HABERLEŞME TEKNOLOJİSİ	36	5	41	2		2	4,9%
ÖNLİSANS	DOĞALGAZ VE TESİSATI TEKNOLOJİSİ	36	2	38	4		4	10,5%
ÖNLİSANS	LOJİSTİK	22	15	37	1		1	2,7%
ÖNLİSANS	OTOMOTİV TEKNOLOJİSİ	33	2	35	11	1	12	34,3%
ÖNLİSANS	RAYLI SİSTEMLER İŞLETMECİLİĞİ	29	4	33	6	2	8	24,2%
ÖNLİSANS	GELENEKSEL EL SANATLARI	6	26	32		10	10	31,3%
ÖNLİSANS	SOSYAL HİZMETLER	3	29	32	1	8	9	28,1%
ÖNLİSANS	TIBBİ TANITIM VE PAZARLAMA	7	25	32	2	2	4	12,5%
ÖNLİSANS	GIDA TEKNOLOJİSİ	11	20	31	1	4	5	16,1%
ÖNLİSANS	AŞÇILIK	7	22	29	4	5	9	31,0%
ÖNLİSANS	ADALET	1	2	3	5	17	22	733,3%
ÖNLİSANS	HUKUK BÜRO YÖNETİMİ VE SEKRETERLİĞİ		1	1	1	11	12	1200,0%
GENEL	GENEL	3374	4183	8137	1333	2007	3338	41,0%

Kaynak: SCÜ

- Sivas Cumhuriyet üniversitesinde 2023-2024 yılında 3154 lisans ve 4983 önlisans olmak üzere toplam 8137 yeni öğrenci kaydı yapılmış olup kayıt yaptıranların %39'u lisans, %61'i önlisans mezunlarından oluşmaktadır. Yeni öğrenci kayıtlarına karşılık 2024 yılında 1388 lisans ve 1950 önlisans olmak üzere toplam 3340 öğrenci mezun olmuş olup mezunların %42'si lisans ve %58'i önlisans mezunlarından oluşmaktadır.
- Lisans mezunlarında mezuniyet oranı %44 iken bu oran önlisans mezunlarında %39,1, genel olarak mezuniyet oranı ise %41'dir. Diğer bir ifadeyle her 100 yeni kayıt yaptıran öğrenciye karşılık ancak 41 öğrenci mezun olmaktadır. Mezuniyet oranında önlisans ve lisans öğrencileri arasında %5 oranında düşük bir fark bulunmaktadır. Mezuniyet oranı düşük seviyede olması yıllar itibariyle SCÜ'de kayıtlı öğrenci sayısını arttırmıştır. Bu çıkarımı 2010 yılına göre 2024 yılındaki %65 oranındaki öğrenci sayısı desteklemektedir.

- Lisans düzeyinde en fazla yeni kayıt yapılan bölümler ağırlıkla ilahiyat, sağlık, iktisadi ve idari bilimler ve fen ve edebiyat fakültesine ait bölümlerdir. Önlisans düzeyinde en fazla yeni kayıt yapılan bölümler ise ağırlıkla sosyal ve sağlık bölümleridir. Yeni kayıt sayılarına göre de mezun sayıları benzerlik göstermektedir.
- Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Fakülte, Yüksekokul ve bölüm temelli incelendiğinde bir il işgücü piyasasının talep ettiği tüm vasıflı mesleklerde eğitim verilen bir yapıya sahip olduğu gözlenmektedir. Bu yapının niteliği bir tarafa bırakılmakla beraber ilgili fakülte, yüksekokul ve bölümlerdeki öğrenci sayısının il işgücü piyasasının talebini nicel olarak karşılayacağı düşünülmektedir. Ancak burada önemli olan il ve ülke dışından gelen öğrencilerin ekseriyetle il işgücünde yer almayacağı ön görüşüyle beraber mezunların kaçta kaçının Sivas ili işgücü piyasasına dahil olacağıdır. Bu konu özel bir araştırma konusu olarak İİMEK gündemine alınabilir.
- Hem ortaöğretim hem de yükseköğretim verileri birlikte değerlendirildiğinde il işgücü piyasasına yıllık 10 bin ilkeke iş arayanın dahil olduğu ve iş arayanların bir yıl içerisinde en fazla %50'si⁵³ işe yerleşmekle beraber yıllık ilave istihdamın ortalama 5 bin seviyelerinde olduğu, Sivas ili işgücü piyasasında yeni mezunların en az yarısına tekabül eden 5 bin kişinin yıl içerisinde iş bulamayıp sonraki yıla işsiz olarak dahil edildiklerine kanaat getirilmiştir. Bu durum ise yıllar itibarıyla işsiz sayısını kümülatif bir şekilde arttırmaktadır.
- İŞKUR açık iş ve işe yerleştirme verilerindeki niteliksizlik Sivas ili işgücü piyasasının ağırlıkla niteliksiz bir yapıya sahip olduğu bu nedenden ötürü özellikle nitelikli ve ilk kez iş arayanların istihdamının zor ve zaman alan bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda işgücü eğitim ile işgücü piyasası arasındaki bağlantının en iyi şekilde sağlanması gerekmektedir. İşgücü eğitiminde piyasa gerçekliği dikkate alınarak eşleşme kaynaklı işsizliğe yol verilmemesi gibi uyumsuz eşleşmeyede fırsat tanınmamalıdır. Bu bağlamda Sivas ilindeki işgücü eğitimi ile işgücü piyasası arasındaki bağıntının nicelik ve nitelik olarak ortaya koyacak özel bir araştırma yapılması gerekmektedir. Bu konu özel bir araştırma konusu olarak İİMEK gündemine alınabilir.

⁵³ TÜİK verilerine göre İlk kez iş arayanların oranı Türkiye'de %7, TR72(Kayseri, Sivas, Yozgat) bölgesinde %11'dir. Kurumumuzca gerçekleştiren il işgücü arz araştırmasına göre bu oran İŞKUR kayıtlarında %35'dir. Yine TÜİK verilerine göre ilk kez iş arayanların Türkiye'de %47'si, TR72(Kayseri, Sivas, Yozgat) bölgesinde %50'si bir yıl içerisinde iş bulamamaktadırlar. Bu oran il işgücü arz araştırması sonuçlarına göre ilimizde %80 seviyelerindedir.

- Hem ortaöğretim hem de yükseköğretim eğitimlerinde açılacak ve kapanacak bölümlerin belirlenmesinde işgücü eğitim ve işgücü piyasası bağlantısını belirli bir ölçekte ortaya koyan yıllık işgücü eğitim planının dikkate alınması gerekmektedir. Aksi taktirde işgücü gerçekliğinden uzak ve kamu yararı taşımayan eğitim maliyetleri ile karşı karşıya kalınması kaçınılmazdır. Bu konu yine bir İİMEK toplantısında gündeme alınarak işgücü eğitimi-işgücü piyasası arasındaki bağlantının arttırılmasına yönelik çözüm önerileri getirilebilir.

4.BÖLÜM

İL İSTİHDAM VE MESLEKİ EĞİTİM KURULU ÇALIŞMALARI

Kurul Kararları

Kurslar/Programlar

4.BÖLÜM: İL İSTİHDAM VE MESLEKİ EĞİTİM KURULU ÇALIŞMALARI

4.1 Kurul Kararları

Tablo 35: Kurul Kararlarına İlişkin Bilgiler, 2024

KARAR TÜRÜ	KARAR SAYISI	KARAR ORANI
ARAŞTIRMA/ANALİZ	0	0,0%
DİĞER	9	28,1%
ENGELLİ/ESKİ HÜKÜMLÜ PROJE	4	12,5%
İŞGÜCÜ YETİŞTİRME	3	9,4%
MEB	8	25,0%
UYGUNLUK	8	25,0%
HEDEFLER	0	0,0%
GENEL	32	100,0%

Kaynak: İİMEK-Sekretarya

- 2024 yılında İl istihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu tarafından dört olağan ve iki olağanüstü toplantı düzenlemiştir. Olağan ve olağanüstü toplantılar sonucunda toplam 32 karar alınmıştır.
- İİMEK kararlarının %38'i İŞKUR ile, %24'ü İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile ve kalan %38'ide İİMEK işleyişi ile ilişkilidir.
- İİMEK'in işleyişi ile ilgili kararlarda ağırlık ile Kurul faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin uygunluk verilmesi ile ilişkilidir. Uygunluk kararları sırası ile, Milli Eğitime bağlı okullarda bölüm açılması meslek seçimi ve eğitimi işgücü yetiştirme programlarına ilişkin kararlar, engelli/eski hükümlü projeleri kararları, denetim raporu uygunluğu, faaliyet raporu uygunluğu ve yıllık işgücü eğitim planı uygunluğu takip etmektedir.
- 2024 yılında Araştırma/Analize ilişkin Kurulda herhangi bir karar alınmamıştır. 2023 yılında alınan kararların %5,9'u araştırma ve analiz ilişkindir. İl işsizliğinin azaltılması ve istihdamın artırılması yönelik iyileştirmelerin sağlanması etkin ve verimli bir süreç yönetimi ile mümkündür. Yönetimde asıl olan ise ölçme ve değerlendirmedir. Ölçme ve değerlendirme ancak bilimsel yöntemlerle gerçekleştirilen araştırma ve analiz ile mümkündür. Bu bağlamda hem il işgücü piyasası aktörlerinin ve dinamiklerinin hem de Kurul politikalarının ve uygulamalarının ölçülüp değerlendirilmesi ve ölçme ve değerlendirme sonuçlarına göre

hedeflerin belirlenmesi gerekmektedir. 2024 yılı kararlarında 2025 ve sonrası yıllar için herhangi bir hedef belirlenmemiş ve hedeflere ilişkin bir karar alınmamıştır.

- İl işsizliğinin azaltılması, işsiz kalma sürelerinin kısaltılması, istihdamın artırılması, istihdam sürelerinin ve çalışma yaşam kalitesinin artırılması için sorunun araştırılarak tespit edilmesi ve istihdam politikası ile somutlaştırılması için araştırma/analiz faaliyetleri ile ölçme değerlendirme işlemi ve bu işleme göre hedefler belirlenmesi ve hedeflerin takibi gerekmektedir. Bu noktada İİMEK'in ölçme değerlendirme, araştırma ve analiz, hedef koyma ve takip etme faaliyetlerine yönelik kararlar alması büyük önem arz etmektedir.

4.2 Kurslar/Programlar

Tablo 36: Genel Kurs Listesi, 2024

GENEL KURS /PROGRAM LİSTESİ							
Kurs	Açılan Kurs Sayısı	Katılan Kursiyer Sayısı			İşe Yerleştirilen Kursiyer Sayısı ⁵⁴		
		Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMI ⁵⁵	68	296	105	401	121	54	175
SES/MUV	0	0	0	0	0	0	0
MEK-İSTİHDAM GARANTİLİ	0	0	0	0	0	0	0
MEK-İSTİHDAM GARANTİSİZ	0	0	0	0	0	0	0
MEK-ÖZEL POLİTİKA	0	0	0	0	0	0	0
ENGELLİ	0	0	0	0	0	0	0
ESKİ HÜKÜMLÜ	0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	68	296	105	401	121	54	175
TYP	25	174	598	772	25	174	598
İUP ⁵⁶	21	1299	162	1461	21	1299	162
NİYEP ⁵⁷	0	0	0	0	0	0	0

Kaynak: İŞKUR

⁵⁴ İşe yerleştirilen kursiyerler çoğunlukla sona eren işbaşı eğitim programlarına ait olup devam eden programların sona ermesi ile işe yerleştirilen kursiyer sayısı daha artması beklenmektedir.

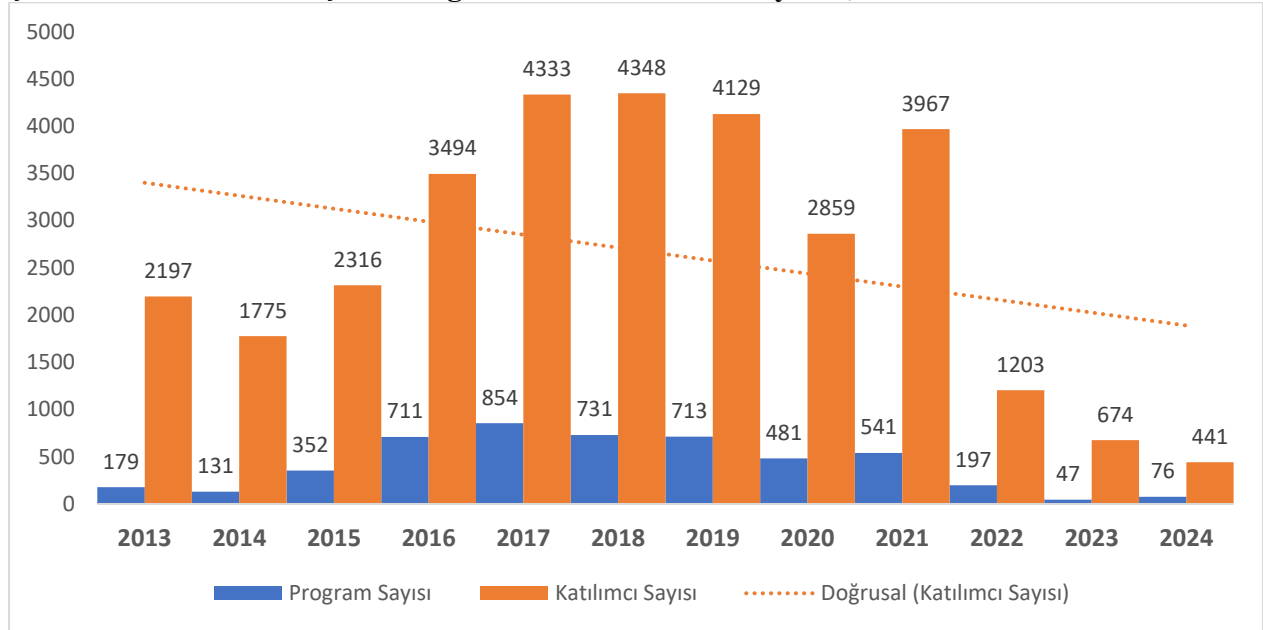
⁵⁵ 01.01.2024 tarihinden sonra açılan, sona eren ve devam eden kurslar.

⁵⁶ İşgücü Uyum Programı (İUP);Özel politika gerektiren gruplar başta olmak üzere işsizlerin işgücü piyasasına geçişini sağlayacak bilgi, beceri, çalışma alışkanlığı ve disiplinini kazandırmak üzere Türkiye İş Kurumu tarafından aktif işgücü hizmetleri kapsamında kamu kurum ve kuruluşları ile iş birliği yapılarak düzenlenen programlardır.

⁵⁷ 23 Eylül 2024 tarihinde Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) arasında imzalanan Nitelikli İşgücü Yetiştirme Programı (NİYEP) İşbirliği Protokolü kapsamında hayata geçirilen mesleki eğitim kursları ile işgücü piyasasında ihtiyaç duyulan niteliklere sahip bireyleri yetiştirerek istihdamı artırmak ve işsizlerin mesleki yetkinliklerini geliştirmek amaçlanmaktadır(www.iskur.gov.tr)

- 2024 yılında MEK- istihdam garantili, garantisiz, özel politika ve engelli, eski hükümlü kursu düzenlenmemiştir. Diğer bir ifadeyle meslek yetiştirme kursu düzenlenmemiştir. İldeki mesleksizlik kaynaklı işsizliğin çözümüne yeterli katkı sağlanmamıştır.
- 2024 yılında işgücü yetiştirme kapsamında sadece işbaşı eğitim programları düzenlenmiştir. Düzenlenen programlarda 68 program açılmış ve açılan programlarda 401 kursiyer katılmıştır. Programların yaklaşık %57'si soran ermiş ve %43'ü 2025 yılı itibarıyla devam etmektedir.
- 2024 yılında açılan işgücü yetiştirme programları genel olarak değerlendirildiğinde hem mesleksizlik kayanaklı hem de tecrübesizlik kaynaklı işsizliğin çözümüne gereken katkıyı sayılayacak düzeyde olmadığı değerlendirilmektedir.

Şekil 9: Yıllara Göre Açılan Programlar ve Katılımcı Sayıları, 2013-2024

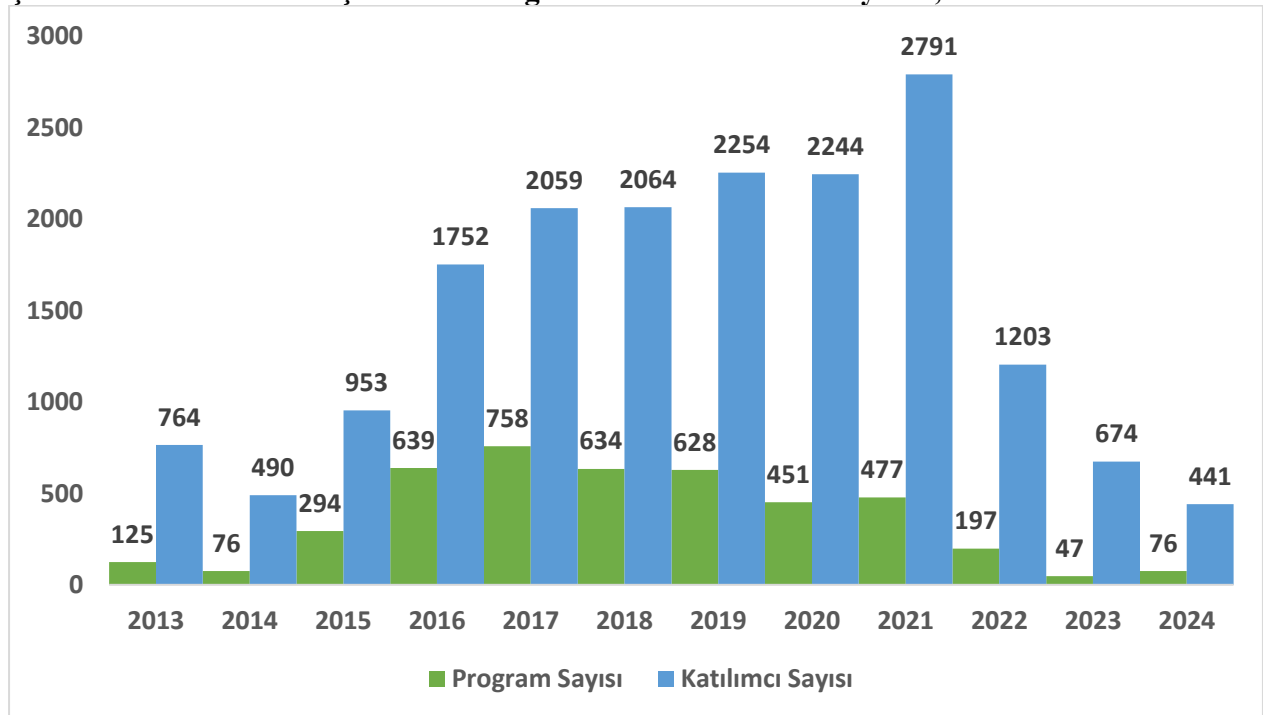
Kaynak: İŞKUR

- İŞKUR tarafından 2013-2024 döneminde açılan işgücü yetiştirme programları incelendiğinde açılan programların 2013 yılından sonra tedrici bir şekilde artarak 2017-2019 döneminde en yüksek seviyeye ulaştığı yine 2020 yılında sonra düşüşe geçtiği 2021 yılındaki toparlanmadan sonra ise 2022 yılında sert bir düşüş ile 2023 ve 2024 yıllarında ise neredeyse bitme noktasına geldiği anlaşılmaktadır. Program sayısına paralel olarak ta katılımcı sayısı benzer eğilim sergilemiştir. 2022 yılındaki işgücü yetiştirme programlarında meydana gelen sert düşüşte işbaşı

eğitim programlarındaki mevzuat değişikliği ile yüklenicilerin işbaşı eğitim programlarına başvurma şartlarının zorlaştırılması etkindir.

- 2021 yılı sonrası hiç meslek edindirme programı(MEP) açılmamış olup 2021 sonrası açılan programların tamamı işbaşı eğitim programları(İEP)'tir. İş arayan-açık iş eşleşmesi kaynaklı işsizlik işveren tarafından aranılan elemanın talep edilen mesleğe uygun olmaması kaynaklı olduğu gibi meslekteki bilgi, beceri ve tecrübe eksikliği kaynaklıda olabilmektedir. Bu noktada mesleksizlik nedeniyle oluşan eşleşme sorununa etkin bir çözüm olacak MEP'lerin özellikle istihdam garantili MEP'lerin açılmaması dikkate değer bir olumsuzluk olarak göze çarpmaktadır.
- İş arayan- açık iş eşleşmesi kaynaklı işsizliğin çözümünde işgücü piyasasının talep ettiği mesleklerde, becerilerde ve tecrübelerde işgücünü yetiştirilmesi kaçınılmazdır. Özellikle işverenlerin işgücü piyasası araştırmasında belirttiği ve Kurul tarafından onaylanan yıllık işgücü eğitim planında yer alan eleman temininde güçlük çekilen mesleklerde büyük önem arz etmektedir. Mevcut haliyle İŞKUR işgücü yetiştirme hizmetlerinin bu amaca yeterince ya da hiç hizmet etmediği yıllar itibariyle açılan program ve katılımcı sayılarından anlaşılmaktadır.

Şekil 10: Yıllara Göre Açılan İEP Programları ve Katılımcı Sayıları, 2013-2024

Kaynak: İŞKUR

- 2013-2024 döneminde İEP programları 2021 yılına kadar artış göstermiş ve 2022 yılında işverenlerin İEP'e başvuru şartlarını zorlaştıran gelişmeler ve mevzuat değişikliği nedeniyle sert düşüş yaşamış yine 2023 yılında başvuru şartlarındaki kolaylaştırmalar ile biraz artış göstermiş ancak 2021 yılında gördüğü en yüksek seviyeden oldukça uzaklaşmıştır. 2023 ve 2024 yılında açılan işbaşı eğitim programlarında yetiştirilen kursiyer sayısı il işgücü piyasasına etki edecek düzeyde olmayıp neredeyse yok hükmündedir.
- Her ne kadar yüklenici işverenlerin İEP'e başvuru şartları zorlaştırılarak İEP'in amacı dışında kullanılmasının önü kesilmiş ve kamu israfı önlenmiş olmasına karşın mesleki tecrübesizlik nedeniyle oluşan işsizliğin çözümüne işbaşı eğitim programları gereken katkıyı sağlamamıştır.

Tablo 37: İşbaşı Eğitim Programları; Açılan Programlar, 2024

		Kurs Sayısı	Kursiyer Sayısı		
			Erkek	Kadın	Toplam
1	Aşçı Yardımcısı	1	1	1	3
2	Bilgisayar Bakım ve Onarımcısı	1	1	0	2
3	Bilgisayar Program Teknisyeni	1	1	0	2
4	Büro Memuru (Genel)	2	1	3	6
5	Çağrı Merkezi Elemanı	3	37	58	98
6	Diş Hekimi Asistanı/Yardımcısı	1	0	3	4
7	Dokuma Konfeksiyon Makineci	1	1	4	6
8	Et, Et Ürünleri İşleme ve Satış Elemanı	1	2	0	3
9	Göz İçi Lens Üretim Elemanı	1	6	2	9
10	İnşaat Mühendisi	2	2	0	4
11	Kaynakçı	2	3	0	5
12	Konfeksiyon İşçisi	8	17	174	199
13	Kozmetik Sıvı Ürün Hazırlama İşçisi	1	5	11	17
14	Makineci (Dikiş)	1	3	2	6
15	Market Elemanı	2	2	2	6
16	Müşteri Temsilcisi	1	0	1	2
17	Ön Muhasebeci	2	1	1	4
18	Pastacı Çırağı	1	3	1	5
19	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	30	14	24	68
20	Servis Elemanı (Garson)	2	1	1	4
21	Sigorta Acentesi Teknik Personeli	1	1	1	3
22	Şekerleme İmal İşçisi (Elle)	1	1	5	7
23	Şekerleme İmal İşçisi (Makineyle)	1	1	2	4
24	Toz Harç İmal İşçisi	1	1	0	2
	Genel	68	105	296	401

Kaynak: İŞKUR

- 2024 yılında 24 farklı meslekte işbaşı eğitim programı açılmıştır. 2024 yılında açılan programlarda mesleki çeşitlilik oranı⁵⁸ %0,003 olup çok düşük seviyededir. Bu düşük seviyedeki mesleki çeşitlilik oranı ile ildeki mesleki tecrübe eksikliği kaynaklı oluşan yapısal işsizliği mesleksel anlamda çözüm üretmek oldukça zor görünmektedir.
- 2024 yılında 68 adet işbaşı eğitim programı düzenlenmiştir. Programlara toplam 469 kursiyer katılım sağlamıştır. Programların %44'ü Perakende Satış Elemanı (Tezgahtar) mesleğinde, %12'si Konfeksiyon İşçisi mesleğinde kalan %44'ü de diğer mesleklerde düzenlenmiştir. Satış elemanı mesleğindeki yüksek program düzenleme oranında zincir marketler etkisi göze çarpmaktadır.
- 2024 yılında düzenlenen programlarda işyeri çeşitliliği oranı⁵⁹ %0,004 olup oldukça düşük seviyededir.
- 2024 yılında programlara katılan kursiyer sayısı yıllık işbaşı eğitim programı ihtiyacının⁶⁰ ancak %5'ini karşılamaktadır. Yıllık ortalama 10 bin kişinin ilk kez iş arayan statüsünde giriş yaptığı il işgücü piyasasında oluşan yapısal işsizliğin nicel anlamda çözümü bu program ve kursiyer sayısı ile çok düşük seviyelerde kalacaktır.
- 2024 yılında açılan işbaşı eğitim programlarının %55,9'u Hizmet ve Satış Elemanları, %19,1'i Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar, %11,8'i Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, %5,9'u Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar, %4,4'ü Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları ve %2,9'unda Profesyonel Meslek Mensuplarında oluşmaktadır. Meslek gruplarına göre açılan işbaşı eğitim programlarının işgücü piyasasındaki ara eleman ihtiyacının karşılanmasına yönelik olduğu gözlemlenmektedir. Bununla birlikte profesyonel mesleklerde açılan program sayısı oldukça düşük olup bu durum ilk kez iş arayan yükseköğretim mezunu işsizlerin istihdamına çok katkı sağlamayacaktır. Bu durum ise nitelikli işgücünün istihdamını olumsuz etkileyebilir ve nitel manada yapısal işsizliğin çözümüne katkı sağlamayabilir.

⁵⁸ Mesleki Çeşitlilik Oranı: Programlarda açılan toplam meslek sayısının Türk Meslek Sözlüğündeki Sayıya oranı ile hesaplanmaktadır. Ör: 24/7056=0,003

⁵⁹ İşyeri Çeşitliliği Oranı: Program düzenlenen toplam işyeri sayısının 2 ve üzeri çalışana sahip işyeri sayısına oranı. Ör: 33/8012=0,004

⁶⁰ İşbaşı Eğitim Programı İhtiyacı: Yıl içerisinde programa katılan kursiyer sayısının yıl içerisinde istihdam edilmeyen ilk kez iş arayanların sayısını oranla bölünmektedir. Yapılan araştırmalara göre Sivas ili içerisinde toplam 10 bin kişinin yıl içerisinde ilk kez iş arayan olarak işgücü piyasasına girdiği ve bunların en fazla %50'sinin yıl içerisinde istihdam edildiği tahmin edilmektedir.

- 2024 yılı açılan işbaşı eğitim programları genel olarak değerlendirildiğinde açılan kurs sayısı, programa katılan kursiyer sayısı ve mesleki çeşitlilik oranı oldukça düşük olup il işgücü piyasasını etkileyecek düzeyde değildir. Bu haliyle işbaşı eğitim programları mesleki tecrübe eksikliği nedeniyle oluşan yapısal işsizliğin çözümüne katkı sağlamayacaktır. Buna ek olarak programa katılan kursiyerlerin ve program yüklenicilerinin programa uygunluğu da hesaba katıldığında İŞKUR işbaşı eğitim programlarının etkin, verimli ve faydalı olup olmadığı konusu tekrar gözden geçirilmesi gerekmektedir. Bununla birlikte İŞKUR işbaşı eğitim programlarının yönetim, denetim, ölçme-değerlendirme gibi tüm faktörler ile birlikte bir sistemler bütününde ele alınması ve gerekli özenin gösterilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda işbaşı eğitim programlarının başarısı, etkisi ve faydasının ortaya konulduğu bir araştırma ve analizin yapılması İİMEK gündemine alınabilir.

Tablo 38: İşbaşı Eğitim Programları; İstihdam Edilen Programlar, 2024

	Meslek	KURSIYER			MEZUN			AYRILMIŞ			KURS İÇİ İSTİHDAM			KURS DIŞI İSTİHDAM			T
		E	K	T	E	K	T	E	K	T	E	K	T	E	K	T	T
1	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	0	3	3	0	1	1	0	2	2	0	1	1	0	0	0	1
2	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1
3	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	0	1	1	0	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1
4	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Dokuma Konfeksiyon Makineci	1	4	5	1	3	4	0	1	1	0	2	2	0	1	1	3
6	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	0	2	2	0	1	1	0	1	1	0	0	0	0	1	1	1
7	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	0	2	2	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	0	0	1
8	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1
9	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	1	0	1	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1
10	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	Pastacı Çırağı	3	1	4	0	0	0	3	1	4	1	0	1	1	1	2	3
12	Çağrı Merkezi Elemanı	12	15	27	4	10	14	8	5	13	4	9	13	2	5	7	20
13	Bilgisayar Program Teknisyeni	1	0	1	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1
14	Çağrı Merkezi Elemanı	10	15	25	7	9	16	3	6	9	7	8	15	0	6	6	21
15	Konfeksiyon İşçisi	0	5	5	0	2	2	0	3	3	0	2	2	2	1	3	5
16	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	1	1
17	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	2	2	2
18	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	1	1	2	1	1	2	0	0	0	1	0	1	1	1	2	3

19	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	0	1	1	0	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1
20	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	1	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1
21	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	0	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
22	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	1	0	1	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1
23	Kozmetik Sıvı Ürün Hazırlama İşçisi	5	11	16	2	3	5	3	8	11	2	3	5	0	0	0	5
24	Çağrı Merkezi Elemanı	15	28	43	10	15	25	5	13	18	8	14	22	2	7	9	31
25	Konfeksiyon İşçisi	0	28	28	0	7	7	0	21	21	0	7	7	0	4	4	11
26	Büro Memuru (Genel)	1	0	1	1	0	1	0	0	0	1	0	1	1	0	1	2
27	Dış Hekimi Asistanı/Yardımcısı	0	3	3	0	3	3	0	0	0	0	1	1	0	3	3	4
28	Konfeksiyon İşçisi	0	25	25	0	11	11	0	14	14	0	11	11	0	2	2	13
29	İnşaat Mühendisi	1	0	1	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1
30	Konfeksiyon İşçisi	0	13	13	0	4	4	0	9	9	0	4	4	0	2	2	6
31	Büro Memuru (Genel)	0	3	3	0	2	2	0	1	1	0	2	2	0	1	1	3
32	Makineci (Dikiş)	3	2	5	0	0	0	3	2	5	0	0	0	3	1	4	4
33	Ön Muhasebeci	1	0	1	1	0	1	0	0	0	1	0	1	1	2	3	4
34	Ön Muhasebeci	0	1	1	0	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1
35	Aşçı Yardımcısı	1	1	2	1	1	2	0	0	0	1	1	2	0	0	0	2
36	Servis Elemanı (Garson)	0	1	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
37	Kaynakçı	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
38	Konfeksiyon İşçisi	14	66	80	0	0	0	7	23	30	0	0	0	0	0	0	0
39	Sigorta Acentesi Teknik Personeli	1	1	2	1	1	2	0	0	0	1	1	2	0	1	1	3
40	Göz İçi Lens Üretim Elemanı	6	2	8	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
41	Konfeksiyon İşçisi	1	4	5	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0
42	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
43	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
44	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	0	3	3	0	0	0	0	2	2	0	1	1	0	0	0	1
45	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	2	0	2	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0	0	0	1
46	Konfeksiyon İşçisi	0	25	25	0	0	0	0	8	8	0	0	0	0	0	0	0
47	Bilgisayar Bakım ve Onarımcısı	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
48	Servis Elemanı (Garson)	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
49	Kaynakçı	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
50	İnşaat Mühendisi	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	1	1
51	Müşteri Temsilcisi	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
52	Toz Harç İmal İşçisi	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
53	Şekerleme İmal İşçisi (Makineyle)	1	2	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

54	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
55	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
56	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
57	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
58	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
59	Konfeksiyon İşçisi	2	8	10	0	0	0	2	2	4	0	0	0	0	0	0	0
60	Şekerleme İmal İşçisi (Elle)	1	5	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
61	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1
62	Market Elemanı	1	1	2	0	1	1	1	0	1	1	1	2	0	0	0	2
63	Market Elemanı	1	1	2	1	1	2	0	0	0	1	1	2	2	0	2	4
64	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	0	1	1	0	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1
65	Et, Et Ürünleri İşleme ve Satış Elemanı	2	0	2	2	0	2	0	0	0	2	0	2	0	0	0	2
66	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
67	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	1	0	1	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1
68	Perakende Satış Elemanı (Tezgâhtar)	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Genel	105	296	401	38	83	121	41	125	166	37	77	114	17	44	61	175

Kaynak: İŞKUR

- 2024 yılında açılan işbaşı eğitim programlarının toplam bütçesi 30.044.351 TL olup bu bütçenin yaklaşık %50'si 15.193.340 TL'si program kapsamında kullanılmıştır.
- Program katılımcılarının yaklaşık %74'ü kadınlardan ve kalanı erkeklerden oluşmaktadır. 2024 yılında açılan programlarda 175 kişi işbaşı eğitim programı kapsamında işe yerleştirilmiştir. İşe yerleşenlerin 114'ü kurs içi ve kalan 61'de kurs dışı istihdam şeklinde istihdam edilmiştir. Henüz devam eden programların sona ermesi ile istihdam oranının 300 kişi seviyesine gelmesi beklenmektedir.
- İşbaşı eğitim programlarına devam oranı yaklaşık %59'dur. Başka bir ifadeyle işbaşı eğitim programına katılan her beş kişiden ikisi programdan ayrılmaktadır. Bu bağlamda programlara devam oranı iyi seviyede değildir. Program maliyetleri göz önüne alındığında yüksek devamsızlık oranı kamu zararı olarak geri dönmektedir. Bu noktada özel bir çalışma ile programlara devam oranının artırılması gerekmektedir.
- Sona eren işbaşı eğitim programlarında toplam istihdam oranı yaklaşık %71 olup iyi seviyededir. Programa katılan her üç kişiden ikisi ya kurs içi yada kurs dışı istihdam

edilmektedir. İstihdamın %65'i kurs içi istihdam %35'i ise kurs dışı istihdamdır. Başka bir ifadeyle istihdam edilen her üç kişiden biri kurs dışı istihdam edilmektedir.

- Sona eren işbaşı eğitim programlarında toplam programda istihdam edilen kursiyer oranı %46 olup kötü seviyededir. Diğer bir ifadeyle programa katılan her iki kişiden ancak biri program dahilinde istihdam edilmektedir. Oldukça yüksek bütçeler dahilinde⁶¹açılan işbaşı eğitim programlarında %46 istihdam başarı oranı programların kamusal yararını sorgulamamızı gerektirmektedir. Programların başarısı kadar belki de daha önemli bir konu programların etkisi ve faydasıdır.⁶²
- Yıllık yaklaşık 10 bin kişinin işgücü piyasasına ilk kez iş arayan olarak girdiği Sivas ili için işbaşı eğitim programlarında açılan ve işe yerleştirilen kursiyer sayısı oldukça azdır. Bununla birlikte programlardaki devam oranının ve program içi istihdam oranının düşük olması nicel anlamda mesleki tecrübesizlik kaynaklı yapısal işsizliğin çözümüne katkı sağlamayacaktır. Ayrıca programa katılan kursiyerlerin programa uygunluğu da büyük önem arz ederek programların nitel anlamda mesleki tecrübesizlik kaynaklı işsizliğin çözümüne katkısı sorgulanmalıdır⁶³. Kursiyerlerin programa uygunluk oranı düştükçe programların başarısı, etkisi ve faydası da düşecektir.
- İldeki mesleki tecrübesizlik ve mesleksizlik nedeniyle oluşan yapısal işsizliğin azalmasına ve ilk kez iş arayanların işe yerleşme sürelerinin kısalmasına olumlu katkı sağlayan İŞKUR işbaşı eğitim programlarının nicel anlamda işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu sayılarda ve nitel anlamda ihtiyaç duyduğu niteliklerde artırılması ve geliştirilmesi, bu gelişim sağlanırken programın amacına uygun doğru katılımcı ve yüklenici ile programların düzenlenmesi gerekmektedir.

⁶¹ Sona eren işbaşı eğitim programlarında 16.233.421 TL bütçe ayrılmış ve bütçenin 8.774.017 TL'si program kapsamında harcanmıştır.

⁶² İŞKUR tarafından hazırlanan Aktif İstihdam Politikası Araçlarından İŞKUR İşbaşı Eğitim Programlarının Mikroekonomik Etki Değerlendirmesi Ve Lojistik Regresyon Modellemesi: Sivas İli Araştırmasına göre İŞKUR Sivas İl Müdürlüğünün 2017 Ocak-Aralık döneminde uyguladığı işbaşı eğitim programları istihdamı program sonrası ilk ayda %21,3 ilk 6 ayda %12,5, ilk 12 ayda %5,1 seviyelerinde etkilemiş ve sonraki aylarda bu etki kaybolarak ilk 18 ayda %1,3 seviyesine düşmüştür.

⁶³ İŞKUR tarafından hazırlanan Aktif İstihdam Politikası Araçlarından İŞKUR İşbaşı Eğitim Programlarının Mikroekonomik Etki Değerlendirmesi Ve Lojistik Regresyon Modellemesi: Sivas İli Araştırmasına göre İŞKUR Sivas İl Müdürlüğünün 2017 Ocak-Aralık döneminde uyguladığı işbaşı eğitim programlarına katılanların %82,5'nin programlara uygun olmadığı tespit edilmiştir

Tablo 39: MEK İstihdam Garantili Kurslar, 2024

MEK İSTİHDAM GARANTİLİ							
		Katılan Kursiyer Sayısı			İşe Yerleştirilen Kursiyer Sayısı		
Meslek	Açılan Kurs Sayısı	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
	0	0	0	0	0	0	0

Kaynak: İŞKUR

Tablo 40: MEK Özel Politika Kurslar, 2024

MEK ÖZEL POLİTİKA							
		Katılan Kursiyer Sayısı			İşe Yerleştirilen Kursiyer Sayısı		
	Açılan Kurs Sayısı	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
	0	0	0	0	0	0	0

Kaynak: İŞKUR

Tablo 41: MEK İstihdam Garantisiz Kurslar, 2024

MEK İSTİHDAM GARANTİSİZ							
		Katılan Kursiyer Sayısı			İşe Yerleştirilen Kursiyer Sayısı		
Meslek	Açılan Kurs Sayısı	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
	0	0	0	0	0	0	0

Kaynak: İŞKUR

- 2024 yılında Mesleki Eğitim Kursları düzenlenmemiştir. Geçmiş yıllarda düzenlenen MEK programlarının yerini işbaşı eğitim programları doldurmuştur. Ancak işbaşı eğitim programlarındaki nitelik ve nicelik eksikliği İŞKUR istihdam politikası araçlarının etkin, verimli ve yerinde kullanılmamasına sebep olmaktadır. Bu durum ise il işsizliğinin düşürülmesi, işsizlik sürelerinin kısaltılması ve istihdamın arttırılmasına katkı sağlamadığı gibi kaynak israfına neden olmaktadır.

Tablo 42: İşgücü Piyasası Araştırma Sonuçları İle Kurul Kararları Sonucunda Açılan Kursların Karşılaştırılması

	MESLEK	KURSİYER SAYISI	GEREKÇE	AÇILAN KURS TÜRÜ	KATILAN KURSİYER SAYISI	PROGRAMDA İSTİHDAM EDİLEN KURSİYER SAYISI
1	KONFEKSİYON İŞÇİSİ	1.013	İŞGÜCÜ TALEBİ VE YENİ YATIRIM	İEP	191	24
2	MAKİNECI (DİKİŞ)	502	İŞGÜCÜ TALEBİ	İEP	5	0
3	ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	471	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
4	GARSON (SERVİS ELEMANI)	212	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
5	SATIŞ DANIŞMANI / UZMANI	179	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
6	GAZALTI KAYNAKÇISI (MIG-MAG KAYNAKÇISI)	159	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
7	OTOMOTİV KABLO DEMETİ ÜRETİM ELEMANI	126	YENİ YATIRIM	AÇILMADI	0	0
8	GÜNEŞ ENERJİSİ PANELİ ÜRETİM ELEMANI	105	YENİ YATIRIM	AÇILMADI	0	0
9	ÖN MUHASEBECİ	103	İŞGÜCÜ TALEBİ	İEP	2	2
10	TEMEL METAL ŞEKİLLENDİRME ELEMANI	91	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
11	KASİYER	89	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
12	AŞÇI	75	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
13	METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ	70	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
14	KAYNAKÇI (OKSİJEN VE ELEKTRİK)	68	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
15	AHŞAP MOBİLYA İMALATÇISI	67	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
16	MADENCİ (GENEL)	63	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
17	MERMER İŞÇİSİ	62	TGÇM	AÇILMADI	0	0
18	YAZILIM DESTEK UZMANI	58	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
19	DÜZ DİKİŞ MAKİNECI	56	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
20	KURYE	56	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
21	ÖRGÜ MAKİNESİ OPERATÖRÜ (BİLGİSAYARLI)/TRİKOTAJ	54	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
22	GERİ DÖNÜŞÜM ELEMANI(ELEKTRONİK ATIKLARI)	53	YENİ YATIRIM	AÇILMADI	0	0
23	ELEKTRİKÇİ (GENEL)	51	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
24	DUVARCI	46	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
25	EKSKAVALÖR(KAZIMA VE YÜKLEME) OPERATÖRÜ	44	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
26	ELEKTRİKLİ OTOMOTİV VE TARIM MAKİNELERİ İŞÇİSİ	42	YENİ YATIRIM	AÇILMADI	0	0
27	GÜBRE İMALAT İŞÇİSİ(KİMYASAL VE MİNERAL)	42	YENİ YATIRIM	AÇILMADI	0	0
28	OVERLOK MAKİNESİ OPERATÖRÜ (OVERLOKÇU)	42	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
29	PLASTİK DOĞRAMACI/PVC DOĞRAMA-İMALAT VE MONTAJCISI	42	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
30	ALÇI PANEL ÜRETİM ELEMANI	42	YENİ YATIRIM	AÇILMADI	0	0
31	TAŞLAMA TEZGÂH İŞÇİSİ	40	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0

32	AŞÇI YARDIMCISI	32	İŞGÜCÜ TALEBİ	İEP	2	2
33	OTO BAKIM ONARIMCISI (OTO MEKANİKERİ)	32	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
34	MEYVE VE SEBZE YETİŞTİRİCİSİ (SERA)	30	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
35	MOBİLYA DÖŞEME İŞÇİSİ	28	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
36	REÇMECİ/REÇME MAKİNESİ OPERATÖRÜ	28	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
37	ÜTÜCÜ	28	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
38	ÇATI VE CEPHE PANELLRİ İMALAT İŞÇİSİ	25	YENİ YATIRIM	AÇILMADI	0	0
39	MAKİNE VE PARÇALARI ÜRETİM ELEMANI	25	YENİ YATIRIM	AÇILMADI	0	0
40	ALÜMİNYUM DOĞRAMACI	25	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
41	SIHHİ TESİSATÇI	23	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
42	ÇORAP ÖRME MAKİNESİ OPERATÖRÜ	23	TGÇM	AÇILMADI	0	0
43	METAL YÜZEY BOYACISI	23	TGÇM	AÇILMADI	0	0
44	MARANGOZ	23	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
45	MEKANİK BAKIM ONARIMCISI	23	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
46	MUHASEBECİ	23	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
47	HİDROLİK EKİPMANLAR	21	YENİ YATIRIM	AÇILMADI	0	0
48	LOKOMOTİF İMALAT İŞÇİSİ	21	YENİ YATIRIM	AÇILMADI	0	0
49	PREFABRİK YAPI ELEMANLARI ÜRETİM İŞÇİSİ	21	YENİ YATIRIM	AÇILMADI	0	0
50	MAKİNE BAKIM VE ONARIMCISI	21	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
51	BEKO LODER (KAZICI - YÜKLEYİCİ) OPERATÖRÜ	19	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
52	CNC TORNA TEZGÂHI OPERATÖRÜ	19	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
53	TERZİ	19	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
54	AHŞAP KAPI İMALATÇISI	18	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
55	BETON VE BETONARME KALIPÇISI	18	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
56	KASAP	18	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
57	KOZMETİK SIVI ÜRÜN HAZIRLAMA İŞÇİSİ	18	İŞGÜCÜ TALEBİ	İEP	16	5
58	SEKRETER	18	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
59	YAZILIM GELİŞTİRİCİSİ	18	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
60	SONDAJ İŞÇİSİ	17	TGÇM	AÇILMADI	0	0
61	İŞ MAKİNELERİ BAKIM VE ONARIMCISI	16	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
62	MOBİLYACI	16	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
63	MUHASEBE MESLEK ELEMANI	16	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
64	SIVACI	16	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
65	VİNÇ OPERATÖRÜ	16	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
66	CNC LAZERLE KESME OPERATÖRÜ	15	TGÇM	AÇILMADI	0	0
67	ALÜMİNYUM KOMPOZİT CEPHE KAPLAMACISI	14	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0

68	FIRINCI	14	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
69	İNSAN KAYNAKLARI UZMANI	14	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
70	KALİTE KONTROLCÜ	14	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
71	MOBİLYA MONTAJCISI	14	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
72	CNC ROTARY TABLE OPERATÖRÜ/İŞÇİSİ	13	YENİ YATIRIM	AÇILMADI	0	0
73	TARIM ALETLERİ İMAL İŞÇİSİ	13	YENİ YATIRIM	AÇILMADI	0	0
74	DÖNER USTASI	12	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
75	KESİMCİ (KONFEKSİYON)	12	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
76	PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI	12	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
77	REMAYÖZ MAKİNESİ OPERATÖRÜ/REMAYÖZCÜ (DÜZ ÖRME HAZIR GIYİM)(1 YIL)	12	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
78	SOĞUK DEMİRCİ	12	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
79	TERMİK SANTRAL ELEKTRİK BAKIMCISI	12	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
80	TORNACI (TORNA TEZGÂHI İŞÇİSİ)	11	TGÇM	AÇILMADI	0	0
81	TEKERLEK VE AKS ÜRETİM İŞÇİSİ	11	YENİ YATIRIM	AÇILMADI	0	0
82	AHŞAP MONTAJ ELEMANI	11	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
83	BETON TRANSMİKSER OPERATÖRÜ	11	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
84	BİLGİ İŞLEM DESTEK ELEMANI	11	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
85	CNC FREZE TEZGÂHI OPERATÖRÜ	11	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
86	DEMİR DOĞRAMACI	11	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
87	DÖKÜM OCAKÇISI	11	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
88	GÖZ İÇİ LENS ÜRETİM ELEMANI	11	İŞGÜCÜ TALEBİ	İEP	8	0
89	KUMLAMA MAKİNESİ OPERATÖRÜ	11	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
90	TEKNİK SERVİS ELEMANI	11	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
91	TORNACI (TORNA TEZGÂHI OPERATÖRÜ)	11	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
92	İNŞAAT ELEMANLARI KALIPÇISI (ELLE)	10	TGÇM	AÇILMADI	0	0
93	İŞ MAKİNELERİ OPERATÖRÜ(GREDER VE DİĞER)	10	TGÇM	AÇILMADI	0	0
94	3D ÇİZİM UZMANI/OPERATÖRÜ	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
95	ARAÇ İÇİ YAZILIM UZMANI	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
96	BİLGİ GÜVENLİĞİ UZMANI	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
97	BİLİŞİM TEKNOLOJİLER UZMANI	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
98	BLOCKCHAIN UZMANI	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
99	BÜYÜK VERİ ANALİSTİ	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
100	CRM UZMANI(MÜŞTERİ İLİŞKİLER UZMANI)	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
101	DİJİTAL REKLAMACI	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
102	DİL KONUŞMA TERAPİSTİ	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
103	DRONE OPERATÖRÜ	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0

104	DUYGUSAL DAVRANIŞ BİLİMLERİ UZMANI	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
105	ELEKTİRİKLİ OTOMOBİL USTASI	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
106	ERGOTERAPİST	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
107	GES(GÜNEŞ ENERJİSİ SİSTEMİ) TEKNİK PERSONELİ	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
108	HİBRİT ARAÇ UZMANI	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
109	İKLİMLENDİRME TEKNİSYENİ/TEKNİKERİ	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
110	İNSAN-BİLGİSAYAR ETKİLEŞİMİ(HCI) TASARIMCISI	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
111	MOBİL YAZILIM GELİŞTİRİCİ	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
112	NETWORK GÜVENLİK UZMANI	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
113	ONLINE EĞİTMENLER(İNTERNETTEN EĞİTİM)	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
114	OTOMOTİV ELEKTRONİK VE YAZILIM UZMANI	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
115	ROBOT KAYNAK OPERATÖRÜ	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
116	ROBOTİK CERRAHİ UZMANI	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
117	ROBOTİK KODLAMA EĞİTMENİ	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
118	SANAL VE ARTIRILMIŞ GERÇEKLIK ELEMANI	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
119	SAP UZMANI	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
120	SİBER GÜVENLİK UZMANI	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
121	SOSYAL MEDYA UZMANI	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
122	ÜÇ BOYUTLU GRAFİK ANİMASYONCU	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
123	VERİ ANALİSTİ	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
124	VERİ BİLİMCİ	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
125	VERİ TABANI YÖNETİCİSİ/UZMANI	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
126	YAPAY ZEKÂ KALİTE KONTROL ELEMANI	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
127	YAPAY ZEKÂ UZMANI	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
128	YAZILIM UZMANI(NESNELERİN İNTERNETİ UZMANI (İOT))	10	GELECEĞİN MESLEKLERİ	AÇILMADI	0	0
129	İNŞAAT ÇATI ÜRÜNLERİ İMAL İŞÇİSİ	10	YENİ YATIRIM	AÇILMADI	0	0
130	MOTORLU KARA TAŞITLARI VE BİLEŞİMLERİ İŞÇİSİ	10	YENİ YATIRIM	AÇILMADI	0	0
131	EKLEMELİ İMALAT İŞÇİSİ	10	YENİ YATIRIM	AÇILMADI	0	0
132	MOBİLYA İMALAT İŞÇİSİ	10	YENİ YATIRIM	AÇILMADI	0	0
133	ALÇI DEKORASYONCU (KARTONPİYER)	10	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
134	DIŞ TİCARET MESLEK ELEMANI	10	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
135	ELEKTİRİKLİ CİHAZLAR TEKNİK SERVİSİ ELEMANI/ EV ALETLERİ SERVİS TEKNİSYENİ	10	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
136	IZGARA USTASI	10	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
137	MUHABİR	10	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
138	OTOMOTİV ELEKTİRİKÇİSİ	10	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0

139	E-TİCARET VE PAZARLAMA ELEMANI	10	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
140	FORKLİFT OPERATÖRÜ	10	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
141	GRAFİK TASARIMCISI	10	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
142	OTOMOTİV BOYA USTASI	10	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
143	SAKATATÇI	10	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
144	YAZILIM GELİŞTİRME TEKNİSYENİ	10	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
145	İŞ MAKİNELERİ YAĞCISI	10	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
146	YER ALTI DELİCİ MAKİNELERİ (JUMBO) OPERATÖRÜ	10	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
147	YÜKLEYİCİ (LODER) OPERATÖRÜ	10	İŞGÜCÜ TALEBİ	AÇILMADI	0	0
	GENEL	5737			224	33
	İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMI	1.500	İŞGÜCÜ EĞİTİM PROGRAMI		401	114
		7.237				

Kaynak: İŞKUR

- 2023 İşgücü Piyasası Araştırması(İPA) TGÇM sonuçları, 2023 yılı İŞKUR tarafından yayınlanan açık iş ilanları, yeni yatırımlar ve geleceğin mesleklerine göre belirlenen ve açılması planlan 147 farklı mesleğin hiçbirinde 2024 yılında MEK programı düzenlenmemiştir.
- 2024 yılı için planlanan 1500 kişilik işbaşı eğitim programına karşılık 401 kişilik bir programı düzenlenmiştir. İEP programı ile 2024 yılı için toplam programlanan 7237 kursiyer sayısı hedefinin %6'sına ulaşılmış olup bu oldukça düşük seviyededir.
- İEP programı ile 2024 yılında planlanan 1500 İEP kursiyer sayısı hedefine 401 İEP kursiyer sayısı ile hedefin %26,7'ine ulaşılmış olup bu oran düşük seviyededir.
- Yıllık işgücü eğitim planına göre düzenlenen İEP programlarda 33 kişi program dahilinde işe yerleştirilmiştir. Bu sayı 2024 yılı için planlanan işgücü yetiştirme hedefinin çok uzağında kalmıştır.
- Genel olarak 2024 yılında açılan işgücü yetiştirme programlarının hem nicel hem de nitel manada çok yetersiz olduğu gibi açılan programlar İşgücü Piyasası Araştırmasındaki ilişkisinin zayıf olduğu tespit edilmiştir. Bu durum ildeki mesleksizlik ve mesleki tecrübesizlik kaynaklı yapısal işsizliğin çözümüne neredeyse hiç katkı sağlamamıştır.
- 2023 yılında İŞKUR Genel Müdürlüğünce hazırlanan ve İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarının il düzeyinde ne kadar etkin bir şekilde kullanıldığını ölçmeye yönelik bir değerlendirme sunan, “Veri Zarflama Analizi İle İşgücü Piyasası Araştırması’nın Etkinliğinin

Ölçülmesi⁶⁴ isimli çalışmada 2020-2022 dönemindeki işgücü piyasası araştırmalarına göre Sivas ilinde İPA'ların etkinliği %15,3 çıkmıştır⁶⁵. İİMEK tarafından onaylanan yıllık işgücü eğitim planının ağırlıkla İPA sonuçlarına göre düzenlendiği göz önüne alındığında, İŞKUR tarafından düzenlenen işgücü yetiştirme programlarının İPA ile uyumu oldukça düşüktür. Yine aynı çalışmada Açık İş Skoru %82, TGÇM Skoru %17 ve Net İstihdam Azalış Skoru %1 oranlarında Sivas ilinin toplam etkinliğini olumsuz yönde etkilemiştir. Başka bir ifadeyle Sivas ilinde düzenlenen işgücü yetiştirme programlarında toplam etkinliğinin düşük olmasının en büyük sebebi düzenlenen mesleklerde ağırlıkla açık işin olmamasıdır, ikinci sırada o meslekte eleman temininde güçlük çekilmemesi, üçüncü sebebi ise o meslekte net istihdam azalışıdır. Çalışma İPA sonuçları ile düzenlenen işgücü yetiştirme programları arasındaki uyumsuzluğu net olarak ortaya koymaktadır. Diğer bir ifadeyle Sivas ilinde düzenlenen işgücü yetiştirme programları ne ildeki açık işlere neden temininde güçlük çekilen mesleklere göre düzenlenmektedir.

- İŞKUR tarafından düzenlenen işgücü yetiştirme programları sayısı ve yetiştirilen kursiyer sayısı 2022 yılı sonrası büyük bir azalış göstererek çok düşük seviyelere gelmiştir. Bu azalışa birde programa devam etme ve istihdam edilmedeki yetersizlikler eklendiğinde İŞKUR işgücü yetiştirme hizmetlerinin nicel manada il işgücü piyasasındaki eşleşme kaynaklı işsizliğin çözümüne neredeyse hiç katkı sağlamadığı söylenebilir. Bu olumsuzluğa ek olarak az sayıda düzenlenen programların il işgücü piyasasının talep ettiği mesleklerde olmaması, kursiyer ve yüklenici katılımcıların programlara uygunluğunun az olması programların nitel manada il işgücü piyasasına gerekli desteği vermediği gerçeğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla İŞKUR mevcut işgücü yetiştirme programları işverenlere parasal destekten öteye gitmemektedir.

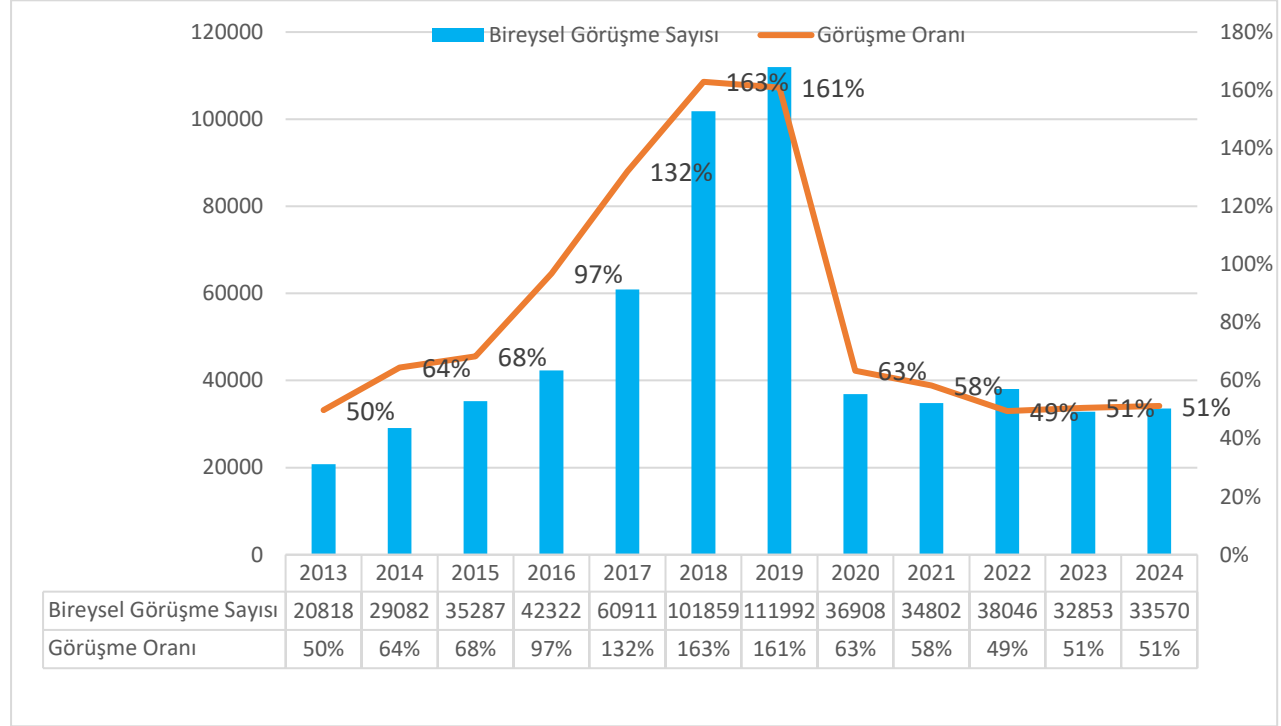
⁶⁴ Etkinlik ölçümü için gereken girdi değerleri, İşgücü Piyasası Araştırması'ndan elde edilen verilerden üretilmiştir. Bu veriler, temininde güçlük çekilen meslekleri (TGÇM), açık işleri, net istihdam artışını ve net istihdam azalışını içermektedir. Verilerin tümü her il için standartlaştırılmış ve bu işlem sonucunda girdi değerleri oluşturulmuştur. İşgücü Piyasası Araştırması sonrasında açılan aktif işgücü piyasası programlarından yararlanan katılımcılar ise çıktı değerini oluşturmuştur. Girdi değerleri, 2020-2022 yılları arasında İşgücü Piyasası Araştırması'ndan elde edilen verileri içermektedir. Aktif işgücü piyasası programlarına katılan bireyler ise çıktı değerlerini oluşturmuştur. Bu katılımcılara ilişkin bilgiler, hangi meslek alanlarında programa katıldıkları, program sonrası iş bulma süreleri ve işe yerleşen katılımcıların prim gün sayıları gibi verileri içermektedir. Çıktı değerleri, belirtilen dönemde programlardan faydalanan bireylerin 2023 Haziran ayına kadar olan sigortalılık bilgilerini içermektedir. Çalışma kapsamında, temininde güçlük çekilme nedeni olarak işverenlerin nitelikli çalışan bulamaması ve iş arayan bireylerin yetersiz bilgi ve becerilere sahip olmaları seçilmiştir. Bu nedenler doğrultusunda belirlenen meslekler, çalışmanın kapsamı içinde değerlendirilmiştir(eri Zarflama Analizi İle İşgücü Piyasası Araştırması'nın Etkinliğinin Ölçülmesi)

⁶⁵ Veri zarflama analizi BCC yöntemine göre elde edilen sonuçlara göre değerlendirme yapılmış olup CCR yöntemine göre etkinlik %13,8 olup etkinliği olumsuz yönde tamamen(%100) etkileyen skor ise açık iş skorudur.

4.3 Danışmanlık Faaliyetleri

İŞKUR Danışmanlık faaliyetleri işveren, iş arayan ve meslek danışmanlığı olmak üzere üç ana danışmanlık şeklinde gerçekleştirilmektedir.

Şekil 11: Yıllara Göre İŞKUR İş Arayan Danışmanlığı Bireysel Görüşme Sayıları, 2013-2024

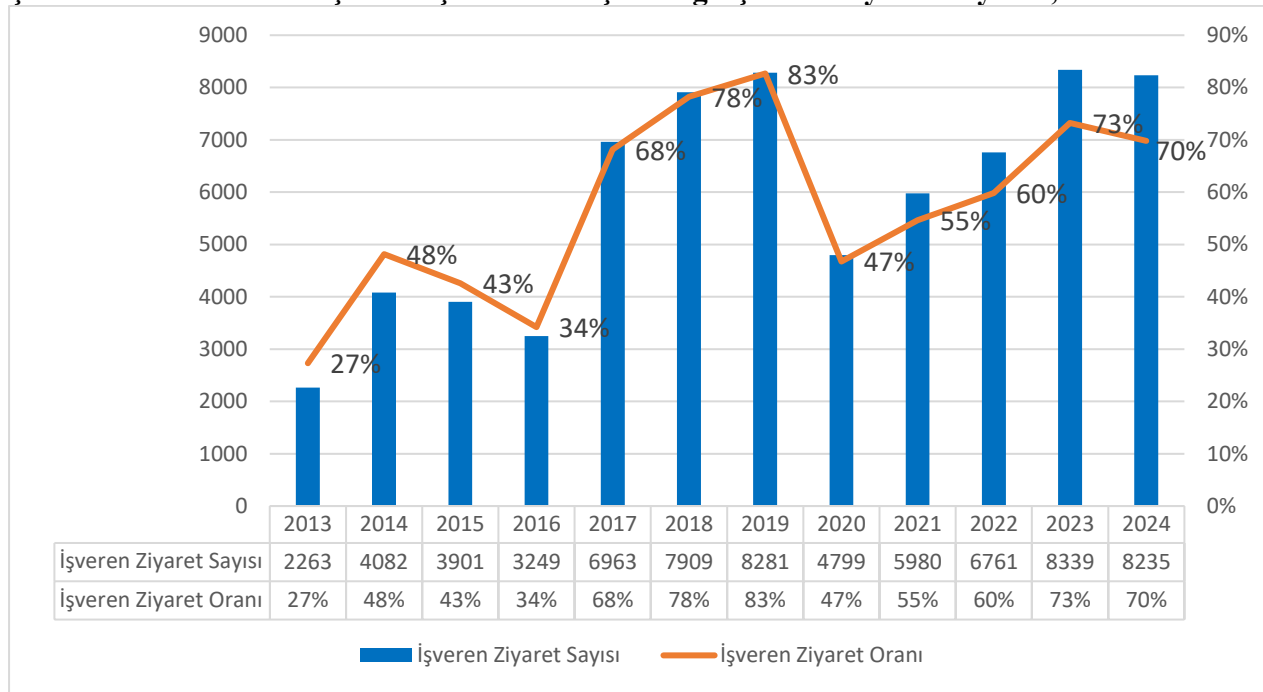

Kaynak: İŞKUR

- İŞKUR iş arayan danışmanlığı faaliyeti kapsamında iş arayanlar ile bireysel görüşme gerçekleştirilerek iş arayanların iş arama faaliyetlerine yardımcı olunması, işe ve mesleğe yönlendirilmesi, işe yerleştirilmesi, meslek edindirilmesi ve mesleğinde bilgi, beceri ve tecrübe kazandırılması amaçlanmaktadır. Ayrıca bireysel görüşmelerde iş arayanların işsizlik ödeneği, kısa çalışma ödeneği, nakdi çalışma desteği gibi pasif işgücü talepleri de alınmaktadır.
- 2013-2019 döneminde tedrici bir artış ile 2019 yılında bireysel görüşme sayısında zirve yakalanmıştır. Ancak 2020 yılında pandeminin de etkisiyle sert düşüş ile bu zirvede tutunulamamıştır. 2020 yılından 2024 yılına kadar stabil bir bireysel görüşme faaliyeti gerçekleştirilmiştir.

- 2013 yılında kayıtlı işgücü sayısına göre gerçekleştirilen görüşme oranı⁶⁶ %50 seviyesinde iken bu oran kademeli artış ile 2019 yılında %161 seviyesine çıkmış 2020 yılı ve sonrasında düşüşe geçerek 2024 yılında %51 seviyesine gerilemiştir.
- 2024 yılında İŞKUR İş ve Meslek Danışmanları (İMD) toplam 33.570 iş arayanla bireysel görüşme gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen bireysel görüşme oranı %51 olup İŞKUR kayıtlı her iki iş arayandan biri ile gerçekleştirilmiştir. İşsiz düzeyinde yapılan bireysel görüşmeler ise oranı %51'in daha da altına %16 seviyesine çekmiştir. Başka bir ifadeyle ildeki her işsiz ile görüşme gerçekleştirilmemiştir.
- İş arayanlar ile gerçekleştirilen bireysel görüşme sayısı kadar önemli bir hususta gerçekleştirilen görüşmelerin içerik yönünden niteliğidir. İş arayan görüşmelerinin nitelikli hale getirilmesi ile iş arayanların daha etkin, verimli ve uyumlu işe ve mesleğe yönlendirilmesi sağlanacaktır.⁶⁷

Şekil 12: Yıllara Göre İŞKUR İşveren Danışmanlığı İşveren Ziyaret Sayıları, 2013-2024

Kaynak: İŞKUR

⁶⁶ Görüşme Oranı: Yıl içerisinde yapılan bireysel görüşme sayısının o yıldaki toplam kayıtlı işgücü sayısına oranıdır.

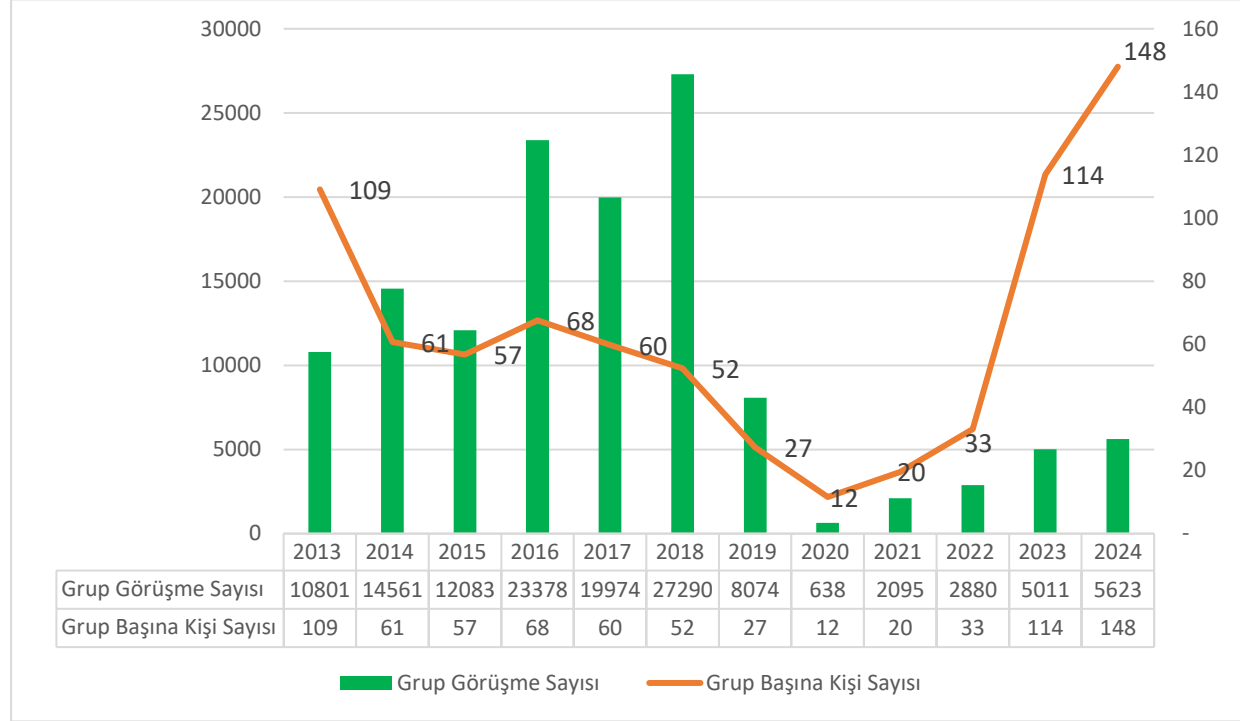
⁶⁷ İŞKUR tarafından 2022 yılında gerçekleştirilen ve yayınlanmayan İş Arayan Danışmanlığı Bireysel Görüşmeler Analizi isimli çalışmaya göre çalışmadaki ilgili dönemde Kuruma bizzat gelerek başvuru yapan kişilerin ancak %35'i işe yönlendirilmiş olup kalanları için kayıt ve bilgilendirme işlemi gerçekleştirilmiştir. Yine aynı çalışmada iş arayan danışmanlık görüşmelerinin %60'ı 0-10 dakika, %26'sı 11-21 dakika, %6'sı 22-30 dakika, %8'i ise 30 dakika ve üzerinde yapılmış ve bir danışan için ortalama görüşme süresi ise 11 dakika olarak tespit edilmiştir. Bununla birlikte çalışma ideal görüşme süresinin 11-21 dakika aralığında olması gerektiği hesaplanmıştır.

- İŞKUR işveren danışmanlığı faaliyeti kapsamında işverenlere işyerlerinde yüz-yüze ziyaret işlemi gerçekleştirilerek işyerlerinin işgücü talepleri noktasında durum tespitlerinin yapılması, işgücü taleplerinin alınması ile işverenlerin eleman arama faaliyetlerine yardımcı olunarak işverenlerin açık iş taleplerine uygun iş arayanların yönlendirilmesi ve işyerlerinin eleman temininde güçlük çekilen mesleklerde işgücü yetiştirme faaliyetlerinin yapılması amaçlanmaktadır. Ayrıca kısa çalışma ödeneği, ücret garanti fonu gibi pasif işgücü talepleri de alınmaktadır.
- İş arayanlarla yapılan bireysel görüşme faaliyetlerinde olduğu gibi İŞKUR iş ve meslek danışmanlarınca gerçekleştirilen işyeri ziyaret sayıları 2013-2019 döneminde artış trendine girmiş ve 2019 yılında zirveye ulaşılmıştır. Ancak 2020 yılında zirvede tutunulamamıştır. Bu durumun oluşmasında 2020 yılındaki pandeminin etkisi net olarak görülmektedir. 2021 yılı ve sonrası işveren ziyaret sayıları tekrar kademeli bir yükselişe geçmiş ve 2023 yılında ikinci zirve yakalanmıştır. 2024 yılında zirvede tutunum sağlanmıştır.
- Her ne kadar 2021 yılı ve sonrası işyeri ziyareti sayısında olumlu gelişmeler yaşanmış olsa da bu olumlu gelişmelerin işveren ziyaret oranı⁶⁸ ile de desteklenmesi gerekmektedir. İŞKUR tarafından 2024 yılında gerçekleştirilen 8235 işyeri ziyareti sayısının ildeki toplam işyeri sayısına oranı olan işveren ziyaret oranı %70 seviyesindedir. Bu orana mükerrer ziyaretler dahil edildiğinde İŞKUR işveren ziyaret oranı daha da aşağıya çekilecektir.
- İşveren ziyaret oranına göre Sivas ilindeki her üç işyerinden yalnız biri yıl içerisinde bir kez İŞKUR tarafından ziyaret edilmiştir. İşyerlerinin dinamik bir yapıya sahip olması ve özellikle işgücü talebi anlamında gelişmiş bir mobiliteye sahip olmaması işyerleri ile daha fazla temas kurulmasını ve daha fazla ziyaret edilmesini gerekli kılmaktadır. Bu bağlamda İŞKUR işveren ziyaretlerinin daha yüksek seviyelere çekilmesi gerekmektedir.
- İşverenler ile gerçekleştirilen işyeri ziyareti sayısı kadar önemli bir hususta gerçekleştirilen görüşmelerin niteliğidir. İşveren görüşmelerinin nitelikli hale getirilmesi ile işverenlere daha etkin, verimli ve uyumlu bir hizmet sunumu sağlanacağı gibi işyeri gelişmişliği ve kurumsallığına da önemli katkıları sağlanacaktır.
- İşyeri ziyaretlerinin yüz-yüze gerçekleştirilmesinin çok önemli olmasına karşın çeşitli maliyetler bu görüşmeyi kısıtlamaktadır. Bu noktada telefon, mail, sosyal medya, Kurum

⁶⁸ İşveren Ziyaret Oranı: Yıl içerisinde yapılan işveren ziyaret sayısının o yıldaki toplam kayıtlı işyeri sayısına oranı.

portali gibi teknolojik araçlar ile işverenle temas ve network ağının genişletilmesi “Ziyaret” anlayışından “Temas/Network” anlayışına geçilmesi gerekmektedir.

Şekil 13: Yıllara Göre Grup Görüşme Sayıları, 2013-2024

Kaynak: İŞKUR

- İŞKUR iş arayan/işveren danışmanlığı grup görüşmeleri faaliyetleri kapsamında iş arama becerileri seminerleri, iş arayan grup görüşmeleri, İK faaliyetleri, işveren grup görüşmeleri, meslek tanıtım günleri, öğrenci grup görüşmeleri, rehber öğretmenlerle toplantılar ve veli toplantıları yapılmaktadır. İş arayan grup görüşmelerinde iş arayanların iş arama bilgi, beceri ve tecrübe eksikliğinin giderilerek iş arayanın/öğrencinin daha profesyonel ve kurumsal bir iş arama süreci yönetilmesi, işveren grup görüşmelerinde işverenlerin eleman arama bilgi ve becerilerinde artışın sağlanması, İK faaliyetleri işverenlerde İK bilincinin oluşturulması ve İK etkinliğinin sağlanması meslek tanıtım günleri, öğrenci grup görüşmeleri, rehber öğretmenlerle toplantılar ve veli toplantıları ile öğrencilerin meslek seçiminde yardımcı olmak hedeflenmektedir.
- 2013-2018 döneminde grup görüşme sayıları kademeli bir şekilde artış gerçekleşerek 2018 yılında zirve yakalanmıştır. 2018 yılından sonra sert düşüş yaşanarak bir önceki yılın %30'u grup görüşme sayısı elde edilmiştir. Düşüş seyri 2019 yılında da devam etmiş ve 2020 yılında

pandeminin etkisiyle de dibi görmüştür. 2021 yılında tekrar yükselişe geçen grup görüşme sayısı 2024 yılına kadar tedrici şekilde artış göstermiştir.

- İŞKUR iş ve meslek danışmanlarınca 2024 yılında toplam 5623 kişi ile grup görüşmesi yapılmıştır. Her ne kadar 2024 yılında yakalanan grup görüşme sayısı 2020 yılındaki görülen dip noktaya göre iyi durumda olsada 2018 yılında görülen zirvenin çok gerisindedir. Bu bağlamda yıllık gerçekleştirilen grup görüşme sayılarının daha yüksek seviyelere çekilmesi gerekmektedir.
- Grup görüşme sayılarının nicel olarak arttırılması kadar önemli bir diğer sayısal veri grup başına düşen kişi sayısıdır. Grup görüşmelerinin daha etkin, verimli ve nitelikli geçmesi grup da yer alan kişi sayısı ile ilişkilidir. Grupta yer alan kişi sayısı arttıkça verilen eğitimin etkisi azalacaktır. 2013-2024 yıllarında gerçekleştirilen grup görüşmelerinde ortalama grup başına düşen kişi sayısı yaklaşık 63 olup oldukça yüksektir. 2020 yılında pandeminin de etkisiyle grup başına düşen kişi sayısı en alt seviyesi olan 12 kişi seviyesine düşmüş olup bu yıldan sonra sürekli bir artış gerçekleşmiş 2022 yılında ideal kişi sayısı 33 kişi seviyesine gelinmiştir. Ancak bu ideal seviye 2023 yılında olağandışı artış ile 114 kişi seviyesine ve 2024 yılında 148 kişi seviyesine gelmiştir.
- 2021-2024 döneminde her ne kadar grup görüşmesi gerçekleştirilen kişi sayısı artarak olumlu bir gelişme kat edilmiş olsa da aynı dönemde grup başına düşen kişi sayısındaki artış bu olumlu gelişmeyi gölgelemiştir. Bu noktada yapılması gereken daha çok kişiyle daha çok grup ile ideal düzeylerde grup görüşmesi gerçekleştirmektir.
- Hedef kitlelerle gerçekleştirilen grup görüşme sayıları ve grup başına düşen kişi sayıları kadar önemli bir diğer hususta grup görüşmelerinin niteliğidir. Nitelikli bir grup görüşmesi ile etkili sonuçlar alınacaktır. Aksi halde grup görüşmelerinden beklenen fayda istenilen şekilde elde edilmeyecektir.
- İŞKUR danışmanlık hizmetleri birlikte değerlendirildiğinde 2013-2018 döneminde artış göstererek zirveye ulaşan hizmetlerin özellikle 2020 pandemi nedeniyle dibi gördüğü ve o yıldan sonrada eski seviyelerine ulaşamadığı ve nicel anlamda hizmet amaçlarına gerekli katkıyı yapmadığı ve iyileştirilmesi gerektiği bununla birlikte İŞKUR danışmanlık hizmetlerinin nitelik yönünden de ölçülüp değerlendirilmesi gerekliliği sonucuna varılmıştır.

GENEL DEĞERLENDİRME

Genel Değerlendirme, Net Çıktılar

GENEL DEĞERLENDİRME

Aktif İşgücü Faaliyetleri Bakımından Göstergeler

1. Planlanan kurs/program sayısı kaçtır?

Planlanan Kurs /Program Sayısı ⁶⁹	Açılan Kurs Sayısı
368	6

2. Açılan kursların konuları ile bölgenin işgücü piyasası ihtiyaçları arasındaki bağlantı düzeyi nedir?

☐ Tam ☐ Çok ☐ Orta ☒ Az ☐ Hiç

3. Engellilere yönelik kaç kurs açılmış ve katılımcı sayısı nedir?

Açılan Kurs Sayısı	Kursiyer Sayısı		
	Kadın	Erkek	Toplam
0	0	0	0

4. Hükümlülere yönelik kaç kurs açılmış ve katılımcı sayısı nedir?

Açılan Kurs Sayısı	Kursiyer Sayısı		
	Kadın	Erkek	Toplam
0	0	0	0

5. Eski hükümlülere yönelik kaç kurs açılmış ve katılımcı sayısı nedir?

Açılan Kurs Sayısı	Kursiyer Sayısı		
	Kadın	Erkek	Toplam
0	0	0	0

6. Kaç tane TYP açılmış ve katılımcı sayısı nedir?

Açılan Kurs Sayısı	Kursiyer Sayısı		
	Kadın	Erkek	Toplam
25	598	174	772

7. Yalnızca kadınlara yönelik kaç kurs açılmış ve katılımcı sayısı nedir?

Planlanan Kurs Sayısı	Kursiyer Sayısı
27	128

8. İşbaşı eğitim yapılan kişi sayısı nedir?

Kadın	Erkek	Toplam
296	105	401

9. Alınan kararlarda göç edenlerin işgücü piyasasına entegrasyonu konusuna yer verildi mi?

☐ Evet ☐ Kısmen ☒ Hayır

⁶⁹ İEP planlanan program sayısı toplam kursiyer sayısının program sayısına bölümü ile elde edilmiştir.

10. Kurum hizmetleri dışında ulusal ve uluslararası kaynaklar ile yürütülen faaliyetler ve projeler var mıdır?

☐ Evet ☒ Hayır

İşgücü Piyasası Analizi Bakımından Göstergeler

1. Alınan kararlarda işgücü piyasası analizi yapılmasına ilişkin karar var mı?
☐ Evet ☐ Kısmen ☒ Hayır
2. Alınan kararlar doğrultusunda işgücü piyasası analizi yapıldı mı?
☒ Evet ☐ Kısmen ☐ Hayır
3. Alınan kararlarda bölgenin gelecekteki meslek ihtiyaçları tespit edildi mi?
☐ Evet ☐ Kısmen ☒ Hayır
4. Karşılansında güçlük çekilen meslekler işgücü piyasası analizlerine göre mi belirlendi?
☒ Evet ☐ Kısmen ☐ Hayır
5. İşgücü piyasası analizi sektörel düzeyde mi yapıldı?
☒ Evet ☐ Kısmen ☐ Hayır
6. İlde mesleki ve teknik eğitim veren okul veya kurumların bünyesinde yer alacak alan ve dalların belirlenmesi işgücü ihtiyaç analizleri sonuçlarına göre mi yapıldı?
☐ Evet ☒ Hayır

Dezavantajlı Gruplara Yönelik Göstergeler

1. Alınan kararlarda engellilere yönelik faaliyetlere yer verildi mi?
☒ Evet ☐ Hayır
2. Alınan kararlarda kadınlara yönelik faaliyetlere yer verildi mi?
☒ Evet ☐ Hayır
- Alınan kararlarda eski hükümlülere yönelik faaliyetlere yer verildi mi?
☐ Evet ☒ Hayır
3. Alınan kararlarda hükümlülere yönelik faaliyetlere yer verildi mi?
☐ Evet ☒ Hayır
4. Alınan kararlarda gençlere yönelik faaliyetlere yer verildi mi?
☒ Evet ☐ Hayır
5. Alınan kararlarda uzun süreli işsizlere yönelik faaliyetlere yer verildi mi?
☐ Evet ☒ Hayır
6. Alınan kararlarda sosyal yardım kurumlarından yönlendirilen işsizlere yönelik faaliyetlere yer verildi mi?
☐ Evet ☒ Hayır

Politika Göstergeleri

1. Alınan kararlarda kariyer günü düzenlenmesine ilişkin faaliyetler planlandı mı?
☒ Evet ☐ Hayır
2. Alınan kararlarda istihdam fuarlarına yönelik faaliyetler planlandı mı?
☒ Evet ☐ Hayır
3. Alınan kararlarda girişimciliğin desteklenmesine yönelik faaliyetler planlandı mı?

- ☐ Evet ☒ Hayır
4. İlde kayıtdışı istihdamla mücadeleye ilişkin herhangi bir faaliyet yürütölmekte midir?
- ☐ Evet ☒ Hayır
5. Çıraklık ve mesleki eğitim kapsamı dışında çocuk çalıştırılmasının önüne geçilmesine yönelik kararlar alındı mı?
- ☐ Evet ☒ Hayır

GENEL DEĞERLENDİRME

İşsizlik, yetersiz istihdam, kalitesiz istihdam sorunları birçok ülkenin ve şehrin baş etmesi gereken önemli bir sorun olarak karşımızda durmaktadır. Sorunun çözümü ya da çözümsüzlüğü mikro ve makro düzeyde birçok olumlu veya olumsuz sonuca sebebiyet vermektedir. İşsizlik ve istihdam sorunun çözümünde il düzeyinde en önemli merci İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kuruludur. İİMEK'in etkin, verimli ve nitelikli çalışması il işsizlik ve istihdam sorunun çözümünde önemli katkılar sağlayacaktır. İİMEK'in il işgücü piyasasında etkinliği ise İİMEK faaliyetlerinin ölçülüp değerlendirilmesi ile mümkündür. Yıllık faaliyet raporları yıl içerisinde düzenlenen İİMEK faaliyetlerinin ortaya konulması ve değerlendirilmesi amacına hizmet etmekte olup bu faaliyet raporu da o amaca binaen hazırlanmıştır.

İl işgücü piyasası işsizler ve istihdam edilenlerden oluşan devasa bir yapı arz etmektedir. İl işgücü ve işgücüne dâhil olmayanların oluşturduğu yapı ise aktif çalışma çağındaki nüfustan oluşmaktadır. İl işgücü, nüfustan, ekonomiden, eğitimden, bireysel ve sosyal davranışlardan, iç ve dış müdahalelerden etkilenmekte ve bunlara göre şekil almakta ve değişim göstermektedir. Dolayısıyla bu yapıların geçmişten hazır zamandaki mevcut durumuna ve gelecekteki eğilimine ilişkin bilgileri ortaya koymak ve analiz etmek il işgücü piyasasının hakkında etraflıca bilgi edinmemize olanak sağladığı gibi il işsizlik ve istihdam sorunun hem nicel hem de nitel manada çözümüne katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda İİMEK faaliyet raporu ile Sivas ili işgücü piyasası, il işsizliği ve istihdamı, nüfus, ekonomi, eğitim ve temel işgücü göstergeleri üzerinden değerlendirmeye tabi tutularak İİMEK ve İŞKUR başta olmak üzere il işsizlik ve istihdam sorunun çözümüne yönelik yapılan faaliyetler ve bu faaliyetlerin etkinliği ve daha nasıl etkin hale getirileceğine ilişkin tespit ve önerilere yer verilmiştir.

Sivas ilinde nüfus 650 bin seviyelerinde olup erkek ve kadın nüfusu eşit oranlarda dağılmaktadır. İl nüfusu ağırlıklı 15-35 yaş aralığında merkez lokasyonun da erkek ve kadınlardan oluşmaktadır. Nüfus yıllar itibarıyla büyük bir değişime uğramamıştır. Bunun istisnası ise 2023 yılı olup bu yılda belirgin bir artış gerçekleşmiş olup artış ağırlıklı kır nüfusu üzerinden gerçekleşmiştir. Yıllar itibarıyla Sivas kent nüfusu artıp kır nüfusu azalırken 2023 yılında tersi bir durum yaşanmıştır. İl nüfusu her ne kadar mevcut yapısıyla il işgücü piyasasının olumlu katkı sağlasa da Nüfus projeksiyonlarına göre 2030 yılı sonrası il nüfusu azalacaktır. İl nüfusunun azalması ile il nüfusu aynı zamanda yaşlanacaktır. Bu aynı zamanda il işgücü piyasasının yaşlanması anlamına

gelmektedir. Bununla birlikte önceki yılların aksine 2023 yılında meydana gelen kır nüfusundaki artış durumu devam etmediğinde kır nüfusu azalıp kent nüfusu artarak tarım dışı işsizliğin artmasına neden olmaya devam edecektir. Bu bağlamda 2030 yılı hem nüfus yönünden hem işgücü piyasası yönünden ülke genelinde olduğu gibi il özelinde büyük önem arz etmektedir.

Nüfusu etkileyen dinamiklerden biride göç olgusu olup Sivas ilindeki toplam göç sirkülasyonu il nüfusunun %18'ine denk gelmekte olup önemli seviyededir. Sivas ilin hem aldığı hem de göç verdiği iller İstanbul, Ankara gibi başta büyük şehirler olmak üzere Kayseri ve Tokat gibi çevre komşu illerdir. Sivas ilindeki göç değişimi eşit seviyelerde olup bilinenin aksine Sivas ili sadece göç veren bir il olmayıp aynı zamanda aynı sayılarda göç alan bir ildir. Sivas ilinin haneye bağımlılık dışında bilinen göç verme nedenlerinde, “Daha İyi Konut Ve Yaşam Koşulları, Eğitim, Tayin/İş Değişikliği ve İşe Başlamak/İş Bulmak” nedenleri ağırlıkla kendini göstermekte iken yine haneye bağımlılık dışında bilinen göç alma nedenlerinde, “Eğitim, Daha İyi Konut Ve Yaşam Koşulları ve Aile Yanına/Memlekete Geri Dönme” nedenleri ağırlıkla kendini göstermektedir. Başka bir deyişle Sivas ilinden göç edenler iş, eğitim ve daha iyi bir yaşam için göç ederken, Sivas iline göç edenler ise eğitim ve daha iyi yaşam ve memleket için göç etmektedir. Bu noktada Sivas ilinin verdiği göçte, iş ve çalışma yaşamı öne çıkmaktadır. Diğer bir ifadeyle il işgücü piyasası aynı zaman da göçe de sebebiyet veren bir yapıdadır. Ancak önemle belirtmek gerekir ki bu sebebiyet çok yüksek seviyelerde değildir(%0,7). Mevcut İl nüfusu il işgücü arzını hem nicel hem de nitel manada kaynaklık edecek iyi bir yapıdadır. Dolayısıyla mevcut yapısıyla il nüfusu ve göç dinamiği il işgücü piyasası için bir tehdit oluşturmamakla beraber kırdan kente göç ve nüfusun yaşlanması orta ve uzun vade için nüfusun il işgücü piyasası için bir tehdit oluşturacağını ortaya koymaktadır. Bu bağlamda kırdan kente göçün ve nüfusun yaşlanmasının engellenmesine yönelik tedbirlerin alınması gerekmektedir.

İl nüfusu ve nüfus kaynaklı işgücü arzı başta göç gibi nedenlerle özellikle daha iyi yaşam koşulları sebebiyle değişiminde il ekonomisi büyük etki etmektedir. İl ekonomisinin sektörel olarak ortaya konması hem işgücü arzında yaşanan farklılaşmayı hem de işgücü talebindeki mevcut yapıyı öğrenmemizi imkân sağlamaktadır. Sivas ilinde SGK kayıtlı işyeri sayısı, 4/a'lı çalışan sayısı, ilin jeopolitik konumu, tarihi, kültürü ve rezervleri yönünden ilde “İmalat, Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Eğitim, Kültür ve Turizm, Lojistik ve Depolama” sektörleri öne çıkmakta ve rekabet gücü göstermektedir. Bununla birlikte toptan ve perakende ticaret, inşaat ve konaklama ve yiyecek

hizmetleri sektörleri de ilde önemli yer tutmaktadır. Bu sektörler hem il ekonomisinin hem de il işgücü piyasasının nicel ve nitel manada şekillenmesine neden olmaktadır. Bu noktada hem ekonomi hem işgücü piyasası yönünden sektör analizlerinin yapılması ve stratejik adımların atılması gerekmektedir. Örneğin madencilik ve taş ocakçılığı sektörünün giderek azalan maden rezervi nedeniyle orta ve uzun vadede il ekonomisi ve istihdamında etkisini kaybedeceği öngörülmekte olup bu kayıp nedeniyle oluşan ekonomik ve istihdam boşluğunun ne şekilde doldurulacağı bugünden düşünülmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir.

İl işsizliği ve istihdamının il ekonomisi kaynaklı değişiminde il ekonomisinin yatırım teşviği tabanlı değişimi önemli yer tutmaktadır. Sivas ili yıllar itibariyle belirli ölçülerde kamu yatırım teşviği almaktadır. Yatırım teşvikler hem belge adedi, hem yatırım tutarı hem de öngörülen istihdam yönünden artış göstermiş olup bu artış 2024 yılında zirveyi görmüştür. Yıllar itibariyle yatırım teşvikleri artmasına rağmen senelik %5 oranda yaklaşık 5000 kişilik ilave istihdam sağlayan il işgücü piyasasının senelik ilave istihdam kapasitesinin iki kata çıkması için ortalama yıllık 5 milyar TL bir yatırım gerekmektedir. Bu rakam reel değerlere göre en az 15 milyar TL'dir. Yaklaşık 21 bin işsiz olduğu Sivas ili işgücü piyasasındaki işsizliğin %5 doğal işsizlik oranına çekilmesi için en az 10 bin ilave istihdam üretilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla yatırım teşvikleri mevcut kapasitesiyle ilin istihdam kapasitesinin artırılması için yetersiz kalmaktadır. Başka bir ifadeyle yatırım teşvikleri nicel manada yetersiz kalmakta olup il ekonomisi büyürken il istihdamı aynı oranlarda büyümemekte ve istihdamsız büyüme gerçekleşmektedir.

Yatırım teşviklerinde yatırım tutarına göre en fazla yatırımı imalat sektörü, ikinci sırada enerji sektörü almaktadır. Bu iki sektördeki toplam yatırım teşviği tutarı toplam teşvik tutarının yaklaşık beşte dördüne denk gelmektedir. Hizmet ve madencilik sektöründe yatırım teşvik tutarı düşük seviyelerde iken tarım sektöründe ise yok denilecek seviyededir. Yatırım teşvik tutarının yarısını alan imalat sektörü öngörülen istihdamın neredeyse beşte birini karşılamaktadır. Buna mukabil yatırım teşviğinin yaklaşık %50'si enerji sektörünün olmasına rağmen enerji sektörü ancak toplam öngörülen istihdamın %1,7'sini sağlamaktadır. Diğer bir ifadeyle enerji sektörü istihdam üretmemektedir. Yatırım teşvik tutarları ile ön görülen istihdam arasında yüksek düzeyde aynı yönlü($r=0,74$) ilişki(korelasyon) bulunmakta olup yatırım teşvik tutarları ön görülen istihdamın %54'ünü açıklamaktadır. Başka bir ifadeyle yatırım teşvikleri tamamı istihdama hizmet etmemiş olup bu olumsuz sonuç ağırlıkla enerji sektöründen kaynaklanmaktadır. Bununla birlikte enerji

sektörünün aldığı yatırım teşviği tutarı arttıkça önümüzdeki yıllarda yatırım teşvik tutarı ile istihdam arasındaki korelasyon daha da zayıflayacaktır. Bu noktada yatırım teşvikleri niteliği itibarıyla il istihdamına gereken olumlu katkıyı sağlamamıştır. Dolayısıyla il istihdamının yatırım teşvikleri kaynaklı belirgin bir ilerleme ve iyileşmenin sağlanması için mevcut kamu yatırım teşviklerinin artırılması özellikle imalat sektörünün teşvik payının artırılması bununla birlikte yetersiz istihdam üreten enerji sektöründe yapay zekâ, veri bilimci, veri analisti, istatistikçi, yazılımcı, programcı, elektrik ve elektronik mühendisi gibi geleceğin mesleklerinde zorunlu istihdam uygulamasına geçilmesi gerekmektedir. Buna ek olarak özel sektör işletmelerinin mevcut üretim olanakları ile ilave ve yeni yatırımlar yapmasına yönelik yeni teşvik uygulamalarının geliştirilmesi de gerekmektedir.

Başta kamu ve özel sektör yatırımlarındaki nicel ve nitel eksiklik ildeki sosyo-ekonomik gelişmişliğin en net göstergesi olan Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (SEGE) raporunda ortaya çıkmaktadır. Altı gelişmişlik kademesinin yer aldığı rapor sonucun göre Sivas ili merkezi 2. gelişmişlik kademesinde, ilçeleri ise 4. ve 5. gelişmişlik kademesinde yer almaktadır. Araştırma sonucu Sivas ilinin hem diğer il ve ilçeler düzeyinde gelişmişlik seviyesini hem de Sivas il merkezi ile ilçeleri arasındaki gelişmişlik seviyesine ilişkin farkları ortaya koymaktadır. Her ne kadar Sivas ili 2. kademe gelişmişliğe sahip il/ilçelerin grubunda yer alsada da 973 ilçe içerisinde Sivas İli merkezi 110. sırada yer almış olup birçok büyükşehir ilçesi Sivas ilinin sosyo-ekonomik gelişmişliğinden üstündedir. Araştırma sonuçları genel olarak Sivas ilinin sosyo-ekonomik olarak gelişmişliğinin iyi durumda olmadığını bu olumsuzluğun ilçelerde daha yoğun olduğunu göstermekte olup mevcut gelişmişliğin geliştirilmesi gerektiğini net olarak ortaya koymaktadır. İldeki yetersiz sosyo-ekonomik gelişmişlik hem kırdan kente hem de ilden ile göçün ana nedeni olarakta değerlendirilmektedir.

İl ekonomisinin ve istihdamının geliştirilmesi ve özellikle nitelikli istihdamın artırılması katma değeri yüksek mal ve hizmet üretiminden geçmektedir. Katma değeri yüksek mal ve hizmet üretiminin sağlanmasında bilim ve teknoloji alanında yapılan yatırımlar büyük önem arz etmektedir. Sivas ilindeki işletmelerde 4 adet AR-GE merkezi ve Sivas ili üniversitelerinde 2 adet teknoloji geliştirme merkezi ve bir adet tasarım merkezi bulunmaktadır. Sivas ilinde hem teknolojik ürün yatırım desteği ve hem de teknolojik ürün deneyim belgesi alan işletme bulunmamaktadır. AR-GE, tasarım ve teknoloji geliştirme merkezi istatistikler birlikte

değerlendirildiğinde SEGE araştırması sonucunda ortaya çıkan düşük sosyo-ekonomik gelişmişliğin altında araştırma-geliştirme ve bilim ve teknoloji alanındaki yetersizliklerin yattığı net olarak görülmektedir. Her ne kadar Sivas ilinde AR-GE faaliyeti yürüten işyeri oranı %15,7 olmasına karşılık bu oran oldukça düşüktür. Bu bağlamda işletmelerin bilim ve tekniğe dayalı yatırımlarının desteklenmesi ve teşvik edilmesinin sağlanması ve bu yatırımların işletmelerin finansal ve finansal olmayan işletme performanslarına olan katkısına ilişkin işveren bilincinin artırılması gerekmektedir.

İl ekonomisine yapılan bilimsel ve teknik yatırımların en net çıktıları il düzeyinde yapılan marka, patent, faydalı model ve tasarım başvuruları ve tescilleridir. Yıllar itibariyle Sivas ili genelinde yapılan marka, patent, faydalı model ve tasarım başvuruları artış göstermiş, bu artış özellikle 2020 yılı sonrası ivme kazanmıştır ve 2023 yılında en üst seviyeyi görmüştür. Sivas ilindeki marka, patent, faydalı model ve tasarım başvuruları ve tescilleri oranı %0,4'ün altında olup oldukça düşük seviyede olup birçok ilin gerisinde kalmıştır. Esasında bu sonuç hem SE-GE araştırması ile hem bilim ve teknolojiye dayalı işletmesel yatırım oranları ilede paralellik göstermektedir.

İl ekonomisinin gelişmişliğine ait en önemli göstergelerden biride ilde üretilen toplam mal ve hizmetin parasal değerini gösteren gayri safi yurt içi hâsıla ve bu hasılanın ildeki kişi başına düşen miktarıdır. Sivas ilinde hem GSYH hem de KGSYH miktarı yıllar itibariyle artış göstermesine rağmen bu artış istenilen seviyede değildir. Özellikle 2010 yılı sonrası gelen GSYH miktarı Sivas ilinin ülke geneli GSYH içerisindeki payını azaltmıştır. Sivas ili KGSYH miktarı yönünden 2023 yılı verisine göre 50. Sırada yer almaktadır. GSYH'nin miktarı kadar önemli bir diğer konu üretilen toplam mal ve hizmetin niteliği ve sektörel dağılımıdır. Sivas ilindeki GSYH miktarının büyük çoğunluğu sanayi, hizmet, kamu hizmetleri, tarım ve hayvancılık sektörlerinde yer almaktadır. Bununla birlikte vergi ve sübvansiyonları da önemli bir yer tutmaktadır. Kamu hizmetleri, vergi ve sübvansiyonlar toplam GSYH'nin yaklaşık üçte birini oluşturmaktadır. Katma değer ve istihdam üretimi yüksek imalat ve bilgi iletişim sektörlerinin GSYH içindeki payı çok düşük seviyededir. Özellikle bilgi ve iletişim sektörünün payı yok denecek kadar azdır. Bu durum ise ildeki bilim ve tekniğe yapılan yatırımların azlığına işaret ettiği gibi il istihdam kapasitesinin sınırlı bir artış gerçekleştirilebileceğine işaret etmektedir. Bu durumun aşılması için başta imalat sanayi ve bilgi ve iletişim sektörleri olmak üzere katma değeri yüksek mal ve hizmet üreten ve iyi istihdam sağlayan sektörlerin GSYH içindeki payının artırılması gerekmektedir.

TR72 bölgesi temel işgücü göstergelerine göre yıllar itibariyle nüfus, aktif nüfus, işgücü, işsiz, istihdam, işgücüne dâhil olmayanlar, iş bulma ümidi olmayanlar ve iş aramayıp çalışmaya hazır olanlar artış göstermiştir. İşgücü, istihdam ve işsiz sayısındaki artışlar birbirine benzer oranlarda iken işgücüne dâhil olmayanlar daha az artış göstermiştir. Buna mukabil en fazla artış ise iş bulma ümidi olmayanlar ve iş aramayıp çalışmaya hazır olanlarda gerçekleşmiştir. Yine yıllar itibariyle hem işgücüne katılım oranı hem de istihdam oranı artış göstermiş ancak bu artış istenilen seviyede gerçekleşmemiştir. Buna mukabil işsizlik oranındaki azalışta istenilen seviyede değildir. 2020 yılı pandemi nedeniyle ise hem işgücüne katılım oranı hem de istihdam oranı dip seviyeyi görmüştür. TR72 bölgesinde hem işgücüne katılım oranı hem de istihdam oranı çok iyi durumda olmayıp çokta kötü değildir. Ayrıca işsizlik oranı henüz olması gereken ve hedeflenen %5 işsizlik oranı seviyesinin neredeyse iki katı seviyededir. Buna karşın 2020 yılı pandemi sonrası işgücüne katılım ve istihdam oranındaki belirgin azalışlar etkisini devam ettirmektedir. Bu azalış trendinin devam etmesi durumunda bölge işgücü piyasası için önemli gelişmeler sağlanacaktır. 2014-2023 dönemi hep birlikte değerlendirildiğinde TR72 bölgesinde işgücüne yeterince katılımın sağlanmadığı, katılım sağlanan işgücünün yeterince istihdam edilmeyerek işsiz bırakıldığı bir işgücü piyasası yapısı karşımıza çıkmakla beraber bu durumun 2021 yılı ve sonrasında giderek düzelme gösterdiği söylenebilir. Bölge işgücünde meydana gelen olumlu gelişmeler il temel işgücü göstergelerinde de kendini göstermektedir. İl temel işgücü göstergeleri bölge göstergelerine göre bir puan yukarı/aşağı bir durum sergileyerek Sivas ilinin bölge içerisindeki merkeziliğini de göstermektedir. Bölge temel işgücü göstergeleri için yapılan yorumlar Sivas temel işgücü göstergeleri içinde geçerlidir. Burada dikkat edilmesi gereken bir diğer husus hem bölge hem il için iş bulma ümidi olmayanlar ve iş aramayıp çalışmaya hazır olanlarda meydana gelen artışların ne şekilde önüne geçileceğidir.

TÜİK temel işgücü göstergelerinin il düzeyinde karşılığı daha net bir şekilde İŞKUR temel işgücü göstergelerinde izlenebilir. İŞKUR işgücü göstergeleri il işgücü piyasasının aynı zamanda önemli bir yansımasıdır. İŞKUR'a kayıtlı toplam işgücünün yaklaşık üçte biri işsizlerden ve dörtte biride daha iyi şartlarda iş arayanlardan oluşmaktadır. Daha iyi şartlarda iş arayanların bu denli çok olması ildeki çalışma yaşam kalitesinin önemini ortaya koymaktadır. İŞKUR kayıtlı işsizlerin cinsiyet dağılımı il nüfusuna benzerlik göstererek eşit oranlardadır. Bu durum kayıtlı işgücünde biraz farklılık arz ederek erkek iş arayanların daha fazla olmasına sebebiyet vermiştir. Cinsiyete göre işgücünde meydana gelen bu farklılaşma erkeklerin daha kısa sürede iş bulmalarına rağmen

işte kalma süreleri de daha kısa olmasına işaret olup yapılan bilimsel çalışma bu çıkarımı desteklemektedir.

İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı 2019 yılında 37 bin işsiz sayısına ulaşarak en üst seviyeye ulaşmış daha sonra düşüşe geçmiş ve 2024 yılında 2013 yılı seviyelerine gelmiştir. İŞKUR kayıtlı işsiz sayısının göstermiş olduğu seyir TÜİK işsizlik oranı ile paralellik göstermektedir. Hem kayıtlı işsiz sayısı hem de işsizlik oranı Sivas ilinde işsizliğin son iki yılda düşüşte olduğunu göstermektedir. Bu olumlu gelişmeye karşın iş bulma ümidi olmayanlar ve İŞKUR aracılığıyla daha iyi şartlar iş arayan sayılarında meydana gelen artış, düşen işsiz sayılarına gölge düşürerek ilde iş bulma ümidi olmayıp işgücünden çekilen ve mevcut işten memnun olmayıp tekrar iş arayanlara işaret etmektedir. Başka bir ifadeyle ilde kalitesiz istihdam ve dolayısıyla düşük çalışma yaşam kalitesi sorununa da işaret etmektedir. İlde çalışma yaşam kalitesinin sorun olarak devam etmesi istihdamın korunmaması kaynaklı işsizliğe ve eşleşme kaynaklı işsizliğe sebep olduğu gibi aynı zamanda il dışı göçe de sebebiyet vermektedir. Sivas ilinden başka illere yapılan göç nedenleri bu çıkarımı teyit etmektedir. Bu noktada “işsizlik sorunu” gibi “kaliteli istihdam sorunu” da İİMEK gündeminde ve kararlarında yer almalıdır. İldeki istihdam kalitesinin ölçülmesi hem işletme bazlı hem de işgücü piyasası temelli çalışma yaşam kalitesinin(ÇYK) endeks şeklinde hesaplanması ve her bir işletmeye ÇYK puanının verilmesi şeklinde yapılabilir.

İŞKUR aracılığıyla iş arayan her üç işsizden biri genç, bir orta ve biride ileri yaş işsizdir. İŞKUR ile iş arayan işsizler ağırlıkla 20-54 yaş aralığındaki işsizler olup 29 yaş sonrası yaş arttıkça İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı azalmaktadır. Kayıtlı işsizlerin dörtte üçü lise ve altı mezunlardan oluşurken ancak dörtte biri yükseköğretim mezunlarından oluşmaktadır. Bu sonucun böyle oluşmasında aktif nüfusun öğrenim düzeyine etkisi, mevcut istihdamın yapısı ve işsizlik sigortası başvurularının etkisi olduğu gibi yükseköğretim mezunlarının iş arama da İŞKUR'u daha az tercih etmeleri de etkindir. İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin nerdeyse dörtte üçü niteliksiz ya da daha az nitelikli(hizmet, satış, büro hizmetleri vb.) mesleklere sahiptirler. Mesleki nitelik arttıkça İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayısı azalmaktadır. Bu haliyle İŞKUR en fazla vasıfsız işsizler ve daha az vasıflı ara elaman mesleğinde olan mavi yakalı işsizler tarafından tercih edilmektedir. Beyaz yaka olarak tarif edilen profesyonel mesleğe sahip işsizler ise İŞKUR'u çok az tercih etmektedirler. Bu durum ise İŞKUR'un il işgücü piyasasındaki etkinliğini azaltmaktadır.

İŞKUR'a kayıtlı işgücünün ve kayıtlı işsizlerin beşte ikisinin İŞKUR'da kayıtlı iş arayan olarak bekleme süresi ilk dört ay olup kalan beşte üçünün ise ilk dört ay sonrasında gerçekleşmektedir. Bu noktada İŞKUR kayıtlı işsizler ve daha iyi şartlarda iş arayanların hem İŞKUR'dan beklentileri hem de işe girmeleri noktasında 4. ay ve 11. ay büyük önem arz etmektedir. Bu süreler aynı zamanda il işgücü piyasasındaki işsizlerin işe yerleşmelerinde önemli bir dönüm süreleridir. İŞKUR verilerine göre il işsizleri çoğunlukla lise ve altı mezunların ve niteliksiz ya da daha az nitelikli mesleklere sahip erkek ve kadınların birlikte yer aldığı bir yapı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu haliyle Sivas il işgücü piyasası işgücü arzı yönünden yüksek bir gelişmişlik göstermemektedir. Nitelikli ve daha az nitelikli personelin istihdamda hâkim olduğu ekonomilerde katma değeri düşük mal ve hizmet üretiminin gerçekleşmesi kaçınılmazdır. İl ekonomisinin ve işgücü piyasasının gelişmesi için nitelikli işgücü marifetiyle nitelikli mal ve hizmet üretiminin gerçekleşmesi gerekmektedir.

İŞKUR tarafından yıl içerisinde yayınlanan açık iş sayıları geçmiş yıllara göre iyileşme gösterse de hala il potansiyelinin çok geresindedir. İŞKUR tarafından yayınlanan açık iş sayılarının il işgücü piyasasındaki yıllık açık iş sayısının ancak %10'una denk geldiği ve yayınlanan açık işlerin karşılanma oranının düşük olması nedeniyle İŞKUR'un işe yerleştirmede il işgücü piyasasına etkisinin en fazla %5 seviyelerinde olduğu tespit edilmiştir. İŞKUR sisteminde yayınlanan her 10 açık işin 3'ü niteliksiz meslekler, 3'ü daha az nitelikli mesleklerde, 3'ü teknik beceri gerektiren mesleklerde ve 1'ide profesyonel mesleklerde yer almaktadır. Bu durum İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin meslek yapısıyla uyum sağlamaktadır. Diğer bir ifadeyle işsizler ile açık işler nitelik olarak eşleşmektedir. Ancak bu eşleşme il işgücü piyasasının az gelişmişliğini de ortaya koymaktadır. Bununla birlikte İŞKUR açık işlerinde gerçekleşen işe yerleşmeler meslek kaynaklı yatay uyumsuz eşleşme olgusunun Sivas il işgücü piyasasında çok da olmayacağı şeklinde değerlendirilebilir. Bununla birlikte dikey ve beceri uyumsuz eşleşme olgularının da Sivas ili için incelenmesi gerekmektedir. İŞKUR işe yerleştirme bilgileri bizlere ilde gençlerin, kadınların ve eğitimlilerin işe yerleşmelerinin daha düşük olduğu gerçeğini ortaya koymaktadır. Bu sonucun böyle olmasında il işgücü piyasasının olağan yapısı kadar istihdam politikalarının niteliği ve etkinliği de etkilidir. Bu problemin aşılmasında gençlerdeki meslek, beceri ve tecrübe eksikliğinin giderilmesi, kadınlara mahsus iş sahalarının açılması ve mevcut sahaların kadınların çalışmasına uygun hale getirilmesi ve il işgücü piyasasının nitelikli işgücünü istihdam edecek gelişmişliğe ve kurumsallığa ulaşması önem arz etmektedir.

İŞKUR İPA sonuçlarına göre yıllar itibariyle İl açık iş oranı inişli çıkışlı bir seyir izlemiş olup bu seyrin oluşmasında piyasadaki değişim etkili olduğu kadar araştırma yöntemindeki farklılıklar da etkili olmuştur. İl işsizlik oranının %10,3 ve işsiz sayısının yaklaşık 21 bin kişi seviyesinde olduğu göz önünde tutulduğunda ildeki %3 açık iş oranı oldukça düşük oranda olup il işsizliğini çözücü seviyede değildir. İldeki açık iş oranının düşük olmasının altında yatan nedenin ildeki %5,5 oranındaki düşük net istihdam değişim oranı ortaya koymaktadır. Bu oran aynı zaman yıllık 4/a'lı çalışan sayısında meydana gelen %5,6 artış da desteklemektedir. Diğer bir ifadeyle ilin istihdam kapasitesi daha fazla açık iş üretecek gelişmişliğe sahip değildir. Sivas ili işgücü piyasasına her yıl ortalama yaklaşık 10 bin ilk kez iş arayanın girdiği düşünüldüğünde senelik 4-5 bin kişilik istihdam artışı yetersiz kalmaktadır. İPA raporuna göre İl işgücü piyasasındaki her beş işyerinden ikisi temininde güçlük çekilen mesleğe sahiptir. Diğer bir ifadeyle eleman temininde güçlük çekmektedir. İşverenlerin eleman temininde güçlük çekilme nedenleri ise yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması, bu meslekte işe yeterli başvuru yapılmaması ve gerekli mesleki beceriye / niteliğe sahip eleman bulunamamasıdır. Bu sonuç Sivas ili işgücü piyasasındaki iş arayan-açık iş eşleşmesi kaynaklı işsizliğe de işaret etmektedir.

İŞKUR'da yer alan işgücü arz bilgilerine göre ildeki işsizlik probleminin ağırlıkla istihdam potansiyelinin yetersizliği nedeniyle oluşan açık iş azlığından kaynaklanmakta olup, işsiz-açık iş nitelik uyumsuzluğu nedeniyle oluşan işsizlikte bir ölçüde kendini göstermektedir. Esasında müstakil bir araştırma ile il işsizliğinin türlerinin belirlenmesi ve somut olarak ortaya konması gerekmektedir. Açık iş yetersizliği kaynaklı işsizliğin çözümünde ildeki açık iş sayısının artırılması gerekmektedir. Açık iş sayısının artırılması için il istihdam kapasitesinin artırılması, il istihdam kapasitesinin artırılması için kamu ve özel sektör yatırımlarının artırılması, bilim ve teknolojinin öncelenmesi ve işgücü piyasasının geliştirilmesi gerekmektedir. İş arayan-açık iş eşleşmesi kaynaklı işsizliğin azaltılmasında da İŞKUR'a önemli görevler düşmektedir. İİMEK'in en önemli Kurumu olan İŞKUR'un il işgücü piyasasında etkinliğinin artırılması, il işgücü piyasasının gelişimine ve Kurumsallaşmasına katkı sağlayarak işsizliğin azalması, istihdamın artırılması, işsizlik sürelerin kısaltılması, istihdam sürelerinin uzatılması ve çalışma yaşam kalitesinin artırılmasına önemli katkı sağlayacaktır. Bu noktada başta İŞKUR Genel Müdürlüğü ve İİMEK olmak üzere İŞKUR'un etkin, verimli ve nitelikli hale gelmesi için gerekli idari ve teknik düzenlemelerin yapılması ve gerekli önlemlerin yapılması gerekmektedir.

İşsizlik sorunun çözümü kadar bir diğer önemli konuda istihdamın korunması ve geliştirilmesidir. İstihdamın korunması ise ilk olarak işe alım işleminin en iyi şekilde gerçekleştirilmesi ile mümkündür. İyi bir İK faaliyeti yürütümünde yapılan işe alımlar uyumsuz eşleşme olgusunu meydana getirerek istihdamda kalma süresini kısaltacak ve işletme mobilitesini artırarak istihdam maliyetlerini yükseltecektir. Bu noktada uyumsuz eşleşme sorunun da irdelenmesi gerekmektedir. Uyumsuz eşleşme olgusuna ilişkin yapılan akademik çalışmalarda yaklaşık %75 oranında bir uyumsuz eşleşme olduğu tespit edilmiştir. Başka bir deyişte istihdam edilen dört elemandan üçü beceri, eğitim ya da meslek yönünden çalıştığı işle uyummamaktadır. Yine yapılan bir başka çalışmada Türkiye genelinde işverenlerin %76'sı ihtiyaç duydukları yetenekleri bulmakta zorlanmaktadır. Uyumsuz eşleşme istihdamın korunması olumsuz etkilemektedir. Sivas ili düzeyinde uyumsuz eşleşmeye ilişkin bir bilgi olmamakla beraber ülke genelinde/özelinde hâkim olan uyumsuz eşleşme durumunun Sivas ilinde de hâkim olabileceği tahmin edilmektedir. Ancak yine de Sivas ilinde istihdamın korunması için “Sivas ilinde Uyumsuz Eşleşme Olgusu” adı altında bilimsel bir araştırma yapılabilir bu konu İİMEK gündemine alınarak kararlaştırılabilir.

SGK sigortalı çalışan sayıları ve işyeri sayıları ildeki mevcut istihdam kapasitesinin, istihdam kapasite artışının ve işyerlerinin istihdam potansiyellerinin ortaya konulması noktasında önemli bir yer tutmaktadır. Sivas ili işgücü piyasasında sigortalı çalışan her beş kişiden üçü 4a'lı, biri 4c'li ve diğer biride 4b'li sigortalı çalışanlardan oluşmaktadır. İldeki her bir işsize karşılık yaklaşık sekiz sigortalı çalışan bulunmaktadır. Toplam sigortalı istihdam kapasitesi yıllara göre ortalama %2,3 artış gerçekleştirmiş olup bu ora 4a'lı çalışanlarda %4,6 seviyesindedir. Yıllar itibariyle 4a ve 4c'li çalışan sayısı artarken 4b'li tarım sigortalı çalışan sayısı azalmaktadır. SGK kayıtlı işyeri sayısı yaklaşık 12 bin seviyesindedir. Yıllar itibariyle SGK kayıtlı işyeri sayısında ortalama %4 seviyesinde bir artış gerçekleşmiş olmasına rağmen işyeri başına düşen sigortalı çalışan sayısı ise %24 oranında düşmüştür. Başka bir ifadeyle yıllar itibariyle Sivas ilinde işyeri sayısı artarken işyeri başına düşen çalışan sayısı azalmaktadır. Bu durum işyerindeki artışın istihdam artışına gerekli desteği vermediğini göstermektedir. Ayrıca işyeri sayısı artış oranının çok düşük olması da istihdam kapasitesinin arttırılmasını olumsuz etkilemektedir. Hem SGK kayıtlı sigortalı çalışan sayısı hem de kayıtlı işyeri sayısı yönünden ilin mevcut istihdam kapasitesi açık işin yetersizliği kaynaklı il işsizlik sorunun karşılayacak düzeyde değildir. Sivas ilinde SGK'ya kayıtlı işyerleri çalışan büyüklüğü yönünden büyük çoğunluk ile(%87) 1-9 çalışana sahip işyerlerinde oluşmaktadır. 10-49 çalışan sahip işyerlerinin oranı %11,3 iken 50+ çalışana sahip işyerlerinin oranı ise %1,7'dir.

Çalışan büyüklüğü işyerinin kurumsallığı ve gelişmişliği hakkında önemli bilgiler sunmaktadır. Sivas ilinde işyerlerinin ağırlıklı 1-9 çalışana sahi işyerlerinden olması Sivas ili işgücü piyasasının gereken kurumsallığa ve gelişmişliğe ulaşmadığına işaret etmektedir. Mikro düzeyde işletmelerin makro düzeyde de işgücü piyasasının gelişmiş olması ve kurumsal bir yapıya sahip olması yüksek mobilite sorunun olması gereken seviyelere çekilmesine, istihdamın korunmasına ve özellikle çalışırken işsiz kalanlar nedeniyle oluşan işsizliğin çözümüne büyük katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Açık işin yetersizliği kaynaklı işsizliğin çözümünde istihdam kapasitenin korunması ve artırılması gerektiği diğer satırlarda belirtilmiştir. İstihdam kapasitesinin korunmasında mevcut işletmelerin kapanmasının ve tasfiye olmasının engellenmesi gerekirken, istihdamın artırılması için ise yeni kurulan işletme sayılarının artırılması gerekmektedir. Sivas ilinde yıllar itibariyle kurulan ve kapanan işyeri sayıları bakıldığında kurulan ve kapanan toplam işyeri sayısı artış-azalış seyri izlemiş olmakla beraber dikkate değer bir artış ve azalış gerçekleşmemekle beraber kapanan ve tasfiye halinde olan şirket sayısının yaklaşık ortalama 2,6 katı oranında yeni şirket kurulmaktadır. Kapanan ve tasfiye edilen her bir işletmeye karşılık üç işletme kurulmaktadır. Özellikle kapanan gerçek kişi işletmelerinin yerine şirketlerin kurulması il işgücü piyasasının gelişmişliği ve kurumsallığı için büyük önem arz etmekle beraber küçük işletmelerin yok olması tehlikesini de beraber getirmektedir. İl işgücü piyasasında yıllık ortalama kurulan işletme oranı toplam işletme oranının ancak %2'sine denk gelmekle beraber il istihdam kapasitesini arttıracak seviyede değildir. Bununla birlikte kapanan işyeri oranları da il istihdam kapasitesini azaltacak seviyede değildir. Bu bilgilere göre Sivas ilindeki net işyeri sayısındaki artış ve bu artışa göre gerçekleşen ilave istihdam nicel olarak il işsizliğinin değişimine büyük bir katkı sağlamamakla beraber meydana gelen bu net işyeri sayısındaki artış yönünün şirket bazlı gerçekleşmesi il işgücü piyasasının talep yönünden kurumsallığına hizmet etmektedir.

İl işgücü arzını nitelik ve beceri anlamında belirleyen ana unsur iş arayanların eğitimi ve mesleğidir. Sivas ilinde yıllık ortalama yaklaşık 10 bin kişi ilköğretimden mezun oluyor ve ortalama yaklaşık 8 bin kişide ortaöğretime kayıt yaptırıyor ve yine yıllık ortalama 10 bin kişide ortaöğretimden mezun oluyor. İlköğretimden mezun olup ortaöğretime devam etmeyen öğrenci oranı %17 seviyesindedir. Bu sonuç çocuk işçiliğinin ve kayıt dışı istihdamın önlenmesi açısından çok önemlidir. Bu bilgiler ilköğretimden liseye geçiş döneminde işgücü piyasasına girişin çok

düşük olduğunu göstermektedir. Ortaöğretimden mezunların bir kısmı eğitim hayatına devam ederken, diğer bir kısmı çeşitli nedenlerle işgücüne dâhil olmamakta olup kalan kısım ise ilk kez iş arayan olarak işgücüne istihdam edilerek veya işsiz olarak dâhil olmaktadır. Sivas ilinde 2 adet yükseköğretim kuruluşu bulunmakta olup Sivas Cumhuriyet üniversitesine yıllık ortalama 10 bin kişi yeni kayıt yaptırıyor ve 8 bin kişide mezun oluyor. SCÜ’den ve diğer üniversiteden mezunların bir kısmı il işgücü piyasasına girmekte olup bu giriş oransal olarak henüz ifade edilmemektedir. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Fakülte, Yüksekokul ve bölüm temelli incelendiğinde bir il işgücü piyasasının talep ettiği tüm vasıflı mesleklerde eğitim verilen bir yapıya sahip olduğu gözlenmektedir. Hem ortaöğretim hem de yükseköğretim verileri birlikte değerlendirildiğinde il işgücü piyasasına yıllık 10 bin ilk kez iş arayanın dâhil olduğu ve iş arayanların bir yıl içerisinde en fazla %50’sinin işe yerleşmekle beraber yıllık ilave istihdamın ortalama 5 bin seviyelerinde olduğu, Sivas ili işgücü piyasasında yeni mezunların en az yarısına tekabül eden 5 bin kişinin yıl içerisinde iş bulamayıp sonraki yıla işsiz olarak dâhil edildiklerine kanaat getirilmiştir. Bu durum ise yıllar itibariyle işsiz sayısını birikmiş bir şekilde arttırmaktadır. İlk kez iş arayanların işsiz kalmasında ildeki mevcut açık işlerin yetersizliği nedeniyle oluşan işsizlik etkili olduğu gibi ilk kez iş arayanlardaki bilgi, beceri ve tecrübe eksikliği nedeniyle oluşan işsizlikte etkilidir. Özellikle eşleşme kaynaklı işsizlik nedeniyle oluşan ve en fazla ilk kez iş arayanların etkilendiği bu sorunun çözümünde başta İİMEK, İŞKUR, MEB ve SCÜ’ye büyük görevler düşmektedir. Bu bağlamda işgücü eğitim ile işgücü piyasası arasındaki bağlantının en iyi şekilde sağlanması ve işgücü piyasasının talep ettiği mesleklerde yıllık işgücü eğitim planı hazırlanması ve bu mesleklerde başta İEP olmak üzere işgücü yetiştirme programlarının düzenlenmesi gerekmektedir. Ayrıca hem ortaöğretim hem de yükseköğretim eğitimlerinde açılacak ve kapanacak bölümlerin belirlenmesinde işgücü eğitim ve işgücü piyasası bağlantısını belirli bir ölçekte ortaya koyan yıllık işgücü eğitim planının dikkate alınması gerekmektedir. Aksi takdirde eşleşme kaynaklı işsizlik sorunu devam edecek ya da nitelik ve beceri düzeyinde uyumsuz eşleşme olgusu yaşanarak istihdam korunmayacak ve geliştirilmeyecektir.

İldeki hem açık iş kaynaklı işsizliğin hem de eşleşme kaynaklı işsizliğin çözümünde istihdam politikalarının belirlenmesi, hayata geçirilmesi ve ilgili kamu ve özel sektör kurum ve kuruluşlarının etkin ve verimli çalıştırılmasında belirleyici olan İİMEK ve İİMEK faaliyetleridir. İİMEK’te alınan kararlara genel olarak bakıldığında Kurul faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin uygunluk verilmesi kararları ağırlık kazanmaktadır. Uygunluk kararları sırası ile Milli Eğitime

bağlı okullarda bölüm açılması meslek seçimi ve eğitimi işgücü yetiştirme programlarına ilişkin kararlar, engelli/eski hükümlü projeleri kararları, denetim raporu uygunluğu, faaliyet raporu uygunluğu ve yıllık işgücü eğitim planı uygunluğu takip etmektedir. Kurul kararlarında il işsizliğinin ve istihdamının nicel ve nitel boyutunun ölçülmesi ve değerlendirmesine yönelik kararların istenilen seviyede olmadığı gözlemlenmektedir. 2023 yılındaki İİMEK kararlarının ancak %5,9'u ölçme ve değerlendirme amacına yönelik araştırma/analiz içeren kararlar iken bu oran 2024 yılında bu oran yakalanamamıştır. Ayrıca Kurul kararlarında göze çarpan bir diğer husus İl düzeyinde istihdamı koruyucu, geliştirici ve işsizliği önleyici tedbirleri belirlemek gibi ana göreve sahip Kurulun ileriye dönük hedefleri olmamasıdır. İl işsizliğinin azaltılması, işsiz kalma sürelerinin kısaltılması, istihdamın artırılması, istihdam sürelerinin ve çalışma yaşam kalitesinin artırılması için sorunun araştırılarak tespit edilmesi ve istihdam politikası ile somutlaştırılması için araştırma/analiz faaliyetleri ile ölçme değerlendirme işlemi ve bu işleme göre hedefler belirlenmesi ve hedeflerin takibi gerekmektedir. Bu noktada İİMEK'in ölçme değerlendirme, araştırma ve analiz, hedef koyma ve takip etme faaliyetlerine yönelik kararlar alması büyük önem arz etmektedir.

İİMEK iki ana icracı Kurum üzerine bina edilmiş olup bu Kurumlar İŞKUR ve MEB'dir. Kurul kararları ağırlıklı bu iki ana Kurumun görev ve faaliyet alanlarına ilişkin olup Kurulun etkin, verimli ve nitelikli bir şekilde çalışarak İl işsizlik sorunun çözümünde ve istihdamın korunması ve geliştirilmesinde yol almasında bu Kurumların aktifliği ve etkinliği büyük önem arz etmektedir. MEB ağırlıklı il işgücü piyasasının talep ettiği işgücünün yetiştirilmesinde, İŞKUR ise işgücünün yetiştirilmesinde, iş arayanların iş arama bilgi ve becerilerinin geliştirilmesinde, işe yerleştirilmesinde, işverenlerin açık işlerinin karşılanmasında ve işgücü piyasasının gelişmesi ve kurumsallaşmasında katkı sunması gerekmektedir. Bu bağlamda İŞKUR faaliyetleri İİMEK'in ana omurgasını oluşturmaktadır.

İŞKUR aktif işgücü faaliyetleri iki temel üzerine bina edilmiştir. Bunlar işgücü yetiştirme ve danışmanlık faaliyetleridir. Danışmanlık faaliyetleri işveren, iş arayan ve meslek danışmanlığı olmak üzere üç ana danışmanlık şeklinde gerçekleştirilmektedir. İŞKUR tarafından 2013-2024 döneminde açılan işgücü yetiştirme programları incelendiğinde açılan programların 2013 yılından sonra tedrici bir şekilde artarak 2017-2019 döneminde en yüksek seviyeye ulaştığı yine 2020 yılında sonra düşüşe geçtiği 2021 yılındaki toparlanmadan sonra ise 2022 yılında sert bir düşüş ile

2023 ve 2024 yıllarında ise neredeyse bitme noktasına geldiği anlaşılmaktadır. Program sayısına paralel olarak katılımcı sayısı benzer eğilim sergilemiştir. 2021 yılı sonrası hiç meslek edindirme programı(MEP) açılmamış olup 2021 sonrası açılan programların tamamı işbaşı eğitim programları(İEP)'tir. İş arayan- açık iş eşleşmesi kaynaklı işsizliğin çözümünde işgücü piyasasının talep ettiği mesleklerde, becerilerde ve tecrübelerde işgücünü yetiştirilmesi kaçınılmazdır. Mevcut haliyle İŞKUR işgücü yetiştirme hizmetlerinin bu amaca yeterince ya da hiç hizmet etmediği yıllar itibariyle açılan program ve katılımcı sayılarından anlaşılmaktadır.

Mesleki tecrübe eksikliği nedeniyle oluşan işsizliğin çözümünde İŞKUR işbaşı eğitim programları önemli bir katkı sunabilecek durumdadır. 2022 yılında işverenlerin İEP'e başvuru şartlarını zorlaştıran gelişmeler ve mevzuat değişikliği nedeniyle işbaşı eğitim programları neredeyse bitme noktasına gelmiş, 2023 ve 2024 yıllarında ise çok düşük seviyelerde programlar açılmıştır. Açılan işbaşı eğitim programları hem program hem de kursiyer düzeyinde nicelik olarak çok yetersiz olduğu gibi mesleki çeşitlilik ve işyeri çeşitliliği noktasında da nitelik olarak çok yetersiz durumdadır. Ayrıca açılan programlardaki orta seviyedeki kursiyer devam oranı ve istihdam oranı da iyi seviyede değildir. Tüm bu bilgiler İŞKUR işbaşı eğitim programlarının başarısının, etkisinin ve faydasının il işgücü piyasasında katkı sağlayacak şekilde olmadığını göstermektedir. Bu haliyle İŞKUR işbaşı eğitim programları mesleki tecrübe eksikliği nedeniyle oluşan yapısal işsizliğin çözümüne katkı sağlamayacaktır. Buna ek olarak programa katılan kursiyerlerin ve program yüklenicilerinin programa uygunluğu da hesaba katıldığında İŞKUR işbaşı eğitim programlarının etkin, verimli ve faydalı olup olmadığı konusu tekrar gözden geçirilmesi gerekmektedir. İldeki mesleki tecrübesizlik ve mesleksizlik nedeniyle oluşan yapısal işsizliğin azalmasına ve özellikle ilk kez iş arayanların işe yerleşme sürelerinin kısalmasına olumlu katkı sağlayan İŞKUR işbaşı eğitim programlarının nicel anlamda işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu sayılarda ve nitel anlamda ihtiyaç duyduğu niteliklerde arttırılması ve geliştirilmesi, bu gelişim sağlanırken programın amacına uygun doğru katılımcı ve yüklenici ile programların düzenlenmesi gerekmektedir.

Eşleşme kaynaklı işsizliğin çözümünde en önemli aktif işgücü politikalarından biride İŞKUR danışmanlık hizmetleridir. Yıllar itibariyle İŞKUR iş arayan, işveren ve meslek danışmanlığı hizmetlerine bakıldığında 2013-2018 yıllarında tedrici bir artış göstermiş ve sonrasında özellikle 2020 yılında pandemi etkisiyle yüksek bir düşüş yaşanmıştır. Bu düşüş bireysel görüşme ve grup görüşme sayıları için sonraki yıllarda etkisini göstermesine rağmen işveren ziyaretleri için sınırlı

kalmış ve işveren ziyaretleri 2020 yılı sonrası tekrar artışa geçerek 2018 yılındaki sayılara ulaşmıştır. Bu veriler çok net bir şekilde İŞKUR danışmanlık hizmetlerinin nicel olarak 2019 yılı öncesinden uzak olduğunu pandemi nedeniyle zayıflayan Kurumsal etkinliğin hale devam ettiğini göstermektedir. İŞKUR danışmanlık hizmetlerinin nicel olarak yeterliliğini bir ölçekte gösteren göstergeler ise bireysel görüşme oranı, işveren ziyaret oranı ve grup başına kişi sayısıdır. İŞKUR İş ve Meslek Danışmanlarınca(İMD) gerçekleştirilen bireysel görüşmelerdeki bireysel görüşme oranı %51 olup İŞKUR kayıtlı her iki iş arayandan biri ile bireysel görüşme gerçekleştirilmiştir. İşsiz düzeyinde yapılan bireysel görüşmeler ise oranı %51'in daha da altına çekmiştir. Başka bir ifadeyle ildeki her işsiz ile bireysel görüşme gerçekleştirilmemiştir. İŞKUR İş ve Meslek Danışmanlarınca(İMD) gerçekleştirilen işveren/işyeri ziyaretlerdeki işveren ziyaret oranı işveren ziyaret oranı %70 seviyesindedir. İşveren ziyaret oranına göre Sivas ilindeki her üç işyerinden ikisi yıl içerisinde bir kez İŞKUR tarafından ziyaret edilmiştir. İŞKUR İş ve Meslek Danışmanlarınca(İMD) gerçekleştirilen grup görüşmelerinde grup başına düşen kişi sayısının ise olması gereken kişi sayısının üç katı seviyelerinde olup nitelikli bir grup görüşmesi yapılmasından uzak bir pozisyonadadır. İŞKUR danışmanlık hizmetlerinin il işgücü piyasasında özellikle eşleşme kaynaklı işsizlik sorunun çözümünde gereken etkiyi yapması için hem nicel hem de nitel manada gerekli seviyelere gelmesi gerekmektedir. Bireysel görüşmelerde her bir işsiz için en az yılda dört kez ve işveren görüşmelerinde her bir işyeri için yılda en az iki kez yüz-yüze görüşme gerçekleştirilmesi telefon, mail, sosyal medya, Kurum portalı gibi teknolojik araçlar ile iş arayan ve işverenle temas ve network ağının genişletilmesi gerekmektedir

İl işgücü piyasasının talep ettiği işgücünün yetiştirilmesinde ana sorumlu kurum İŞKUR olmayıp ana sorumlu kuruluş MEB ve YÖK'tür. Dolayısıyla MEB tarafından il düzeyinde açılacak ortaöğretim ve mesleki ve teknik eğitim programlarının açılması ve kapanmasında yine Üniversitelerde açılacak ve kapanacak bölümlerin belirlenmesinde İİMEK tarafından onaylanan yıllık işgücü eğitim planının temel alınması vazgeçilmez bir durumdur. Daha önceki satırlarda İŞKUR işgücü yetiştirme faaliyetlerinin yıllık işgücü eğitim planına çok düşük bir uyumu olduğu belirtilmiştir. Bu bağlamda ildeki ortaöğretim ve yükseköğretim programlarının il işgücü piyasası ve yıllık işgücü eğitim planına uygunluğunun ölçülmesi de gerekmektedir.

İİMEK'lerin daha etkin faaliyet göstermesi adına;

•Farklı kurum/kuruluş temsilcilerinin (Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürü, Sosyal Güvenlik İl Müdürü, KOSGEB Müdürü, Denetimli Serbestlik Müdürlüğünden bir temsilci, Üniversitenin kariyer merkezlerinden veya sürekli eğitim merkezlerinden bir temsilci, Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanı gibi) yapılacak mevzuatsal düzenlemelerle kurula dahil edilmesinin sağlanması, Sivas ilinde yer alan Üniversite Rektörleri, OSBG Müdürleri, KOSGEB Müdürü, İl Tarım ve Orman Müdürü ve ilgili Müdürler aktif olarak katılım sağlamaktadır.

•Kurul toplantılarından önce üye kurumların yerel işgücü piyasasına yönelik proje veya uygulama örneklerine ilişkin önerilerde bulunmalarının sağlanması,

•Kurulun etkinliğini artırmak adına il müdürlükleri ve kurula üye gönderen kurumların temsilcilerinin görüşlerini almak adına bir anket çalışması ve akabinde mevzuat değişikliği yapılması,

•İlin istihdamını koruyucu, geliştirici ve işsizliği önleyici tedbirlerin uygulanıp uygulanmadığına yönelik kurulun bir izleme mekanizmasının olması hususlarının faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

•Tüm bunlarla beraber İŞKUR'un Genel Kurul çalışmaları ve Ulusal İstihdam Stratejisi gibi politika belgelerinde belirtilen hususlar kurul çalışmalarına ışık tutacaktır. İŞKUR'un dört ana organından biri de iki yılda bir toplanan Genel Kuruldur. Genel Kurul da tıpkı İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları gibi sosyal diyalog mekanizmasının önemli örneklerinden birini oluşturmaktadır. İŞKUR 12. Genel Kurulu, kamu kurum ve kuruluşları ile sosyal tarafların katılımlarıyla 21 Aralık 2023 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Deprem yaralarının sarılması ve ikiz dönüşüme hazırlık ana gündemi ile toplanan kurul, beş tema üzerinde politika önerilerini toplamıştır; özel politika gruplarını kapsayıcı faaliyetlerin yaygınlaştırılması, beceri odaklı dönüşüm, paydaşlarla işbirliği mekanizmalarının geliştirilmesi, ikiz dönüşüm, sosyal içerme/koruma. İİMEK için de yol gösterici nitelikte olan politika kararlarına <https://www.iskur.gov.tr/kurumsal-bilgi/raporlar/> adresinden ulaşılabilir. Ulusal İstihdam Stratejisinin dört ana eksenini oluşturan; eğitim-istihdam ilişkisinin güçlendirilmesi, işgücü piyasasında güvence ve esnekliğin sağlanması, özel politika gerektiren grupların istihdamının artırılması, istihdam-sosyal koruma ilişkisinin güçlendirilmesi hususları, Kurul çalışmalarında

özellikle dikkate alınmalı ve Kurul çalışmaları bu yönde sürdürülmelidir. Böylece yerel düzeyde istihdam ve işgücünün verimliliği artacak, ülke ekonomisine önemli katkılar sunulacaktır.(İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları Ülke Faaliyet Raporu, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü)

Net Çıktılar

- ✓ İl nüfusunun yaş ve cinsiyete göre dengeli dağıldığı ve bu dengeliğin işgücü piyasasında olağan bir şekilde yansıdığı,
- ✓ Mevcut nüfusun işgücü piyasasının cinsiyet ve yaş anlamda taleplerini karşılayacak yapıda olduğu,
- ✓ Son 15 yıllık süreçte il nüfusunun sayısal olarak belirgin bir değişime uğramadığı ancak nüfusun nitel olarak belirgin bir değişime uğradığı,
- ✓ İl nüfusu her ne kadar mevcut yapısıyla il işgücü piyasasının olumlu katkı sağlasa da Nüfus projeksiyonlarına göre 2030 yılı sonrası il nüfusu azalacağı,
- ✓ İldeki doğum sayısının azaldığı ve nüfusun yaşlandığı, kırdan kente göçüşün arttığı,
- ✓ İl nüfusundaki bu yaşlanma ve kentleşmenin önlem alınmadığında il işgücü piyasası için gelecekte(orta ve uzun vadede) büyük tehlike teşkil ettiği özellikle tarım dışı işsizliği arttıracığı bununla birlikte genç işgücü ihtiyacı açığının artacağı,
- ✓ İldeki göç sirkülasyonunun toplam il nüfusuna göre çok düşük seviyelerde olduğu,
- ✓ İlin aldığı ve verdiği göç sayılarının ve nedenlerinin birbirine yakın ve büyükşehir ve çevre illere olduğu,
- ✓ Göç nedeniyle il nüfusunun nicel anlamda değişime uğramadığı ancak nitel anlamda aile yanına/memlekete geri dönme şeklinde gerçekleşen göç nedeniyle nüfusun yaşlandığı,
- ✓ İlin aldığı ve verdiği göç nedenlerine göre ildeki yaşam kalitesinin belirleyici olduğu,
- ✓ İldeki işsizlik ve çalışma yaşam kalitesinin ise yaşam kalitesinin belirleyen faktörlerden olduğu,
- ✓ 2014-2023 yıllarında 2020 yılı dışarıda tutulduğunda hem işgücüne katılım hem istihdam hem de işsizlik oranlarında çok büyük değişiklikler meydana gelmediği ancak 2020 yılı sonrası temel işgücü göstergelerinde olumlu iyileşmeler olduğu
- ✓ Özellikle iş bulma ümidi olmayanlar ve iş aramayıp çalışmaya hazır olanlar bir önceki yıla göre büyük artış gösterdiği,

- ✓ İŞKUR aracılığıyla iş arayan 21 bin işsiz yaklaşık iki katı oranında daha iyi şartlarda iş arayanın olduğu,
- ✓ Daha iyi şartlarda iş arayan sayısının yüksekliğinin işsizlerin aleyhine bir rekabet piyasası oluşturduğu ve ildeki çalışma yaşam kalitesi nedeniyle oluştuğu ve bu durumun daha iyi bir yaşam için göçe neden olduğu/olacağı,
- ✓ İŞKUR işsiz sayısında bir önceki yıla göre meydana gelen düşüşün il işgücü piyasasındaki olumlu gelişmelerin bir yansıması olduğu,
- ✓ İŞKUR aracılığıyla iş arayan işsizlerin ve İŞKUR'dan yayınlanan açık işlerin ağırlıkla niteliksiz veya az nitelikli mesleklerde oluştuğu bu durumun ise hem işgücü arzı hem de işgücü talebi yönünden gelişmişliğini ortaya koyduğu,
- ✓ İŞKUR aktif işgücü politikaları ile il işgücü piyasasına etkinliğinin çok düşük olduğu ve bu durumun yine piyasa gelişmişliği ile ilintili olduğu, gelişimi az olan piyasaların katma değer yüksek ürünler üretemeyerek il ekonomisine gerekli katkıyı sağlayamayacağı,
- ✓ İşgücü talebi yönünden il işgücü piyasasının bir önceki yıla göre hem nicel hem de nitel anlamda belirgin bir değişim göstermediği,
- ✓ İldeki gerçek kişi işletme sayısının azalıp şirket sayısının artmasının il işgücü piyasasının kurumsallık anlamında gelişmişlik kaydettiği, ancak bu gelişmişliğinde çok düşük seviyelerde olduğu,
- ✓ İşgücü piyasası kurumsallık artışının ildeki çalışma yaşam kalitesini arttıracığının göz ardı edilmeyeceği,
- ✓ İlin jeopolitik konumu, tarihi, kültürü ve rezervleri yönünden ilde “İmalat, Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Eğitim, Kültür ve Turizm, Lojistik ve Depolama” sektörleri öne çıkmakta ve rekabet gücü gösterdiği,
- ✓ Toptan ve perakende ticaret, inşaat ve konaklama ve yiyecek hizmetleri sektörlerinin il ekonomisi ve işgücü piyasası için önemli yer tuttuğu,
- ✓ İldeki yatırım teşviklerinin 2020 ile artış trendine girmesine rağmen bu yatırım teşviklerinin il işsizliği ve istihdamı için yetersiz olduğu,
- ✓ Yatırım teşvik tutarının yarısını alan imalat sektörü öngörülen istihdamın neredeyse beşte birini karşılamasına mukabil yatırım teşviğinin yaklaşık %50'si enerji sektörünün öngörülen istihdamın %1,7'sini sağladığı ve diğer bir ifadeyle enerji sektörü istihdam üretmediği,

- ✓ Enerji sektörünün aldığı yatırım teşviği tutarı arttıkça önümüzdeki yıllarda yatırım teşvik tutarı ile istihdam arasındaki korelasyon daha da zayıflayacağı,
- ✓ İl işsizliğinin doğal işsizlik oranına çekilmesi ve il istihdamının tam istihdamı yakalaması için il ilave istihdam kapasitesinin en az 2 katına yani %10 seviyelerine yükseltilmesi ve ortalama yıllık 5 milyar TL(Reel 15 milyar TL) bir yatırım ile yıllık yatırım teşvik tutarlarının en az iki katına çıkartılması gerektiği ve emek yoğun projelerin daha fazla desteklenmesi gerekliliği,
- ✓ Sivas ilinin sosyo-ekonomik olarak gelişmişliğinin iyi durumda olmadığını bu olumsuzluğun ilçelerde daha yoğun olduğunu göstermekte olup mevcut gelişmişliğin geliştirilmesi gerektiği,
- ✓ İlde AR-GE, tasarım ve teknoloji geliştirme merkezine ilişkin özel ve kamu yatırımlarının yetersiz olduğu ve bu yetersizliğin katma değeri yüksek mal ve hizmet üretimi başta olmak üzere gelişmiş bir işgücü piyasasına engel teşkil ettiği ve bu çıkarımı il düzeyinde marka, patent, faydalı model ve tasarım başvuruları ve tescillerinin teyit ettiği,
- ✓ Sivas ilinde hem GSYH hem de KGSYH miktarı yıllar itibariyle artış göstermesine rağmen bu artış istenilen seviyede olmadığı,
- ✓ İlköğretimden ortaöğretime ve ortaöğretimden yüksek öğretime geçişler ve mezuniyetler sonrası il işgücü piyasasına her sene yaklaşık 10 bin kişinin ilk kez iş arayan olarak dahil olduğu ve bu 10 bin kişinin yıl içerisinde en fazla 5 binin istihdam edildiği ve bu durumun ilde meslek ve tecrübe kaynaklı genç işsizliğe ve yapısal işsizliğe neden olduğu,
- ✓ Meslek ve tecrübe kaynaklı yapısal işsizliğin çözümü için formel ve informel eğitim kurumlar ve özel sektör işyerlerinin gerekli donanımına sahip olduğu ancak etkinlik ve koordine noktasında tam birlikteliğin sağlanması gerektiği,
- ✓ İŞKUR işgücü yetiştirme programlarının meslek ve tecrübe eksikliği nedeniyle oluşan genç ve yapısal işsizliği önleme noktasında hem nicel hem de nitel anlamda yetersiz olduğu,
- ✓ İŞKUR İEP programlarının nicel anlamda yetersiz olduğu gibi, kursa devam oranı, programda istihdam oranı, katılımcı ve yüklenicinin programa uygunluğu noktasında nitel anlamda da yetersiz olduğu ve bu yetersizliklerin İEP'lerin başarısı, etkisi ve faydasını azaltarak mesleki tecrübesizlik kaynaklı işsizliğin çözümüne katkı sağlamayacağı,
- ✓ 2021 yılından itibaren İŞKUR MEP'lerin açılmaması nedeniyle mesleksizlik nedeniyle oluşan işsizliğin çözümüne katkı sağlanılmayacağı,

- ✓ İŞKUR işgücü yetiştirme ve danışmanlık faaliyetlerinin 2018 ve 2019 yılı sonrası düşüşe geçtiği ve bu düşüşün 2020 pandemisi ile hız kazandığı ve gereken toparlanmanın henüz gerçekleşmediği,
- ✓ İŞKUR danışmanlık hizmetlerinde bireysel görüşme oran, işveren ziyaret görüşme oranı ve grup başına düşen kişi sayısının istenilen seviyelerde olmadığı,
- ✓ Sivas ilinde “işsizlik sorunu” gibi “kaliteli istihdam sorununda” olduğu,
- ✓ Sivas ilindeki işsizliğin ağırlıklı açık iş yetersizliği kaynaklı işsizlik olmakla beraber iş arayan-açık iş eşleşmesi kaynaklı işsizliğinde belirli bir ölçüde varlığını gösterdiği,
- ✓ İldeki mevcut istihdam kapasitesinin açık iş yetersizliği kaynaklı işsizliği çözecek yeterlilik olmadığı ve mevcut yatırımlarında istihdam kapasitesini arttıracak yeterlilikte olmadığı,
- ✓ Yıllar itibarıyla SGK kayıtlı işyeri sayısında ortalama %4 seviyesinde bir artış gerçekleşmiş olmasına rağmen işyeri başına düşen sigortalı çalışan sayısı ise %24 oranında düştüğü ve bu durumun il istihdam kapasitesinin artış miktarını azaltacağı,
- ✓ Sivas ilinde işyerlerinin ağırlıklı 1-9 çalışana sahi işyerlerinden olması Sivas ili işgücü piyasasının gereken kurumsallığa ve gelişmişliğe ulaşmadığını,
- ✓ İş arayan-açık iş eşleşmesi kaynaklı işsizliğin çözümünde İŞKUR aktif işgücü araçlarının teorikte kullanılabilir olmasına karşın pratikte nicel ve nitel manada gerekli etkiyi göstermediği,
- ✓ İŞKUR en fazla vasıfsız işsizler ve daha az vasıflı ara elaman mesleğinde olan mavi yakalı işsizler tarafından tercih edildiği, bu durumun ise İŞKUR’un il işgücü piyasasındaki etkinliğini azalttığı
- ✓ İldeki işsizlik ve istihdamdan en üst düzeyde sorumlu olan İİMEK’in il işsizliği ve istihdamı için gerekli olan araştırma/analiz faaliyetlerine gereken önemi vermesi gerektiği,
- ✓ İİMEK’in kısa, orta ve uzun vadede hedeflerin belirlenmesi ve bu hedeflere ulaşma düzeylerine göre bir denetim yapısının geliştirilmesi ve Kurul politikalarının ve uygulamalarının ölçülüp değerlendirilmesi gerekliliği tespit edilmiştir.

KAYNAKLAR

- 2011, Sivas'ta Kültürel Mirasın Korunması Ve Turizmin Geliştirilmesi İçin Hazırlanan Rapor, İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü, Sivas
- 2016, Sivas Sosyal Profil Araştırması, ORAN, Kayseri
- 2016, Uyan, Y. İşgücü Arz Ve Talebi Arasındaki Eşleştirme Sorunsalı Ve Türkiye İş Kurumu Eşleştirme Sistemi Üzerinde Bir Araştırma. İŞKUR Uzmanlık Tezi, 104s, Ankara.
- 2019, Uyumsuz Eşleşme Olgusu: Türkiye İşgücü Piyasası Örneği. T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Araştırması
- 2019, Aktif İstihdam Politikası Araçlarından İŞKUR İşbaşı Eğitim Programlarının Mikroekonomik Etki Değerlendirmesi Ve Lojistik Regresyon Modellemesi: Sivas İli Araştırması, İŞKUR, Sivas
- 2020, İl İşgücü Arz Araştırması ve İstatistiksel Analizi, İŞKUR, Sivas
- 2021, Sivas İl Sanayi Durum Raporu, Sivas Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, Sivas
- 2021, TR72 Bölgesi'nde Öne Çıkan Sektörler Raporu, ORAN, Kayseri
- 2021, Kayseri Ve Sivas İlleri Rekabet Gücü Analizi, ORAN, Kayseri
- 2022, İşsiz Profil Envanteri Araştırması, İŞKUR, Ankara
- 2022, İş Arayan Danışmanlığı Bireysel Görüşmeler Analizi, İŞKUR, Sivas
- 2023, İşgücü Piyasası Araştırması, İŞKUR, Sivas
- 2023, İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları Ülke Faaliyet Raporu, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü
- 2023, Ayar, A. Veri Zarflama Analizi İle İşgücü Piyasası Araştırması'nın Etkinliğinin Ölçülmesi, İŞKUR Uzmanlık Tezi, 95s, Ankara.
- 2024, TR72 Düzey II Bölgesi Bölge Planı 2024-2028, ORAN, Kayseri
- 2024, Açık İş Karşılama Araştırması ve İstatistiksel Analizi, İŞKUR, Sivas
- Araştırma, Geliştirme Ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama Ve Denetim Yönetmeliği

www.tuik.gov.tr,

www.tobb.gov.tr

www.sanayi.gov.tr

www.meb.gov.tr

www.turkpatent.gov.tr

www.iskur.gov.tr

www.cumhuriyet.edu.tr

www.oran.gov.tr

EKLER

Ek-1: İİMEK Kurul Kararları, 2024

	No	Sorumlu Kuruluş	İş Birliği Kuruluş	Başlangıç Tarihi	Bitiş Tarihi	Açıklama	Sonuç
1.OLAĞAN	1.1	Çalışma ve İş Kurumu	Çalışma ve İş Kurumu	1.01.2023	31.12.2023	2023 yılı İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu Faaliyet Raporunun uygun olduğuna,	Gerçekleşti
1.OLAĞAN	1.2	Milli Eğitim, Çalışma ve İş Kurumu	Milli Eğitim, Çalışma ve İş Kurumu	1.10.2023	31.12.2023	İİMEK alt kurulu olan Denetim Kurulu tarafından Ekim- Aralık 2023 aylarında yapılan denetimlerin uygun olduğuna	Gerçekleşti
1.OLAĞAN	1.3	Çalışma ve İş Kurumu	Çalışma ve İş Kurumu	1.01.2024	31.12.2024	Sivas Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü Aktif İşgücü Hizmetleri 2024 Yılı İşgücü Eğitim Planın (Ek1) uygun olduğuna;	Gerçekleşti
1.OLAĞAN	1.4	Çalışma ve İş Kurumu	Çalışma ve İş Kurumu	23.01.2024	23.01.2024	2024 yılınca Sivas Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğüne açılacak İşbaşı Eğitim Programlarının çalışma saatlerine ilişkin aşağıdaki hususların uygulanmasına; Program çalışma saatleri dinlenme süreleri hariç günlük 5 saatten az, 8 saatten fazla olamaz. Günlük azami/asgari çalışma sürelerine uyulmak koşuluyla program süresi haftalık 45 saati geçemez. Katılımcı sayısı 5 veya daha fazla olan programlarda geçerli olmak üzere programların çalışma saatleri vardiyalı olarak belirlenebilir. Ancak vardiya sayısı en az biri gündüz vardiyası olmak üzere üçü geçemez. Ayrıca katılımcıların vardiyaları haftalık olarak değiştirilerek vardiya değişim çizelgeleri işveren tarafından en geç hafta başında İl Müdürlüğü tarafından görevlendirilen program sorumlusuna bildirilmelidir. Vardiyalı çalışma yapılacak programlar hariç olmak üzere programın düzenlenme saatlerinin en az 3 saatlik bölümü 08.00-17.00 saatleri içerisinde yer almak zorundadır. Katılımcı ve işverenin talebi doğrultusunda, İl Müdürlüğü'nün değerlendirmesine bağlı olarak resmi tatillere denk gelen günlerde de program düzenlenebilir. Programların tamamında haftada en az 1 gün hafta tatili olarak belirlenmelidir. Tatil günü her bir katılımcı için farklı günlerde ve haftanın herhangi bir günü olarak belirlenebilir. Program başlangıcında belirlenen hafta tatil günlerinde değişiklik yapılamaz 2024 yılı sonuna kadar toplamda 1500 kişilik İşbaşı Eğitim Programı açılması planlanmaktadır. Yukarıda sayılan hususlara uygun olmak, program sözleşmesinde ayrıntılı ve açık bir biçimde ifade edilmek şartıyla program süreleri İŞKUR İl Müdürlüğü'nce belirlenir.	Gerçekleşti
1.OLAĞAN	1.5	Çalışma ve İş Kurumu	Çalışma ve İş Kurumu	23.01.2024	23.01.2024	Adı Soyadı TC Kimlik No Proje Konusu S. B. Arıcılık A.Y. Plastik Doğramacı/PVC Doğrama-İmalat ve Montajcısı Ö.O.A. Sigorta Acentesi S. K. Büyükşehir Hayvancılık S. Ö. Oto Tamir Bakım Ve Onarım Merkezi Yukarıdaki listede belirtilen hibe desteği proje başvurularının uygun görüşle ilgili komisyona gönderilmesine;	Gerçekleşti
1.OLAĞAN	1.6	Çalışma ve İş Kurumu, Ticaret ve/veya Sanayi Odası, Üniversite	Çalışma ve İş Kurumu, Ticaret ve/veya Sanayi Odası, Üniversite	23.01.2024	23.01.2024	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi tarafından 12 Mart 2024 tarihinde yapılacak Kariyer ve İstihdam Fuarı için paydaş kuruluşlarca (Sivas Ticaret ve Sanayi Odası, Sivas Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü) gerekli desteğin verilmesine;	Gerçekleşti
1.OLAĞAN	1.7	Milli Eğitim	Milli Eğitim	23.01.2024	23.01.2024	İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün talebi üzerine; İlimiz Eğitim Müfettişleri Başkanlığı ile Ölçme ve Değerlendirme Merkezinin kullanmakta olduğu Müdürlüğümüze bağlı Emek Mahallesi Plevne Caddesi No:3 adresinde bulunan ek binanın, ihtiyaca binaen bağımsız mesleki eğitim merkezi olarak açılmasının uygun olduğuna,	Gerçekleşti

1.OLAĞAN	1.8	Milli Eğitim	Milli Eğitim	23.01.2024	23.01.2024	İlimiz Merkez Muzaffer Sarısözen Güzel Sanatlar Lisesi Müdürlüğünün talebi ile Türk Halk Müziği Bölümünün kapatılmasının uygun olmadığına ve bölüme yeni öğrenci kayıtlarının artırılmasına yönelik gerekli duyuru ve yönlendirme faaliyetlerinin yürütülmesine;	Gerçekleşti
1.OLAĞAN	1.9	Milli Eğitim	Milli Eğitim	23.01.2024	23.01.2024	İlimiz Şarkışla Kaymakamlığı İlçe Yazı İşleri Müdürlüğünün ilgi yazıları ile Şarkışla ilçesinde faaliyet gösteren Karakuş Halı Yıkama Fabrikası'nın ruhsat sahibi M.A.'nın ustalık belgesinin olmadığına Şarkışla Zabıta Müdürlüğü tarafından tespiti sonrası ilgiliye ustalık belgesinin temini için süre verilmesine aksi takdirde Şarkışla Kaymakamlığına 3308 sayılı Kanunun 41. Maddesi gereğince işlem tesis edilmesine;	Gerçekleşti
1.OLAĞAN	1.10	Milli Eğitim	Milli Eğitim	23.01.2024	23.01.2024	İL ADI İLÇE ADI KURUM KODU OKUL ADI PROGRAM TÜRÜ ALAN ADI DAL ADI YABANCI DİLİ KARAR Sivas Gemerek 199007 Şehit Ahmet Karahan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi AMP Yiyecek İçecek Hizmetleri Yiyecek İçecek Hizmetleri İngilizce Alan açılması uygundur. Sivas Gemerek 199007 Şehit Ahmet Karahan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi AMP Güzellik Hizmetleri Güzellik Hizmetleri İngilizce Alan açılması uygundur. Sivas Merkez 198612 Sivas Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ATP Elektrik Elektronik Teknolojisi Alanı Savunma Elektronik Sistemleri Dalı İngilizce Alan açılması uygundur. Sivas Merkez 198612 Sivas Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ATP Makine ve Tasarım Teknolojisi Alanı Bilgisayarlı Makine İmalatı Dalı İngilizce Alan açılması uygundur. Sivas Gürün 199115 Gürün Türk Telekom Çok Programlı Anadolu Lisesi AMP Tarım İngilizce Alan açılması uygun değildir. Sivas Merkez 973259 Karşıyaka Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi AMP Tarım İngilizce Alan açılması uygun değildir. Sivas Gemerek 340041 Atatürk Çok Programlı Anadolu Lisesi AMP Muhasebe ve Finansman Alanı Muhasebe İngilizce Alanın kapatılması uygundur. Sivas Gürün 199115 Gürün Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi AMP Yenilenebilir Enerji Teknolojileri Yenilenebilir Enerji Teknolojileri İngilizce Alanın kapatılması uygundur. Sivas Merkez 198624 Necip Fazıl Kısakürek Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi AMP El Sanatları Teknolojisi Tüm dallar İngilizce Alanın kapatılması uygundur. Sivas Merkez 198612 Sivas Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ATP Elektrik Elektronik Alanı Endüstriyel Bakım Onarım Dalı İngilizce Alanın kapatılması uygundur. Sivas Merkez 198612 Sivas Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ATP Kimya Teknolojisi Alanı Kimya Laboratuvarı Dalı İngilizce Alanın kapatılması uygundur. Sivas Merkez 216266 Atatürk Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi AMP Tesisat Teknolojisi ve İklimlendirme Alanı Tüm dallar İngilizce Alanın kapatılması uygun değildir. Sivas Merkez 216266 Atatürk Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi AMP İnşaat Teknolojisi Alanı Tüm dallar İngilizce Alanın kapatılması uygun değildir.	Gerçekleşti

1.OLAĞAN ÜSTÜ	1.1.1	Milli Eğitim	Milli Eğitim	29.02.2024	29.02.2024	6631 Sayılı Kanun kapsamında işletmelerde iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerin alınması ve takibinin yapılmasına, işletmelerin, iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin alınan tedbirlerle ilgili raporlarını 2024 yılı Mart ayı sonuna kadar il istihdam ve mesleki eğitim kuruluna teslim etmesinin sağlanmasına, 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunun 41 inci maddesi kapsamında müfettişlerce yapılan denetim sonucu hazırlanan raporların valilikçe değerlendirilmesine Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında 2024 yılı Mart ayında yapılacak toplantılara sektör ve işletme temsilcilerinin katılımının sağlanmasına, İş sağlığı ve güvenliği uzmanlarının da katılımıyla İşletme Belirleme Komisyonlarının işletmelerin yeniden denetlenmesi ve uygun görülmeyen işletmelerle ilgili olarak sözleşmelerin feshine ilişkin görüşün meslekî ve teknik ortaöğretim kurumlarına bildirilmesine, İş sağlığı ve güvenliği uzmanları tarafından atölye ve laboratuvar öğretmenlerine alanlarına özel risk değerlendirme eğitiminin verilmesine, İşletmelerde meslekî eğitim ve staj yapılması uygun görülmeyen işletmelere şartlarını iyileştirmede süreci öğrenci yerleştirilmesine, 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nun 41. maddesi gereği, Bakanlığımıza bağlı eğitim kurumlarının dışında kamu ve özel kurum ve kuruluşlarında yapılan aday çırak, çırak ve kalfaların eğitimi ile işletmelerde yapılan mesleki eğitim, öğrencilerin bu eğitiminden sorumlu işletmelerin bağlı olduğu oda veya birliklerin temsilcilerinin katılımıyla öğrencilerin eğitim aldığı işletmelerde, eğitimin müfredata ve ilgili mevzuata uygunluğu konusunda denetimler yapılmasına, İşletme Belirleme Komisyonunca işletmelerin yeniden değerlendirilmesine, 2023-2024 eğitim ve öğretim yılının ikinci dönem öğretmenler kurulunda iş sağlığı ve güvenliği eğitimi gündeme alınmasına Yönetici, öğretmen ve personele iş sağlığı ve güvenliği eğitiminin alınıp alınmadığına bakılmaksızın il/ilçe millî eğitim müdürlüklerinde görevli iş sağlığı ve güvenliği uzmanları tarafından farkındalık eğitimi verilmesine, İş kazası ve meslek hastalığı ile iş sağlığı ve güvenliği konularında yaşanan sorunların tespit edilmesi ve alınacak tedbirlerle ilgili okul müdürü başkanlığında koordinatör müdür yardımcılar ve öğretmenler ile toplantı yapılarak karara bağlanmasına, Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilere tüm sınıf seviyelerinde en az 8 saat olmak üzere, alan/bölüm şefi veya iş sağlığı ve güvenliği uzmanı tarafından? "Mesleki Eğitimde İş Sağlığı ve Güvenliği" eğitiminin verilmesine Mesleki eğitimde iş sağlığı ve güvenliği eğitimi sonucu alınan katılım belgesi (Ek-1) ve ilgili taraflarca imzalanan "Mesleki Eğitimde İş Sağlığı ve Güvenliği Kuralları" belgesinin (Ek-2) işletmelerde mesleki eğitim ve staj dosyasına eklenmesine	Gerçekleşti
2.OLAĞAN	2.1	Milli Eğitim, Çalışma ve İş Kurumu	Milli Eğitim, Çalışma ve İş Kurumu	1.01.2024	31.03.2024	İİMEK alt kurulu olan Denetim Kurulu tarafından Ocak- Mart 2024 aylarında yapılan denetim raporlarının uygun olduğuna ve denetimlerin sıklaştırılarak devam etmesine,	Gerçekleşti
2.OLAĞAN	2.2	Çalışma ve İş Kurumu	Çalışma ve İş Kurumu	25.04.2024	25.04.2024	Aktif İşgücü Hizmetleri kapsamında düzenlenen programlardan kadınların ve gençlerin daha fazla yararlandırılmasına yönelik danışmanlık hizmeti verilmesine, Sanayide Kadın Eli Kalkınmanın Temeli, NEET Pro, SOGEP vb. projelere kadın ve gençlerin daha fazla teşvik edilmesine	Gerçekleşti
2.OLAĞAN	2.3	Çalışma ve İş Kurumu	Çalışma ve İş Kurumu	25.04.2024	10.05.2024	9-10 Mayıs 2024 tarihlerinde düzenlenecek Sivas Kariyer EXPO İstihdam Fuarına geniş bir katılım sağlanması için Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü koordinesinde İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Sivas Cumhuriyet Üniversitesi tarafından gerekli katılımcı desteğinin sağlanmasına ve gerekli duyuruların yapılmasına,	Gerçekleşti
2.OLAĞAN	2.4	Çalışma ve İş Kurumu	Çalışma ve İş Kurumu	25.04.2024	25.04.2024	2024/2. Dönemi Engelli ve Eski Hükümlü Proje Başvurularına azami düzeyde başvuru yapılması için gerekli tanıtım faaliyetlerinin yürütülmesine, engelli sivil toplum kuruluşlarınca gerekli yönlendirmelerin yapılmasına,	Gerçekleşti

2.OLAĞAN	2.5	Milli Eğitim	Milli Eğitim	25.04.2024	25.04.2024	İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün talebi üzerine; Sivas Mesleki Eğitim Merkezi adıyla kurulan mesleki eğitim merkezine mevcut ve yeni kayıt yaptıracak öğrencilerinin ilgili kurumlara kayıt esaslarının aşağıda belirtilen liste doğrultusunda uygun olduğuna; SİVAS İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ ALAN VE DALLARA GÖRE ÖĞRENCİNİN KAYIT OLABİLECEĞİ MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİNİ LİSTESİ (32. MESLEKİ EĞİTİM KURULU KARARINA GÖRE ALAN DAL LİSTESİ) Alan Sıra No Alan Adı Dal Sıra No Dal Adı Kayıt Bölgesi Okul 1 AYAKKABI VE SARACİYE TEKNOLOJİSİ 1 Ayakkabı Modelistliği Dr. Sadık Ahmet MESEM 2 Ayakkabı Üretimi Dr. Sadık Ahmet MESEM 3 Saraciye Modelistliği Dr. Sadık Ahmet MESEM 4 Saraciye Üretimi Dr. Sadık Ahmet MESEM 2 BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ 5 Bilgisayar Teknik Servisi Sivas MESEM 6 Yazılım Geliştirme Sivas MESEM 3 BÜRO YÖNETİMİ 7 Yönetici Sekreterliği Sivas MESEM 4 DENİZCİLİK 8 Balıkçılık ve Su Ürünleri Sivas MESEM 5 ELSANATLARI TEKNOLOJİSİ 9 Dekoratif El Sanatları Sivas MESEM 10 Dekoratif Ev Tekstili Sivas MESEM 11 El Dokuma Sivas MESEM 12 El ve Makine Nakışı Sivas MESEM 13 Halı Desinatörlüğü Sivas MESEM 14 Sanayi Nakışı Sivas MESEM 6 ELEKTRİK- ELEKTRONİK TEKNOLOJİSİ 15 Asansör Sistemleri Sivas MESEM 16 Bobinaj Sivas MESEM 17 Büro Makineleri Teknik Servisi Sivas MESEM 18 Elektrik Tesisatları ve Pano Montörlüğü Sivas MESEM 19 Elektrikli Ev Aletleri Teknik Servisi Sivas MESEM 20 Endüstriyel Bakım Onarım Sivas MESEM 21 Görüntü ve Ses Sistemleri Sivas MESEM 22 Güvenlik Sistemleri Sivas MESEM 23 Haberleşme Sistemleri Sivas MESEM 24 Yüksek Gerilim Sistemleri Sivas MESEM 7 ENDÜSTRİYEL OTOMASYON TEKNOLOJİLERİ 25 Endüstriyel Kontrol Dr. Sadık Ahmet MESEM 8 GEMİ YAPIMI 26 Gemi Donatımı Dr. Sadık Ahmet MESEM 27 Gemi İnşa Dr. Sadık Ahmet MESEM 28 Kompozit Tekne İmalatı Dr. Sadık Ahmet MESEM 29 Yat İnşa Dr. Sadık Ahmet MESEM 9 GIDA TEKNOLOJİSİ 30 Bitkisel Yağ Üretim Sivas MESEM 31 Çay İşleme Sivas MESEM 32 Endüstriyel Et İşleme Sivas MESEM 33 Hububat İşleme Sivas MESEM 34 Sebze ve Meyve İşleme Sivas MESEM 35 Su Ürünleri İşleme Sivas MESEM 36 Süt İşleme Sivas MESEM 37 Şekerleme ve Çikolata Üretim Sivas MESEM 38 Zeytin İşleme Sivas MESEM 10 GRAFİK VE FOTOĞRAF 39 Animasyon Sivas MESEM 40 Fotoğraf Sivas MESEM 41 Grafik Sivas MESEM 11 GÜZELLİK VE SAÇ BAKIM HİZMETLERİ 42 Cilt Bakımı ve Makyaj Sivas MESEM 43 Erkek Kuaförü Sivas MESEM	Gerçekleşti
----------	-----	--------------	--------------	------------	------------	--	-------------

						44 Kadın Kuaförü Sivas MESEM 12 HARİTA-TAPU-KADASTRO 45 Harita Kadastro Sivas MESEM 13 HAYVAN YETİŞTİRİCİLİĞİ VE SAĞLIĞI 46 Arıcılık Sivas MESEM 47 Büyükbaş Hayvan Yetiştiriciliği Sivas MESEM 48 Ev ve Süs Hayvanları Sivas MESEM 49 Evcil Hayvan Kuaförlüğü Sivas MESEM 50 Kanatlı Hayvan Yetiştiriciliği Sivas MESEM 51 Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliği Sivas MESEM 14 İNŞAAT TEKNOLOJİSİ 52 Ahşap Yapı Sistemleri Dr. Sadık Ahmet MESEM 53 Betonarme Kalıp ve Donatı Sistemleri Dr. Sadık Ahmet MESEM 54 Yapı Duvar ve Siva Sistemleri Dr. Sadık Ahmet MESEM 55 Beton-Çimento ve Zemin Teknolojisi Dr. Sadık Ahmet MESEM 56 Cephe Sistemleri ve PVC Doğrama Dr. Sadık Ahmet MESEM 57 Çatı Sistemleri Dr. Sadık Ahmet MESEM 58 Çelik Yapı Teknik Ressamlığı Dr. Sadık Ahmet MESEM 59 İç Mekân Teknik Ressamlığı Dr. Sadık Ahmet MESEM 60 Mimari Restorasyon Dr. Sadık Ahmet MESEM 61 Mimari Yapı Teknik Ressamlığı Dr. Sadık Ahmet MESEM 62 Statik Yapı Teknik Ressamlığı Dr. Sadık Ahmet MESEM 63 Yapı Dekorasyonu Dr. Sadık Ahmet MESEM 64 Yapı Yalıtımı Dr. Sadık Ahmet MESEM 65 Yapı Yüzey Kaplama Dr. Sadık Ahmet MESEM 15 KİMYA TEKNOLOJİSİ 66 Boya Üretimi ve Kontrolü Dr. Sadık Ahmet MESEM 67 Çimento ve Yapı Kimyasalları Üretimi Dr. Sadık Ahmet MESEM 68 Deri İşleme Dr. Sadık Ahmet MESEM 69 Kağıt Üretimi Dr. Sadık Ahmet MESEM 70 Temizlik, Kozmetik ve Parfümeri Ürünleri Üretimi Dr. Sadık Ahmet MESEM 16 KONAKLAMA VE SEYAHAT HİZMETLERİ 71 Halı Temizleme ve Bakım Sivas MESEM 72 Kuru Temizleme Sivas MESEM 73 Kat Hizmetleri Sivas MESEM 74 Operasyon Sivas MESEM 75 Ön Büro Sivas MESEM 76 Rezervasyon Sivas MESEM 17 KUYUMCULUK TEKNOLOJİSİ 77 Değerli ve Yarı Değerli Taş İşlemeciliği Dr. Sadık Ahmet MESEM 78 Takı İmalatı Dr. Sadık Ahmet MESEM 79 Vitrin Kuyumculuğu Dr. Sadık Ahmet MESEM 18 MAKİNE TEKNOLOJİSİ 80 Anahtarcılık ve Çilingirlik Dr. Sadık Ahmet MESEM 81 Bilgisayar Destekli Endüstriyel Modelleme Dr. Sadık Ahmet MESEM 82 Bilgisayar Destekli Makine Ressamlığı Dr. Sadık Ahmet MESEM 83 Bilgisayarlı Makine İmalatı Dr. Sadık Ahmet MESEM 84 Değirmencilik Dr. Sadık Ahmet MESEM 85 Endüstriyel Kalıp Dr. Sadık Ahmet MESEM 86 Makine Bakım Onarım Dr. Sadık Ahmet MESEM 87 Mermer İşleme Dr. Sadık Ahmet MESEM 88 Saat Tamirciliği Dr. Sadık Ahmet MESEM 19 MATBAA TEKNOLOJİSİ 89 Baskı Öncesi Dr. Sadık Ahmet MESEM 90 Baskı Sonrası Dr. Sadık Ahmet MESEM 91 Dijital Baskı Dr. Sadık Ahmet MESEM 92 Flekso Baskı Dr. Sadık Ahmet MESEM 93 Ofset Baskı Dr. Sadık Ahmet MESEM 94 Serigrafi Baskı Dr. Sadık Ahmet MESEM	
--	--	--	--	--	--	--	--

						95 Tampon Baskı Dr. Sadık Ahmet MESEM 96 Tıfdruck Baskı Dr. Sadık Ahmet MESEM 20 METAL TEKNOLOJİSİ 97 Avizencilik Dr. Sadık Ahmet MESEM 98 Çelik Konstrüksiyon Dr. Sadık Ahmet MESEM 99 Endüstriyel Reklamcı (Tabelacı) Dr. Sadık Ahmet MESEM 100 Isıl İşlem Dr. Sadık Ahmet MESEM 101 Karosercilik Dr. Sadık Ahmet MESEM 102 Kaynakçılık Dr. Sadık Ahmet MESEM 103 Metal Doğrama Dr. Sadık Ahmet MESEM 104 Metal Levha İşlemciliği Dr. Sadık Ahmet MESEM 105 Metal Yüzey Boyama Dr. Sadık Ahmet MESEM 106 Sac İşleri Dr. Sadık Ahmet MESEM 21 METALÜRJİ TEKNOLOJİSİ 107 Döküm Dr. Sadık Ahmet MESEM 108 İzabe Dr. Sadık Ahmet MESEM 22 MOBİLYA VE İÇ MEKÂN TASARIMI 109 Ahşap Doğrama Teknolojisi Dr. Sadık Ahmet MESEM 110 İç Mekân ve Mobilya Teknolojisi Dr. Sadık Ahmet MESEM 111 Mobilya İskeleti ve Döşemesi Dr. Sadık Ahmet MESEM 112 Mobilya Süsleme Sanatları Dr. Sadık Ahmet MESEM 113 Oto Döşemeciliği Dr. Sadık Ahmet MESEM 23 MODA TASARIM TEKNOLOJİLERİ 114 Deri Giyim Sivas MESEM 115 Erkek Terziliği Sivas MESEM 116 Hazır Giyim Model Makineciliği Sivas MESEM 117 İç Giyim Modelistliği Sivas MESEM 118 Kadın Terziliği Sivas MESEM 119 Kesim Sivas MESEM 120 Modelistlik Sivas MESEM 24 MOTORLU ARAÇLAR TEKNOLOJİSİ 121 Dizel Motorları Yakıt Pompası ve Enjektör Ayarlılığı Dr. Sadık Ahmet MESEM 122 İş Makineleri Dr. Sadık Ahmet MESEM 123 Motorlu Araçlar LPG Sistemleri Bakım ve Onarımcılığı Dr. Sadık Ahmet MESEM 124 Motosiklet Tamirciliği Dr. Sadık Ahmet MESEM 125 Otomotiv Boya Dr. Sadık Ahmet MESEM 126 Otomotiv Elektrikçiliği Dr. Sadık Ahmet MESEM 127 Otomotiv Elektromekanik Dr. Sadık Ahmet MESEM 128 Otomotiv Gövde Dr. Sadık Ahmet MESEM 129 Otomotiv Mekanikerliği Dr. Sadık Ahmet MESEM 130 Otomotiv Motor Yenileştirmeciliği Dr. Sadık Ahmet MESEM 131 Ön Düzen Ayarlılığı ve Lastikçilik Dr. Sadık Ahmet MESEM 25 MUHASEBE VE FİNANSMAN 132 Muhasebe Sivas MESEM 26 MÜZİK ALETLERİ YAPIMI 133 Mızraplı Batı Müziği Enstrümanları Yapımı Dr. Sadık Ahmet MESEM 134 Mızraplı Halk Müziği Enstrümanları Yapımı Dr. Sadık Ahmet MESEM 135 Mızraplı Sanat Müziği Enstrümanları Yapımı Dr. Sadık Ahmet MESEM 136 Yaylı Enstrüman Yapımı Dr. Sadık Ahmet MESEM 27 PAZARLAMA VE PERAKENDE 137 Emlak Komisyonculuğu Sivas MESEM 138 Satış Elemanlığı Sivas MESEM 139 Sigortacılık Sivas MESEM 28 PLASTİK TEKNOLOJİSİ 140 Plastik İşleme Dr. Sadık Ahmet MESEM 141 Plastik Kalıp Dr. Sadık Ahmet MESEM 29 SERAMİK VE CAM TEKNOLOJİSİ 142 Alçı Model Kalıp Dr. Sadık Ahmet MESEM 143 Çinçilik Dr. Sadık Ahmet MESEM 144 Dekoratif Cam Dr. Sadık Ahmet MESEM	
--	--	--	--	--	--	--	--

						145 Endüstriyel Cam Dr. Sadık Ahmet MESEM 146 Serbest Seramik Şekillendirme Dr. Sadık Ahmet MESEM 147 Sır Üstü Dekorlama Dr. Sadık Ahmet MESEM 148 Tornada Form Şekillendirme Dr. Sadık Ahmet MESEM 30 TARIM 149 Bağcılık Sivas MESEM 150 Mantar Yetiştii	
2.OLAĞAN	2.6	Milli Eğitim	Milli Eğitim	25.04.2024	25.04.2024	İl Milli Eğitim Müdürlüğünün talebi üzerine; ilimiz Sivas Bilişim Teknolojileri Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi bünyesinde Siber Güvenlik Alanı/ Siber Güvenlik Dalının açılmasının uygun olduğuna,	Gerçekleşti
3.OLAĞAN	3.1	Milli Eğitim, Çalışma ve İş Kurumu	Milli Eğitim, Çalışma ve İş Kurumu	1.04.2023	30.06.2024	İİMEK alt kurulu olan Denetim Kurulu tarafından Nisan- Haziran 2024 aylarında yapılan denetim raporlarının uygun olduğuna ve denetimlerin sıklaştırılarak devam etmesine,	Gerçekleşti
3.OLAĞAN	3.2	Çalışma ve İş Kurumu	Çalışma ve İş Kurumu	25.07.2024	25.07.2024	2024/1 Dönemi Engelli ve Eski Hükümlülerin kendi işlerini kurmalarına yönelik proje başvurusu yapan aşağıdaki listedeki kişilere ait projelerin uygun görüşle ilgili Komisyona gönderilmesine; Adı Soyadı T.C. Kimlik No Proje Konusu Y.A.- Perakende İç Çamaşırı ve Çorap Satışı H.İ.S.- Arıcılık A.Y.- Plastik Doğramacı/PVC Doğrama-İmalat ve Montajcısı B.G.-Fotografçılık ve Organizasyon F.R.- Bijuteri M.H.G. -Gıda Ürünleri B.T.-Konaklama, Yiyecek ve İçecek A.K.-Konaklama, Yiyecek ve İçecek İ.N.-Oto -Lastik Bakım Onarım	Gerçekleşti
3.OLAĞAN	3.3	Çalışma ve İş Kurumu	Çalışma ve İş Kurumu	25.07.2024	25.07.2024	Kamu ve özel sektör işverenlerinin engelli ve eski hükümlü kontenjanlarının yoğun şekilde takip edilmesi, kontenjan açığı bulunan işverenlerin ivedilikle uyarılarak açığı kapatmasına yönelik uyarılması, engelli talebi alınması ve mevzuat çerçevesinde gerekli işlemlerin yürütülmesi;	Devam Ediyor
3.OLAĞAN	3.4	Çalışma ve İş Kurumu	Çalışma ve İş Kurumu	25.07.2024	25.07.2024	Aktif işgücü Hizmetleri kapsamında düzenlenen programlardan kadınların ve gençlerin daha fazla yararlandırılmasına yönelik danışmanlık hizmeti verilmesine, Sanayide Kadın Eli Kalkınmanın Temeli, NEET Pro, SOGEP vb. projelere kadın ve gençlerin daha fazla teşvik edilmesine	Devam Ediyor
3.OLAĞAN	3.5	Belediye, millî Eğitim, Çalışma ve İş Kurumu	Belediye, millî Eğitim, Çalışma ve İş Kurumu	25.07.2024	25.07.2024	İlimizde faaliyet gösteren mevsimlik tarım işçilerinin ihtiyaçlarının giderilmesi ve koşullarının iyileştirilmesi, çocuk işçiliğinin önlenmesi için Vali Yardımcısı başkanlığında Sivas Belediye Başkanlığı, Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü, İl Milli Eğitim Müdürü, İl Tarım ve Orman Müdürü, İl Sağlık Müdürü, İl Afet ve Acil Durum Müdürü, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Müdüründen oluşan komisyon oluşturulması ve ilçelerde ise sürecin Kaymakamlar koordinesinde yürütülmesine;	Devam Ediyor
3.OLAĞAN	3.6	Milli Eğitim	Milli Eğitim	25.07.2024	25.07.2024	Divriği'nin turizm potansiyelinin oluşturacağı nitelikli işgücü ihtiyacının karşılanması için meslek lisesinde Turizm ve Otelcilik Bölümünün açılmasına yönelik çalışmaların yürütülmesine;	Gerçekleşti
3.OLAĞAN	3.7	Milli Eğitim, Ticaret ve/veya Sanayi Odası	Milli Eğitim, Ticaret ve/veya Sanayi Odası	25.07.2024	25.07.2024	Sivas Ticaret ve Sanayi Odası tarafından İl Milli Eğitim Müdürlüğüne belirlenecek ihtiyaç sahibi 50 öğrenciye 1000 TL tutarında burs verilmesine;	Gerçekleşti
3.OLAĞAN	3.8	Milli Eğitim, Çalışma ve İş Kurumu	Milli Eğitim, Çalışma ve İş Kurumu	25.07.2024	25.07.2024	Sivas İl Milli Eğitim Müdürlüğü İİMEK Denetim Kurulu üyelerinin aşağıdaki listede belirtilen personellerle değiştirilmesinin uygun olduğuna; T.C. Kimlik No Adı Soyadı Görevi M.Ö. - Şef Asil Üye T.Y. - Bilgisayar İşletmeni Yedek Üye	Gerçekleşti
4.OLAĞAN	4.1	Milli Eğitim, Çalışma ve İş Kurumu	Milli Eğitim, Çalışma ve İş Kurumu	1.08.2024	30.09.2024	İİMEK alt kurulu olan Denetim Kurulu tarafından Ağustos- Eylül 2024 aylarında yapılan denetim raporlarının uygun olduğuna ve yeni dönemde arttırılarak devamlılığının sağlanmasına;	Gerçekleşti
4.OLAĞAN	4.2	Çalışma ve İş Kurumu,	Çalışma ve İş Kurumu,	1.10.2024	31.12.2024	2025/1 Dönemi Engelli ve Eski Hükümlü Proje Başvuruları hakkında gerekli tanıtım faaliyetlerinin yürütülmesine, kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşları tarafından proje hazırlanarak başta down sendromlu ve otizmlı bireyler olmak üzere engellilerin eğitimine yönelik Orta Anadolu Kalkınma	Gerçekleşti

		Türkiye Sakatlar Konfederasyonu	Türkiye Sakatlar Konfederasyonu			Ajansı tarafından SOGEP kapsamında desteklenmesine ve eğitim faaliyetleri tamamlanan bireylerin korumalı işyeri kapsamında işgücü piyasasına kazandırılmasına;	
4.OLAĞAN	4.3	Çalışma ve İş Kurumu	Çalışma ve İş Kurumu	23.10.2024	23.10.2024	İŞKUR Aday Havuz Sisteminin ilimiz işveren birlikleri ve Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğüne işyerlerine yönelik tanıtım faaliyetlerinin yürütülmesine;	Gerçekleşti
4.OLAĞAN	4.4	Çalışma ve İş Kurumu	Çalışma ve İş Kurumu	23.10.2024	23.10.2024	Mevsimlik tarım işçilerinin koşullarının iyileştirilmesi ve ihtiyaçlarının giderilmesine yönelik ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından komisyon oluşturularak konaklama için uygun yerlerin belirlenmesi ve sürecin takibi, koordinasyonuna yönelik toplantı yapılmasına;	Gerçekleşti
4.OLAĞAN	4.5	Çalışma ve İş Kurumu	Çalışma ve İş Kurumu	23.10.2024	23.10.2024	İl Tarım ve Orman Müdürlüğüne tertip edilen eğitimler sonrası başarılı olan kursiyerlerin tarımsal üretime katılımlarının sağlanması amacıyla KOSGEB İl Müdürlüğüne yönlendirilerek uygun destekler hakkında bilgilendirilme ve işletme kurmalarına yönelik rehberlik faaliyetlerinin yürütülmesine;	Gerçekleşti
4.OLAĞAN	4.6	Milli Eğitim	Milli Eğitim	23.10.2024	23.10.2024	İlimiz Gemerek Kaymakamlığı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde bulunan Gemerek Atatürk Çok Programlı Anadolu Lisesinin MESEM kısmının yine aynı ilçede bulunan Şehit Ahmet KARAHAN Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Müdürlüğüne devrinin uygun olduğuna;	Gerçekleşti
2.OLAĞAN ÜSTÜ	2.1.1	Çalışma ve İş Kurumu	Çalışma ve İş Kurumu	12.12.2024	12.12.2024	2025 yılı İşgücü Eğitim Planının uygun olduğuna.	Gerçekleşti

Kaynak: İİMEK-Sekretarya

SİVAS
İL İSTİHDAM VE MESLEKİ
EĞİTİM KURULU
FAALİYET RAPORU

2024

Sivas Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

Pulur Mah. Mehmet Emin Ağa Sok. No:3

SİVAS